

EDUCATIEVE BACHELOR SECUNDAIR ONDERWIJS

Bachelorproef

Succesvolle communicatie voor
leerkrachten, scholen en ouders van
hoogbegaafde leerlingen

Voorwoord

Terwijl ik deze bachelorproef schrijf, reflecteer ik over mijn passage door de PXL lerarenopleiding. Het was absoluut geen sinecure om dit avontuur aan te gaan als werkende zij-instromer die de vijftig al een tijdje is gepasseerd. Gedurende deze drie jaar bevond ik me tussen jonge twintigers, zij-instromers uit verschillende sectoren die hun carrière heroriënteerden, en toegewijde docenten die alles in het werk stelden om de diverse klasgroepen te begeleiden. Ook als student was dit geen eenvoudige taak; elke lesdag vereiste een stevige aanpassing van mijn rol, waarbij ik mijn ondernemerspetje inruilde voor dat van een aandachtige en actief meewerkende student.

Met mijn vroegere schoolresultaten in gedachten, ben ik aangenaam verrast door wat ik heb kunnen bereiken tijdens deze opleiding. Mijn ervaring als ondernemer heeft me in de loop der jaren geleerd om met uitdagende situaties om te gaan, en deze vaardigheid bleek ook zeer waardevol bij het doortastend aanpakken van de talrijke opdrachten, portfolio's en examens. Ik ben verheugd over het behaalde resultaat en kijk vol enthousiasme uit naar mijn toekomst in het Vlaamse onderwijslandschap.

Gedurende een periode van drie jaar heb ik mij volledig toegewijd aan hoogbegaafdheid, een onderwerp dat ik zelf heb gekozen voor mijn bachelorproef. De reden achter deze keuze wordt uitvoerig beschreven in het gedeelte "Aanleiding voor het onderzoek". Ik kan echter alvast onthullen dat mijn motivatie zeer persoonlijk was en dat dit onderzoek mij aanzienlijk heeft geholpen om mijn eigen gezinssituatie beter te begrijpen. Daarnaast ben ik ervan overtuigd dat de resultaten van mijn onderzoek een boeiende basis bieden die kan dienen als aanzet tot verdere studie en onderzoek met betrekking tot de communicatie over hoogbegaafdheid in het onderwijs.

Als ondernemer ben ik al vele jaren actief in bedrijfscommunicatie, wat de communicatieproblematiek rond hoogbegaafdheid bijzonder intrigerend voor me maakte. Ik merkte dat de misvattingen en problemen op dit gebied mij het meest opvielen. Toen ik dit onderwerp voorstelde aan mijn externe partner, Go! Next het atheneum Hasselt, werd mijn keuze snel bevestigd.

Ik wil graag mijn waardering uitspreken voor niet alleen mijn externe partner, maar ook enkele lectoren van PXL die een cruciale rol hebben gespeeld in mijn studie: mijn promotor Marijke Van Vlasselaer, pedagoge Esther Heinze en lector Nathalie Brabants waren alle drie een belangrijke bron van inspiratie. Daarnaast een speciale vermelding voor de vakgroep Engels voor hun onophoudelijke mentale ondersteuning en aanmoediging. Tot slot wil ik eveneens opleidingshoofd Corry Hermans bedanken voor haar constante steun en bevestiging, ondanks het feit dat mijn aanpak en keuzes vaak buiten de conventionele grenzen van de opleiding vielen.

Geert Conard
Beringen, juni 2024

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Inhoudsopgave.....	4
Inleiding.....	6
1 Verkenkend onderzoek.....	7
1.1 Oriënteren en richten	7
1.1.1 Aanleiding voor het onderzoek.....	7
1.1.2 Beschrijving van het praktijkprobleem.....	8
1.1.3 Het onderzoeksdoel.....	8
1.1.4 Concretisering hoogbegaafdheid	9
1.1.5 Andere typische eigenschappen	13
1.1.6 Snelheid van verwerking.....	13
1.1.7 Hooggevoeligheid.....	14
1.1.8 Rechtvaardigheidsgevoel en verborgen curriculum.....	14
1.1.9 Uitzonderlijke leershonger	15
1.1.10 Onderzoeksvraag met deelvragen	16
1.2 Plannen	17
1.3 Verzamelen en analyseren	20
1.3.1 Vormen van informatieverwerking.....	20
1.3.2 Welke misvattingen over hoogbegaafdheid beïnvloeden de communicatie tussen scholen, leerkrachten en leerlingen?	24
1.3.3 Hoe beïnvloeden misvattingen over hoogbegaafdheid de manier waarop hoogbegaafde leerlingen worden geïdentificeerd en ondersteund op scholen?.....	27
1.3.4 Op welke manier heeft de communicatie over hoogbegaafdheid invloed gehad op de ontwikkeling van hoogbegaafde leerlingen?.....	36
1.3.5 Wat zijn de onmiddellijke gevolgen van miscommunicatie en misvattingen over hoogbegaafdheid voor de prestaties en het welzijn van hoogbegaafde leerlingen?	38
1.3.6 Antwoord op de onderzoeksvraag	40
2 Ontwerpen	42
2.1 Conclusie met betrekking tot de leerling en zijn ouders	42
2.2 Conclusie met betrekking tot de leerkrachten	42
2.3 Conclusie met betrekking tot de scholen.....	43

3	Eindconclusie en het communicatiemodel	45
3.1	Ontwerp van het communicatiemodel	45
3.2	Toelichting bij het model	47
3.3	Vervolg van dit onderzoek	49
4	Literatuurlijst	50
4.1	Artificiële intelligentie	50
4.2	Persoonlijke Communicatie	50
4.2.1	PXL-postgraduaat hoogbegaafdheid	50
4.2.2	Overige lezingen, presentaties en webinars.....	51
4.2.3	Interviews vooronderzoek	52
4.3	Literatuurlijst (Algemeen)	52
4.4	Literatuurlijst (databanken)	56
4.5	Expertisecentra.....	56
4.6	Overige geraadpleegde media.....	56
4.7	Afbeeldingen.....	58
4.8	Tabellen.....	58
5	Bijlagen.....	59
5.1	Transcriptie interview met M.A. (ouder van hoogbegaafde student).....	59
5.2	Transcriptie interview met S.S. (ouder van hoogbegaafde kinderen)	74
5.3	Transcriptie interview met N.B. (ouder van twee hoogbegaafde kinderen en leerkracht)	91
5.4	Transcriptie interview met S.L. (ouder van hoogbegaafde kinderen en zelf ook leerkracht)	95
5.5	Transcriptie interview met A.V.B. (ouder van twee hoogbegaafde kinderen).....	105
5.6	Transcriptie interview met E.H. (directie en leerkracht)	115
5.7	Transcriptie interview met M.H. en M.D.W. (directie en leerkracht)	119
5.8	Transcriptie interview met L.C. (directie en leerkracht)	126
5.9	Transcriptie interview met M.D. (directie)	130
5.10	Transcriptie interview met V.B. (Hoogbegaafde oud-leerling)	135

Inleiding

"Hoogbegaafde leerlingen behalen altijd goede resultaten" is slechts één van de vele misvattingen die nog steeds voorkomen in sommige Vlaamse scholen. Wanneer een hoogbegaafde leerling om welke reden dan ook geen uitstekende resultaten behaalt, kan er soms twijfel ontstaan over de vraag of de leerling wel daadwerkelijk hoogbegaafd is (Buis, 2018). Zo'n misvatting bij de leerkracht kan aanzienlijke verstoringen veroorzaken in de communicatie tussen leerkracht, leerling en de ouders van de leerling.

In tegenstelling tot wat nog steeds wordt gedacht, hebben hoogbegaafde leerlingen ook de juiste ondersteuning en begeleiding nodig om optimaal gebruik te kunnen maken van hun unieke capaciteiten. Uit de ervaringen van ouders blijkt dat de kwaliteit van de communicatie tussen ouders en leerkracht en de mate van ondersteuning die in de klas wordt geboden vergroot wanneer er meer en intensere communicatie is met elkaar (Ruiter, 2012). Als deze communicatie, zoals in het genoemde voorbeeld, verstoord raakt, kan dit leiden tot het wegvallen van de benodigde ondersteuning, met ernstige gevolgen voor het onderwijs van de betreffende leerling.

De vaststelling dat er tot op heden maar weinig literatuur beschikbaar is die zich specifiek richt op communicatie over hoogbegaafdheid, was voor mij een belangrijke motivatie om dit onderwerp te kiezen. In dit onderzoek richt ik mij op de misvattingen die de communicatie beïnvloeden en onderzoek ik hoe deze misvattingen zich verhouden vanuit verschillende perspectieven, namelijk die van de leerlingen en ouders, en die van leerkrachten en scholen.

1 Verkennend onderzoek

1.1 Oriënteren en richten

1.1.1 Aanleiding voor het onderzoek

Mijn dochter heeft onder meer door vaststelling van hoogbegaafdheid haar lagere schooltijd in meerdere scholen doorgebracht. Als ouder kon ik daardoor vaststellen dat er regelmatig problemen of misvattingen de kop opstaken. Deze problemen in verband met het omgaan met hoogbegaafdheid speelden zich af op drie verschillende niveaus: op het niveau van de leerling, de leerkracht en de school. Daarnaast verliep ook de communicatie over dit onderwerp vaak erg chaotisch. Dit zijn problemen waar niet alleen wij mee te maken hadden, maar die terugkomen bij alle leerlingen, ouders en leerkrachten die te kampen hebben met het fenomeen van hoogbegaafdheid. Deze miscommunicatie uitklaren en vermijden helpt enorm bij de opvoeding en het onderwijs van hoogbegaafde leerlingen. Daarom koos ik dit onderwerp voor de bachelorproef.

Het oplossen van deze problemen is niet eenvoudig en ook niet het doel van deze bachelorproef. Het doel van deze studie is het zo nauwkeurig mogelijk in kaart brengen van de belangrijkste misvattingen op de drie niveaus (leerling, leerkracht en school). Daarbij is het de bedoeling om te kijken hoe de misvattingen voor de verschillende actoren zich verhouden ten opzichte van elkaar. Waarom is er miscommunicatie? Wat is de achterliggende redenering, en waar zit het probleem? Het identificeren van deze misvattingen heeft tot doel dat daaruit in de toekomst mogelijke oplossingen naar boven komen.

Om deze opdracht tot een goed einde te brengen zullen persoonlijke gesprekken gevoerd worden met leerlingen, ouders, leerkrachten, directies, experts en in het beste geval ook met beleidsmakers. De interviews met leerlingen, ouders, leerkrachten en directie zullen voornamelijk gebeuren op basis van input en bedenkingen die ik ontvang van de externe partner voor dit onderzoek, Go! Next het atheneum Hasselt. De resultaten van het onderzoek zullen ook in deze school voorgelegd en uitgetest worden.

Daarnaast bestaat binnen het onderwijs sinds enkele jaren het project 'Talent' dat scholen wil begeleiden rond hoogbegaafdheid. De resultaten die in dit onderzoek naar boven komen zullen dan ook afgetoetst worden bij experts actief binnen deze organisatie.

De bachelorproef is een opdracht die studenten moeten maken tijdens het derde en laatste jaar van de lerarenopleiding. Een juist beeld krijgen op deze materie is echter zeer moeilijk te verwezenlijken op enkele maanden tijd. De gegevens die gebruikt werden als basis voor deze bachelorproef zijn verzameld sinds het begin van de opleiding in september 2021. Een aantal zaken zijn in de loop van de onderzoeksperiode geëvolueerd of gewijzigd door nieuwe beslissingen van de bevoegde ministers en de daaruit vloeiende regelgeving. Sommige gebeurtenissen of statements werden geanonimiseerd omwille van privacy redenen of vertrouwelijke afspraken met de desbetreffende personen of schooldirecties.

1.1.2 Beschrijving van het praktijkprobleem

Hoogbegaafdheid in het onderwijs (en daarbuiten) is een materie die in ons land nog niet lang actief bekeken wordt (Pinoy, 2021). Er bestaan nog steeds scholen die hoogbegaafdheid zien als een luxeprobleem (Kieboom, 2016). In ons land is er al geruime tijd uitstekende ondersteuning voor leerlingen die zwakker presteren. Er wordt meer en meer de nadruk gelegd op inclusief en gelijk onderwijs. Tot voor kort was er weinig en soms zelfs geen ondersteuning voor leerlingen die sterker waren en werd de nadruk quasi uitsluitend gelegd op leerlingen die meer moeilijkheden hadden om te volgen. Het intussen achterhaalde M-decreet was hiervan een mooi voorbeeld. Het nieuwe decreet leersteun dat sinds 1 september 2023 van kracht is, heeft voor het eerst ook aandacht voor cognitief sterk presterende leerlingen. Het decreet leersteun heeft als ambitie om kwaliteitsvol onderwijs te bieden voor alle leerlingen. Elke leerling moet zich optimaal kunnen ontwikkelen met een maximale leerwinst. Er wordt gesproken van ondersteuning voor alle leerlingen, niet enkel de zwakker presterende (Deboes, 2023).

Door de ervaringen met mijn eigen dochter alsook de verhalen en gesprekken met anderen werd er vastgesteld dat niet alleen de leerling, maar ook leerkrachten en scholen in de brede context moeilijkheden hebben met het ondersteunen en begeleiden van hoogbegaafde leerlingen. Deze moeilijkheden zijn gevarieerd, zoals de problemen rond asynchroniteit, flexibele trajecten, ... De belevingen van deze groep (leerling, leerkracht en school) worden op een zodanig andere en verschillende manier ervaren, dat de communicatie vaak wordt beïnvloed door hun verschillend perspectief.

1.1.3 Het onderzoeksdoel

Het doel van deze studie is om communicatiemoeilijkheden over hoogbegaafdheid in het onderwijs zo duidelijk mogelijk in kaart te brengen vanuit het perspectief van de lerende (en zijn of haar ouders), de leerkracht en de school(directie).

Het presenteren van die verschillende resultaten en uitleggen hoe die zich verhouden ten opzichte van elkaar is het einddoel voor deze bachelorproef. Uiteraard laat dit voldoende opening voor verder onderzoek.

Binnen het kader van het PXL excellentieprogramma (dit is het honours-programma van Hogeschool PXL) wordt met de resultaten van de bachelorproef als basis, een handboek ontwikkeld. Dit handboek zal praktische handvaten en adviezen bevatten voor scholen en leerkrachten, specifiek over communicatie met ouders van hoogbegaafde leerlingen.

In het onderwijs wordt sinds schooljaar 2022-2023 de benaming hoogbegaafdheid zoveel mogelijk vermeden en de meer algemene benaming "cognitief sterk functionerende leerlingen" is in de plaats gekomen. Een cognitief sterk functionerende leerling is een leerling die voor brede cognitieve vaardigheden (zoals blijkt uit een intelligentieonderzoek) en/of prestaties op schoolvorderingstoetsen tot de beste 10% van een relevante vergelijkingsgroep behoort (Cognitief sterk functionerende leerlingen, z.d.a). Met 'hoogbegaafd' benoem je enkel de top 2,5% qua cognitieve vaardigheden (Jellasics, 2022).

Voor dit onderzoek wordt specifiek naar hoogbegaafdheid gekeken, om het onderzoeksdoel correct af te bakenen. Een representatieve steekproef interviewen is niet mogelijk in het kader van deze bachelorproef indien er wordt gekeken naar 10% van de leerlingen. Door af te bakenen tot de groep van hoogbegaafde leerlingen is het doelpubliek

veel kleiner. Het is uiteraard mogelijk dat de resultaten van het onderzoek ook relevant zullen zijn voor overige cognitief sterk functionerende leerlingen.

Als “hoogbegaafde leerling” wordt voor dit onderzoek beschouwd:

- Een leerling die positief is getest voor hoogbegaafdheid door middel van een IQ-test met bijbehorend verslag en observaties.
- Een leerling met een sterk vermoeden van hoogbegaafdheid door een combinatie van schoolse vaardigheden en sociaal-emotioneel observeren. Dit principe van clinical judgement (Hamsikova, 2020) wordt verder in dit onderzoek beschreven.

In beide gevallen is dit een diagnose door psychologen of pedagogen met grondige expertise in dit vakgebied (Sypré, 2023).

Er wordt gekozen voor deze opties omdat dit ook de methodes zijn die toegepast worden door expertisecentra in hoogbegaafdheid.

1.1.4 Concretisering hoogbegaafdheid

Om aan de slag te gaan met dit onderwerp moet eerst de benaming hoogbegaafdheid duidelijk worden afgelijnd. Wanneer spreken we over een hoogbegaafde leerling en wat is het verschil met een leerling die gewoon slim is?

Meerdere experts verwijzen naar de theorie van Joseph Renzulli in zijn boek “The Three Ring Conception of Giftedness” (2021): een hoogbegaafde leerling scoort niet enkel hoog op vlak van intelligentie, maar eveneens op vlak van creativiteit en taakgerichtheid. De taakgerichtheid kan ook vertaald worden als een bijna onbevredigbare leergierigheid. De hoogbegaafde leerling heeft nood aan leerinhouden die van dusdanig niveau zijn dat hij of zij de nodige moeite moet doen. Daarnaast is het ook wenselijk om de creativiteit aan te wakkeren en voldoende nieuwe inhouden aan te leveren om de leergierigheid steeds te blijven prikkelen.

Franz Mönks besloot dat ook de omgeving (de school, het gezin, ...) een zeer grote rol speelt in het ontwikkelen van het hoogbegaafd potentieel (Koggel, 2017). Wanneer de omgeving geen ondersteunende rol opneemt zal ook het potentieel van hoogbegaafdheid weinig tot uiting komen. Dit benadrukt zeker en vast ook de rol van de school en de leerkracht. Om tot een positieve ontwikkeling te komen is er dus ondersteuning nodig vanuit de school, vanuit het gezin en vanuit de peers (vrienden, hobby's, ...).

Recenter is het zogeheten Delphi-model waarbij gesteld wordt: ‘Een hoogbegaafde is een snelle en slimme denker, die complexe zaken aankan. Autonoom, nieuwsgierig en gedreven van aard. Een sensitief en emotioneel mens. Intens levend. Hij of zij schept plezier in creëren’. (Rommelse & Slaats-Willemse, 2020)

Over het nut van een IQ-test is er heel wat literatuur te vinden. Zoals reeds aangegeven is een hogere intelligentie slechts één van de factoren van hoogbegaafdheid, maar wel een doorslaggevende omdat dit effectief kan getest worden. Een hoogbegaafde leerling heeft altijd een hogere intelligentie, deze factor is onvermijdbaar. Maar er zijn dus wel enkele zaken waarmee we moeten rekening houden:

- Een IQ-test is net als een toets of een examen louter een momentopname.
- Het resultaat van een IQ-test is onderhevig aan hoe de leerling zich voelt op het moment van de testing. Heeft de leerling slecht geslapen of voelt de leerling zich niet helemaal lekker, dan zal het resultaat hierdoor beïnvloed worden. Onderzoek bij jongeren in de jeugdzorg wees uit dat een IQ-score onder invloed van o.a. gebrekkige stressregulatie tijdens de testafname, medicatiegebruik of psychologische problemen 10 tot 15 punten lager kan liggen (Koster et al., 2018).
- Belangrijk bij het testen van hoogbegaafde kinderen is dat de testafnemer iemand is die een zeer goede kennis heeft van begaafdheid en van het denkpatroon van zulke kinderen (Sypré, 2023).
- Bij het afnemen van IQ-testen is het ook belangrijk om rekening te houden met de culturele diversiteit van de betrokkene. Het vaststellen van het juiste taal- of intelligentieniveau bij nieuwkomers of personen met een migratieachtergrond is vaak moeizaam. De oorzaak ligt deels bij een gebrekkige beheersing van de Nederlandse taal. Dit verhindert vroegtijdige signalering en heeft invloed op het afnemen van allerlei tests (Migranten - Pearson Clinical & Talent Assessment, z.d.).
- Er zijn verschillende IQ-testen beschikbaar voor kinderen en volwassenen, maar ook van land tot land kunnen testen en resultaten erg verschillen. De testen die in ons land gebruikt worden zijn bijvoorbeeld beperkt tot de grens voor uitzonderlijke hoogbegaafdheid (145 IQ), terwijl sommige testen in de Verenigde Staten verder gaan. De Engelstalige Stanford Binet test berekent resultaten tot 210 IQ. In ons land krijgen kinderen die boven de grens van 145 IQ scoren als resultaat “145+” (Hamsikova, 2021).

De benamingen die gegeven worden aan de verschillende IQ-scores zijn ook niet vastgelegd en daardoor zijn er hier en daar lichte verschillen te lezen. De meest voorkomende scoring, zoals ze terug te vinden is bij Belgische expertisecentra, wordt in deze studie gebruikt. We spreken dus van meerbegaafd bij een score tussen 115 IQ en 129 IQ, van hoogbegaafd bij een score van 130 IQ tot 144 IQ en van uitzonderlijk hoogbegaafd vanaf een score van 145 IQ (zonder daarbij verder te specificeren).

Zoals hierboven vermeld gaan tests in de Verenigde Staten vaak verder, dus ter vergelijking is ook een Amerikaanse scoretabel toegevoegd, die een meer diverse opsplitsing heeft (Cherry, 2023).

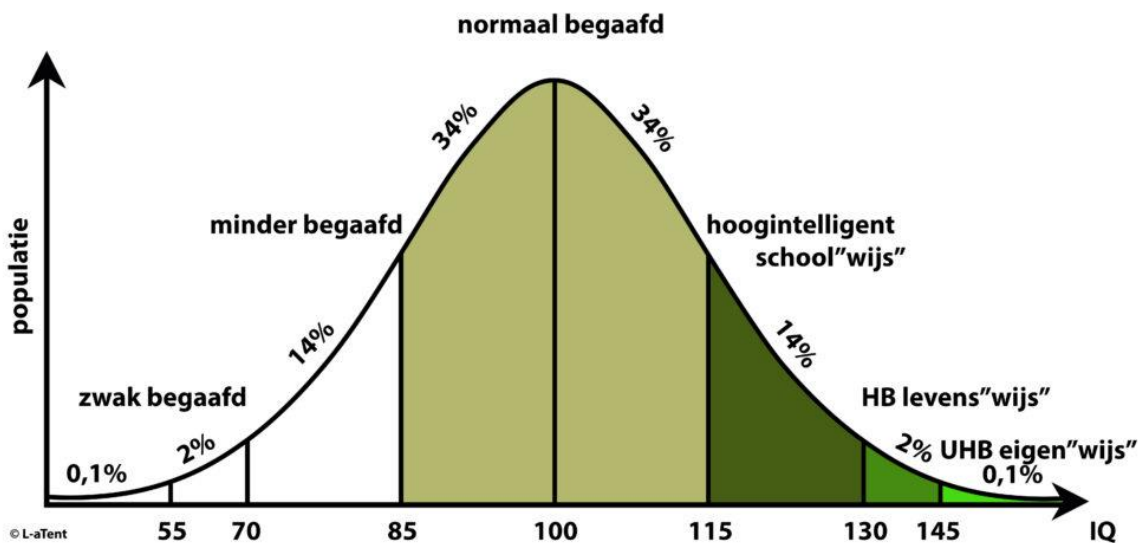
In de Belgische tests worden scores lager dan 70 eveneens niet verduidelijkt (naar analogie met scores boven de 145). Zij worden aangeduid als “<70 – Zwak begaafd”. Een verdere opsplitsing is wel beschikbaar wanneer deze tests gebruikt wordt voor de diagnose van personen met een mentale beperking (*Verstandelijke handicap | VAPH, z.d.*).

In Nederland noemt men uitzonderlijke hoogbegaafdheid ook wel hyperhoogbegaafdheid (*Fotoproject Hyperhoogbegaafdheid | Talentissimo, z.d.*).

De toegepaste indeling voor IQ-scores komt ook overeen met de indeling zoals weergegeven in een recent rapport van het Project Talent (Verschuieren, K. et al, 2024).

IQ-scores België		IQ-scores Verenigde Staten	
1 – 24	Diep verstandelijke beperking	1 – 24	Profound mental disability
25 – 39	Ernstige verstandelijke beperking	25 – 39	Severe mental disability
40 – 54	Matig verstandelijke beperking	40 – 54	Moderate mental disability
55 – 69	Licht verstandelijke beperking	55 – 69	Mild mental disability
70 – 84	Minderbegaafd	70 – 84	Borderline mental disability
85 – 114	Normaal begaafd	85 – 114	Average intelligence
115 – 129	Meerbegaafd - Hoogintelligent	115 – 129	Above average or bright
130 – 144	Hoogbegaafd	130 – 144	Moderately gifted
145+	Uitzonderlijk hoogbegaafd	145 – 159	Highly gifted
		160 – 179	Exceptionally gifted
		180+	Profoundly gifted

Tabel 1 IQ-scores België en VS

Figuur 1 (Praktijk L-aTent, 2023)

IQ-scores hoger dan 145, worden slechts behaald door 1 op 1000 personen. In het segment "hoogbegaafd" van 130 tot 144 gaat het om 2% van de bevolking. Dit betekent dat er een grote kans is dat er in meerdere klasgroepen in één school hoogbegaafde leerlingen aanwezig zijn. Deze leerlingen zullen vaak niet opgemerkt, getest of "gelabeld" zijn als hoogbegaafde leerlingen, maar hebben wel die noden en behoeften om zich optimaal te ontwikkelen. Het is bijgevolg aangewezen om hier als leerkracht alert voor te zijn (Lavrijsen, 2020b).

Een IQ-test is niet de enige manier om hoogbegaafdheid vast te stellen, maar tot op heden wel de enige manier met bewijskracht. Een tweede mogelijkheid om hoogbegaafdheid vast te stellen is observatie door een psycholoog of expert, een zogenaamd clinical judgement (Hamsikova, 2020). In dat geval moet men uiteraard over de mogelijkheid beschikken om een expert langdurig de leerling te laten observeren tijdens de schoolse activiteiten. Het resultaat van de observatie is geen exact cijferresultaat zoals bij een IQ-test, maar de expert kan zijn bevindingen wel uitgebreid noteren in een rapport. Dit rapport kan dan een conclusie bevatten zoals "sterk vermoeden van hoogbegaafdheid. Sluit best aan bij zelfsturende-autonome leerling" (*Signaleren En Diagnostiek Van Cognitieve Begaafdheid*, 2019).

Deborah Ruf (2009) heeft in dit verband een model opgesteld dat zij de "5 levels of giftedness" noemt. Cognitief sterk presterende leerlingen, met een Stanford-Binet IQ 120-

250 worden verder ingedeeld op basis van persoonskenmerken. Daarbij zijn de verschillende levels van giftedness soms overlappend. Een kind met 136 IQ kan zo vallen onder niveau 2 “highly gifted”, maar een ander kind met eenzelfde IQ-score kan vallen onder niveau 3 “highly to exceptionally gifted”, afhankelijk van welke persoonskenmerken het meest naar voren komen.

Niveau	IQ-bereik	Benaming volgens Ruf
Niveau 1	117-129	Moderately Gifted to Gifted
Niveau 2	125-135	Highly Gifted
Niveau 3	130-140	Highly to Exceptionally Gifted
Niveau 4	135-141+	Exceptionally to Profoundly Gifted
Niveau 5	145+	Exceptionally to Profoundly Gifted

Tabel 2 5 Levels of gifted (Ruf)

Uit het overzicht blijkt ook duidelijk dat er overlap is. Waar zit dan het concrete verschil? Zoals eerder gezegd wordt dit bepaald door de persoonskenmerken. Zo zal bijvoorbeeld een keuze tussen niveau 4 en niveau 5 gemaakt worden door het verschil in persoonlijke intensiteit en drive.

Rommelse en Slaats (2020a) deden ook reeds een voorstel voor vaststelling van hoogbegaafdheid op drie niveaus van functioneren (TIQ, prestaties op geijkte toetsen of uitzonderlijk talent op muzikaal, sportief, artistiek, creatief en/of literair gebied).

Er zijn heel wat discussies over de noodzaak van een IQ-test. Is testen zinvol of niet? Is het label echt nodig? Labels op zich zijn nooit erg zinvol. De meeste hoogbegaafde personen lopen ook absoluut niet te koop met de ‘diagnose’, sommigen schamen er zich zelfs voor (Buis, 2018). Maar in het kader van de schoolcarrière is het toch minstens nuttig om te weten of je kind hoogbegaafd is of niet, zodat zowel thuis als op school de nodige begeleiding kan volgen.

De nieuwe regelgeving over cognitief sterk functionerende leerlingen (schooljaar 2022-2023) stelt duidelijk dat het voor de school niet mag uitmaken of er een IQ test is afgenomen of niet (*Cognitief sterk functionerende leerlingen, z.d.a*).

Hoogbegaafde leerlingen zullen op school vaak goed presteren, maar het is uiteraard niet zo dat ze in alle vakken, disciplines of expertises zullen uitblinken. Persoonlijke interesses en voorkeuren zullen, zoals dat bij elke leerling het geval is, ook een belangrijke rol blijven spelen. Sommige leerlingen hebben nu eenmaal meer aanleg en interesse voor taal dan voor wiskunde, of omgekeerd (Moermans, 2021, 3 maart). Het goed presteren is vaak ook enkel het geval als de leerlingen intrinsiek gemotiveerd zijn. Men moet dan ook opletten met onderpresterende leerlingen. Vaak beginnen zij uit te vallen aan het einde van de lagere school en gaan ze onderpresteren aan het einde van de eerste graad secundair onderwijs, met lagere scores tot gevolg (Van der Zwalm, 2006).

1.1.5 Andere typische eigenschappen

Een leerling met een hoger dan gemiddelde intelligentie is niet noodzakelijk hoogbegaafd. Wanneer hoogbegaafdheid vastgesteld is bij een leerling zijn er altijd meerdere kenmerken aanwezig die ervoor zorgen dat deze leerling “anders” is dan de andere leerlingen. Helaas is het lijstje van kenmerken niet hetzelfde voor elke hoogbegaafde leerling, wat het lastiger maakt om een diagnose te stellen. De kenmerken zijn ook veel moeilijker te meten of vast te stellen (*Wat Is Het En Wat Is Het Niet?*, 2021).

Een slimme of uiterst creatieve leerling, zelfs met een duidelijke voorsprong op andere leerlingen, is niet noodzakelijk een hoogbegaafde leerling. Femke Hovinga stelt hierover in een interview bij *NOS Met het oog op morgen* “Moesten we met de tests en middelen van vandaag testen of Wolfgang Amadeus Mozart een wonderkind kon genoemd worden, dan denk ik eigenlijk van niet” (2022). Terwijl Mozart toch algemeen wordt beschouwd als één van de meest geniale kinderen die er ooit op aarde hebben rondgelopen.

Naast een hoog IQ zijn er dus nog andere eigenschappen die typisch zijn voor hoogbegaafde leerlingen. Deze leerling zal ook zelf sterk aanvoelen “anders” te zijn, waardoor er misschien minder aansluiting is bij zijn of haar leeftijdsgenoten. Enkele typische kenmerken die ook zeer relevant zijn voor het onderwijs worden in dit onderdeel beschreven.

Een belangrijke kanttekening hierbij is dat dit slechts mogelijke andere eigenschappen zijn voor hoogbegaafde leerlingen. Een hoogbegaafde leerling zal meestal over meerdere van deze extra kenmerken beschikken, maar dit is niet noodzakelijk het geval.

1.1.6 Snelheid van verwerking

Een hoogbegaafde leerling zal vaak niet enkel moeilijkere oefeningen aankunnen, maar hij of zij zal de leerstof ook veel sneller kunnen verwerken. Een hoogbegaafde leerling zal drie tot zes maal sneller informatie verwerken dan een gemiddelde leerling. Dat betekent ook dat je niet alle hoogbegaafde leerlingen over dezelfde kam kan scheren. Individuele aandacht en sturing zal steeds noodzakelijk zijn. In één klas kunnen hoogbegaafde leerlingen zitten die de leerstof driemaal sneller verwerken, naast andere hoogbegaafde leerlingen die de leerstof misschien wel vijf- of zesmaal sneller verwerken (Kieboom, 2022, 6 oktober - persoonlijke communicatie).

De snelheid van verwerking zal ervoor zorgen dat de leerling meer of minder instructie nodig heeft. Sommige hoogbegaafde leerlingen hebben zelfs geen enkele instructie nodig. Je kan hen gewoon de leerinhoud en oefeningen aanreiken en ze lossen deze volledig zelfstandig op. Ze verwerken met andere woorden de leerstof zelfstandig, waarbij ze de leerkracht enkel nodig hebben om hun vragen te beantwoorden.

Een handige manier voor de leerkracht om te bepalen wat er mogelijk is voor welke leerling zijn pre-toetsen. Het afnemen van deze testen voor het starten met nieuwe leerinhoud, kan helpen bepalen in welke mate de leerling nog verdere instructie nodig heeft voor dat onderdeel (Frederix, 2022).

1.1.7 Hooggevoeligheid

Hoogbegaafde leerlingen zijn heel vaak ook hooggevoelige leerlingen (Duisterwinkel & Kleiborn, 2017). Hooggevoeligheid is een volledig ander thema, maar we kunnen het binnen deze context ook zeker niet negeren op school. Hooggevoelige leerlingen zijn veel ontvankelijker voor prikkels uit hun omgeving en raken daardoor heel snel overprikkelt. Al hun zintuigen werken veel intenser dan bij een gemiddelde leerling.

De relatie tussen hoogbegaafdheid en hooggevoeligheid wordt meestal eerder toevallig ontdekt. Zo werd er in Oost-Vlaanderen reeds in 2010 een privéschool opgestart voor hooggevoelige leerlingen, maar na enkele jaren kwamen ze tot de vaststelling dat een zeer groot gedeelte van hun leerlingen eveneens hoogbegaafd waren. De school werd dan ook omgevormd tot een “school en expertisecentrum voor hoogbegaafdheid en hooggevoeligheid”. De school in kwestie is Mannaz Agora, oorspronkelijk opgestart in Gent en momenteel gevestigd in Dendermonde.

Het is evenwel niet zo dat hooggevoeligheid en hoogbegaafdheid altijd samen bij dezelfde personen voorkomen. Er zijn ongeveer tien keer meer hooggevoelige dan hoogbegaafde mensen ($\pm 20\%$ van de bevolking tegenover $\pm 2,5\%$ van de bevolking). Het is wel een feit dat de meeste hoogbegaafde personen eveneens in meer of mindere mate hooggevoelig zijn (Duisterwinkel & Kleiborn, 2017).

Verder zijn er ook een aantal hoogbegaafde leerlingen die benoemd worden als “dubbel bijzonder” (Hamsikova, 2020). Naast het label hoogbegaafd, zijn er nog andere labels die van toepassing kunnen zijn. Een regelmatig voorkomende combinatie is hoogbegaafd-ASS. Het is een feit dat beide labels een aantal gemeenschappelijke eigenschappen hebben, maar het is zeker niet zo dat we bij alle hoogbegaafde leerlingen ook ASS kunnen vaststellen. Regelmatig worden kinderen foutief gediagnosticeerd met ASS, ADD, OCD, ... terwijl het in werkelijkheid gaat over hoogbegaafdheid die op dat ogenblik jammer genoeg niet herkend werd (Burger-Veltmeijer, 2016).

Aansluitend bij de hooggevoeligheid is er ook een sterk verhoogd risico voor de hoogbegaafde leerling om gepest te worden (Vander Cruyssen, 2021). Deze leerling is immers “anders”, heeft andere hobby's en gedraagt zich ook vaak anders. Hij of zij kan vaak als eerste antwoorden op alle vragen van de leerkracht. De leerling is een buitenbeentje in de klasgroep die zich alles extra hard aantrekt door de hooggevoeligheid.

In 2011 deed A.S. De Pamelaere een onderzoek naar het verband tussen hoogsensitiviteit en pesten bij kinderen uit de lagere school, in het kader van haar professionele bachelor Toegepaste Klinische Psychologie. Daaruit bleek dat hoogsensitieve kinderen meer kans maken om gepest te worden (*Pesten | HSP Vlaanderen*, z.d.). Alleen al om deze reden zal een hoogbegaafde leerling vaak zijn hoogbegaafdheid proberen te verbergen (Kieboom, 2022, 6 oktober – persoonlijke communicatie). Dit aspect kon ik ook persoonlijk vaststellen bij mijn hoogbegaafde en tevens hooggevoelige dochter.

1.1.8 Rechtvaardigheidsgevoel en verborgen curriculum

Aansluitend bij de hooggevoeligheid hebben hoogbegaafde kinderen ook een enorm hoog rechtvaardigheidsgevoel (Morbé, 2021, 8 februari). Zelfs op heel jonge leeftijd zullen ze heel snel aanvoelen of iets rechtvaardig is of niet. Ze kunnen zich daar heel druk over maken en zelfs stoppen met functioneren omdat ze erover blijven nadenken.

Ze zijn ook enorm gevoelig voor het verborgen curriculum in al zijn vormen. Een leerkracht die A zegt, maar B doet kunnen ze niet vertrouwen en het leerproces zal in dat geval ook zeer moeilijk verlopen. Prof. Dr. Kieboom gebruikt het voorbeeld van een kleuterjuf die de kinderen verplicht om hun jas aan te doen tijdens de speeltijd, maar zelf zonder jas naar buiten gaat. Een hoogbegaafde kleuter zal zulke zaken ervaren als een ernstige vertrouwensbreuk en zal het lastig hebben om ooit nog iets te kunnen aanvaarden van die kleuterjuf (Kieboom, 2022, 6 oktober – persoonlijke communicatie).

Een tweede voorbeeld komt uit mijn eigen ervaring. Tijdens een oudercontact in april 2023 vertelde de leerlingbegeleider van mijn dochter over een incident dat volgde op de aankondiging van nieuwe tuchtmaatregelen. De maatregel hield in dat een bepaalde straf werd opgelegd na drie streepjes achter je naam. In de tabel waar dit wordt bijgehouden staan echter kruisjes en geen streepjes. Zulke kleine, zelfs subtiele verschillen als een kruisje in plaats van een streepje kunnen een hoogbegaafde leerling doen blokkeren, wat hier ook gebeurde.

1.1.9 Uitzonderlijke leershonger

De laatste typische eigenschap is de uitzonderlijk grote leershonger van hoogbegaafde leerlingen. Dit komt vooral tot uiting bij het vragen naar de hobby's en buitenschoolse activiteiten van leerlingen. Ook tijdens die activiteiten is er veel behoefte aan structuur, omkadering en stimulatie van het cognitieve (Kieboom, 2022, 6 oktober - persoonlijke communicatie).

Heel wat hoogbegaafde leerlingen zijn lid van jeugdbewegingen, waar ze vaak doorgroeien naar leidinggevende functies, maar wanneer we kijken naar hun andere hobby's dan is er nog een opvallende overeenkomst. Bij bevraging naar de soort hobby bleek het antwoord stevast te eindigen op -les. Deze hobby's vinden dus meestal plaats in een klaslokaal en er staat een leerkracht voor de groep die hun iets wil aanleren. Denk dan bijvoorbeeld aan schaakles, vioolles, pianoles, muziekles, ... (X., 2022, 27 juni – persoonlijke communicatie). Daarnaast valt het ook op dat het vaak zeer creatieve hobby's zijn, waar we natuurlijk opnieuw een link vinden met Renzulli (2021).

Bij de keuze voor buitenschoolse activiteiten is het dan ook aanbevolen om aandacht te schenken aan de hoogbegaafdheid (Kieboom, 2022, 6 oktober - persoonlijke communicatie). Een hoogbegaafde leerling zal zich op een muziekschool snel vervelen wanneer de leerinhoud niet op een aangepaste manier wordt aangeboden. Net als op school zal het voor deze leerling allemaal wat te traag gaan, met teveel herhaling en onvoldoende uitdaging. Een hoogbegaafde leerling kan om die redenen snel afhaken, indien er geen aanpassing mogelijk is.

Een tweede aspect bij deze activiteiten is de noodzaak aan voldoende structuur, omkadering en aansluiting (Zom, 2017). Wanneer een naschoolse activiteit onvoldoende structuur en omkadering biedt zal de hoogbegaafde leerling eveneens afhaken. Het sociale aspect mogen we daarbij ook niet vergeten. Aansluiting vinden bij andere jongeren in een jeugdbeweging kan moeilijk zijn wanneer het cognitieve leeftijdsverschil te groot is. Hoogbegaafde kinderen zullen vaker aansluiting zoeken bij kinderen die enkele jaren ouder zijn, omdat ze daarmee cognitief een stuk meer op dezelfde lijn zitten. Ik kon dit zelf vaststellen bij mijn dochter die onvoldoende aansluiting en omkadering vond bij de ene jeugdbeweging, en om die reden op eigen vraag een overstap maakte naar een andere jeugdbeweging die veel meer structuur kon bieden.

1.1.10 Onderzoeksvraag met deelvragen

De focus van dit onderzoek gaat over misvattingen en problemen in communicatie over hoogbegaafdheid. Na overleg met de vakdidacticus taal is besloten om deze benaming te behouden voor mogelijke interview-vragen. Dit om de duidelijkheid van de vragen te maximaliseren. De onderzoeksvraag en de bijvragen werden verfijnd met behulp van artificiële intelligentie (ChatGPT, persoonlijke communicatie, 30 maart 2023).

- **Onderzoeksvraag:**
Hoe beïnvloeden misvattingen over hoogbegaafdheid de communicatie tussen scholen, leerkrachten en leerlingen?

- **Deelvragen:**
 - 1 Welke misvattingen over hoogbegaafdheid beïnvloeden de communicatie tussen scholen, leerkrachten en leerlingen?
 - 2 Hoe beïnvloeden misvattingen over hoogbegaafdheid de manier waarop hoogbegaafde leerlingen worden geïdentificeerd en ondersteund op scholen?
 - a In het geval van misvattingen bij leerlingen en hun ouders
 - b In het geval van misvattingen bij leerkrachten
 - c In het geval van misvattingen bij scholen
 - 3 Op welke manier heeft de communicatie over hoogbegaafdheid invloed gehad op de ontwikkeling van hoogbegaafde leerlingen?
 - 4 Wat zijn de onmiddellijke gevolgen van miscommunicatie en misvattingen over hoogbegaafdheid voor de prestaties en het welzijn van hoogbegaafde leerlingen?

Belangrijke opmerking

Tijdens het onderzoek werd duidelijk dat we de actor “leerling” moesten verbreden tot een meer complete thuiscontext. Vanuit dit perspectief kijken we door de ogen van zowel de leerling, de ouders van de leerling alsook voormalige leerlingen die terugblikken op hun schooltijd. Wanneer in dit onderzoek verder wordt verwezen naar het perspectief van de leerling wordt dus deze thuiscontext bedoeld.

1.2 Plannen

Academiejaar 2022-2023

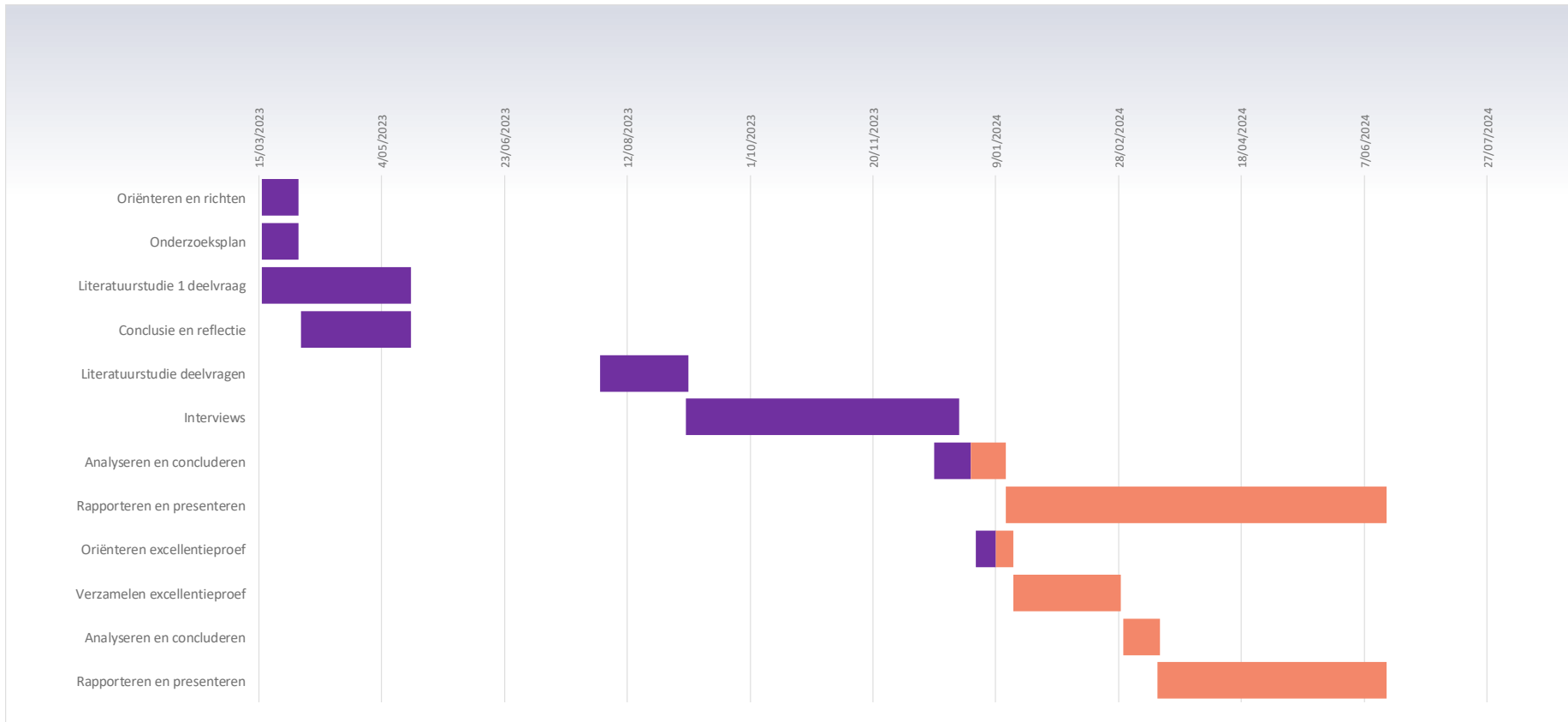
- Oriënteren en richten (maart)
- Onderzoeksplan (mei)
- Antwoord op één deelvraag met literatuurstudie (mei)
- Conclusie en reflectie (mei)

Academiejaar 2023-2024

- Verzamelen
 - Informatieverwerving: literatuuronderzoek, bevragen, observeren en bezoeken.
 - Taalsessies: informatie over literatuuronderzoek, bronnen zoeken, beoordelen en selecteren, formuleren, structureren.
- Analyseren en concluderen
- Rapporteren en presenteren
- Aansluitend wordt verder gewerkt met deze resultaten in het kader van het excellentieprogramma. De planning wordt zodanig georganiseerd dat het geheel afgewerkt is op het einde van academiejaar 2023-2024.

Project Name		Bachelorproef Geert Conard					
TOTAL TASKS	12		Duration	458		Overall Progress	
Completed	6		Project Start	16/03/2023		58%	
In progress	2		Project End	15/06/2024		42%	
Not Started	4						

Tasks	Responsible	Start Date	End Date	Progress	Status	Duration	Completed	Pending
Oriënteren en richten	Geert	16/03/2023	30/03/2023	100%	Completed	15	15	0
Onderzoeksplan	Geert	16/03/2023	30/03/2023	100%	Completed	15	15	0
Literatuurstudie 1 deelvraag	Geert	16/03/2023	15/05/2023	100%	Completed	61	61	0
Conclusie en reflectie	Geert	1/04/2023	15/05/2023	100%	Completed	45	45	0
Literatuurstudie deelvragen	Geert	1/08/2023	5/09/2023	100%	Completed	36	36	0
Interviews	Geert	5/09/2023	24/12/2023	100%	Completed	111	111	0
Analyseren en concluderen	Geert	15/12/2023	12/01/2024	50%	In progress	29	15	14
Rapporteren en presenteren	Geert	13/01/2024	15/06/2024	0%	Not Started	155	0	155
Oriënteren excellentieproef	Geert (EP)	1/01/2024	15/01/2024	50%	In progress	15	8	7
Verzamelen excellentieproef	Geert (EP)	16/01/2024	28/02/2024	0%	Not Started	44	0	44
Analyseren en concluderen	Geert (EP)	1/03/2024	15/03/2024	0%	Not Started	15	0	15
Rapporteren en presenteren	Geert (EP)	15/03/2024	15/06/2024	0%	Not Started	93	0	93

1.3 Verzamelen en analyseren

1.3.1 Vormen van informatieverwerking

Als eerste stap in dit onderzoek, vooraleer aan de slag te gaan met de onderzoeksvragen, was het belangrijk om mijn kennis over het onderwerp te verruimen. Naast klassieke zelfstudie van boeken, wetenschappelijke tijdschriften en artikelen, maar ook gewone krantenartikelen en blogs, werden een ruim aantal lezingen (live, maar ook via online webinars) over het onderwerp gevolgd. In de bronnenlijst werden deze lezingen en presentaties opgenomen.

Naast de literatuurstudie werd gekozen voor interviews met hoogbegaafde leerlingen, ouders, leerkrachten en directies om het onderzoek uit te diepen. Omdat veralgemening niet vooropgesteld wordt, volstaat een beperkt aantal interviews (Billiet & Waeye, 2006).

De onderzoeker had zelf reeds heel wat contacten met leerkrachten, directeurs en ouders van hoogbegaafde leerlingen. Daarom werd een oproep gedaan via sociale media, waarop een aantal reacties kwamen van ouders en voormalige leerlingen die hun verhalen wilden delen. Om ook voldoende input te verzamelen van leerkrachten en scholen werden een aantal scholen gecontacteerd, waar de onderzoeker ook reeds persoonlijke contacten had door stages of eerdere schoolervaringen.

Op sociale media zijn verschillende gesloten groepen terug te vinden voor ouders van hoogbegaafde leerlingen. Deze groepen, actief op sociale media, fungeren als platformen waar ouders elkaar ondersteunen door vertrouwelijk zowel positieve als negatieve ervaringen met elkaar te delen. Vanwege de regelgeving met betrekking tot deze groepen, kunnen letterlijke inhoud of bronnen vanuit deze groepen niet geïntegreerd worden in dit onderzoek. De hiernavolgende misvattingen die naar voren kwamen uit de literatuurstudie en de interviews werden echter veelvuldig bevestigd in deze oudergroepen.

Literatuurstudie

Tijdens het vooronderzoek viel het vooral op dat de meeste publicaties over hoogbegaafdheid in het onderwijs gaan over het onderwijs op zich en over les geven aan hoogbegaafde leerlingen. Het zijn richtlijnen of adviezen over hoe het best te handelen als leerkracht, met hoogbegaafde leerlingen in de klas. Deze publicaties zijn in twee soorten in te delen.

Ten eerste zijn er de publicaties die gaan over het helpen van de leerling op sociaal-emotioneel vlak en het leren omgaan met faalangst. Deze acties behoren in mindere mate tot het takenpakket van de leerkracht, maar zijn eerder bedoeld voor de leerlingbegeleiding. Wynen (2022) bijvoorbeeld promoot hierbij de inrichting van een plusklas waar hoogbegaafde leerlingen leren van niet op te geven, van om te gaan met moeilijkere taken en waar ze in aanraking komen met faalervaringen.

Daarnaast zijn er de publicaties die betrekking hebben op de leeromgeving en adviezen bevatten om deze zo passend mogelijk te maken voor hoogbegaafde leerlingen. Deze adviezen handelen meestal over toegepaste technieken zoals compacten, differentiëren, verbreden en verdiepen. Zo ontwierp Dewachtere (2021) bijvoorbeeld een 'klasbrede motivatiewaaier' waarmee aan de motivationele drijfveer van meer- en hoogbegaafde

leerlingen kan gewerkt worden. Door de aangeboden verrijkingsmethode te testen met de motivatiewaaijer bleek dat het aanbod te eenzijdig was en dat het creatief denkvermogen van de kinderen niet werd aangewakkerd. Er werd vervolgens in de motivatiewaaijer een aanzet gegeven om het creatief denkvermogen te stimuleren tijdens de lessen en onderliggende problemen te reduceren, waaronder faalangst, statische mindset en sociale uitsluiting.

Wat ziet men onder de vermelde terminologie?

- **Compacten:** De leerkracht zorgt ervoor dat er extra tijd vrijkomt om te verdiepen en te verbreden, door het standaard lespakket in een verkorte vorm aan te bieden aan hoogbegaafde leerlingen.
- **Differentiëren:** De leerkracht zorgt voor aangepaste leerinhoud voor de hoogbegaafde leerling. Dit kunnen bijvoorbeeld oefeningen zijn met een hogere moeilijkheidsgraad, maar het kan evengoed een apart project zijn waarbij de leerling zelfstandig werkt aan een presentatie, waarvoor hij eerst alle informatie heeft moeten opzoeken.
- **Verbreden:** De leerkracht biedt extra leerinhoud aan, wat extra vakken kunnen zijn die niet standaard in het lesprogramma zitten, zoals filosofie of een initiatie in een extra vreemde taal.
- **Verdiepen:** De leerling mag zelfstandig bepaalde aspecten van het onderwerp verder onderzoeken en hier een presentatie over voorbereiden. De leerling zal het aangeboden onderwerp dus grondiger gaan bestuderen.

De focus van dit onderzoek ligt bij communiceren over hoogbegaafdheid. Helaas waren er zeer weinig publicaties te vinden die gaan over communicatie met betrekking tot hoogbegaafdheid. Tijdens het vooronderzoek ging ik daarom steeds vaker op zoek naar lezingen en webinars over dit thema. Op advies van de promotor keek ik ook naar recente publicaties over hoogbegaafdheid en uitzonderlijke begaafdheid. In een volgende fase van het onderzoek voegde ik daar de verhalen aan toe van leerlingen, leerkrachten en scholen, waarin ik eveneens op zoek ging naar antwoorden op mijn onderzoeksvragen.

Interviews

Een belangrijk onderdeel van dit onderzoek is een bevraging van leerlingen, hun ouders, leerkrachten en scholen. Er werd gekozen om niet te werken met een enquête, maar te luisteren naar hun persoonlijke verhalen en daaruit de antwoorden op de onderzoeksvragen af te leiden. Voor deze wetenschappelijke interviews werd eerst een lijst met richtvragen opgesteld, die de geïnterviewden konden helpen om structuur te geven aan hun verhaal. Deze vragen werden enkel gebruikt om meer bruikbare informatie te genereren tijdens het interview. Het was steeds de bedoeling dat alle geïnterviewde personen vrijuit hun verhaal konden meedelen, zodat we ook de achtergrond en belangrijke details meekregen die bijvoorbeeld hadden geleid tot bepaalde problemen, misvattingen of frustraties. Aansluitend werd ook telkens gevraagd naar de mogelijk gevolgen voor de verdere schoolcarrière of werkloopbaan.

Voor een groot deel gaat het om retrospectieve interviews, waarbij de nadruk ligt op het teruggaan in de tijd bij het nagaan van de ervaringen van de betrokkenen in het verleden (Billiet & Waege, 2006).

De lijst met richtvragen is louter en alleen een hulpmiddel om data te structureren, zodat vergelijkbaarheid mogelijk is. "The purpose of the interview is not to change the respondent's attitudes and behaviour, but to reveal it" (Keats, 2000, p.7).

Een aantal interviews waren met voormalige studenten (of hun ouders) die vandaag reeds in het werkveld staan, maar die absoluut hun verhaal wilden bijdragen tot dit onderzoek.

Interviewvragen voor (ex-)leerlingen en hun ouders

- Hoe gaat (of ging) jullie school om met hoogbegaafde leerlingen?
- Werden hoogbegaafde leerlingen als één groep beschouwd? Of werd er verder gedifferentieerd binnen de groep van hoogbegaafde leerlingen?
- Hebben jullie ooit te maken gehad met bepaalde misvattingen over hoogbegaafdheid op school?
- Hebben jullie ooit te maken gehad met problemen over hoogbegaafdheid op school?
- Hoe verliep de communicatie over hoogbegaafdheid met de leerkrachten en met de school?
- Hoe hebben bepaalde misvattingen van leerkrachten of scholen invloed gehad op de communicatie?
- Hoe hebben bepaalde misvattingen van leerkrachten of scholen invloed gehad op de verdere schoolcarrière of werkloopbaan?

Interviewvragen voor leerkrachten

- Hoe ga je als leerkracht om met hoogbegaafdheid in je klas?
- Beschouw je hoogbegaafde leerlingen als één groep? Of ga je verder differentiëren binnen de groep van hoogbegaafden?
- Heb je ooit te maken gehad met bepaalde misvattingen over hoogbegaafdheid op school?
- Hebben jullie ooit te maken gehad met problemen over hoogbegaafdheid op school?
- Heb je ooit te maken gehad met moeilijke communicatie over hoogbegaafdheid met de ouders van een hoogbegaafde leerling?
- Zijn er misvattingen over hoogbegaafdheid bij de ouders, die de communicatie bemoeilijken?

Interviewvragen voor scholen

- Hoe gaan jullie als school om met hoogbegaafde leerlingen?
- Beschouw je alle hoogbegaafde leerlingen als één groep? Of ga je nog verder differentiëren binnen de groep van hoogbegaafden?
- Heb je ooit te maken gehad met bepaalde misvattingen over hoogbegaafdheid op school?
- Hebben jullie ooit te maken gehad met problemen over hoogbegaafdheid op school?
- Heb je ooit te maken gehad met moeilijke communicatie over hoogbegaafdheid met de ouders van een hoogbegaafde leerling?
- Zijn er misvattingen over hoogbegaafdheid bij de ouders, die de communicatie bemoeilijken?
- Zijn er bepaalde misvattingen, moeilijkheden of problemen in verband met hoogbegaafdheid, wanneer we kijken naar de dagelijkse werking van de school?

Onderzoek naar alle onderwijsniveaus

Tijdens het onderzoek werd een aantal keren de vraag gesteld of het onderzoek zich zou toespitsen op het basis-, secundair- of hoger onderwijs. Er is een reden waarom besloten werd om dit in het midden te laten, het grootste gedeelte van het onderzoek zal immers niet gebeuren door middel van een grootschalige enquête, maar via persoonlijke communicatie en het optekenen van ervaringen en verhalen vanuit de drie perspectieven. De antwoorden op de onderzoeksvragen zullen afgeleid worden uit deze verhalen.

Voor de aanvang van deze fase van het onderzoek, werd niet vastgelegd of de verhalen zouden gaan over ervaringen in de basis-, secundaire of hogeschool. Uiteindelijk bleek dat ook niet ter zake want als hoogbegaafd persoon word je geboren en die hoogbegaafdheid kan ontdekt worden als peuter, als kind, als jongvolwassene of zelfs nog heel wat jaren later als volwassene. Hamsikova en Kieboom stellen beide dat ouders vaak pas tot het besef komen dat ze zelf hoogbegaafd zijn, wanneer ze zich inlezen over de hoogbegaafdheid van hun kind. (Hamsikova, 2020; Kieboom, 2022, 6 oktober – persoonlijke communicatie). Het onderzoek richt zich dus tot ervaringen tijdens de volledige schooltijd van een hoogbegaafde leerling.

Zoals eerder ook aangegeven is hoogbegaafdheid een capaciteit, een mogelijkheid, een bundel van potentiële eigenschappen die kunnen leiden tot iets zeer positiefs. Maar wanneer die bijzondere capaciteiten en mogelijkheden niet ontwikkeld of gestimuleerd worden is het evengoed mogelijk dat hoogbegaafdheid bij die persoon nooit ontdekt zal worden (Webb et al., 2020). Dit kan op school al leiden tot problemen wanneer de resultaten dalen door verveling en desinteresse. Dat is dan ook één van de redenen waarom veel hoogbegaafden ook vandaag nog steeds de school verlaten zonder diploma. (Universiteit van Vlaanderen, 2017)

Samenwerking met externe partner

De bevindingen vanuit de interviews werden tussentijds voorgelegd aan de externe partner voor dit onderzoek, Go! Next het atheneum Hasselt. Om de resultaten beter te kaderen werd een volledig overzicht gepresenteerd van het onderzoek tot en met de tussentijdse resultaten. De externe partner stelde de vraag waarom het onderzoek geen bevraging bevatte in grotere aantallen door bijvoorbeeld een enquête. Het antwoord hierop was dat het onderzoek gebaseerd is op persoonlijke verhalen en dat in het geval van vragenlijsten of enquêtes je meestal vrij korte antwoorden krijgt.

Voorbeeld: “Ben je ooit van school veranderd omwille van een communicatieprobleem over je hoogbegaafdheid? Leg uit”. Een mogelijk antwoord daarop is “Ja, we zijn ooit van school veranderd omdat het gesprek vastliep met de leerkracht”.

Dit antwoord is enkel voldoende om een streepje toe te voegen op een statistiek, maar voor dit onderzoek is dat ontoereikend. Om onze onderzoeksvragen goed te kunnen beantwoorden moeten we ook weten wat de voorgeschiedenis was die heeft geleid tot zo een beslissing.

De externe partner was tevreden met deze resultaten en voegde toe dat de misvattingen en gebeurtenissen ook zeer herkenbaar zijn.

1.3.2 Welke misvattingen over hoogbegaafdheid beïnvloeden de communicatie tussen scholen, leerkrachten en leerlingen?

De lerende kampt volgens literatuur en experts vooral met faalangst, weinig zelfvertrouwen en een negatief zelfbeeld. Voor sommige leerlingen kan dit zich zo erg manifesteren dat ze bijna niet meer kunnen functioneren. Het is een misvatting dat de “slimme” hoogbegaafde leerling de leerstof makkelijk kan verwerken.

Volgens Mascha Jeanne Schouten (Schouten & Wolfshöfer, 2021) blijkt uit signalering, theoretische verdieping en empirische data dat vooral internaliserende problematiek oorzaak is voor uitval van hoogbegaafde leerlingen. Internaliserende problematiek staat voor faalangst, weinig zelfvertrouwen en een negatief zelfbeeld. Ook tijdens webinars binnen het postgraduaat hoogbegaafdheid werd door experts als Kieboom vaak verwezen naar faalangst als een kenmerkende eigenschap voor hoogbegaafde leerlingen.

Uiteraard zijn alle leerlingen verschillend en zullen sommige leerlingen weinig faalangst of problemen met hun zelfbeeld kennen, terwijl andere leerlingen hierdoor bijna niet meer kunnen functioneren.

De belangrijkste misvatting voor leerkrachten is dat hoogbegaafde leerlingen altijd goede resultaten behalen. Tijdens het onderzoek bleek dat er heel wat redenen zijn waarom dit niet zo kan zijn. Daarnaast blijft het ook een probleem dat hoogbegaafde leerlingen vaak onopgemerkt blijven en daardoor ook niet de juiste ondersteuning of begeleiding krijgen.

Project Talent onderzocht hoe leerlingen van de eerste graad van het secundair onderwijs denken over hun schoolse competenties en hoe deze percepties invloed hebben op onderpresteren. Het onderzoek trachtte te verklaren waarom sommige cognitief begaafde leerlingen onder hun niveau presteren. Naast de leerlingen die goed presteren, werden er twee andere profielen geïdentificeerd die een verhoogd risico op onderpresteren vertoonden. De eerste groep betrof leerlingen die zware twijfels hadden over hun eigen schoolse competenties, terwijl de tweede groep een lage waardering voor het schoolwerk had. Deze leerlingen hadden moeite met het vinden van motivatie voor het schoolwerk, tenzij zij het nut ervan konden inzien (Waarom Presteren Sommige Cognitief Begaafde Leerlingen Onder Hun Niveau?, 2023).

Tijdens de lessen van het postgraduaat hoogbegaafdheid bleek duidelijk dat hoogbegaafde leerlingen vaak onopgemerkt blijven. Deze leerlingen zijn meestal goede presteerders, de aandacht van de leerkracht zal vaker opgeslorpt worden door zwakkere presteerders. Dit is echter niet altijd het geval, want hoogbegaafde leerlingen gaan soms ook slechter presteren door een gebrek aan belangstelling of een minder goede connectie met de leerkracht of leerinhoud (MotivatIE En Onderpresteren in Het Secundair Onderwijs, 2020).

Een veel voorkomende misvatting bij leerkrachten is dat hoogbegaafde leerlingen altijd uitstekende resultaten behalen (Lavrijsen, 2020a). Er zijn meerdere redenen waarom dat niet zo is: onderpresteren om niet buiten de groep te vallen, hoe de leerinhoud wordt aangebracht (bijvoorbeeld te veel tussenstapjes bij wiskunde), te veel herhaling, ...

“Hoogbegaafde leerlingen zijn de Einsteins van hun generatie”.

Een misvatting vanuit het perspectief van de leerkracht kan dus zijn dat hoogbegaafde leerlingen opvallen door hun uitzonderlijke schoolresultaten. In de communicatie tussen leerkrachten en ouders zal je vaak twijfel horen over het feit of de leerling al dan niet hoogbegaafd is.

Voor de leerkracht is het belangrijk om te weten of er hoogbegaafde leerlingen in een klas zitten en wie dat zijn. Het lastige is dat leerlingen het vaak verbergen en/of onderpresteren omwille van de reeds vernoemde oorzaken.

Volgens literatuur en experts is de grootste misvatting voor de school eveneens dat hoogbegaafde leerlingen steeds goede resultaten behalen. Maar er is ook de onderliggende misvatting dat hoogbegaafde leerlingen over voldoende capaciteiten beschikken om er op eigen houtje te geraken. Het is zelfs zo dat leerlingen vaker vastlopen of onderpresteren in het secundair onderwijs omdat er niet voldoende ondersteuning was op het vlak van “leren leren”.

Het merendeel van de hoogbegaafde leerlingen in het secundair onderwijs zijn niet de opvallende “Einsteins”, maar net de leerlingen van wie je verwacht dat ze goed presteren, maar dat niet doen. Een open communicatie met de ouders van de leerlingen kan vaak voor verheldering zorgen (Coorens, 2023, 14 februari).

Deze vaststellingen uit de literatuur kwamen ook overduidelijk naar voren uit de interviews. In alle gesprekken met leerlingen en ouders kwam op één of andere manier naar voren dat de hoogbegaafdheid niet (h)erkend werd op school en/of dat de leerling zelf zijn of haar hoogbegaafdheid verborg.

Uit één van de interviews kwam een verhaal naar voren van een jongen met 140-145 IQ die lagere en secundaire school in dezelfde school deed. Daar waar het in het lager vlekkeloos verliep, ging het ook hier fout in het secundair. De ouders ervoeren hier vooral ook problemen met het feit dat je niet met één leerkracht in overleg moet, maar met een 15-tal leerkrachten. Bijkomend werd in de secundaire afdeling de hoogbegaafdheid (ondanks verschillende IQ-testen) niet erkend, want “dat bestaat niet”.

Ook op oudergroepen op sociale media kwam uit meerdere verhalen naar voren dat sommige leerkrachten of directeuren twijfelden aan de hoogbegaafdheid van bepaalde leerlingen. Er heersten vaak misvattingen zoals “Een hoogbegaafde leerling blinkt op alle vlakken uit; je geeft ze iets en ze kunnen er zelfstandig mee aan de slag.”

Een valkuil hierbij is dat scholen vaak eerder het uitdagender werk zien als een aanvulling op de gewone leerstof in plaats van te gaan compacten en verrijken. Bij compacten worden overbodige delen van de reguliere leerstof geschrapt, zodat het meer aansluit bij de capaciteiten van het hoogbegaafde kind. Het schrappen van bepaalde opdrachten is vaak vereist, omdat er zo tijd vrij komt die ingevuld kan worden met meer uitdagend materiaal (Hoogeveen et al., 2004). Veel hoogbegaafde leerlingen gaan in dat geval verbergen dat ze meer of moeilijkere leerstof aankunnen, omdat ze gewoon niet méér werk willen doen dan de andere leerlingen.

Om als school actief aan de slag te gaan met hoogbegaafde leerlingen zijn er twee pistes die vaak worden toegepast (*Wat Heeft Een Hoogbegaafd Kind Nodig Op School?*, 2018):

- Er wordt specifiek aandacht besteed aan de noden van de hoogbegaafde leerling door middel van binnenklasdifferentiatie.
- Er wordt een “Plus-werking” ingericht (hiervoor worden heel wat verschillende namen gebruikt zoals “expertklas”, “tabloklas”, “kangoeroeklas”, ...).

Beide opties zijn min of meer standaardoplossingen geworden die breed worden toegepast. De vraag stelt zich dan welke misvattingen er toch nog steeds bestaan op vlak van hoogbegaafdheid op schoolniveau.

Je kan stellen dat scholen als voornaamste doel hebben zoveel mogelijk leerlingen succesvol te begeleiden naar het afstuderen. Om die reden is het ook begrijpelijk dat er altijd al veel aandacht is geschonken aan zwakkere leerlingen, die meer begeleiding nodig hebben om dat einddoel te bereiken. Aangezien hoogbegaafde leerlingen vaak “sterke” leerlingen zijn bestaat er een misvatting dat deze leerlingen over voldoende capaciteiten beschikken om er op eigen houtje te geraken. In alle onderzochte literatuur en tijdens alle gevolgde lezingen en webinars wordt dit tegengesproken. Ook een hoogbegaafde leerling heeft absoluut begeleiding en ondersteuning nodig om succesvol het einddoel te bereiken.

Volgens expertisecentrum Exentra stellen de misvattingen en problemen zich zowel in de lagere als secundaire school. In de lagere school krijgt de volledige groep van cognitief sterk presterende leerlingen dikwijls geen passend aanbod. Dit kan je vaststellen omdat deze leerlingen zich heel vaak zitten te vervelen in de klas. Differentiëren in de klas kan dit voor een stuk oplossen, lesmateriaal hiervoor is beschikbaar. Zelfs dan is specifieke begeleiding nodig, maar dit vraagt kennis en vaardigheden waar leerkrachten extra opleiding moeten voor krijgen (Voor scholen en CLB's, 2021).

Renata Hamsikova gaat zelfs verder en stelt dat er nood is aan echt maatwerk voor hoogbegaafde leerlingen. Binnen de groep van hoogbegaafde leerlingen is er noodzaak aan verdere differentiatie. Een leerling met 133 IQ dient anders benaderd te worden dan een leerling met 169 IQ. Zij bedoelt met maatwerk in dit geval niet compacten en verrijken, maar een volledig persoonlijk leerplan dat uitgaat van de specifieke (leer)behoeftes van de leerling (Hamsikova, 2020).

Een derde misvatting ligt gevoeliger, scholen kiezen soms voor aangepaste werkboeken met extra uitdaging en verwachten dat dit volstaat als extra begeleiding. Exentra zegt duidelijk dat leerkrachten opleiding nodig hebben om deze begeleiding volwaardig aan te bieden (Voor scholen en CLB's, 2021). Hamsikova (2020) pleit voor een volledig persoonlijk leerplan op maat van de leerling.

Opleiding van leerkrachten om hulp te bieden aan hoogbegaafden bestaat in meerdere formules:

- Een klassieke opleiding (bijvoorbeeld een tweedaagse opleiding bij Exentra).
- Een pedagogische studiedag over dit thema, aangeboden door de meeste expertisecentra.
- Een postgraduaat hoogbegaafdheid (zoals bij PXL)

Het spreekt voor zich dat deze opleidingen ook een extra (financiële) inspanning vragen van de school, wat soms ook een extra hindernis kan zijn. Eén van de experts die ik interviewde ter voorbereiding van deze opdracht vertelde me dat zij vroeger zelf ooit de vraag had gesteld aan haar directie om zich verder te mogen bekwamen naar hoogbegaafdheid toe, maar ze kreeg toen als antwoord dat dat niet aan de orde was. In die school waren op dat ogenblik de budgetten nodig voor andere zaken die vermoedelijk als dringender bestempeld werden (X., 2022, 27 juli – persoonlijke communicatie).

Volgens Exentra zet de misvatting zich ook door in het secundair onderwijs, waar het potentiële onderpresteren zich zal manifesteren (Voor scholen en CLB's, 2021). Als oorzaak voor het onderpresteren geven alle experts aan dat de basis vaak terug zal leiden naar het basisonderwijs waar de leerling niet heeft “leren leren” of “leren falen”. Tijdens de lagere school ging het leren vanzelf en hoefde de leerling weinig of zelfs geen inspanning te leveren. Een slimme leerling komt dan vaak terecht in de moeilijkere richtingen van de middenschool (bv. Latijn-Grieks) en moet daar heel wat zaken uit het hoofd leren, een vaardigheid die de leerling nooit is aangeleerd met een eerste zware faalervaring als

resultaat. Naast een hoog risico op het ontwikkelen van faalangst is een bijkomend probleem dat door het falen er nog minder kans is dat de school de hoogbegaafdheid zal opmerken.

De voornaamste misvatting vanuit het perspectief van de scholen is dat hoogbegaafde leerlingen altijd goede schoolresultaten behalen. De praktijk leert ons dat dit heel vaak ook niet het geval is, wat zeker in de secundaire school tot uiting zal komen. Helaas zal door deze misvatting vaak gecommuniceerd worden naar ouders “Uw zoon of dochter kan beter en moet dus beter zijn of haar best doen”.

De misvattingen rond hoogbegaafdheid zijn verschillend voor de drie perspectieven (de lerende, de leerkracht en de school), al liggen die van de leerkrachten en de scholen dicht bij elkaar.

Waar bij de lerende (en zijn ouders) het voornamelijk gaat om faalangst, weinig zelfvertrouwen en een negatief zelfbeeld, gaan leerkrachten en scholen er vaak onterecht van uit dat hoogbegaafde leerlingen er zelf wel komen. Zij zien ook eerder leerlingen met goede resultaten als hoogbegaafde leerlingen, en miskennen dit vaker bij onderpresteerders.

Uit rondvragen van Suzanne Buis (2018) bij hoogbegaafde pubers bleek dat zij ook zelf vaak het gevoel hebben dat leerkrachten er van uit gaan dat de jongeren er zelf wel komen. Adviezen als “je moet je docenten te vriend houden, want die heb je nodig om mee te denken en je te steunen als dingen nog niet zo goed lukken” en “als je moeilijker werk wil, vraag het dan ten minste één keer”, blijkt dat ze vaak moeten knokken om aangepast werk of gepaste ondersteuning te krijgen.

Dat misvattingen rond hoogbegaafdheid een grote impact hebben op de houding van leerkrachten, kwam ook duidelijk naar voren uit de interviews. Ouders met meerdere hoogbegaafde kinderen in dezelfde school spreken uit ervaring hierover. Is het kind een ‘modelleerling’, die zich goed conformeert, die gemotiveerd is en goede punten haalt, dan is de school sneller mee in het verhaal. Er wordt dan al vaker differentiatie aangeboden, kangoeroeklassen, enz. Vertoont een ander kind uit hetzelfde gezin een disharmonisch profiel, of ging hij of zij onderpresteren, minder motivatie tonen... dan werd die differentiatie geweigerd.

Eén ouder benoemde hierbij ook het communicatieprobleem met een divers leerkrachtenteam. Zij sprak op voorhand met de leerlingenbegeleiding, gaf duidelijk aan dat kind 2 een heel ander profiel had dan kind 1, maar dan blijkt dit toch niet door te stromen.

Een directeur sprak tijdens één van de interviews in dit verband van een “blinde vlek” op vlak van kennis onder de collega’s om die leerlingen eruit te halen, te observeren en met hen aan de slag te gaan.

1.3.3 Hoe beïnvloeden misvattingen over hoogbegaafdheid de manier waarop hoogbegaafde leerlingen worden geïdentificeerd en ondersteund op scholen?

Steeds meer onderzoekers stellen vaak gebruikte theorieën rond hoogbegaafdheid in het onderwijs in vraag. Zoals eerder vermeld wordt de benaming op zich steeds vaker vervangen door ‘cognitief sterk presterende leerlingen’.

Hamsikova (2020) is één van de experten die schopt tegen heel wat oudere theorieën. Ze zet de leerling centraal als individu en ook haar publicatie “Intens, authentiek en vrij” is vanuit die visie geschreven. Ze kiest het oogpunt van het kind dat zich dagelijks moet bewegen in een wereld die totaal onaangepast is. Op die manier legt ze uit wat het betekent voor het kind om hoogbegaafd te zijn. Maar waar veel boeken zich beperken tot adviezen om het kind zich te laten aanpassen in die wereld of het onderwijs aan te passen aan de groep, heeft zij hier duidelijk een andere kijk op. Daardoor komen een aanzienlijk aantal misvattingen aan de oppervlakte, die we kunnen toevoegen aan ons onderzoek.

Om te starten met een algemeen beeld over deze materie vroeg ik de kunstmatige intelligentie robot ChatGPT welke de meest voorkomende misvattingen zijn met betrekking tot hoogbegaafdheid in het onderwijs (OpenAI, 2023b).

- Hoogbegaafde mensen zijn altijd academisch succesvol: Hoogbegaafdheid betekent niet automatisch dat iemand goede cijfers haalt of academisch succesvol is. Hoogbegaafden kunnen worstelen met zaken als motivatie, perfectionisme, overexcitabiliteiten en uitdagingen op sociaal en emotioneel gebied die hun academische prestaties kunnen beïnvloeden.
- Hoogbegaafde mensen hebben geen behoefte aan ondersteuning: Hoogbegaafden hebben mogelijk unieke behoeften, zoals versnelling, differentiatie in het curriculum, begeleiding bij emotionele intensiteit of stimulerende leeromgevingen. Het niet voorzien in hun behoeften kan leiden tot onderpresteren en frustratie.
- Hoogbegaafdheid is alleen gerelateerd aan intelligentie: Hoogbegaafdheid omvat niet alleen een hoge intellectuele capaciteit, maar ook andere aspecten zoals emotionele intensiteit, creativiteit, sensitiviteit en een intens verlangen naar autonomie en diepgaande betekenisvolle ervaringen.
- Hoogbegaafdheid verdwijnt met de leeftijd: Hoogbegaafdheid is geen tijdelijke eigenschap en blijft meestal gedurende het hele leven aanwezig. Hoogbegaafde kinderen worden vaak hoogbegaafde volwassenen, maar de manier waarop het zich uitdrukt kan wel veranderen naarmate ze ouder worden.
- Hoogbegaafde mensen zijn sociaal onhandig: Hoogbegaafde individuen kunnen zeker sociale uitdagingen ervaren, maar dit is niet altijd het geval. Sommigen kunnen moeite hebben met sociale interacties, terwijl anderen goed kunnen functioneren in sociale situaties.

Uit verdere studie blijken meerdere van deze misvattingen die ChatGPT opsomt stand te houden. Maar uit de diverse literatuur blijkt toch dat het gehele beeld van misvattingen breder en gediversifieerder is.

In tegenstelling tot de resultaten bij de eerste onderzoeksvraag blijken misvattingen die leven bij leerkrachten en scholen toch ook iets verder uit elkaar te liggen.

In het geval van misvattingen bij leerlingen en hun ouders

*Een hoogbegaafd kind blinkt uit op school en behaalt steeds goede cijfers.
Ik ben hoogbegaafd, dus ik moet altijd goede resultaten behalen.*

Het is zeker niet zo dat alle hoogbegaafde kinderen steeds goede cijfers halen. Ten eerste is het zo dat een hoogbegaafde leerling kan uitblinken in één of ander domein, en enkel daarop verder gefixeerd is, maar bovendien kunnen ook onopvallende leerlingen hoogbegaafd zijn (D'hondt & Van Rossen, 2018).

De leraar begrijpt mij niet, dus hou ik me maar stil en werk gewoon mee.

Er is een belangrijke groep hoogbegaafde leerlingen die zich verstoppen, die conformeren, die er alles aan doen om niet op te vallen. De ervaringen van de ouders van deze kinderen staan vaak haaks op de indrukken van de leerkrachten (D'hondt & Van Rossen, 2018).

Mijn kind kan zich maar beter aanpassen aan de groep, om niet gepest te worden of in problemen te komen.

We prijzen vaak assertiviteit, groepsacceptatie en externe prestaties, in plaats van stille reflectie, alleen zijn en zorgvuldige besluitvorming (Hamsikova, 2020).

Hoogbegaafd? Mijn kind lijkt eerder autistisch door de eindeloze discussies.

Hoogbegaafde personen vertonen inderdaad vaak nogal wat kenmerken die bij ander stoornissen zoals ADHD, autisme, enz. voorkomen. Dubbele diagnoses zijn dan ook meer regelmaat dan uitzondering. Dit betekent echter zeker dat de aandacht vaak dient te worden afgeleid van het stukje hoogbegaafdheid (D'hondt & Van Rossen, 2018). Regelmatig zijn dubbele diagnoses ook wel eens misdiagnoses. Heel wat gedragingen van hoogbegaafde kinderen lijken op een leerstoornis, maar zijn het daarom nog niet (Hamsikova, 2020).

Een kind dat zo lelijk schrijft kan toch niet hoogbegaafd zijn?

Vaak hebben hoogbegaafde kinderen een zeer slecht handschrift. Dit kan te wijten zijn aan het feit dat je hersenen sneller werken dan je hand kan schrijven. Daardoor loopt alles nogal eens in de soep (Hamsikova, 2020).

Waarom moet ik naar school? Ik zit me daar toch maar te vervelen.

Zelfs al tijdens het eerste leerjaar van de basisschool krijg je een aantal hoogbegaafde kinderen die niet meer naar school willen. Ze leerden zichzelf bijvoorbeeld reeds lezen en moeten nu op een veel te traag tempo de eerste letters van het alfabet gaan leren of mogen zich gaan bezighouden met "roos-maan-vis" (Hamsikova, 2020).

Maar ook bij oudere kinderen zien we vaak 'schoolschade' (Buis, 2018).

Uit de interviews met (ouders van) hoogbegaafde leerlingen manifesteert zich frequent een complexe zoektocht naar de meest geschikte onderwijsinstelling of studierichting voor hun kinderen. Analyse van de verkregen ouderinterviews onthult consistent dat schoolwissels onontkoombaar bleken. Ofschoon de voorkeur veelal uitgaat naar een reguliere school met op maat gesneden begeleiding door docenten die bedreven zijn in hoogbegaafdheid, blijkt dit niet altijd te verwezenlijken. In dergelijke gevallen wordt uitgeweken naar aangepast onderwijs, analoog aan benaderingen voor zwakker begaafde leerlingen.

Een schoolwissel is een belangrijke beslissing in de schoolcarrière van een leerling, die zeker niet lichtzinnig werd genomen, maar noodzakelijk bleek na het niet erkennen of niet ondersteunen van de hoogbegaafdheid door de leerkracht of de school. Het is te begrijpen dat de ouders in dit geval specifiek op zoek gaan naar een school met een hoge mate van ondersteuning voor hoogbegaafdheid. Een struikelblok dat naar voren komt in de interviews

betreft de beperkte beschikbaarheid van aangepaste scholen, dikwijls gekenmerkt door private initiatieven met hogere inschrijvingskosten.

Gedurende deze zoektocht blijkt de attitude en kennis van de leerkracht een essentiële rol te vervullen. Een adequaat geïnformeerde docent met voldoende kennis van hoogbegaafdheid en het vermogen om geschikte ondersteuning te bieden, ontsluit talrijke perspectieven. Daarentegen blijkt dat wanneer een leerkracht niet toereikend is uitgerust om adequaat met hoogbegaafdheid om te gaan, de zoektocht wordt voortgezet of de leerling vastloopt.

In het geval van misvattingen bij leerkrachten

Een kind dat zo lelijk schrijft kan toch niet hoogbegaafd zijn?

Een hoogbegaafde leerling scoort goed op alle vakken.

Een hoogbegaafde leerling ontwikkelt zich sneller op alle vlakken.

Een kind dat druk en overgevoelig is heeft waarschijnlijk ADHD, geen hoogbegaafdheid.

Deze punten zijn gelijklopend aan de misvattingen die leven bij de leerlingen zelf (en hun ouders), maar zijn in dit geval wel een indicatie van misvattingen waarom hoogbegaafde leerlingen niet herkend worden door de leerkrachten.

Een jong kind kan nog niet hoogbegaafd zijn.

In vele Nederlandstalige publicaties wordt de term “ontwikkelingsvoorsprong” gebruikt bij erg jonge kinderen. Hamsikova (2020) meent dat dit verwarrend is, want je wordt hoogbegaafd geboren.

Je kan wel degelijk als jong kind hoogbegaafd zijn, het zal eerder de manier van vaststelling zijn die afwijkt gezien de jonge leeftijd van het kind.

Wanneer leerkrachten van jonge kinderen echter weigeren aan te nemen dat een kind hoogbegaafd is (of een ontwikkelingsvoorsprong heeft), dan kan dit leiden tot meer problemen op school vlak.

Een hoogbegaafd kind blinkt uit op school en behaalt steeds goede cijfers.

“Mijn kind, schoon kind”. Ouders willen graag dat hun kind hoogbegaafd is.

Soms krijgen ouders letterlijk te horen “er is iets met hem, maar hoogbegaafd? Nee hoor, zulke kinderen halen alleen maar tieners” (Buis, 2018). Ook uit eigen ervaring kan de onderzoeker dit jammer genoeg bevestigen. Na het voorzichtig opperen dat de dochter misschien toch wat voor stond op de klasgroep kwam de laconieke reactie “ja ja, mijn kind schoon kind zeker”.

Tot verbazing van de onderzoeker kwam de quote “Mijn kind, schoon kind” ook meerdere malen letterlijk naar voor tijdens de interviews. Deze quote is een duidelijke indicatie van het niet erkennen van hoogbegaafdheid door de leerkracht. De oorzaak was in sommige gevallen het minder presteren voor één of meerdere vakken, maar soms was dat zelfs niet het geval en konden we alleen maar een halsstarrige weigering van een leerkracht vaststellen.

Het sterkste voorbeeld uit de interviews was een leerkracht die botweg weigerde om de hoogbegaafdheid te erkennen, zelfs na voorleggen van officiële testresultaten. In andere

gevallen was het niet van deze aard, maar was de ondersteuning soms afwezig of ondermaats en helemaal niet afgestemd op de noden van de hoogbegaafde leerling.

Een hoogbegaafde leerling is een gemotiveerde leerling.

Opzoeken laten ook zien dat scholen nog sterk vasthouden aan het model van Renzulli. Een hoogbegaafde leerling is een combinatie van intellectuele capaciteit, creatief denkvermogen en motivatie. Dit model gaat echter voorbij aan het feit dat je ook de juiste omkadering moet creëren om de ontwikkeling van die capaciteiten mogelijk te maken. Een hoogbegaafde leerling zit elke dag opnieuw in een klasgroep waarin hij of zij niet thuishoort en zijn of haar draai niet kan vinden. Een leerling met 140 IQ zit 40 IQ verwijderd van de gemiddelde leerling. Het effect hiervan is exact hetzelfde als wanneer we een leerling met 100 IQ in een klas van het buitengewoon onderwijs plaatsen, tussen leerlingen met 60 IQ. Probeer je eens voor te stellen hoe die gemiddelde leerling zich daar zou voelen. Dat verschil in capaciteit is dagelijkse realiteit voor heel wat hoogbegaafde leerlingen. En net zoals zwakker begaafde leerlingen recht hebben op aangepast onderwijs, is dat eveneens het geval voor hoogbegaafde leerlingen (Hamsikova, 2020).

Uit de interviews blijkt dat motivatie sterk samenhangt met het geheel van factoren in de schoolbeleving. Een juiste ondersteuning, succesmomenten, sociale contacten, interessante lesonderwerpen, zijn allemaal factoren die bijdragen tot de motivatie. Wanneer één of meerdere van die factoren het begeven, dan is er een drastische wijziging merkbaar in de motivatie. Wanneer een leerling door een slechte ondersteuning te weinig succesmomenten ervaart, zal de motivatie een duik nemen en de leerling zal zelf beginnen twifelen aan het eigen kunnen.

Een hoogbegaafde leerling, die valt op in de klas.

Wie onder het niveau presteert, kan onmogelijk hoogbegaafd zijn.

Wie niet meewerkt in de klas, is niet hoogbegaafd maar gewoon lui of is niet geïnteresseerd in de lessen.

Wie niets uit het hoofd kan leren, kan niet hoogbegaafd zijn.

Een hele reeks verschillende vooroordelen, die allen min of meer te linken zijn aan de reactie van hoogbegaafde leerlingen op de manier waarop wordt lesgegeven.

Al deze vooroordelen en misvattingen uit de literatuurstudie blijven jammer genoeg ook overeind in de interviews met leerlingen en hun ouders. Meer nog, ze kwamen ook enkele keren naar voor als misvattingen die ervoor zorgen dat leerlingen bijvoorbeeld niet mogen deelnemen aan verrijgingsprogramma's.

De voornaamste klacht geuit door docenten tijdens de interviews, betreft dan ook het tekort aan kennis omtrent het fenomeen hoogbegaafdheid, een facet dat consistent naar voren kwam in alle dialogen met leerkrachten binnen het reguliere onderwijs. Het manifeste gebrek aan expertise onderstreept de dringende noodzaak voor meer gespecialiseerde scholing, zodat docenten het zelfvertrouwen kunnen opbouwen om doeltreffende ondersteuning te bieden aan zowel hoogbegaafde als minder begaafde leerlingen. Daarnaast accentueren docenten het cruciale belang van ondersteuning vanuit het schoolmanagement in deze educatieve inspanningen.

In het onderwijs wordt van hoogbegaafde kinderen vaak verwacht dat ze zich aanpassen aan de gebruikte aanpak en methodes. Het is echter belangrijk te beseffen dat

hoogbegaafde leerlingen heel anders leren, het liefst vanuit hun autonomie (Hamsikova, 2020). Van hoogbegaafde leerlingen wordt verwacht dat ze dezelfde basisconcepten, feiten, problemen en vaardigheden leren als alle andere leerlingen. Ze leggen echter sneller verbanden, werken goed met abstracties en hebben over het algemeen verregaande interesses die bij oudere leerlingen horen. Een andere aanpak is dan ook noodzakelijk.

Bij hoogbegaafde leerlingen met een leerprobleem gaan we focussen op het leerprobleem.

We gaven eerder al aan dat hoogbegaafde personen vaak kenmerken vertonen die ook bij andere bepaalde syndromen of stoornissen terugkomen (D'hondt & Van Rossen, 2018). In de praktijk gaan leerkrachten jammer genoeg volledig focussen op een mogelijke leerstoornis en niet meer kijken naar de hoogbegaafdheid.

In de interviews zagen we nog een veel zichtbaarder probleem, een hoogbegaafd meisje met een ernstige fysieke beperking. Het kostte de ouders bloed, zweet en tranen om scholen te overtuigen om hun dochter te laten deelnemen aan verrijkingsprogramma's. Hierbij werd enkel en alleen gekeken naar de fysieke beperking, waarmee ze volgens leerkrachten en school nooit zou kunnen verder studeren.

Het is gevaarlijk als leerkrachten een diagnose insinueren. Ze hebben te weinig kwalificatie en ervaring om dit te doen (Hamsikova, 2020).

We kunnen een standaardpakket ontwikkelen en aanbieden, dat werkt voor alle hoogbegaafde leerlingen.

Helaas merken we ook in de interviews dat scholen nog vaak zoeken naar standaardoplossingen en veel te weinig rekening houden met individuele noden.

Een standaardpakket aanbieden betekent niet dat er één algemene optimale omgeving is voor alle hoogbegaafde kinderen. Een bepaalde omgeving kan gunstig zijn voor het ene kind maar verstikkend werken voor een ander kind (D'hondt & Van Rossen, 2018). Onderzoekers leggen hier steeds vaker de nadruk op en menen dat onderwijsvoorzieningen in onvoldoende mate aansluiten bij de verwachtingen en eisen die we stellen aan leerlingen in de 21ste eeuw (Callahan et al., 2017).

De leerling weigert in groep te werken en heeft duidelijk een sociale stoornis. Asynchroniteit van hoogbegaafde leerlingen wordt miskend.

Eerder spraken we al over de moeilijkheden die een hoogbegaafde leerling heeft om aansluiting te vinden bij de klasgroep. Het verschil in interesses, in diepgang en mentale ontwikkeling maakt het voor hoogbegaafde leerlingen echt moeilijk om zomaar sociale verbinding te vinden bij leeftijdsgenoten.

Het overschatten van kenmerken van hoogbegaafde leerlingen blijft misschien wel de belangrijkste misvatting na analyse van de interviews. Wat gezien wordt als een sociale stoornis is vaak een verschil in interesses en ontwikkeling waardoor er geen of slechtere aansluiting is bij leeftijdsgenoten.

Deze asynchroniteit is een aspect wat soms ook door hoogbegaafde leerlingen wordt verborgen om beter in de klasgroep te passen. Hierdoor vertonen ze ook kunstmatig gedrag wat anders kan overkomen dan het is bedoeld. Wanneer leerlingen gepest worden omwille van dit gedrag, gaan ze de asynchroniteit vaak nog beter proberen te verbergen.

Dit brengt ons ook tot een hele reeks bijkomende vooroordelen die leven bij leerkrachten.

Herhalingen zijn de beste manier om leerinhoud vast te zetten.

Een hoogbegaafde leerling moet ik intomen, anders stoort hij of zij voortdurend de klas.

We gaan werken aan wat de leerling nog niet kan, want daar zit het probleem.

Ik hou mijn instructies zo basic mogelijk, zodat iedereen ze kan begrijpen.

Leerkrachten geven aan dat ze te weinig kennis hebben van hoogbegaafdheid en zijn vragende partij om hierover extra vorming te krijgen. Leerkrachten houden sterk vast aan de algemene pedagogische principes die ze hebben geleerd en die ze al heel lang toepassen in hun klaspraktijk. Hierdoor blijft het moeilijk om hoogbegaafde leerlingen te herkennen, die falen binnen dat concept. Helaas worden die leerlingen dan dikwijls gezien als minder sterk of zelfs lui.

Wanneer een hoogbegaafde leerling niet binnen de lijnen van het pedagogische concept valt, gaan ze er eerder van uit dat de desbetreffende leerling gewoon niet kan volgen (Buis, 2018).

Een zich herhalende klacht bij leerkrachten zelf betreft het onvermogen om hoogbegaafde leerlingen adequaat te identificeren. Deze problematiek blijkt met name uitdagend te zijn in het secundair onderwijs, waar docenten aanzienlijk minder contacturen hebben met de leerlingen. Om deze reden is het van vitaal belang om de detectie reeds in het basisonderwijs te initiëren en de verkregen informatie effectief over te dragen aan de secundaire scholen. Dit betoog wordt versterkt door een exemplarisch geval besproken tijdens het interview met S.S., waar de directrice van de basisschool actief participeerde in gesprekken met secundaire scholen, met als doel een naadloze overgang te bewerkstelligen.

In het geval van misvattingen bij scholen

Intrigerend genoeg ondervond ik zelfs bij directies van zeer vooruitstrevende scholen een gelijksoortige roep om uitgebreidere scholing. Niettegenstaande het toepassen van innovatieve onderwijsmethoden, blijkt kennis met betrekking tot hoogbegaafdheid een voortdurend aandachtspunt te zijn. Bovendien bood de gelegenheid zich aan om de directie te interviewen van een school die exclusief gericht is op hoogbegaafde leerlingen. Hier werden zij met name vooral geconfronteerd met budgettaire uitdagingen. Aangezien zij uitsluitend hoogbegaafde leerlingen bedienen, zijn hun klasgroepen vanzelfsprekend kleinschaliger dan in reguliere scholen. Desalniettemin betekent dit ook dat hun financiële middelen afgestemd zijn op een beperkter aantal leerlingen, resulterend in beperkte mogelijkheden voor adequate ondersteuning. De directrice bekleedde tevens de functie van zorgleerkracht en gaf daarnaast ook nog zelf les om de lacunes op te vangen die ontstaan door het parttime dienstverband van 4/5 werkende leerkrachten. Bovendien ontbrak er ruimte voor ondersteuning die normaliter door externe deskundigen, zoals logopedisten, zou worden verleend. De directrice merkte op dat ouders frequent om dergelijke ondersteuning vragen, maar dat dit binnen de huidige structuur helaas niet haalbaar is. Er wordt al geruime tijd gediscussieerd over een nieuw type bijzonder onderwijs voor dergelijke scholen; echter, de directrice beschouwt dit niet noodzakelijkerwijs als de meest optimale oplossing, gezien

mogelijke aanscherping van toelatingsvoorwaarden die een aanzienlijke hindernis kunnen vormen voor sommige leerlingen en hun ouders.

Een interview met een leerkracht van een andere bijzondere school bevestigt dit verhaal. Doordat deze school wel beschikt over extra uren en budgetten, kunnen zij de klasgroepen beperken tot maximaal 15 leerlingen en kunnen ze tevens flexibele trajecten per individuele leerling opstellen. Deze aanpak komt uiteraard ook zeer ten goede aan de optimale ontwikkeling van hoogbegaafde leerlingen in deze setting.

In algemene zin ontbreekt het in veel scholen aan een heldere visie op hoogbegaafdheid, ondanks een bereidheid om over dit onderwerp na te denken. Scholen zijn nog niet zover gevorderd dat ondersteuning voor hoogbegaafdheid dezelfde prioriteit krijgt als de ondersteuning voor zwakker begaafde leerlingen, hoewel er duidelijk sprake is van vooruitgang. Scholen geven aan bekend te zijn met initiatieven zoals het project Talent en volgen dit met grote belangstelling. Dit project lijkt een van de eerste grootschalige initiatieven te zijn waar meerdere scholen aan kunnen deelnemen om hun kennis over hoogbegaafdheid te vergroten. Tot op heden hebben scholen voornamelijk individueel gezocht naar ondersteuning, vergelijkbaar met hoe ouders van hoogbegaafde leerlingen zelf ook op zoek gaan naar hulp. Zowel scholen als ouders doen vaak een beroep op individuele experts of expertisecentra, die kennis aanreiken via coaching, workshops, opleidingen en studiedagen.

Een opmerkelijke observatie is dat leerlingbegeleiders en coördinatoren vaak extra opleidingen volgen over hoogbegaafdheid, maar dat deze kennis nog onvoldoende wordt verspreid naar het gehele team van leerkrachten. Hoewel ondersteuning voor hoogbegaafdheid formeel binnen de brede basiszorg van de school valt, blijkt dit in de praktijk toch nog vaak buiten de reguliere klasgroep te gebeuren. Het verwezenlijken van volledig op maat gemaakte ondersteuning in de klas blijft voor veel scholen een aanzienlijke uitdaging. Dit valt mogelijk ook te vergelijken met het budgettaire probleem wat ik kon vaststellen in de school voor hoogbegaafde leerlingen. Wanneer een school alle leerkrachten een opleiding wil laten volgen is dit een grote investering.

Scholen benadrukken tevens de noodzaak van differentiatie, maar erkennen dat deze uitdaging groter wordt naarmate de klasgroepen ook meer divers worden. Zelfs in een klas met meerdere hoogbegaafde leerlingen kan dit een uitdaging vormen, gezien het brede spectrum. Bij het onderwijzen van een zeer gemengde klasgroep wordt het voor leerkrachten alleen maar ingewikkelder om deze op maat gemaakte ondersteuning te bieden. Niettemin zijn scholen voorstander van gemengde klasgroepen om de sociale ontwikkeling van alle leerlingen te bevorderen.

Een hoogbegaafd kind blinkt uit op school en behaalt goede cijfers.

Bij hoogbegaafde leerlingen met een leerprobleem gaan we focussen op het leerprobleem.

Ook bij scholen en directies zijn enkele misvattingen gelijklopend met de misvattingen van leerkrachten. De hier vermelde misvattingen werden eerder verklaard.

Een IQ-score hoger dan 130 IQ en uitstekende resultaten zijn vereist om mogen deel te nemen aan verrijkingsprogramma's.

Hoogbegaafdheid moeten we kunnen vaststellen door toetsing.

Er wordt door directies te veel belang gehecht aan IQ-tests.

Uit de verhalen die verzameld werden tijdens de interviews bleek dat de meeste scholen bepaalde eisen stellen om mogen deel te nemen aan verrijkingsprogramma's. Hiervoor wordt

niet altijd een officiële diagnose gevraagd, maar meestal wordt er wel gekeken naar de schoolresultaten. In de literatuurstudie hebben we duidelijk gezien dat resultaten sterk afhankelijk zijn van de aangeboden ondersteuning, wat dus haaks staat op dit toelatingsprincipe. Vergelijk het met iemand die een bril moet dragen om het schoolbord duidelijk te kunnen lezen. Zonder bril zal die leerling ook slecht presteren, maar met de juiste ondersteuning (in dit geval een bril) zal het resultaat drastisch verbeteren.

Uit de interviews bleek ook dat scholen meestal wel de intentie hebben om hoogbegaafdheid zo goed mogelijk te ondersteunen, maar dat het soms ontbreekt aan middelen om de kennis en vaardigheden over te brengen naar het volledige team van leerkrachten. Eén directeur gaf ook duidelijk aan dat de middelen beperkt zijn om leerkrachten te overtuigen.

Hoogbegaafdheid wordt vaak onterecht als een statisch gegeven gezien: je bent je hele leven onveranderlijk hoogbegaafd en je bent dat in alle cognitieve domeinen. Er wordt dan ook vaak gezegd dat de hoogbegaafdheid best zo vroeg mogelijk wordt gedetecteerd en dit middels een intelligentietest, zodat meteen aangepaste begeleiding kan worden voorzien (D'hondt & Van Rossen, 2018).

Hamsikova (2020) verklaart uitvoerig dat een IQ-test geen aanbevolen methode is om hoogbegaafdheid vast te stellen. Voor uitzonderlijk begaafde leerlingen is het zelfs bijna onmogelijk om correct te testen op deze manier. Een IQ-test met als doel hoogbegaafdheid vast te stellen moet steeds afgenomen worden door een expert met voldoende kennis van en ervaring met hoogbegaafdheid, en moet verder nog gecombineerd worden met een grondige observatie. Dit is een advies dat we bij quasi alle experts over hoogbegaafdheid zien terugkomen (o.a. Kieboom, Hoogbloeiër, e.a.).

IQ-tests zijn nooit ontwikkeld om hoogbegaafdheid nauwkeurig vast te stellen en zullen bijgevolg slechts een gedeelte hiervan aantonen. Hamsikova (2020) stelt dat een expert met voldoende kennis en ervaring een IQ zeer nauwkeurig kan inschatten door input van de ouders, input van de school en grondige observaties van de leerling (clinical judgement).

Een inschatting via clinical judgement is niet de meest evidente manier om hoogbegaafdheid vast te stellen en is alleen mogelijk voor leerlingen die reeds in begeleiding zijn bij experts. De observatieresultaten zullen steeds bekeken worden samen met de andere factoren, zoals een leer- en ontwikkelingsvoorsprong en socio-emotionele kenmerken. Enkel en alleen herkennen door zijnskenmerken is onmogelijk, ook normaal begaafde leerlingen kunnen te maken hebben met zaken zoals faalangst of perfectionisme. (*Hoe herken je sterke cognitieve vaardigheden?*, 2021)

Een IQ-test op zich kan in het beste geval de bevindingen van de expert bevestigen door een hoge IQ-waarde, boven 130 IQ. Een IQ-test kan echter door heel wat factoren beïnvloed worden, waardoor het resultaat niet exact of correct is. Heeft de leerling een goede nachtrust gehad? Is dit een leerling die vaker problemen heeft met toetsing? Is dit een leerling met faalangst? Zijn er storende factoren zoals bijvoorbeeld bouwvakkers die in dezelfde straat zware werken uitvoeren? Hierdoor weten we dat het resultaat van een IQ-test nooit 100% zekerheid geeft (Rommelse & Slaats-Willemse, 2020).

Zowel Hamsikova (2020) als Vogelaar en Hoogeveen (2020) bevestigen dat IQ testen zeker niet altijd een correct beeld geven. Een kind kan zelfs bij herhaaldelijk testen onder de magische grens van 130 IQ vallen en toch nog steeds hoogbegaafd zijn. Hamsikova meent bovendien dat de onzekerheid van het resultaat beperkt is tot één richting. Een IQ-resultaat boven de 130 IQ zal in werkelijkheid nooit lager kunnen zijn. Een resultaat onder 130 IQ geeft geen zekerheid door invloed van de genoemde factoren. Zij stelt dan ook dat een IQ-score niet dusdanig betrouwbaar is dat het kan gebruikt worden als selectie criterium.

Ongeveer 30 a 40% van de hoogbegaafde kinderen vertoont een grote kloof tussen hun VIQ (verbale intelligentie) en PIQ (performale intelligentie). Hierdoor kan een kind eerder 'gemiddeld' scoren met toch enorme uitschieters op bepaalde subtests (D'hondt & Van Rossen, 2018).

Een tweede reden waarom een IQ-test onvoldoende informatie geeft is uitzonderlijke begaafdheid (>145). De IQ-tests die in België en Nederland worden gebruikt (voornamelijk WISC-V en KIQT+) berekenen de scores slechts tot 145 IQ. Alles daarboven wordt aangeduid als "hoger dan 145". Sommige Engelstalige tests berekenen scores tot 210 IQ, wat een verschil oplevert van 65 punten, wat zelfs een breder bereik is dan de 45 punten die een doorsnee persoon onderscheiden van een uitzonderlijk begaafde (145-100). Hamsikova stelt dan ook terecht dat een IQ-test eigenlijk zo goed als geen bruikbare informatie oplevert bij uitzonderlijk begaafde leerlingen. (Hamsikova, 2020)

De leerinhoud wordt steeds "bottom up" aangeboden. Leerlingen krijgen geen overzicht van bij de start.

Herhalingen zijn de beste manier om leerinhoud vast te zetten.

Groepswork is belangrijk om te leren in groep te functioneren. Daar moeten we dus voortdurend op inzetten.

Zoals hoger vermeld, vergelijken leerkrachten en scholen het functioneren van hoogbegaafde kinderen met gemiddeld begaafde kinderen, wat een totaal andere doelgroep is. Zelfs binnen de groep van hoogbegaafde kinderen is er erg veel verschil, het is dan ook zeer moeilijk om ze met elkaar te vergelijken.

Zoals reeds eerder werd aangegeven kan je algemene pedagogische principes niet altijd één op één toepassen op hoogbegaafde leerlingen. Een aangepaste handwijze en aangepaste programma's zijn nodig.

Scholen en leerkrachten volgen de richtlijnen die ze opgelegd krijgen, maar die niet altijd gunstig zijn voor de ontwikkeling van hoogbegaafde leerlingen. Dit kwam minder naar voor tijdens de interviews, omdat die misvattingen meestal vanuit het andere perspectief worden bekeken en ervaren.

1.3.4 Op welke manier heeft de communicatie over hoogbegaafdheid invloed gehad op de ontwikkeling van hoogbegaafde leerlingen?

De meest aangrijpende verhalen in de interviews met leerlingen en ouders belichten docenten die categorisch weigeren in te gaan op aspecten gerelateerd aan hoogbegaafdheid en daarbij zelfs diagnostische verslagen negeren. Dit aspect is eveneens ter sprake gekomen tijdens gesprekken met schoolleiders, die opmerken dat, ondanks de mogelijkheid om in het schoolbeleid te benadrukken dat zij zich inzetten voor de ondersteuning van hoogbegaafde leerlingen, handhaving hiervan bemoeilijkt wordt indien één of meerdere leerkrachten niet bereid zijn tot samenwerking. Het vergt veel tijd voordat een school daadwerkelijk volledig in lijn is met deze visie.

Het niet of moeilijk erkennen van de hoogbegaafdheid van een leerling gebeurt vaak omdat deze niet op alle vlakken hun ideaalbeeld van een hoogbegaafde leerling vormt. De asynchroniteit van de hoogbegaafde leerling is echter een aspect waarmee steeds rekening moet worden gehouden. Een hoogbegaafde leerling is een kind met meerdere leeftijden. Op bepaalde vlakken (bijvoorbeeld cognitief) kan de leerling 4 of 5 jaar vooruit liggen op zijn

leeftijdsgenoten, maar dat is niet noodzakelijk het geval op andere vlakken. Een hoogbegaafd kind van 10 kan bijvoorbeeld zelf een state-of-the-art computergame programmeren, maar tegelijk nog met veel plezier kijken naar de intocht van Sinterklaas op TV. De vraag stelt zich dan ook hoe ouders, leerkrachten en scholen hier tegenover staan. Welke insteek hebben zij? Loopt dit gelijk?

Buis (2018) geeft aan dat bij een hoogbegaafd kind met 135 IQ geldt dat het mentaal vermogen van een 6-jarige gelijk is aan dat van een 8-jarige, dat van een 9-jarige aan een 12-jarige en van een 12-jarige aan een 16-jarige. Bij uitzonderlijk hoogbegaafde kinderen is dit nog extremer. Bij een kind met 170 IQ is het mentaal vermogen van een 6-jarige gelijk aan dat van een 9-jarige, van een 9-jarige aan een 15-jarige en van een 12-jarige aan een 20-jarige. Kinderen met zo een extreem hoog IQ kunnen zich ook weer asynchroon ontwikkelen en daarmee gepest worden.

Ook op ouderplatformen op sociale media waren diverse verhalen te lezen die variëren van sterke asynchroniteit tot leerlingen die thuis moeiteloos complexe oefeningen voltooien, maar op school worstelen met soortgelijke oefeningen door intense faalangst. Ook waren er gevallen van leerlingen die op school ogenschijnlijk niet kunnen bijbenen, maar in werkelijkheid niet meer participeren omdat ze zich vervelen en onvoldoende worden uitgedaagd.

Het is evident dat er geen uniform beeld bestaat van "de hoogbegaafde leerling", gezien de diversiteit binnen dat spectrum. Desalniettemin komen binnen groepen hoogbegaafde leerlingen vaak vergelijkbare kenmerkende eigenschappen naar voren. De optimale ontwikkeling van een leerling hangt af van zowel de individuele kenmerken van de leerling als het klasklimaat. In een van de bekeken oudergroepen werd een treffende quote gedeeld: "Een klas is een kunstmatig gecreëerde omgeving waarin iedereen ongeveer even oud is, maar niet iedereen dezelfde interesses of capaciteiten heeft."

In de literatuur vinden we ook discussies over het omgaan met asynchroniteit. Rommelse en Slaats (2020b) stellen bijvoorbeeld dat het in veel gevallen de voorkeur verdient om hoogbegaafde kinderen niet te laten versnellen, maar juist in de groep te laten zitten waarin ze qua sociaal-emotionele ontwikkeling het best op hun plaats zijn. Vogelaar en Hoogeveen (2020) gaan hier dan weer lijnrecht tegenin en menen juist dat niet versnellen kan zorgen voor sociaal-emotionele problemen en wellicht zelfs ongewenst gedrag in het klaslokaal.

Wanneer we dan opnieuw kijken naar de eerder vastgestelde misvattingen merken we een sterke invloed op de ontwikkeling van de hoogbegaafde leerling.

*Een hoogbegaafd kind blinkt uit op school en behaalt steeds goede cijfers.
Ik ben hoogbegaafd, dus ik moet altijd goede resultaten behalen.*

In de verhalen die we hoorden tijdens de interviews kwamen deze misvattingen sterk naar voren. Wanneer een leerling niet de juiste begeleiding en ondersteuning krijgt zullen de resultaten hier ook onder lijden. Wanneer de leerling op de correcte manier begeleiding en ondersteuning krijgt, kan dit de resultaten positief beïnvloeden.

De leraar begrijpt mij niet, dus hou ik me maar stil en werk gewoon mee.

Er is een belangrijke groep hoogbegaafde leerlingen die zich verstoppen, die conformeren, die er alles aan doen om niet op te vallen. De ervaringen van de ouders van deze kinderen staan vaak haaks op de indrukken van de leerkrachten (D'hondt & Van Rossen, 2018).

Uit de interviews bleek ook dat hoogbegaafde leerlingen er soms voor kiezen om te conformeren, op te gaan in de groep, omdat ze bang zijn om anders met meer werk opgezadeld te worden. Dit zijn ook de leerlingen waarvan de ouders tijdens het oudercontact vaak aantonen dat de leerling thuis andere kennis en vaardigheden laat zien dan op school.

1.3.5 Wat zijn de onmiddellijke gevolgen van miscommunicatie en misvattingen over hoogbegaafdheid voor de prestaties en het welzijn van hoogbegaafde leerlingen?

Het niet identificeren of erkennen van hoogbegaafdheid blijkt een nijpende kwestie te zijn met potentieel verstrekken gevolgen, een bevestiging van de vele voorbeelden die verteld werden door experts tijdens hun lezingen. Onvoldoende ondersteuning resulteert frequent in stagnatie van leerlingen, met name in de initiële jaren van het secundair onderwijs, waar een verhoogde inzet van de leerlingen wordt verwacht en vaardigheden noodzakelijk zijn die hoogbegaafde leerlingen wellicht niet of onvoldoende hebben ontwikkeld.

Zelfs wanneer hoogbegaafdheid niet geheel onbekend is binnen een familie, komt het toekennen van die stempel toch nog vaak als een verrassing. En in tegenstelling tot wat je in eerste instantie zou denken is dit een stempel die meestal niet met confetti en slingers wordt onthaald. Een hoogbegaafd kind lijkt voor buitenstaanders misschien een geschenk omdat betere cognitieve functionaliteit ervoor kan zorgen dat een kind verder kan geraken in het leven. Maar wanneer dit onvoldoende ondersteunt en gestimuleerd wordt, kan het ook net het omgekeerde betekenen. Er zijn nog steeds heel wat hoogbegaafde tieners die het secundair onderwijs niet afmaken.

Een diagnose of stempel van hoogbegaafdheid is dus zeker geen geschenk. Sommige ouders voelen zelfs een zekere schaamte om aan familie en vrienden te vertellen dat hun kind hoogbegaafd is. Vaak zal het pas ter sprake komen wanneer het de enige verklaring is die nog kan gegeven worden bij bijvoorbeeld een schoolwissel. Ouders hebben soms ook echt tijd nodig om in het reine te komen met het idee dat hun kind hoogbegaafd is, laat staan om er met anderen over te praten.

Om er zeker van te zijn dat de school ook de nodige steun en motivatie kan bieden voor hun kind, zullen ze de diagnose voorzichtig ter sprake brengen tijdens de inschrijving of een daarop volgend intakegesprek. Sommige scholen zullen in hun betoog aangeven dat ze de nodige ondersteuning kunnen en willen bieden voor alle cognitief sterk functionerende leerlingen. Dat is immers de algemene benaming die sinds 2023 in België wordt toegepast in het onderwijs. Maar rekening houdend met het feit dat die ouders weken of maanden nodig hadden om de benaming "hoogbegaafd" te aanvaarden, betekent ook dat dit proces mentaal nog eens opnieuw van start gaat.

Wanneer ouders de benaming hoogbegaafd gebruiken, nemen scholen en leerkrachten dit ook best over tijdens het gesprek. Dit is een stukje erkenning dat je meegeeft aan de ouders, die mogelijk zelfs bang waren voor de initiële reactie van de school op deze boodschap.

Waarom moet ik naar school? Ik zit me daar toch maar te vervelen.

Deze misvatting, of noem het gerust een probleem, kwam sterk naar voor in meerdere verhalen. Wanneer een hoogbegaafde leerling vastloopt in het normale onderwijs, komt er een moment waarop de leerling niet meer naar school wil en het gezin op zoek gaat naar alternatieven. Dat kan een andere school zijn, een school met focus op hoogbegaafdheid, externe ondersteuning of zelfs thuisonderwijs.

Eén van de grootste gevolgen voor prestaties van hoogbegaafde leerlingen is het watervalsysteem. Eerder bleek reeds dat hoogbegaafde leerlingen vaak hun hoogbegaafdheid verbergen en/of onderpresteren omwille van de reeds vernoemde oorzaken. Helaas zijn er heel wat hoogbegaafde leerlingen die uiteindelijk geen of een veel te laag diploma behalen. (Universiteit van Vlaanderen, 2017).

In de interviews met leerlingen en ouders kwamen een aantal voorbeelden aan bod van wat ik ernstige gevolgen durf te noemen. In twee gevallen eindigde de schoolcarrière van de hoogbegaafde leerling zonder diploma. Bij het meest extreme verhaal kwam de leerling na een schoolwissel terecht in een dure private school, wat een zware druk legde op het gezinsleven. Uiteindelijk bleek de schoolwissel positief, de zes jaren van het secundair onderwijs werden afgelegd in slechts drie jaar. De keerzijde van de medaille was het uit elkaar vallen van het gezin, wat resulteerde in een echtscheiding van de ouders.

Maar ook andere eerder aangehaalde misvattingen hebben een invloed op de prestaties en het welzijn van hoogbegaafde kinderen.

Hoogbegaafd? Mijn kind lijkt eerder autistisch door de eindeloze discussies.

Uit de interviews blijkt dat dit vaker een misvatting is voor de leerkrachten. Een kind wat zich druk gedraagt in de klas krijgt al snel een autistisch stempel, terwijl het ook kan gaan om een hoogbegaafd kind wat zich verveeld. Die kinderen worden vaak bestempeld als lui of vervelend. Dit heeft uiteraard een grote impact op hun welzijn.

Het welzijn en welbevinden van hoogbegaafde leerlingen ligt vaak in de knoop omdat ze zich de vreemde eend blijven voelen in de klasgroep.

Mijn kind kan zich maar beter aanpassen aan de groep, om niet gepest te worden of in problemen te komen.

Ik voel me alleen op school, de andere leerlingen zijn zo kinderachtig.

Hoogbegaafde leerlingen zijn soms eerder afzijdig van de klasgroep bij gebrek aan dezelfde diepgang of andere interesse. Hun verwachtingen ten opzichte van een vriend(in) liggen vaak zo hoog dat weinigen hieraan kunnen beantwoorden (D'hondt & Van Rossen, 2018). De asynchrone ontwikkeling die heel vaak voorkomt bij hoogbegaafde kinderen, kan je voorstellen als meerdere leeftijden in één kind, wat de sociale interactie met leeftijdsgenoten minder vanzelfsprekend maakt.

Wanneer we kijken naar de piramide van Maslov (Swan, 2023), zien we groepsacceptatie (sociale behoeften) direct na de primaire behoeften en bestaanszekerheid staan. Voor hoogbegaafde leerlingen is dit een grote uitdaging. En wanneer er al een probleem is met de educatieve ondersteuning, valt het ontbreken van connectie met de medeleerlingen heel zwaar. Hoogbegaafde leerlingen vermelden vaak dat ze zich eenzaam voelen.

Figuur 2 Piramide van Maslow

Tijdens een gesprek met de externe partner voor dit onderzoek, Go! Next het atheneum Hasselt, werd ook het belang besproken van correct taalgebruik. Dit onderwerp kwam niet uitdrukkelijk naar voor tijdens de gesprekken, maar maakt er wel onlosmakelijk deel van uit. Wanneer het taalgebruik niet aangeeft dat de hoogbegaafdheid (h)erkend wordt door de leerkracht, heeft de leerling (of de ouders) al onmiddellijk het gevoel niet begrepen te worden.

Taal is ons krachtigste communicatiemiddel en je mag nooit de impact daarvan onderschatten. Mensen zijn heel gevoelig voor taal en het gebruik van foute bewoordingen kan soms erg hard aankomen, ook al werd dat misschien niet zo bedoeld. Laat ons hierbij ook niet vergeten dat hoogbegaafde leerlingen vaak ook hooggevoelig zijn, waardoor ongepast taalgebruik nog veel harder binnenkomt.

1.3.6 Antwoord op de onderzoeksvraag

Hierboven werden uitvoerig de verschillende deelvragen apart behandeld. Maar hoe zit het nu met de hoofdvraag? Hoe beïnvloeden misvattingen over hoogbegaafdheid de communicatie tussen scholen, leerkrachten en leerlingen?

Een opvallende, maar eerlijk gezegd verwachte, conclusie uit de verhalen van ouders is dat korte en directe communicatielijnen met leerkrachten heel erg belangrijk zijn en van heel grote waarde. De verhalen waar sprake was van succeservaringen (in het lager, maar ook in het secundair onderwijs), zijn die verhalen waar er korte communicatielijnen zijn of waren. Ouders spreken dan van heel frequente gesprekjes met de juf of meester in de lagere school, zorgen voor extra veel contact door bijvoorbeeld in de ouderraad te stappen en zo het contact vlotter te houden, de mogelijkheid om vaker en rechtstreeks te mailen naar de individuele leerkrachten in het secundair onderwijs, en dat deze leerkrachten ook “echt luisteren”... Aan de andere kant van het spectrum bleek ook duidelijk dat het moeilijker liep in die gevallen waar de communicatie stroef liep, waar leerkrachten ‘gepikeerd’ reageerden omdat ze steeds mails ontvingen, enz.

Langs de andere kant geven leerkrachten en directies ook aan dat ouders soms te lang wachten met aan de alarmbel te trekken. Op sommige scholen werkt men met een intake document om de knelpunten te identificeren, maar merken ze dat ouders hier hele delen niet invullen. Die bereidheid tot communicatie is dus wel een werkpunt voor alle partijen.

In meerdere interviews werden succesvolle ervaringen in het secundair onderwijs gekoppeld aan een hoogbegaafdheidscoach of vertrouwenspersoon. Bij de ene was het effectief een coach, bij de andere werd één leerkracht (niet noodzakelijk een eigen vakleerkracht) aangeduid als vertrouwenspersoon. Die laatste had dan ook zeker zelf kennis van hoogbegaafdheid. Ook hier werd gedrukt op korte communicatie, open en helder. Bij één school was er in de eerste weken van het schooljaar zelfs dagelijks contact tussen de vertrouwenspersoon en de ouders, om kort op te volgen en af te stemmen. De contacten die de leerling zelf had met de vertrouwenspersoon gaan dan niet enkel over de studie, maar ook het welbevinden, de plaats in de klasgroep. Ook daar werd kort op de bal gespeeld en waar er een probleem was werd dit kort opgevolgd.

Hoe beïnvloeden misvattingen over hoogbegaafdheid de communicatie tussen scholen, leerkrachten en leerlingen? Uit dit onderzoek blijkt dat misvattingen een grote invloed hebben en er kunnen voor zorgen dat de communicatie volledig vastloopt. De gevolgen die uit de verhalen bleken waren ernstig, waren bepalend voor de toekomst van de leerling en hadden soms zelfs een zware impact op de thuissituatie van de leerling. Dit aspect onderstreept de ernst en de noodzaak voor een goede communicatie tussen de leerling en zijn of haar ouders, de leerkrachten en de school.

2 Ontwerpen

Op basis van de verzamelde conclusies van het vooronderzoek, de literatuurstudie en de interviews werd bekeken hoe deze zich tot elkaar verhouden. Welke misvattingen bieden overlap of zijn min of meer soortgelijk? Welke misvattingen zijn totaal verschillend? Wanneer de verschillende actoren in dit verhaal weten met welke misvattingen of problemen de anderen in het hoofd zitten, kan dit de communicatie sterk vereenvoudigen of verbeteren. Om die reden werd getracht om een communicatiemodel te creëren waarin de verhouding van de drie perspectieven visueel duidelijk wordt gemaakt.

2.1 Conclusie met betrekking tot de leerling en zijn ouders

Tegen de verwachtingen in bleek dit perspectief misschien wel het moeilijkst om in kaart te brengen, omdat vooral de ouders soms echt wanhopig leken in hun verhalen. Tijdens de interviews werden leerlingen en ouders vaak zeer emotioneel, waardoor het ook duidelijk werd hoe groot de werkelijke impact was. Wanneer scholen of leerkrachten weigeren om de gepaste ondersteuning te bieden, gaan zowel leerlingen als hun ouders ook twifelen aan de hoogbegaafdheid en soms zelfs daarnaar handelen.

De meeste ouders die deelnamen aan dit onderzoek hadden geen voorkennis over hoogbegaafdheid en moesten dus ook op zoek naar antwoorden en stapsgewijs leren wat deze diagnose precies betekent. Aanvaarding van het anders zijn van hun kind is soms al een eerste drempel, die alleen maar groter zal worden wanneer de school niet meewerkt.

Het niet herkennen of erkennen van de hoogbegaafdheid is iets wat zeker ook bij ouders kan voorkomen. De leerling zelf kan ook bewust zijn hoogbegaafdheid verbergen om niet opgezadeld te worden met extra werk. Dit bewust onderpresteren kan evenwel ook andere oorzaken hebben, zoals het trachten te vermijden van een faalangstsituatie.

2.2 Conclusie met betrekking tot de leerkrachten

Eerder werd het belang van correct taalgebruik aangehaald in het kader van de impact op het welzijn van de hoogbegaafde leerling. Om die reden is taal iets waar we in deze context voldoende aandacht moeten aan besteden. Om dit te illustreren bespreek ik enkele voorbeelden.

Een vaak schadelijk voorbeeld van de impact van taalgebruik vinden we bij de feedback die aan resultaten van toetsen of examens wordt toegevoegd. Heel wat hoogbegaafde leerlingen hebben last van actieve faalangst. Het is naast perfectionisme één van de meest voorkomende eigenschappen die ervoor zorgen dat ook hoogbegaafde leerlingen soms minder goede resultaten of zelfs onvoldoendes behalen.

Een leerling kan voldoende gestudeerd hebben en de leerinhoud beheersen, maar toch slecht scoren door actieve faalangst tijdens de toetsing. De leerling kan op dat ogenblik zodanig veel stress ervaren dat in het slechtste geval het mensengebrein (neocortex) tijdelijk uitvalt, er een black-out optreedt en de antwoorden gewoon niet komen (Koster et al., 2018). De leerling lijkt op dat ogenblik volledig afwezig of in zichzelf gekeerd. Het feit dat er dan een onvoldoende volgt als resultaat is op zich al erg genoeg voor deze leerling. Nogmaals, de leerling doet dit niet bewust en het resultaat heeft niets te maken met voldoende studeren.

Wanneer dan ook nog als feedback te lezen is “Je hebt duidelijk onvoldoende gestudeerd”, dan is de impact vergelijkbaar met een slag van een mokerhamer. De leerling komt in een neerwaartse spiraal terecht, waar hij of zij mogelijk zonder deskundige hulp niet meer uit raakt.

Een aanbeveling voor leerkrachten is dan ook duidelijk om voorzichtig te zijn met zulke conclusies. Als leerkracht was je niet aanwezig in de studeerkamer van deze leerling, dus je weet niet of er goed of slecht werd gestudeerd. Ook bij leerlingen die niet hoogbegaafd zijn kunnen er heel wat andere oorzaken zijn voor een slecht resultaat. Misschien is er die ochtend of de avond voordien iets voorgevallen met deze leerling, misschien heeft hij of zij gewoon de uitleg niet goed begrepen, misschien voelde de leerling zich gewoonweg niet lekker, misschien wordt deze leerling gepest, ... er zijn heel wat mogelijke oorzaken die helemaal niets te maken hebben met slecht studeren.

Het belang van taalgebruik uit zich ook in het geven van correcte instructies. Hoogbegaafde leerlingen hebben de neiging om instructies zeer letterlijk op te volgen. Zorg er dan ook voor dat de instructies voor een toets of taak glashelder zijn en geen ruimte laten voor interpretatie. “Je mag je laptop gebruiken om antwoorden te zoeken voor deze oefening” laat meer ruimte voor interpretatie dan “Je mag je online werkboek gebruiken om de theorie van deze les na te kijken, maar je mag geen gebruik maken van Google”. Wees steeds duidelijk als leerkracht, want als je nadien een slechte beoordeling moet geven, dan moet die ook volledig overeenstemmen met de instructie die in de eerste plaats was gegeven. Is dat niet het geval dan loop kans het vertrouwen van de leerling volledig te verliezen.

De voornaamste misvatting bij leerkrachten is het niet herkennen van hoogbegaafden, maar tegelijk ook het gebrek aan kennis om op een juiste manier te onderwijzen aan hoogbegaafde leerlingen. Leerkrachten denken zelf ook vaak niet over voldoende kennis te beschikken om correcte ondersteuning aan te bieden. Uit alle interviews met leerkrachten en scholen bleek een grote vraag naar vorming en ondersteuning.

Een aantal interviews gaven ook aan dat er leerkrachten zijn die ondanks het voorleggen van testresultaten halsstarrig weigeren om de hoogbegaafdheid te erkennen en er de gepaste ondersteuning voor te bieden. Zoals enkele directeurs ook erkenden is het zeer moeilijk om leerkrachten tot die extra ondersteuning te verplichten, zelfs wanneer de ondersteuning past in de visie van de school. Het spreekt voor zich dat deze afwijzing kan leiden tot zware gevolgen, zoals we ook hoorden in de meest schrijnende interviews.

2.3 Conclusie met betrekking tot de scholen

Waar bij leerkrachten de grootste misvatting zit in het mogelijk niet herkennen van hoogbegaafdheid, lijkt het bij scholen eerder te gaan om het niet erkennen. Dit zien we dan vooral terug in de toelatingsvoorwaarden voor verrijkingprogramma's. Vooral wanneer er een verrijking beschikbaar is buiten de klasgroep in de vorm van een Expert- of Kangoeroeklas, is toetreding vaak afhankelijk van de schoolresultaten. De verrijking moet echter gezien worden als een noodzakelijk hulpmiddel voor de hoogbegaafde leerling om het onderwijsdoel te bereiken. Het niet bereiken van een doel via de normale klascontext mag dus niet als excuus gebruikt worden om een leerling niet toe te laten.

Scholen gaven ook meermaals aan dat ze budgettair niet altijd over voldoende mogelijkheden beschikken om de meest optimale ondersteuning aan te bieden. Waar bijvoorbeeld topsportscholen en bijzonder onderwijs voldoende mogelijkheden krijgen om flexibeler te werken in kleine klasgroepen, vaak met volledig individuele begeleiding, is dit binnen het reguliere onderwijs zo goed als onmogelijk. Expertisecentra spelen in op deze

nood door externe verrijkingsklassen te organiseren, buiten de schoolmuren. Het nadeel is dat deze verrijkingsklassen ook een extra inspanning vormen voor de ouders, zowel financieel als logistiek.

3 Eindconclusie en het communicatiemodel

3.1 Ontwerp van het communicatiemodel

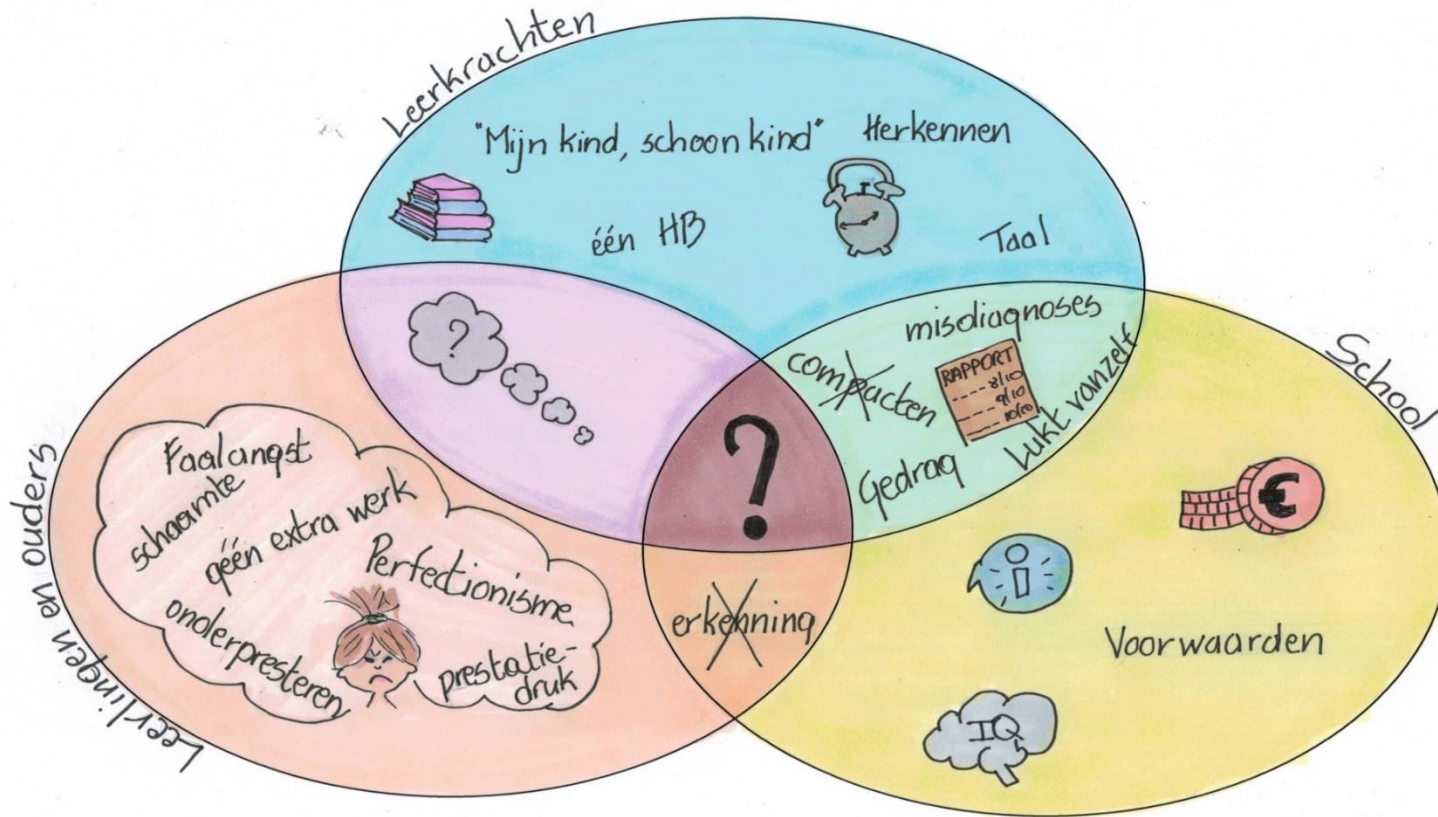
De conclusies van het onderzoek vormen de basis voor het communicatiemodel. In eerste instantie werd gekeken voor welke van de hogervermelde conclusies overlappingsen tussen de verschillende actoren konden gevonden worden. Door deze overlappingsen toe te voegen in het model, krijgen we een totaalbeeld over de drie perspectieven. Vervolgens kunnen we ook zien welke misvattingen de communicatie verstoren voor en vanuit elk perspectief.

Een beroemde quote van de Romeinse Keizer Marcus Aurelius luidt als volgt: “Our life is what our thoughts make it”. Deze quote werd aangehaald in het boek “How to stop worrying and start living” (Carnegie, 2018), waarin Dale Carnegie beschrijft hoe belangrijk het is om van elkaar te weten wat we denken. Wanneer we van elkaar min of meer weten wat we denken zal dit steeds invloed hebben op onze communicatie en onze relaties.

Uit het onderzoek bleek dat de verschillende actoren in dit verhaal vrij goed op de hoogte zijn van hun eigen misvattingen of belemmeringen met betrekking tot hoogbegaafdheid, maar ze zijn niet of veel minder goed op de hoogte van de misvattingen die leven bij de andere actoren. Hierdoor verloopt de communicatie soms moeilijk en kan deze zelfs zodanig verstoord raken dat er geen communicatie of oplossing meer mogelijk is. Het is opvallend dat bijna alle ouders in dit onderzoek op een bepaald ogenblik hebben beslist om een andere school te zoeken voor hun kind. In de meeste gevallen vond een schoolwissel reeds plaats in de eerste graad van het secundair onderwijs. De oorzaak was telkens te vinden bij het niet voldoende erkennen, herkennen of ondersteunen van de hoogbegaafdheid waardoor de communicatie ook volledig kwam vast te zitten.

Om die reden wil de onderzoeker de meest voorkomende misvattingen selecteren voor elk perspectief en deze presenteren in een eenvoudig en duidelijk model, inclusief de overlappingsen tussen de verschillende perspectieven. Dit model kan onmiddellijk worden ingezet als een eenvoudig, maar effectief hulpmiddel om de communicatie te verbeteren.

Het communicatiemodel werd eerst voorgesteld aan een experte in hoogbegaafdheid, die ook de dochter van de onderzoeker begeleidt. Na haar goedkeuring werd het daarna ook gepresenteerd aan de directie en zorg van de externe partner, Go! Next het atheneum Hasselt. Als laatste vroegen we ook feedback aan een externe leerkracht met aanzienlijke kennis van hoogbegaafdheid, die tot dusver nog niet bij dit onderzoek was betrokken. Deze laatste feedbackronde was een bewuste keuze om nog een extra “verse” blik op het model te garanderen.

Figuur 3 Communicatiemodel

3.2 Toelichting bij het model

Het communicatiemodel biedt inzicht in de voornaamste misvattingen en struikelblokken die mogelijk aanwezig zijn bij de gesprekspartners. Door zelf rekening te houden met misvattingen en problematieken die mogelijk van toepassing zijn bij je gesprekspartner, kan de communicatie verbeterd worden en zal deze hopelijk niet meer op een punt komen waarbij het gesprek volledig vastloopt.

Hoe het model te interpreteren en gebruiken? Wanneer je in gesprek gaat met één van de actoren in dit model, bekijk dan vooraf de misvattingen en struikelblokken die vermeld zijn in dat gedeelte van het model, inclusief de overlappingen. Door vooraf kennis te nemen van die misvattingen en struikelblokken, kan je vermijden dat het gesprek daarop zal vastlopen.

Voor ouders of leerkrachten die zelf reeds voldoende kennis hebben opgedaan over hoogbegaafdheid zal dit model een samenvatting vormen van de misvattingen en struikelblokken die ze in literatuur zijn tegengekomen. In het model staan ze echter opgedeeld per perspectief waarin ze het vaakst voorkomen en/of potentieel het meest schadelijk kunnen zijn. Dit model is vooral ontwikkeld voor leerlingen, ouders, leerkrachten en scholen die zelf aangeven onvoldoende kennis te hebben over hoogbegaafdheid.

Leerkrachten en scholen moeten er rekening mee houden dat hoogbegaafdheid een vrij onbekend of onduidelijk begrip kan zijn voor leerlingen en ouders. Niet iedereen zal hier op dezelfde manier mee omgaan en reacties kunnen variëren van schaamte en ongeloof tot oprechte angst om vanaf nu steeds zeer goed te moeten presteren. Het ongeloof kan leiden tot twijfel en het komt ook voor dat ouders moeilijk kunnen geloven dat hun kind hoogbegaafd is. Uit het onderzoek bleek zelfs dat het niet erkennen van de hoogbegaafdheid door de ouders één van de meest destructieve misvattingen is.

Prestatiedruk kan een aanzienlijke en negatieve invloed hebben op de leerling, met kans op faalangst of het verbergen van de hoogbegaafdheid om te ontkomen aan “extra werk”. Ook de leerling kan twijfelen over de eigen vermogens, wanneer die er niet in slaagt om steeds uitstekende schoolresultaten te behalen. De oorzaak van de prestatiedruk kan zitten bij de verwachtingen van scholen, leerkrachten, ouders of de leerling zelf. Perfectionisme is ook een typische eigenschap van hoogbegaafdheid, wat hier ook een rol in kan spelen.

De grootste misvatting bij de leerkracht is een klassieke quote die terugkwam in meerdere interviews en die de onderzoeker zelfs kon terugvinden in de cursussen van de lerarenopleiding: “Mijn kind, schoon kind”. Wanneer deze quote gebruikt wordt in het kader van hoogbegaafdheid betekent dit meestal dat de leerkracht er van uit gaat dat ouders heel graag willen dat hun kind hoogbegaafd is. Het onderzoek liet echter zien dat vrijwel alle bevraagde ouders de diagnose allesbehalve een geschenk vinden. De vaststelling van hoogbegaafdheid blijkt in de praktijk vooral een gewicht op de schouders te zijn, wat binnen het gezin ook kan zorgen voor extra spanningen en stress. Het twijfelen aan de vermogens van de leerling is een misvatting die de leerkracht deelt met de ouders en de leerling zelf.

Een andere misvatting gaat vooral over het aanbieden van verkeerde ondersteuning. Een leerkracht is niet medisch geschoold en moet zich dan ook onthouden van diagnoses. Regelmatig worden hoogbegaafde leerlingen foutief bestempeld met een leerstoornis (bijvoorbeeld ADD, ADHD, ...) en krijgen ze daardoor niet de ondersteuning die ze nodig hebben. Wat het detecteren in dit geval moeilijk maakt, is dat er ook hoogbegaafde leerlingen zijn die eveneens een leerstoornis hebben.

Leerkrachten hebben vaak ook moeite om onderscheid te maken binnen de groep hoogbegaafde leerlingen en zoeken vooral naar breed toepasbaar verrijkmateriaal. Een belangrijke reden hiervoor is te vinden in het tijdsgebrek voor individuele ondersteuning op maat. Leerkrachten kunnen nog het idee hebben dat extra ondersteuning onmogelijk is omdat hun beschikbare tijd reeds opgeslorpt wordt door de zwakkere presteerders. Vaak is dit ook terecht en uit het onderzoek bleek zelfs dat het voor de meest optimale ondersteuning van hoogbegaafdheid nodig is om meerdere leerkrachten tegelijk in te zetten (= co-teaching), zodat één leerkracht zich kan focussen op de verrijking. In het slechtste geval wordt er ook nog steeds gedacht dat hoogbegaafde leerlingen er wel vanzelf komen, want “die zijn toch intelligent genoeg”.

Een soortgelijke misvatting bij sommige leerkrachten is een voorkeur om alles strak “volgens de cursus” te doen, waardoor compacten een lastige opgave is. Soms kan dat ook aansluiten bij de schoolvisie. Om waardevolle verrijking te kunnen bieden aan hoogbegaafde leerlingen moet je durven schrappen in het lesmateriaal, zelfs in de toetsen. Wanneer de leerkracht kan vaststellen dat de leerling bepaalde doelen heeft bereikt, dan moet je dat ook op alternatieve manieren kunnen evalueren. Een correcte verrijking is “andere leerstof” met moeilijkere, ruimere en meer uitdagende opdrachten, maar nooit extra leerstof. Leerlingen zitten niet te wachten op meer werk en gaan daardoor zelfs trachten om hun hoogbegaafdheid te verbergen (= onderpresteren).

Directies en ondersteunende teams hebben minder contactmomenten met de leerlingen dan de leerkrachten. Wanneer leerlingen asynchroon gedrag vertonen en zelfs wanneer ze dat trachten te compenseren, is het vaak enkel dat afwijkende gedrag dat opgemerkt zal worden tijdens bijvoorbeeld speeltijden. De indruk die men heeft van een leerling kan dus gebaseerd zijn op kunstmatig gedrag en niet het hele plaatje weergeven. Soms vinden we deze misvatting ook terug bij leerkrachten in het secundair onderwijs. In het basisonderwijs komt dit minder voor omdat de leerkracht daar bijna de volledige tijd doorbrengt met de leerling, waardoor een juister en completer beeld ontstaat.

Voor secundaire scholen geven zelf aan dat het ontzettend belangrijk is om zoveel mogelijk informatie over de leerling mee te krijgen van bij de start. Dit gaat zowel over informatie die kan verkregen worden van de ouders, als informatie vanuit de vorige school en leerlingbegeleiding. Het onderzoek liet zien dat het in beide gevallen wel eens mankeert aan initiatief om de broodnodige informatie te delen. Wanneer deze informatie beschikbaar is kan vanaf de eerste dag onmiddellijk de juiste ondersteuning ingezet worden. Zeker naar ouders van hoogbegaafde leerlingen toe is een duidelijke aanbeveling om toch echt open kaart te spelen en alle achtergrondinformatie mee te delen aan de school. Soms verkiezen ouders een “nieuwe start” te nemen en hun kind met een schone lei te laten beginnen. Maar het niet-meedelen van de achtergrondinformatie is eerder een nadeel dan een voordeel.

Eén van de ergste en meest schadelijke misvattingen is het enorm belang wat in bepaalde scholen gehecht wordt aan IQ-testen en uitstekende schoolresultaten. In die scholen vormen deze de toegangspoort naar verrijking, wat absoluut uit den boze is. Niet alle hoogbegaafde leerlingen zijn in staat om een correcte IQ-test af te leggen of goede schoolresultaten te behalen. En wanneer we spreken over een uitzonderlijk hoogbegaafde leerling (UHB) is die IQ-test zelfs nog minder waardevol, omdat de meeste testen niet voor zulke profielen werden ontwikkeld. Zoals reeds eerder als voorbeeld gebruikt: je laat een slechtziende leerling ook niet eerst een toets maken zonder bril, om pas na een uitstekend resultaat de toestemming te verlenen om tijdens de les een bril te gebruiken.

Wat is hoogbegaafdheid? Hoe kan ik het herkennen en hoe moet ik ermee aan de slag? De zoektocht naar informatie en vorming over het onderwerp bleek de gemeenschappelijke noemer gedurende het volledige onderzoek. Ouders gaan vaak uit eigen initiatief op zoek

naar informatie en ondersteuning via expertisecentra, boeken, websites, webinars, lezingen, oudergroepen en sociale media. Leerkrachten en scholen gaven in dit onderzoek zonder uitzondering aan dat ze nog steeds een sterke behoefte hebben aan degelijke kwalitatieve vorming.

Alle personen die werden aangesproken tijdens dit onderzoek gaven aan dat een correcte herkenning, erkenning en ondersteuning van hoogbegaafde leerlingen absolute noodzaak is. Maar evenzeer gaven ze aan dat het voor iedereen een stevige zoektocht is. Die zin staat in de tegenwoordige tijd omdat het gaat over een zoektocht die nooit lijkt op te houden. Hoogbegaafdheid is een thema in volle ontwikkeling en er worden voortdurend nieuwe onderzoeksresultaten en nieuwe inzichten gepubliceerd. Tijdens het onderzoek kwamen er meerdere aanpassingen in de regelgeving vanuit het departement onderwijs om extra voorzieningen mogelijk te maken voor (alle!) cognitief sterk presterende leerlingen, waarbij ook aangegeven werd dat die ondersteuning zonder onderscheid moet worden aangeboden.

Uit de interviews bleek hoe de communicatie vaak zodanig verstoord raakte tussen ouders en school, dat drastische beslissingen noodzakelijk waren. Wanneer de communicatie moeilijk verloopt kan dit model helpen om een blik te werpen op de “andere zijde” van het gesprek. Wanneer je weet welke misvattingen ervoor kunnen zorgen dat je gesprekspartner vastloopt op jouw vraag, dan kan er hopelijk samen wel gezocht worden naar een oplossing die hiermee rekening houdt.

3.3 Vervolg van dit onderzoek

Het model dat ontwikkeld werd als resultaat van dit onderzoek kan onmiddellijk worden ingezet als hulpmiddel om de communicatie tussen de verschillende actoren te verbeteren. Maar het model is daarnaast tevens een interessante basis voor verder onderzoek, omdat het een beeld weergeeft vanuit drie verschillende perspectieven, inclusief overlappingsen.

De onderzoeker werd door Hogeschool PXL uitgenodigd om deel te nemen aan een excellentieprogramma (PXL honours) en koos ervoor om op basis van de conclusies van het onderzoek één specifieke piste nog een stuk verder uit te werken.

Op basis van het model werd verder gewerkt aan een bundel met tips en adviezen om de communicatie over hoogbegaafdheid te verbeteren tussen enerzijds school en leerkrachten en anderzijds hoogbegaafde leerlingen en hun ouders. Het is de bedoeling om deze bundel ook effectief te publiceren als handboek voor leerkrachten.

4 Literatuurlijst

4.1 Artificiële intelligentie

Verfijning van onderzoeksvraag en deelvragen

OpenAI. (2023a). *ChatGPT (30 Maa. versie) [Large language model]*. chat.openai.com/chat.

Algemene lijst met misvattingen over hoogbegaafdheid

OpenAI. (2023b). *ChatGPT (7 Aug. versie) [Large language model]*. chat.openai.com/chat.

4.2 Persoonlijke Communicatie

4.2.1 PXL-postgraduaat hoogbegaafdheid

Ter voorbereiding van deze bachelorproef kreeg de onderzoeker van Hogeschool PXL het aanbod om een aantal zelf te kiezen lessen van het postgraduaat hoogbegaafdheid online mee te volgen. Hij wil dan ook graag mevrouw Hermans en mevrouw Dewulf bedanken voor deze unieke kans.

Dit is een lijst van de sessies waaraan werd deelgenomen:

Hammenecker, K. (2023, 30 maart). (Kinderpsychologe). (Verbindend communiceren met een hoogbegaafd kind). Persoonlijke communicatie [hoorcollege]. PXL, Hasselt.

Hammenecker, K. (2024, 28 maart). (Kinderpsychologe). (Verbindend communiceren met een hoogbegaafd kind). Persoonlijke communicatie [hoorcollege]. PXL, Hasselt.

Kieboom, T. (2022, 17 november). (Hoogleraar UHasselt). (Hoe kan men inspelen op de cognitieve noden van de hoogbegaafde leerling). Persoonlijke communicatie [hoorcollege]. PXL, Hasselt.

Kieboom, T. (2022, 6 oktober). (Hoogleraar UHasselt). (Hoogbegaafdheid, meer dan een magisch IQ-cijfer). Persoonlijke communicatie [hoorcollege]. PXL, Hasselt.

Kieboom, T. (2023, 9 maart). (Hoogleraar UHasselt). (Socio-emotionele noden). Persoonlijke communicatie [hoorcollege]. PXL, Hasselt.

Kieboom, T. (2023, 5 oktober). (Hoogleraar UHasselt). (Hoogbegaafdheid, meer dan een magisch IQ-cijfer). Persoonlijke communicatie [hoorcollege]. PXL, Hasselt.

Stal, I. (2022, 24 november). (Educational Director LET & Schooling Group VZW). (Scholen aan het woord: de zelfsturende leeromgeving en pluswerking). Persoonlijke communicatie [hoorcollege]. PXL, Hasselt.

4.2.2 Overige lezingen, presentaties en webinars

Tijdens de voorbereidingen voor deze bachelorproef werden heel wat gratis webinars, video's en masterclasses bekeken over dit thema, maar deze zijn niet allemaal opgenomen in deze lijst. De aangeboden inhoud was soms interessant, maar soms bleef de onderzoeker op zijn honger zitten. Er zijn webinars van meer dan een uur, maar die met moeite vijf minuten nuttige informatie bevatten, terwijl de overige tijd opgevuld is met reclame voor een vaak prijzig opleidings- of begeleidingspakket. Het merendeel van deze publiciteits-webinars zijn dan ook uit de lijst verwijderd.

Aprendemos Juntos 2030 (2018, 17 november). *V.O. Complete. "Teaching is an art". Ken Robinson, educator and writer* [Video]. YouTube.

<https://www.youtube.com/watch?v=gGSoWoTIEIQ>

Arteveldehogeschool. (2021, 25 november). *Einstein leert het zichzelf wel. Over een krachtige leeromgeving voor sterke leerlingen* [Video]. YouTube.

<https://www.youtube.com/watch?v=l3kmO62O380>

Beliën, E. (2023, 8 maart). (Psychologe). (Opvoedkundige vraagstukken bij HB kinderen). Persoonlijke communicatie [online lezing].

Buyckx, S (2024, 10 januari). (expert hoogbegaafdheid Spring-Stof). (Hoogbegaafd, wat nu?). Persoonlijke communicatie [Lezing]

Gevaert, T. (2021, 12 oktober). (expert hoogbegaafdheid Samen Slimmer Groeien). (Gewoon slim of hoogbegaafd). Persoonlijke communicatie [lezing].

Kiekens, K. (2024, 10 januari). (expert hoogbegaafdheid Spring-Stof). (Hoogbegaafd, wat nu?). Persoonlijke communicatie [Lezing]

NOS. (2022, juli 12). *Hoe begeleid je een wonderkind?* NPO Radio 1. Geraadpleegd op 15 juli 2022, via <https://www.nporadio1.nl/nieuws/binnenland/819fc32b-6ad1-4849-b814-b31c64d29fa3/hoe-begeleid-je-een-wonderkind>

Radboud Universiteit Nijmegen. (2013, 4 november). *Presentation Prof dr Tessa Kieboom* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=JCvG6oDWWHI>

TED. (2007, 6 januari). *Do schools kill creativity? | Sir Ken Robinson* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=iG9CE55wbtY>

TED. (2015, 26 mei). *Why Some of us Don't Have One True Calling | Emilie Wapnick | TEDxBend* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=QJORI5VO1F8>

Universiteit van Vlaanderen. (2017, november 10). *Waarom behalen zo veel hoogbegaafden geen diploma?* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=oFCLdJVohVg>

Van den Bos, A. (2022, 19 april). (experte hoogbegaafdheid). (Gifted People Masterclass Hoogbegaafdheid). Persoonlijke Communicatie [online masterclass].

4.2.3 Interviews vooronderzoek

X. (2022, 27 juli). (expert hoogbegaafdheid). Anonieme getuigenis over beleid van directies omtrent opleidingen voor leerkrachten. Persoonlijke communicatie [gesprek].

X. (2022, 27 juni). (leerlingen basisschool Arkades Houthalen). Informele interviews tijdens proclamatie van leerlingen zesde leerjaar. Persoonlijke communicatie [interview].

4.3 Literatuurlijst (Algemeen)

Billiet, J., & Waege, H. (2006). *Een samenleving onderzocht : methoden van sociaal-wetenschappelijk onderzoek*. Antwerpen: De Boeck.

Buis, S. (2018). *Mijn hoogbegaafde puber. Inspiratieboek voor ouders van hoogbegaafde jongeren*. Nederland: 248media uitgeverij.

Burger-Veltmeijer, A. (2016). Hoogbegaafdheid plus (kenmerken van) een autismespectrumstoornis: van dubbel exceptioneel tot $1+1=1\frac{1}{2}$. *Tijdschrift voor orthopedagogiek*, 45, pp. 276-286. Geraadpleegd op 4 mei 2023 via https://webdog.agnesburger.nl/files/HANDBOEK_hst_14_HBASS_pdf.pdf

Callahan, C. M., Moon, T. R., & Oh, S. S. (2017). Describing the status of programs for the gifted. *Journal for the Education of the Gifted*, 40(1), 20–49. <https://doi.org/10.1177/0162353216686215>

Cherry, K. (2023). What Is a Genius IQ Score? *Verywell Mind*. Geraadpleegd op 4 mei 2023 via <https://www.verywellmind.com/what-is-a-genius-iq-score-2795585>

Cognitief sterk functionerende leerlingen. (z.d.a). Geraadpleegd op 10 april 2023 via <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/ouders/ondersteuning-en-begeleiding/cognitief-sterk-functionerende-leerlingen>

Cognitief sterk functionerende leerlingen. (z.d.b). Geraadpleegd op 13 mei 2023 via <https://pro.katholiekonderwijs.vlaanderen/cognitief-sterk-functionerende-leerlingen>

Coorens, E. (2023, 14 februari). “Passend onderwijs voor een (uitzonderlijk) hoogbegaafde leerling”. [Blog]. Geraadpleegd op 14 mei 2023 via <https://l-otent.be/passend-onderwijs-voor-een-uitzonderlijk-hoogbegaafde-leerling/>

Carnegie, D. (2018). *How to Stop worrying and Start living*. General Press.

Deboes, T. (2023). Decreet leersteun: dit zijn de grote lijnen. Geraadpleegd op 14 mei 2023 via <https://www.klasse.be/262679/decreet-leersteun-grote-lijnen/>

D'hondt, C & Van Rossen, H. (2018). *Succesvol begeleiden van hoogbegaafde kinderen en jongeren*. België: Garant.

Duisterwinkel, N. & Kleiborn, S. (2017). *Hoogbegaafdheid en empathie*. [White paper]. Instituut Hoogbegaafdheid Volwassenen. Geraadpleegd op 4 mei 2023 via <https://ihbv.nl/wp-content/uploads/2018/01/Onderzoek-HB-en-Empathie-Kleiborn-en-Duisterwinkel-2017-12-20.pdf>

Fotoproject Hyperhoogbegaafdheid | Talentissimo. (z.d.), geraadpleegd op 14 mei 2023 via <https://www.talentissimo.nl/fotoproject-hyperhoogbegaafdheid/>

Frederix, S. (2022). Omgaan met hoogbegaafde leerlingen in het secundair. *Klasse*. <https://www.klasse.be/175269/hoogbegaafd-in-het-secundair/>

Hoogbegaafdheid. (2023) Geraadpleegd op 2 mei 2023 via <https://l-atent.be/hoogbegaafdheid/>

Hamsikova, R. (2020). *Intens, authentiek en vrij: hoogbegaafd in deze wereld*. België: IEKU Advies.

Hamsikova, R. (2021). 145+ of uitzonderlijk begaafd. Geraadpleegd op 10 april 2023 via <https://www.iekunl/145-plus-of-uitzonderlijk-begaafd/>

Hoe herken je sterke cognitieve vaardigheden? (2021, 9 september). Begaafdheid | Project Talent. <https://www.projecttalent.be/thema/begaafdheid/artikel/181-hoe-herken-je-sterke-cognitieve-vaardigheden>

Hoogeveen, L., Hell, J. G. van, Mooij, T., & Verhoeven, L. (2004). *Onderwijsaanpassingen voor hoogbegaafde leerlingen. Meta-analyses en overzicht van internationaal onderzoek*. Nijmegen: Radboud Universiteit, CBO / ITS.

Jellasics, T. (2022). Cognitief sterk functionerende leerlingen: hoe versnellen? 5 inzichten. <https://www.klasse.be/609004/cognitief-sterk-functionerende-leerlingen-versnellen/>

Keats, D.M., 2000, *Interviewing, a practical guide for students and professionals*, Buckingham: Open University Press.

Kieboom, T. (2016). *Hoogbegaafd: als je kind (g)een Einstein is*. België: Lannoo Meulenhoff.

Koggel, M. (2017). Motivatie en uitdaging: te vinden in het leerlab?. *Veerkracht*, 14, nr. 1, pp. 22-24. Geraadpleegd op 15 mei 2023 via <https://www.kpz.nl/wp-content/uploads/2018/02/2017-14-1-Leerlab.pdf>

Koster, I., Stams, G., & Kaldenbach, Y. (2018). Een IQ-test op je slechtste moment: is dat wel slim? *Kind en adolescent Praktijk*, 17(1), 6–13. <https://doi.org/10.1007/s12454-018-0002-9>

Lavrijsen, J. (2020a). Hoogbegaafdheid herkennen in de klas: lessen uit het TALENT-onderzoek. Geraadpleegd op 14 mei 2023 via

<https://www.projecttalent.be/doelgroep/kleuters-2-5-6j/artikel/123-hoogbegaafdheid-herkennen-in-de-klas-lessen-uit-het-talent-onderzoek>

Lavrijsen, J. (2020b). Hoogbegaafdheid herkennen in de klas (Vergeet de meisjes niet. . .). Geraadpleegd op 13 mei 2023 via <https://www.eoswetenschap.eu/psycherein/hoogbegaafdheid-herkennen-de-klas-vergeet-de-meisjes-niet>

Migranten - Pearson Clinical & Talent Assessment. (z.d.). Pearson Clinical & Talent Assessment. Geraadpleegd op 4 april 2023 via <https://www.pearsonclinical.nl/onderwerpen/migranten>

Moermans, I. (2022, 3 maart). Hoogbegaafdheid bij kinderen: een vloek of een zegen? *Libelle*. Geraadpleegd op 4 april 2023 via <https://www.libelle.be/familie/ouderschap/hoogbegaafdheid/>

Morbé, S. (2021, 8 februari). “Een groot rechtvaardigheidsgevoel”. [Blog]. Geraadpleegd op 2 mei 2023 via <https://www.specialisthoogbegaafdheid.nl/relatie/een-groot-rechtvaardigheidsgevoel/>

Motivatie en onderpresteren in het secundair onderwijs. (2020). Geraadpleegd op 14 mei 2023 via <https://www.projecttalent.be/artikel/120-motivatie-en-onderpresteren-in-het-secundair-onderwijs>

Pesten | HSP Vlaanderen. (z.d.). Geraadpleegd op 14 mei 2023 via <https://www.hspvlaanderen.be/nl/wat-is-hsp/kinderen/pesten>

Pinoy, E. (2021). *Motiverend lesgeven aan cognitief begaafde leerlingen*. Masterproef, Gent: UGent

Renzulli, J., & Reis, S. (Eds.). (2021). *Conceptions of Giftedness and Talent*. Palgrave Macmillan Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-56869-6_19

Rommelse, N., & Slaats-Willemse, D. (2020a). Reactie op Vogelaar en Hoogeveen. *Kind En Adolescent*, 41(1), 178–181. <https://doi.org/10.1007/s12453-019-00222-7>

Rommelse, N., & Slaats-Willemse, D. (2020b). Hoogbegaafdheid is niet te meten. *Kind En Adolescent*. <https://doi.org/10.1007/s12453-019-00220-9>

Ruf, D. (2009). *5 Levels of Gifted. School Issues and Educational Options*. Gardena: SCB Distributors.

Ruiter, L. D. (2012). *Hoogbegaafde leerlingen in de plusklas*. Masterproef, Amsterdam: Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg.

Signaleren en diagnostiek van cognitieve begaafdheid. (2019). Geraadpleegd op 14 mei 2023 via <https://www.projecttalent.be/thema/signaleren-en-diagnostiek/artikel/89-signaleren-en-diagnostiek-van-cognitieve-begaafdheid>

Sypré, S. (2023). Testen. Geraadpleegd op 13 mei 2023 via <https://www.hoogbloei.be/themas/testen>

Swaen, B. (2023, 16 mei). *Piramide van Maslow (Behoeftepiramide) in je scriptie*. Scribbr. <https://www.scribbr.nl/modellen/piramide-van-maslow-behoeftepiramide/>

Van den Bos, A. (2017). *Het is meer dan je denkt* [E-book]. Gifted People. Geraadpleegd op 22 mei 2022 via <https://store.thegiftedpeople.com/product/ebook-hoogbegaafdheid-het-is-meer-dan-je-denkt/>

Vander Cruyssen, K. *Welbevinden van cognitief sterke leerlingen in het basisonderwijs. Bevindingen in gespecialiseerd lager onderwijs tegenover traditioneel onderwijs*. Masterproef, Brussel: VUB.

Verschuere K., Sypré, S. & Verhoeven, I. (2024). *Een verkenning van de onderwijsbehoeften van uitzonderlijk hoogbegaafde leerlingen*. Project 'Voorbeeldscholen voor cognitief sterk functionerende leerlingen'. Geraadpleegd op 24 april 2024 via <https://www.projecttalent.be/?file=12318&m=1713523930&action=file.download>

Verstandelijke handicap | VAPH. (z.d.). Geraadpleegd op 14 mei 2023 via <https://www.vaph.be/professionelen/mdt/mdv/modules/verstandelijke-handicap>
Zom, M. (z.d.). Hoogbegaafdheid en Autisme. Geraadpleegd op 14 mei 2023 via <https://www.praktijkhoogbegaafd.nl/hoogbegaafdheid-en-autisme/>

Vogelaar, B., & Hoogeveen, A. (2020). Hoogbegaafdheid meten . . . waarom zou je? *Kind En Adolescent*. <https://doi.org/10.1007/s12453-019-00221-8>

Voor scholen en CLB's. (2021). Geraadpleegd op 10 april 2023 via <https://www.exentra.be/scholen-en-clbs/>

Waarom presteren sommige cognitief begaafde leerlingen onder hun niveau?. (2023). Geraadpleegd op 14 mei 2023 via <https://www.projecttalent.be/thema/onderpresteren/documenten/5779-waarom-presteren-sommige-cognitief-begaafde-leerlingen-onder-hun-niveau>

Wat heeft een hoogbegaafd kind nodig op school? (2018). Geraadpleegd op 14 mei 2023 via <https://www.exentra.be/wat-heeft-een-hoogbegaafd-kind-nodig-op-school/>

Wat is het en wat is het niet? (2021). Geraadpleegd op 10 mei 2023 via <https://www.exentra.be/wat-is-het-en-wat-is-het-niet/>

James T. Webb, Janet L. Gore, Edward R. Amend, & Arlene R. DeVries. (2020). *De begeleiding van hoogbegaafde kinderen*. Uitgeverij Koninklijke Van Gorcum.

4.4 Literatuurlijst (databanken)

Dewachtere, C. (2021). *Haal alles uit de kast, want je bent het waard! Hoe kunnen we bij meer- en hoogbegaafde kinderen terug de goesting in het leren doen aanwakkeren?*. Onuitgegeven verhandeling, Hogeschool PXL, PXL-Education.

Gevonden op 26/7/2023 op

<http://doks.pxl.be/doks/do/record/Get?dispatch=view&recordId=SEtd8ab2a8217a85edf6017a864d25371bfd>

Schouten, M.J., & Wolfshöfer, C., Schouten, M. J. (2021). *Een kwalitatief onderzoek naar hoe vanuit de trajectgroep binnen het Blaise Pascal College aangesloten kan worden bij de thuiszittende hoogbegaafde leerlingen met internaliserende problemen*. [Bachelor Thesis, Hogeschool van Amsterdam. Maatschappij en Recht]. HBO Kennisbank.

Wynen, N. (2022). *Help, ik val uit de boot! Hoogbegaafde en cognitief sterk functionerende leerlingen leren groeien op sociaal-emotioneel vlak en leren omgaan met faalangst*. Onuitgegeven verhandeling, Hogeschool PXL, PXL-Education.

Gevonden op 26/7/2023 op

<http://doks.pxl.be/doks/do/record/Get?dispatch=view&recordId=SEtd8ab2a82181af6e130181af8e298712f0>

4.5 Expertisecentra

Tijdens dit onderzoek werd regelmatig beroep gedaan op experts in hoogbegaafdheid. Dit is een lijst met expertisecentra waar voor dit onderzoek informatie werd getoetst of ingewonnen.

Altamente (Tamara Straetemans) - BE
Bright Star Coaching (Isabelle François) - BE
Exentra (Tessa Kieboom, Kathleen Venderickx, ...) - BE
Gifted People (Adrienne van den Bos) - NL
Hoogbegaan (Ilse Verhoeven) - BE
Hoogbloei(er) (Inge Van Bogaert, Sabine Sypré, ...) – BE
IEKU Advies (Renata Hamsikova) - NL
Intellectum (Elke Coorens) - BE
L-Atent (Elke Beliën, Silvie Vancamelbeke, ...) - BE
Samen slimmer groeien (Tania Gevaert) – BE
Spring-Stof (Kim Kiekens, Saskia Buyckx) - BE
Talentissimo (Femke Hovinga) - NL

4.6 Overige geraadpleegde media

Borgsteede, S. (2021). Is mijn kind hoogbegaafd?. Geraadpleegd op 17 juli 2022 via <https://www.oudersvanu.nl/peuter/ontwikkeling/hoogbegaafd-kind/>

Buitengewoon onderwijs | Belgium.be. (2021). Geraadpleegd op 24 juni 2022 via https://www.belgium.be/nl/Leren/onderwijs/buitengewoon_onderwijs

Hoogbegaafd -Waarde IQ cijfer. (z.d.). Geraadpleegd op 24 juni 2022 via https://www.hoogbegaafdvlaanderen.be/03_Testen/waarde_van_IQ_cijfer.html

Hoogbegaafdheid. (2022). *Wikipedia*. Geraadpleegd op 12 juli 2022 via <https://nl.wikipedia.org/wiki/Hoogbegaafdheid>

Meester Max. (z.d.). *Leerkuil*. Geraadpleegd op 30 maart 2022 via <https://meestermax.nl/leerkuil>

SWV PO Amsterdam Diemen. (2021, April 6). *Hoogbegaafde leerlingen met niet-Westerse migratieachtergrond (Amsterdamse Conferentie Begaafdheid)* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=7k0L0AMCX7U>

The Miseducation of Lisa Simpson. (2022). *Wikipedia*. Geraadpleegd op 24 juni 2022 via https://en.wikipedia.org/wiki/The_Miseducation_of_Lisa_Simpson

Universiteit van Vlaanderen. (2017, 10 november). *Waarom behalen zo veel hoogbegaafden geen diploma?* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=oFCLdJVHVg>

Vancaeneghem, J. (2022, 11 juli). 12-jarige Laurent Simons heeft nu ook masterdiploma fysica op zak. *De Standaard*. Geraadpleegd op 12 juli 2022 via https://www.standaard.be/cnt/dmf20220711_91847295

Vancaeneghem, J. (2022, juli 11). Opvolger van M-decreet start in september 2023: "Niet elke leerling kan met elke beperking in gewoon onderwijs. *De Standaard*. Geraadpleegd op 12 juli 2022 via https://www.hbvl.be/cnt/dmf20220710_96749442

Van der Zwalm, V. (2006). Sommige hoogbegaafde leerlingen hebben nood aan meer, de meesten aan anders. *Caleidoscoop*, 29, nr. 1, pp. 6-14.

X. (2022, 28 maart). Hoogbegaafde scholieren kunnen vrijstellingen krijgen. *De Standaard*. Geraadpleegd op 30 maart 2022 via https://www.standaard.be/cnt/dmf20220328_92337512

4.7 Afbeeldingen

Figuur 1 (Praktijk L-aTent, 2023)	11
Figuur 2 Piramide van Maslow	40
Figuur 3 Communicatiemodel.....	46

4.8 Tabellen

Tabel 1 IQ-scores België en VS	11
Tabel 2 5 Levels of gifted (Ruf).....	12

5 Bijlagen

5.1 Transcriptie interview met M.A. (ouder van hoogbegaafde student)

Interview via MS Teams op 1 oktober 2023.

0:0:13.530 --> 0:0:35.450

Geert Conard

M., ik luister heel graag naar uw verhaal. Ik heb wel een lijstje met vragen om eventueel nog extra input te bekommen, Maar ik wil u vooral uw verhaal laten vertellen, zodanig dat ik ook veel details mee krijg of de aanleiding die er geweest is tot iets wat er gebeuren. Dat is inhoud die ik niet krijg als ik gewoon vragen stel, dus ik luister in eerste instantie heel graag naar uw verhaal.

0:0:35.860 --> 0:0:41.390

M.A. (Guest)

Oké, ja dus Ik ben de vader van een hoogbegaafd kind.

0:0:44.100 --> 0:0:56.140

M.A. (Guest)

Wij hebben dat eigenlijk ontdekt tijdens een autorit toen hij 5 jaar oud was.

0:0:56.860 --> 0:1:21.650

M.A. (Guest)

Ja op een bepaald moment. Ik dacht dat ik zoiets zei als "Dat is dan 180 Belgische Frank". En toen zei mijn zoon, ja, Dat is dat zijn 9 stukken van 20 en hij zat in het kleuteronderwijs. Dat was zo een eerste que van. "Waar zou die dag geleerd hebben"?

0:1:21.720 --> 0:1:52.90

M.A. (Guest)

Maar toen hij het eerste leerjaar zat, hadden we al heel snel door dat hij een hele goede student was. Hoogbegaafdheid kwam er nog niet aan te pas, maar In het eerste leerjaar hadden wij al zoiets van "Hij doet het wel heel goed". Hij is een perfecte student, dat soort toestanden dus ja, wij content maar op het einde van het tweede leerjaar kwam de leraar naar ons toe.

0:1:53.280 --> 0:2:2.560

M.A. (Guest)

T., die is heel erg goed bezig. Die is wel heel slim enzovoort en we kregen meer en meer tekenen dat hij die hoge begaafdheid had.

0:2:3.190 --> 0:2:4.820

M.A. (Guest)

En toen hebben we hem laten testen.

0:2:6.160 --> 0:2:14.400

M.A. (Guest)

Door twee verschillende entiteiten, het CLB en een externe persoon.

0:2:15.420 --> 0:2:39.320

M.A. (Guest)

En toen kwam daar effectief als resultaat uit "Uw kind is hoogbegaafd en niet op de rand, maar we praten 140 of 145 al naargelang het domein. Oh ja, we wisten op dat moment van oké, we hebben een hoogbegaafd kind. Het voordeel en de positieve ervaring hadden we dan vooral in het lager onderwijs. Daar hebben we er geen nadeel van ondervonden, enkel voordelen.

0:2:47.880 --> 0:3:8.800

M.A. (Guest)

In het lager onderwijs heb je slechts één leraar of lerares die Je kunt aanspreken en als die

daar wat voor openstaan en in deze school was dat effectief wel het geval, dan wilden die wel meewerken. We hebben hem bewust nooit een jaar laten overslaan. We hebben hem In het jaar laten zitten bij de leeftijdsgenoten, maar hij kreeg extra werk.

0:3:9.510 --> 0:3:40.470

M.A. (Guest)

Naast zijn gewone huiswerk en opdrachten kreeg hij heel wat andere uitdagingen mee van op school en dat werkte heel goed. Ik moet ook toegeven op dat op het moment dat ik wist dat hij hoogbegaafd was, ben ik in het oudercomité gestapt, kwestie van dichterbij de school te zitten en ja, als het nodig is toch wel een duwtje links en rechts te geven. Je weet hoe dat gaat, maar dus het lager onderwijs, daar zijn we heel goed doorgekomen en toen kwam het middelbaar.

0:3:41.680 --> 0:3:46.30

M.A. (Guest)

En toen liep het hopeloos mis tegen het einde van het eerste middelbaar.

0:3:48.370 --> 0:3:52.250

M.A. (Guest)

Hij begon als een goede leerling en naarmate het jaar vorderde...

0:3:52.980 --> 0:4:23.470

M.A. (Guest)

Toen werd dat dus plotseling een heel grote ramp. Wij zijn in het begin van het jaar met de klastitularis gaan praten. In de middelbare school had hij plotseling 13, 14 of 15 leerkrachten. Wij zijn met de klastitularis gaan praten en die klastitularis die had zoiets van "Ja, ja, dat zal wel dat u zo een hoogbegaafd is. I don't care". Die attitude met andere leraren. Ja, Dat is alweer moeilijker om daar weer contact mee te gaan zoeken en je moet het dan 15 keer doen.

0:4:23.550 --> 0:4:50.30

M.A. (Guest)

Of 13 keer in zijn geval, want hij had toen effectief 13 verschillende leerkrachten. Dat ja, Dat was dus echt niet te doen. En dus hij is tijdens het eerste leerjaar van een goede leerling naar bijna een heel slechte leerling gegaan op minder dan een jaar tijd. Zo rond april van dat schooljaar hebben wij ook gezegd van, dit kan niet, wij moeten daar iets aan doen, want anders is het een ramp.

0:4:50.100 --> 0:5:4.780

M.A. (Guest)

Dan is dat kind verloren, hè? Ja, ik bedoel, hij had een totale degout van het onderwijs en werd niet gehoord. Hij werd ook niet uitgedaagd, Het is zo van "loop In de pas" en ja, dan loopt het mis.

0:5:28.320 --> 0:5:28.930

Geert Conard

Absoluut.

0:5:5.520 --> 0:5:37.50

M.A. (Guest)

De opdracht van het onderwijs is om 90% van alle leerlingen erdoor te halen en diegene die vanboven en vanonder zitten, dat is jammer voor hen in heel veel gevallen en dan valt de druk bij de ouders. Wij zijn op een bepaald moment gaan rondkijken. Uiteindelijk zijn wij terecht gekomen bij een Tessa Kieboom die jou waarschijnlijk niet onbekend zal zijn uit de literatuur. Wij hebben daar een tweetal gesprekken mee gehad en hij heeft een gesprek met haar gehad en toen is daaruit gekomen van kijk...

0:5:37.800 --> 0:5:40.960

M.A. (Guest)

Ofwel moet je op zoek naar een andere school.

0:5:42.420 --> 0:5:45.570

M.A. (Guest)

Maar eigenlijk een betere oplossing, is het privé onderwijs.

0:5:47.540 --> 0:6:10.960

M.A. (Guest)

Wij woonden op dat moment in K. en in O. is er een speciale school, een privéschool die als missie had en nog altijd heeft om 3 studenten groepen te begeleiden, namelijk de professionele topsporters, ...

0:6:11.730 --> 0:6:16.900

M.A. (Guest)

Mensen die wat minder zijn en die achterstand moeten inhalen en als laatste ook de hoogbegaafden.

0:6:17.630 --> 0:6:21.860

M.A. (Guest)

En hoewel dat dat een heel zware financiële last is.

0:6:25.300 --> 0:6:37.80

M.A. (Guest)

Ja we hebben hem dan in die privéschool gestoken, niet als intern, maar als extern. Want we wonen op 10 minuten van de school dus... ik bedoel, dan moeten dan niet intern gaan doen.

En toen heeft hij in slechts 3 jaar...

0:6:38.400 --> 0:6:41.900

M.A. (Guest)

De eerste graad, de tweede graad en de derde graad gedaan.

0:6:42.940 --> 0:7:12.720

M.A. (Guest)

Geslaagd met onderscheiding dus die mensen wisten of weten hoe ze met dat soort studenten moeten omgaan. Het is ook een beetje leren leren. Dat is dan het volgende voordeel dat wij gezien hebben, althans toen hij daarna op de unief kwam had hij eigenlijk al de juiste methodiek om te studeren. Want in die privéschool, wordt geleerd aan het tempo dat je kunt leren. Zijn moeder is een Amerikaanse.

0:7:12.830 --> 0:7:20.620

M.A. (Guest)

Zijn Engels was eigenlijk al up to date, dus het eerste jaar dat hij op de unief zat, heeft hij al dadelijk het laatste jaar Engels gedaan.

0:7:21.760 --> 0:7:45.630

M.A. (Guest)

Ja, dus dan moesten we daar zelfs niet meer over nadenken en was hij al geslaagd en ja, ik bedoel, hij was voor Engels al over heel de lijn geslaagd. Maar op de school in het middelbaar. Daar liepen we tegen de ene muur na de andere. Het was dezelfde school waar hij het lager onderwijs zat. Dat was en dat vond ik eigenlijk zeer frappant.

0:7:46.330 --> 0:7:51.700

M.A. (Guest)

In het lager onderwijs zaten de directeur en alle leerkrachten op één lijn.

0:7:52.980 --> 0:7:54.580

M.A. (Guest)

Die hadden er echt begrip voor.

0:7:55.850 --> 0:8:11.730

M.A. (Guest)

Maar in het middelbaar, dat was zo van "ja, ja, mijn kind schoon kind". Daar hoorden we dat hoogbegaafdheid niet bestaat, dat we daar niet moesten mee afkomen. Zelfs met de resultaten van de test kregen we geen reactie, ze geloofden het amper.

0:8:13.20 --> 0:8:28.60

M.A. (Guest)

En, dat was eigenlijk een hele traumatische ervaring, zowel voor hem als voor ons. Want ja, als ouder, je staat daar, je staat machteloos. Je ziet een kind dat eigenlijk een hele goede leerling zou moeten zijn, heel zwaar falen.

0:8:29.640 --> 0:8:42.530

M.A. (Guest)

Je wordt afgewezen en krijgt dan de opmerking "Je had hem dan maar een jaar moeten laten overslaan, hè". Ik bedoel maar ja, dan zit je met een andere uitdaging, want dan komt hij bij oudere kinderen terecht en dan is het emotionele verschil er ook.

0:8:44.570 --> 0:8:50.870

M.A. (Guest)

Het emotioneel vermogen ligt dan een stuk lager dan bij die andere kinderen. Ook sociaal.

0:8:56.360 --> 0:9:10.50

M.A. (Guest)

Dus dat is een beetje. Ja, de middelbare school was voor ons verschrikkelijk en wat er nog bijgekomen is. Hij is dan uiteindelijk afgestudeerd toen hij 15 was en heeft dus alles gedaan via de middenjury.

0:9:12.920 --> 0:9:25.450

M.A. (Guest)

Het jaar nadat hij afgestudeerd was, is hij niet meer naar school gegaan, dus hij moest ook niet meer, want hij had reeds een diploma, dus dan moet je niet meer naar school. Officieel toch niet.

0:9:27.580 --> 0:9:57.540

M.A. (Guest)

Toen heeft hij zelf nog Spaans geleerd. Op zichzelf leren gitaar spelen, heeft leren koken en heel wat computerspelletjes gespeeld en met Lego gespeeld en zo van die dingen. Maar In de loop van dat jaar hebben wij moeten kijken van ja, goed, Je kunt hier geen 5 jaar thuis blijven, totdat het tijd is voor de universiteit. Dus hebben we hem laten kiezen uit een unief in België en een unief in de Verenigde Staten. En ik moet eerlijk toegeven, als ik kijk naar Belgische Uniefs, die zijn allemaal met klank gebuisd.

0:9:58.360 --> 0:10:3.260

M.A. (Guest)

In een notendop, in België kreeg je opnieuw te maken met dezelfde slechte ervaring van daarvoor.

0:10:4.310 --> 0:10:13.170

M.A. (Guest)

Dan toch liever iets anders en hij heeft dus In de States een universitair diploma. Hij is Master in Computer Science, afgestudeerd met honours.

0:10:14.500 --> 0:10:24.260

M.A. (Guest)

Dus ja, meer dan dat kunnen we niet verwachten en heeft daar wel het normale tempo gevolgd. Oké, rekening houden dat hij sowieso nog altijd voor lag op zijn jaar op dat moment.

0:10:26.240 --> 0:10:32.850

M.A. (Guest)

Dus, ik zie de oorsprong van onze slechte ervaring in een zeer moeilijke communicatie in het middelbaar.

0:10:35.490 --> 0:10:35.670

Geert Conard

Ja. Duidelijk.

0:10:37.150 --> 0:10:43.770

Geert Conard

Dat is natuurlijk iets wat ik in mijn onderzoek al meer ben tegengekomen, dat het specifiek in het middelbaar gebeurt. Dat is het moment waarop heel wat hoogbegaafde leerlingen blijkbaar vastlopen.

0:10:54.660 --> 0:10:54.970

M.A. (Guest)

Oké.

0:10:46.740 --> 0:10:55.950

Geert Conard

Je hebt wel geluk gehad In de lagere school. In mijn persoonlijk verhaal, hier bij mij thuis was dat al anders, dus wij zijn in de lagere school zelfs al vastgelopen met onze dochter.

0:10:56.540 --> 0:10:57.0

M.A. (Guest)

OK.

0:11:0.710 --> 0:11:11.510

Geert Conard

Maar wat ik dus wel bizar vind in jouw verhaal is hoe ze ermee omgingen in de middelbare school, hoe keken zij eigenlijk naar hoogbegaafde leerlingen in het algemeen?

0:11:13.300 --> 0:11:13.740

Geert Conard

Niet.

0:11:12.280 --> 0:11:14.380

M.A. (Guest)

Niet. Dat bestond voor hun niet.

0:11:15.460 --> 0:11:26.580

M.A. (Guest)

Nu, je moet weten de school waar hij naartoe ging, dat was een katholieke school. Dat maakt nu eigenlijk niet veel uit, katholiek of anders. Ik bedoel, dat maakt eigenlijk niet veel uit, maar het is een school In de westhoek.

0:11:28.500 --> 0:11:36.770

M.A. (Guest)

En de mentaliteit is daar sowieso al een beetje anders.

0:11:37.680 --> 0:11:42.750

M.A. (Guest)

Dat is eerder zo van "Allee, hoogbegaafdheid dat bestaat uiteraard, maar dat is niets hier bij ons".

0:11:43.300 --> 0:11:47.90

Geert Conard

Nee, terwijl die lagere school er wel echt actief op wou inzetten.

0:11:47.260 --> 0:12:8.970

M.A. (Guest)

Ja, en ik moet eerlijk toegeven, We hadden daar echt een crème van een directeur die daar heel positief in stond en zelfs de leraren, Ik kan echt niet klagen van de leraren In het lager onderwijs hoor, Dat is natuurlijk eenvoudiger, want er is maar één leraar die moet meewerken per jaar he...

0:12:11.150 --> 0:12:12.30

Geert Conard

Uiteraard ja.

0:12:10.460 --> 0:12:39.940

M.A. (Guest)

Dus Je kunt constant, Je kunt constant erop inspelen. Ja, het is niet slechts één keer op het jaar bij de oudercontacten en misschien nog eens voor Kerstmis en op het einde van het jaar. Nee, ik zag die mensen echt veel meer. Plus ja, door het feit dat ik in het oudercomité ben gestapt, heb ik voor mezelf ook een stuk zichtbaarheid gecreëerd. Ja, dat is nu mijn job vandaag hè?

Die zijn ergens wel een beetje gelinkt natuurlijk. Maar ja, ze konden er niet meer rond.

0:12:48.450 --> 0:12:54.590

M.A. (Guest)

Maar ja, in alle eerlijkheid. Ik geef dat toe, daar hebben we geluk gehad. Bij het middelbaar was dat echt een slag In het gezicht hoor.

0:12:55.310 --> 0:12:55.580

Geert Conard

Ja. Eigenlijk echt wel erg.

0:12:56.440 --> 0:13:1.30

M.A. (Guest)

Het was natuurlijk in het middelbaar een andere directeur.

0:13:3.30 --> 0:13:17.270

M.A. (Guest)

Dat was, met alle respect, een iets oudere meneer, terwijl in het lager was het een iets jongere directeur, die misschien al iets meer kennis had van zulke zaken.

0:13:19.170 --> 0:13:19.460

Geert Conard

Ja.

0:13:20.60 --> 0:13:22.970

M.A. (Guest)

Dus dat zijn elementen die ook hebben meegespeeld, hè?

0:13:24.920 --> 0:13:30.370

M.A. (Guest)

Maar ja, we hebben dan stappen ondernomen. Wij zijn dan bij Tessa Kieboom terechtgekomen.

0:13:31.550 --> 0:13:44.570

M.A. (Guest)

En ja, daar was het heel duidelijk, hè. Ja, ik bedoel, daar viel niet veel meer over te twifelen. Het was kiezen. Stuur ik hem naar een privéschool of anders moet ik aanvaarden dat het van kwaad naar erger kan gaan.

0:13:47.290 --> 0:13:51.620

Geert Conard

Dan weet je als ouder ook dat dat eigenlijk niet echt een keuze is natuurlijk.

0:13:52.450 --> 0:13:57.190

M.A. (Guest)

Nee, en ik kan u verzekeren... het privé onderwijs, dat is zeker geen cadeau hoor. Alleen al de kostprijs.

0:13:56.850 --> 0:13:57.300

Geert Conard

Ja. Ik kan me daar helaas wel iets bij voorstellen.

0:14:12.900 --> 0:14:29.370

Geert Conard

Het is inderdaad een zware extra kost en je had niet bepaald veel keuze, want moest school nog een klein beetje meegewerkt hebben, dan kon je nog kiezen voor extra begeleiding via een verrijkingsklas één dag per week of om de twee weken of zo. Maar als de school helemaal niet mee wil, ja, dat sta je met je rug tegen de muur.

0:14:29.980 --> 0:14:41.740

M.A. (Guest)

Ja, op dat ogenblik werd er ook nog niet gepraat over kangoeroeklassen en dat soort speciale formules en ik weet zelfs niet als dat nog allemaal bestaat. Maar ja.

0:14:42.240 --> 0:14:43.250

Geert Conard

Dat bestaat nog, ja.

0:14:44.110 --> 0:14:54.360

M.A. (Guest)

In alle eerlijkheid, er was geen enkele school in de buurt als echt alternatief. Oh ja, je kunt natuurlijk zeggen kom naar Antwerpen of Brussel, ...

0:14:55.210 --> 0:14:58.40

M.A. (Guest)

Maar ja, dan zit je weer met andere uitdagingen, hè?

0:14:59.820 --> 0:15:0.250

Geert Conard

Zeker.

0:14:59.810 --> 0:15:3.290

M.A. (Guest)

Dus, maar ja, dat is een beetje het verhaal.

0:15:5.980 --> 0:15:11.740

Geert Conard

Ja M., dat is een heel avontuur, hè? Maar ik denk wel dat bij elke hoogbegaafde er wel een bijzonder avontuur te horen is.

0:15:12.660 --> 0:15:18.220

Geert Conard

Je hebt een hele reis doorlopen gedurende dat schooltraject. En al gaandeweg blijft het ook zoeken. Je wil uiteindelijk het beste voor je kind.

0:15:25.520 --> 0:15:25.710

M.A. (Guest)

Ja.

0:15:19.140 --> 0:15:29.580

Geert Conard

Maar ja, wat bij uw verhaal natuurlijk wel opvalt, dan ben je in het middelbaar echt wel keihard tegen een muur geknald. Als je daar nu aan terugdenkt. Hoe voelt je je daarbij?

0:15:30.840 --> 0:15:37.320

Geert Conard

Heb je het idee dat het ook helemaal anders had kunnen zijn? Hoeveel invloed heeft dit gehad voor uw zoon?

0:15:38.260 --> 0:15:47.940

M.A. (Guest)

Als ik het bekijk op lange termijn dan heeft het zeker een aantal zware invloeden gehad. Maar ik denk wel dat we steeds de juiste keuzes hebben gemaakt.

0:15:49.440 --> 0:16:14.220

M.A. (Guest)

Het heeft ervoor gezorgd dat mijn zoon niet meer in het Belgisch hoger onderwijs heeft willen instappen met het gevolg dat hij dus in de Verenigde Staten is gaan studeren. Er is het feit dat zijn mama ook afkomstig was uit de Verenigde Staten en dat hij dus nu daar woont, hè. Alleen ja, hij woont aan de andere kant van de Verenigde Staten in Seattle. Ik bedoel, wij zien elkaar in het beste geval één keer per jaar.

0:16:22.270 --> 0:16:22.500

Geert Conard

Ja. Dat is best zwaar.

0:16:15.500 --> 0:16:26.910

M.A. (Guest)

Althans, fysisch he. En dan in de loop van het jaar een paar keer via de telefoon, via Skype en dat soort toestanden. Maar ja, had het niet gebeurd dan was hij waarschijnlijk hier blijven hangen.

0:16:30.10 --> 0:16:34.670

Geert Conard

Dat is dan toch wel een zeer grote invloed op de verdere levensloop.

0:16:35.180 --> 0:16:48.320

M.A. (Guest)

Ja en goed, dit heeft in alle eerlijkheid ook bij ons invloed gehad als familie, tussen mij en

mijn nu ex-vrouw, want ze is van mij gescheiden, zij is meegegaan naar de States toen hij daar ging studeren.

0:16:49.540 --> 0:16:57.800

M.A. (Guest)

Ik was net veranderd van job, dus dat was een beetje een keuze. Ofwel laat je gewoon alles hier achter, ofwel doe je nu je nieuwe job en kijk je waar het naartoe gaat.

0:16:58.610 --> 0:17:5.990

M.A. (Guest)

Ik ben hier gebleven. En ja, dan is het verhaal voor mij en voor haar heel snel voorbij.

0:17:6.770 --> 0:17:12.390

M.A. (Guest)

Misschien niet heel snel, maar toch redelijk snel. Dus ja, voor mijn familie heeft dat dus ook een impact gehad, hè?

0:17:17.50 --> 0:17:39.240

M.A. (Guest)

Nou ja, ik bedoel, dan heeft In de periode dat dat dat hij hier met zijn hoogbegaafdheid sukkelde, een aantal dingen met zich meegebracht, familiaal. Mijn vrouw is alcoholiste geworden.

0:17:40.850 --> 0:17:57.460

M.A. (Guest)

Ze is naar een afkickkliniek moeten gaan. Dat soort toestanden. Ze is daarna een zeer actief lid van de AA geworden, dat soort toestanden. Ja, dat is allemaal met elkaar verbonden op een of andere manier.

0:17:57.860 --> 0:17:58.140

Geert Conard

Ja.

0:17:59.530 --> 0:18:24.900

M.A. (Guest)

Dus naast het feit dat je dan een kind hebt dat eigenlijk nergens echt goed past, hè? Ik bedoel in die speciale school had hij ook niet veel vrienden. Want ja, het is privé onderwijs. Het is ook maatonderwijs bij manier van spreken, dus hij zat voor bepaalde klassen met kinderen die 3 jaar ouder waren, voor andere met kinderen die even oud waren. Dat soort toestanden hè?

0:18:32.640 --> 0:18:44.460

M.A. (Guest)

Het was echt wat hij nodig had, hè? Alleen, ik bedoel leren werken, werken naar de examens van de examencommissie, Dat was zijn natuur, hè?

0:18:44.130 --> 0:18:51.520

Geert Conard

Ja, het zal sowieso stukken beter geweest zijn dan wat hij ervoor kreeg.

0:18:52.900 --> 0:18:58.760

M.A. (Guest)

Het was ook op eigen snelheid hè, dus hij deed ieder jaar een volledige graad. De twee jaar van een graad deed hij telkens in één jaar, hè?

0:19:0.620 --> 0:19:0.870

Geert Conard

Ja.

0:19:1.850 --> 0:19:5.600

M.A. (Guest)

En daar kon dit ook hè.

0:19:6.350 --> 0:19:11.350

M.A. (Guest)

Als je in het gewone onderwijs zit, dan volgt hij jaar na jaar, hè, Dat is alles.

0:19:15.180 --> 0:19:15.400

Geert Conard

Ja.

0:19:16.170 --> 0:19:20.600

M.A. (Guest)

Voor hem was dat de juiste oplossing. Het was deze werkwijze die hem...

0:19:22.110 --> 0:19:24.550

M.A. (Guest)

Terug naar boven haalde als student.

0:19:26.640 --> 0:19:29.850

Geert Conard

Ja, wat een verhaal.

0:19:30.800 --> 0:19:50.770

M.A. (Guest)

Ja, Het is en blijft een zeer wilde reis. Het blijft zwaar, maar het komt goed. Toen hij in de Verenigde Staten op de unief zat in het laatste jaar kwamen er bedrijven langs om te scouten. Hij is toen door Microsoft binnengehaald.

0:19:52.300 --> 0:19:58.400

M.A. (Guest)

Hij ging aan de slag in de application development groep, maar heeft het daar slechts 1,5 jaar uitgehouden.

0:19:59.400 --> 0:20:1.100

M.A. (Guest)

Hij kon niet aarden in zo'n grote groep.

0:20:1.900 --> 0:20:3.370

M.A. (Guest)

Hij is geen sociale Mens.

0:20:5.950 --> 0:20:12.690

M.A. (Guest)

Dat is één van de kwaliteiten die hij niet heeft geleerd, hè, sociaal zijn.

0:20:13.780 --> 0:20:14.30

Geert Conard

Ja. Dat is wel jammer natuurlijk.

0:20:15.170 --> 0:20:35.190

M.A. (Guest)

Dus hij heeft nu een job als spelletjesontwikkelaar in een zeer gerenommeerd bedrijf. Dat is iets dat hij kan doen met een klein team van mensen, maar eigenlijk zelfs min of meer alleen.

Ja, ik bedoel, iedereen zit daar zijn stukken bij te dragen en dat werkt perfect voor hem, hè.

Dat is echt wat hij wil doen.

0:20:36.70 --> 0:20:40.390

Geert Conard

Ja, dat is misschien het belangrijkste, dat hij nu kan doen wat hij wil doen.

0:20:40.770 --> 0:20:57.80

M.A. (Guest)

Ja, ik moet mij geen zorgen maken over hem, maar ja, ik bedoel, Hij heeft moeilijke jaren achter de rug. Alleen, ja hij is ook wel weer een stukje zwakker naar kwetsbaarheid en zo van die dingen. Maar ja, goed dat, Dat is iets dat je je leven meedraagt, hoor.

0:20:57.800 --> 0:20:58.60

Geert Conard

Ja.

0:21:2.200 --> 0:21:3.810

M.A. (Guest)

Het is in elk geval een heel apart traject geworden.

0:21:4.800 --> 0:21:5.60

Geert Conard

Ja.

0:21:10.260 --> 0:21:22.710

Geert Conard

Heel wat dingen die gebeuren en de gevolgen daarvan. En ja, het zijn een hoop losse gebeurtenissen die misschien niet helemaal met elkaar te maken hebben, maar die toch mekaar toch heel sterk beïnvloed hebben, hè? Dat begrijp ik toch wel uit jouw verhaal.

0:21:23.60 --> 0:21:28.830

M.A. (Guest)

Ja, en ik denk dat die dingen die gebeurd zijn een grote invloed hebben gehad voor ons alle drie.

0:21:29.890 --> 0:21:30.140

Geert Conard

Ja.

0:21:33.820 --> 0:21:51.970

M.A. (Guest)

Ik ben misschien een beetje verslaafd geworden aan mijn werk, want ja, goed, het was natuurlijk ook een stuk financiële druk die plotseling erbij kwam. We praten over een extra kost van 25.000 Euro voor het eerste jaar.

0:21:55.810 --> 0:21:57.620

Geert Conard

Dat is pittig, Dat is pittig, absoluut.

0:21:57.830 --> 0:22:21.10

M.A. (Guest)

Het laatste jaar was het nog meer. Maar goed, je moet het altijd nog ophoesten hè? Je moet het betaald kunnen krijgen hè. Daarnaast hebben we ook nog andere kosten, dus dat was een heel grote uitdaging voor ons allemaal en dat zet zware druk op het familieleven. Zo hangt het allemaal aan elkaar.

0:22:22.520 --> 0:22:47.840

M.A. (Guest)

De privéschool was 10 minuten van bij ons met een auto, dus dat betekent 's morgens en 's avonds gebracht worden. En die school had ook iets of wat andere uren dan een normale school. Zo was er geen les op maandag voormiddag. Ze begonnen de maandagmiddag om die internen de kans te geven om toe te komen. Op vrijdagmiddag hadden ze ook geen les.

0:22:49.220 --> 0:22:54.40

M.A. (Guest)

Ja, dat moet je beginnen zoeken en jongleren als ouder om opvang te zoeken voor je kind buiten schooltijd.

0:22:55.90 --> 0:22:55.530

Geert Conard

Absoluut.

0:22:56.740 --> 0:23:12.230

M.A. (Guest)

Ja, voor de internen was dat zeer goed geregeld. Zij reden met de bus terug naar huis of kwamen met de bus, dus die 1/2 dag was bedoeld om te reizen. Iedere keer hè? Maar bij ons ja, doordat hij niet intern was, was het lastiger.

0:23:22.170 --> 0:23:24.150

M.A. (Guest)

Dat is voor andere ouders ook niet anders, hè, maar toch?

0:23:25.90 --> 0:23:32.280

M.A. (Guest)

Het waren wel latere uren en vroegere uren en dat was toch anders. Dat was een beetje penibel qua qua timing.

0:23:33.690 --> 0:23:33.960

Geert Conard

Ja.

0:23:34.310 --> 0:23:43.500

M.A. (Guest)

Oké, wat was het juiste systeem? Ik blijf erbij en ik kus mijn twee handen dat wij die oplossing gevonden hebben.

0:23:46.210 --> 0:23:56.540

Geert Conard

Ik denk dat als ik het verhaal hoor, dat je zeker de juiste beslissingen genomen hebt. Het is heel jammer dat die middelbare school niet wilde meewerken want dan had het een heel ander verhaal geweest.

0:23:57.330 --> 0:24:7.760

Geert Conard

Maar ik denk dat eender welke ouder als hij in jouw schoenen stond, ook op dat moment gezegd hebben van jongens, als het niet gaat, dan gaan we ergens anders en we zoeken naar de best mogelijke oplossing voor mijn kind.

0:24:9.190 --> 0:24:9.630

M.A. (Guest)

Klopt.

0:24:9.350 --> 0:24:14.50

Geert Conard

Ik kan me heel goed vinden in de beslissingen die je daar genomen hebt.

0:24:14.830 --> 0:24:19.590

Geert Conard

Maar het is jammer hè? Het blijft jammer dat het zo moeten lopen is. En ja, het had ook anders kunnen zijn.

0:24:20.210 --> 0:24:25.330

M.A. (Guest)

Hoe is het inderdaad mogelijk. Die scholen hadden of hebben zelfs nu nog steeds een heel goede reputatie.

0:24:27.80 --> 0:24:41.830

M.A. (Guest)

Het is waarschijnlijk in de grote regio de school met de beste reputatie en ze staan bekend als de school waar de slimste leerlingen naartoe gaan.

0:24:43.860 --> 0:24:54.960

M.A. (Guest)

Dat was zo'n beetje het idee. We steken hem in een school waar dat iedereen van zegt dat het de meest ideale is.

0:24:56.580 --> 0:25:11.380

M.A. (Guest)

Waar dat ook de betere studenten naartoe gaan... en dan komen we in het middelbaar tot zo'n conclusie. Waar kan je dan nog aankloppen he?

0:25:12.900 --> 0:25:15.50

M.A. (Guest)

Gelukkig zijn we bij Tessa terechtgekomen.

0:25:16.200 --> 0:25:25.110

M.A. (Guest)

Maar dat heeft ook wel wat geduurd, hoor. Ja, Ik heb heel wat op het internet zitten zoeken. En ja, Tessa was op dat ogenblik ongeveer de enige die met een beetje kennis ter zake over dit onderwerp kon spreken.

0:25:34.120 --> 0:25:34.370

Geert Conard

Ja.

0:25:34.180 --> 0:25:38.950

M.A. (Guest)

Ik weet niet of je haar kent, maar ik vermoed dat je haar naam wel zal hebben zien opduiken?

0:25:39.560 --> 0:25:41.140

Geert Conard

Ja absoluut, ik ken haar.

0:25:41.460 --> 0:25:53.790

M.A. (Guest)

Wij hebben toen zelfs ook in Nederland gekeken en we vonden daar ook niet direct de juiste hulp.

0:25:52.930 --> 0:26:0.800

Geert Conard

Natuurlijk is dit ook al een paar jaar geleden, hè? Vandaag gaat het gemakkelijker een aantal namen snel te vinden, maar dan nog.

0:25:59.900 --> 0:26:1.410

M.A. (Guest)

OK ja ja.

0:26:3.50 --> 0:26:8.140

Geert Conard

Dat is natuurlijk ook weer een ondersteuning die heel veel inspanning zal vragen op alle mogelijke vlakken.

0:26:8.720 --> 0:26:9.110

M.A. (Guest)

Klopt.

0:26:9.810 --> 0:26:13.130

Geert Conard

Ik heb al dikwijls gezegd, hoogbegaafdheid is zeker geen cadeau.

0:26:13.930 --> 0:26:23.690

M.A. (Guest)

Nee, ik blijf tegen iedereen zeggen, Ik ben content dat hij hoogbegaafd is, maar het is geen cadeau.

0:26:23.860 --> 0:26:25.120

Geert Conard

Nee, absoluut niet.

0:26:25.840 --> 0:26:40.10

Geert Conard

Het is een pakketje van mogelijkheden die het kind bezit en die mits juist aangepakt tot mooie resultaten kunnen leiden. Maar het is absoluut geen cadeau voor de ouders, want Je moet er wel wat inspanningen tegenover zetten.

0:26:40.830 --> 0:26:45.970

M.A. (Guest)

Ja, en aan de andere kant, wij hadden er zelf ook totaal geen ervaring mee.

0:26:50.420 --> 0:27:0.730

M.A. (Guest)

Nu, het is wel zo dat zijn Amerikaanse grootvader ook hoogbegaafd was.

0:27:2.290 --> 0:27:10.600

M.A. (Guest)

Die heeft blijkbaar meegewerkt aan het project rond de atoombom van Hiroshima, dus het was zeker geen domme of simpele mens.

0:27:12.900 --> 0:27:19.200

M.A. (Guest)

Zijn verstandelijke vermogens komen zeker en vast van die kant van de familie.

0:27:20.900 --> 0:27:36.160

M.A. (Guest)

Mijn ex-schoonbroer is iemand die nooit gestudeerd heeft en die bij Digital Computers een zeer hoge R&D-functie had, bij het ontwikkelen van VAX computersystemen.

0:27:37.190 --> 0:27:40.590

M.A. (Guest)

Auto didact van start tot einde bij manier van spreken.

0:27:40.810 --> 0:27:53.950

Geert Conard

Een bekende uitspraak van Tessa Kieboom is ook "onder een appelboom liggen geen peren", dus hoogbegaafdheid is wel degelijk iets wat erfelijk kan doorgegeven worden. Dat staat al vast.

0:27:54.400 --> 0:28:4.260

M.A. (Guest)

Ja, nu zowel mijn vrouw als ik zijn geen dommeriken, maar we zitten zeker cognitief niet in hetzelfde schuitje als onze zoon.

0:28:6.550 --> 0:28:13.520

M.A. (Guest)

Maar mijn zoon en zijn opa wel he. Ik denk dat die zeer dicht bij elkaar zitten op dat vlak.

0:28:22.860 --> 0:28:23.30

M.A. (Guest)

Ja.

0:28:20.950 --> 0:28:24.810

Geert Conard

Goed, M., heel erg bedankt voor het interview.

0:28:25.160 --> 0:28:26.750

M.A. (Guest)

Graag gedaan. Heb je nog vragen?

0:28:27.660 --> 0:28:40.30

Geert Conard

Ik denk dat de antwoorden op de meeste van mijn vragen al in het interview zitten. Er zijn heel wat bekende zaken naar boven gekomen, zelfs uitspraken die ik zelf ook in scholen regelrecht gehoord heb.

0:28:41.850 --> 0:28:42.530

M.A. (Guest)

Zoals.

0:28:41.930 --> 0:28:49.770

Geert Conard

Die "mijn kind schoon kind" hebben wij In de lagere school al gekregen, dat is één van die zaken.

0:28:54.310 --> 0:29:11.950

Geert Conard

Het is een sterk verhaal. Ik moet eerlijk zeggen, ik heb ergens ook wel een beetje medelijden als ik het verhaal hoor. Maar ik heb er ook heel veel bevestigingen in gevonden van zaken die ik al onderzocht had. Ik heb ook een paar nieuwe dingen gevonden, dus ik heb er zeker iets aan.

Absoluut, Het is een waardevolle bijdrage aan mijn onderzoek.

0:29:12.470 --> 0:29:12.800

M.A. (Guest)

Oké.

0:29:14.300 --> 0:29:23.590

Geert Conard

Daar kan ik iets mee doen In het onderzoek en misschien dat ik kleine stukjes daarvan ook kan gebruiken als praktijkvoorbeelden in het boek. Anoniem dan weliswaar.

0:29:27.280 --> 0:29:27.680

M.A. (Guest)

Oké.

0:29:24.700 --> 0:29:29.700

Geert Conard

Dus ik ben er absoluut mee geholpen, dus heel, heel, heel, heel erg bedankt hiervoor.

0:29:30.60 --> 0:29:42.80

M.A. (Guest)

Graag gedaan. Trouwens, ik weet niet zeker, maar ik vermoed dat het nog altijd bestaat, mijn zoon is lange tijd lid geweest van Mensa.

0:29:42.860 --> 0:29:43.140

Geert Conard

Ja. Die vereniging ken ik ook wel.

0:29:47.30 --> 0:29:53.120

M.A. (Guest)

Goh ja, vooral de jongerenafdelingen op dat ogenblik hè?

0:29:54.60 --> 0:30:6.460

M.A. (Guest)

De grote Mensen afdeling. Dat is weer een ander verhaal, maar hij is toch een aantal jaar lid geweest van Mensa. Och ja, hier kwam hij ook weer in contact met gelijkgestemde kinderen.

0:30:7.180 --> 0:30:20.190

M.A. (Guest)

Kinderen die een beetje in zijn lijn van denken zaten, dat was ook voor ons een beetje een steun, omdat wij dan ouders zagen die eigenlijk ook met onze problemen zaten.

0:30:20.910 --> 0:30:21.240

Geert Conard

Ja.

0:30:22.970 --> 0:30:29.860

Geert Conard

Ja, ik snap wel wat je wilt zeggen, want naar mijn dochter heeft op een bepaald moment ook in een school gezeten, enkel en alleen voor hoogbegaafde leerlingen.

0:30:30.380 --> 0:30:30.820

M.A. (Guest)

OK.

0:30:31.200 --> 0:30:39.0

Geert Conard

En dan merk je dat dat zowel voor de kinderen als voor de ouders eigenlijk wel wat extra steun geeft.

0:30:48.380 --> 0:30:48.860

M.A. (Guest)

Hoe?

0:30:41.20 --> 0:30:53.510

Geert Conard

In gewone scholen aarde ze niet. Zulke kinderen zitten cognitief zeker al op een ander niveau dan hun klasgenoten en dat werkt niet zo goed. In het slechtste geval worden ze gepest of uitgelachen, ook omdat ze rare hobby's hebben en zo.

0:30:53.650 --> 0:30:54.550

M.A. (Guest)

Ja klopt.

0:30:55.70 --> 0:31:0.440

Geert Conard

Dan ga je naar een school voor hoogbegaafde leerlingen en plots zit ze tussen andere hoogbegaafde kinderen, die alleen zulke hobby's hebben.

0:31:0.900 --> 0:31:1.110

M.A. (Guest)

Ja.

0:31:1.560 --> 0:31:9.120

Geert Conard

Dat is een heel andere sfeer, maar ook voor de ouders, want je komt dan inderdaad met die andere ouders in contact, die dezelfde problemen tegenkomen.

0:31:10.100 --> 0:31:12.820

Geert Conard

Je krijgt op die manier ook wel antwoorden op vragen die je nog had, hè?

0:31:13.440 --> 0:31:22.90

M.A. (Guest)

Ja, en vooral dus de ondersteuning van elkaar, hè? Ik bedoel, zelfs al krijg je geen antwoorden. Het is nog altijd van, zij zitten er ook mee.

0:31:25.870 --> 0:31:26.870

Geert Conard

Ja absoluut.

0:31:27.480 --> 0:31:37.430

M.A. (Guest)

Wel, dus op die manier is dit ook wel belangrijk in dit verhaal en tegen dat we dit gevonden hadden... dat was ongeveer op het einde van het middelbaar.

0:31:38.170 --> 0:31:38.500

Geert Conard

Ja.

0:31:43.90 --> 0:31:44.120

Geert Conard

Ja pittig.

0:31:44.660 --> 0:31:46.50

M.A. (Guest)

Inderdaad.

0:31:47.230 --> 0:31:50.290

M.A. (Guest)

Op één of andere manier ben ik wel tevreden over alle keuzes die we gemaakt hebben.

0:31:51.430 --> 0:31:52.290

Geert Conard

Dat is het belangrijkste.

0:31:53.20 --> 0:31:56.200

Geert Conard

En nu heeft je zoon een leuke job en hij doet wat hij graag doet.

0:31:57.180 --> 0:31:59.70

Geert Conard

Dus daar kan je ook tevreden over zijn.

0:31:59.520 --> 0:32:1.650

M.A. (Guest)

Ja, het enige nadeel is dat hij zo ver weg is.

0:32:2.390 --> 0:32:4.480

Geert Conard

Ja, dat begrijp ik zeker.

0:32:4.540 --> 0:32:15.290

M.A. (Guest)

Dat heeft dan ook weer zijn voordelen dat ik om het jaar of om de twee jaar wel eens naar de States kan gaan en dat ik daar ook een thuis heb.

0:32:17.750 --> 0:32:17.910

Geert Conard

Ja.

0:32:23.980 --> 0:32:31.940

M.A. (Guest)

Als ik alles opnieuw zou doen, ik zou het traject op zich niet veranderen of anders gedaan hebben. In dezelfde situaties iedere keer, hè?

0:32:35.380 --> 0:32:37.580

Geert Conard

Dit kan ik heel goed begrijpen.

0:32:41.380 --> 0:32:44.70

Geert Conard

Bedankt, Ik ga u nog laten genieten van uw zondag.

5.2 Transcriptie interview met S.S. (ouder van hoogbegaafde kinderen)

Interview via MS Teams op 8 november 2023.

0:0:19.990 --> 0:0:25.440

S.S.

L. is de jongste van 3 zonen, denk dat dat op zich ook al wel mee kan tellen.

0:0:28.260 --> 0:0:32.980

S.S.

Misschien in zijn verhaal toch? Wel belangrijk is dat hij de jongste is.

0:0:34.450 --> 0:0:45.330

S.S.

Hij heeft altijd zijn broers willen volgen, wat dan ook heel snel duidelijk was dat dat hij die broers goed kon volgen, hè? Dus hij heeft twee oudere broers, eentje is 5 jaar ouder en de andere 3 jaar ouder.

0:0:46.340 --> 0:0:48.890

S.S.

Ze zijn nu 17, 15 en L. is dan 12.

0:0:53.50 --> 0:1:13.560

S.S.

Het is wel zo dat wij ook twijfels hadden over de oudste, nooit getest, maar altijd wel het idee van hoogbegaafdheid gehad, dat is misschien ook wel nog eens interessant om het straks over te hebben, want die loopt op school heel hard vast momenteel. Dan is L., ja naar de kleuterschool gegaan op het moment dat hij mocht gaan, hè.

0:1:15.840 --> 0:1:17.910

S.S.

Heeft dan de instapklas gedaan.

0:1:19.900 --> 0:1:30.760

S.S.

Waar het wel heel snel duidelijk was dat hij voorliep op de anderen, maar ja, dat was initieel, dachten wij gewoon te wijten aan het feit dat hij de jongste was van 3 en dus altijd al heel erg meedeed.

0:1:33.150 --> 0:1:47.300

S.S.

Dan de eerste kleuterklas waar echt wel duidelijk werd van hier is er misschien nog iets meer aan de hand en dan denk ik tijdens de tweede week van de tweede kleuterklas zijn we bij de leerkracht geroepen en ze zei, dit gaan we niet doen. We gaan geen tweede jaar meer doen.

0:1:49.100 --> 0:2:12.970

S.S.

In die kleuterschool houden, leek ons niet goed. Het lijkt beter dat we die naar de derde kleuterklas brengen, nu die leerkracht heeft ons zelf al bij haar geroepen, maar de directie was er eigenlijk niet mee akkoord, dus de directie wilde dat eigenlijk niet doen en dan is er uiteindelijk het dilemma voor jezelf. Dan zullen maar een IQ test laten afnemen, hè? Dat vond de leerkracht en wij ook precies iets om te staven dat dat toch beter zou zijn.

0:2:14.160 --> 0:2:16.490

S.S.

Die IQ test is dan afgenomen toen hij 4 was. En daar is uit gebleken dat hij hoogbegaafd was en dan uiteindelijk na veel vijven en zessen, want daar waren ze nog steeds niet mee akkoord, maar uiteindelijk mocht hij dan toch naar de derde kleuterklas gaan.

0:2:30.970 --> 0:2:39.400

S.S.

Dat ging allemaal heel vlot, dan naar het eerste leerjaar en daar bleek, alhoewel dat hij nog niet kon lezen of zo. Hij had zichzelf dat niet geleerd. Maar het bleek dat het allemaal toch heel snel ging.

0:2:45.500 --> 0:2:56.440

S.S.

En uiteindelijk was hij dan het kind dat altijd op de gang zat, hè? Dan met rekenen een ander bundeltje maken op de gang, dan met lezen, dat hij niets anders deed dan altijd op de gang zitten eigenlijk.

0:3:0.130 --> 0:3:7.250

S.S.

Loopt niet zo vlot, het kind weet dat we zo ongeveer rond elk half jaar met de school in gesprek moeten gaan om te kijken, hoe kunnen we verder, hoe kunnen we aanpassen?

0:3:9.910 --> 0:3:21.850

S.S.

Wat is er dan aangepast? Ja, dan de zaken die normaal vanaf het derde jaar pas ter beschikking waren. Daar is hij dan ook mogen instappen. Omdat men zegt, van ja, daar is nog wel iets extra nodig.

0:3:23.30 --> 0:3:25.510

S.S.

Zo is hij dan eigenlijk het eerste jaar door gesukkeld.

0:3:27.680 --> 0:3:38.250

S.S.

En dan in het tweede, mocht hij de maaltafels op zijn eigen tempo doen. Wat dan maakte dat hij eind september al klaar was met het jaar voor wat wiskunde betrof.

0:3:40.210 --> 0:3:50.610

S.S.

En dan hebben ze eigenlijk vanuit de school gezegd, Ja, kijk, we weten eigenlijk niet meer wat we er nog mee kunnen doen. Misschien kunnen we hem Japans laten leren of zo. En dan hadden we zoiets van... je, nee he...

0:3:51.640 --> 0:4:2.850

S.S.

Ondertussen was ik dan naar A. geweest en had ik een paar infosessies gedaan... en dan met Pasen in het tweede leerjaar is hij overgestapt naar A.

0:4:3.950 --> 0:4:29.680

S.S.

In H, waar dan voor hem wel echt de wereld is opengegaan, heel erg, waarin plots de kindjes gekend waren. Hij kende ze allemaal met naam, waar dat het ervoor onmogelijk was. Ja, de

“kindjes van de klas”. Omdat hij zichzelf er totaal geen deel van voelde uitmaken. Daar heeft hij dan het tweede gedaan, het derde en het vierde telkens bij Juf R.

0:4:30.600 --> 0:4:33.840

S.S.

Ja echt een super juf is dat.

0:4:36.180 --> 0:4:37.850

Geert Conard

Dat is nu ook de directrice, geloof ik.

0:4:38.880 --> 0:4:49.800

S.S.

Ja, Dat is ook degene waar L. nog steeds iedere week naartoe gaat voor ondersteuning. Eén keer per week. Ja, twee handen op een buik zijn die daar.

0:4:51.190 --> 0:5:5.220

S.S.

Is hij dan uiteindelijk in het vijfde terechtgekomen en dan heeft R. gezegd van ja, we mogen dit echt niet doen. Die verveelt zich nog veel te erg. We gaan die 5 en 6 samen laten doen, zodanig dat hij volgend jaar naar het middelbaar kan.

0:5:6.880 --> 0:5:17.790

S.S.

Dus ja, dat hebben we dan gedaan. Omdat hij dat wou en omdat R. dat het beste vond.

Want ja, wij zelf stonden daar eigenlijk niet zo achter. Omdat ja, twee jaar voor op school, dat zal wel heel wat verschil maken.

0:5:20.660 --> 0:5:24.690

S.S.

Maar hij vond dat zelf ook echt absoluut nodig. Dus ja, we zijn er dan in meegegaan.

0:5:27.220 --> 0:5:28.880

S.S.

Dat is heel vlot verlopen eigenlijk.

0:5:30.340 --> 0:5:41.140

S.S.

Dan is L. naar het eerste middelbaar gegaan. Wij hebben een hele hoop scholen bezocht of er gesprekken mee gehad op voorhand om te kijken waar dat hij dan best terecht zou komen.

0:5:46.620 --> 0:6:10.550

S.S.

Uiteindelijk kozen we voor Turnhout omdat zij ons wel zeer flexibel leken. En dat is ook zo gebleken, dus L. heeft dan gekozen, alhoewel dat iedereen vond dat hij voor Latijn moest kiezen, heeft hij dan gekozen voor STEM omdat hem dat echt ligt. Maar ja, dan was eigenlijk al in oktober, november duidelijk.

0:6:11.850 --> 0:6:19.730

S.S.

Waar dit eigenlijk een verderzetting is, zwaarder dan het lager, was het voor hem eigenlijk meer terug naar beneden in niveau, dus dan hebben zij eigenlijk op de klassenraad van Kerst besloten dat het beter zou zijn dat hij daar ook nog Latijn bij zou nemen, dus dat hij twee richtingen tegelijk zou doen.

0:6:29.700 --> 0:6:35.720

S.S.

Wat hij dan ook gedaan heeft, dus hij heeft dan eigenlijk met kerst dat eerste trimester van Latijn zelf bijgewerkt.

0:6:36.610 --> 0:6:47.620

S.S.

En dan is hij die twee richtingen beginnen combineren. Hij ging dan de ene klas uit om in de andere klas te gaan meevolgen en dan werkte hij die uren die hij gemist had zelf ook terug bij.

0:6:49.540 --> 0:6:59.870

S.S.

Hij had ook een heel goede leerkracht voor Latijn die hem echt begreep, die zelf ook twee hoogbegaafde kinderen had. En dus dat heeft hij dan het eerste gedaan. Dat heeft hij ook het tweede gedaan en nu zit hij dan in het derde en nu heeft hij ervoor gekozen om voorlopig gewoon de natuurwetenschappen en STEM richting te doen, omdat het vooral organisatorisch wel heel chaotisch in zijn hoofd bleek te zijn.

0:7:23.120 --> 0:7:24.320

S.S.

En tot op heden loopt het nog goed, dus moeten we nog geen aanpassing doen. Dat is eigenlijk heel in het kort zijn verhaal. Dat is een beetje het schoolverhaal tot nu toe.

0:7:48.460 --> 0:7:53.20

S.S.

Ja, want je wilt meer in de richting gaan van communicatie, dan begrijp ik, hè?

0:7:54.450 --> 0:8:5.740

Geert Conard

Ja of zaken waar de communicatie ooit misgelopen is. Ik probeer dan de redenen ervan te achterhalen om te kijken van oké, hoe kan ik aan scholen duidelijk maken hoe ze dat beter kunnen doen?

0:8:8.990 --> 0:8:24.570

S.S.

Wat ik altijd wel een hele moeilijke vind, want wat er heel vaak ten opzichte van L. gezegd wordt, is dit: we merken in de klas dat hij heel goed mee is en dat hij heel snel redeneert, dat hij eigenlijk alles mee heeft, maar zijn punten die laten dat niet goed zien.

0:8:27.600 --> 0:8:37.270

S.S.

En ik moet het dan altijd uitleggen en dat is altijd heel moeilijk om te begrijpen voor de andere kant. Ik snap dat wel. Ik moet altijd uitleggen dat hoe moeilijker de oefening is, hoe beter dat zijn punten zijn.

0:8:38.30 --> 0:8:39.460

S.S.

En hoe gemakkelijker de oefeningen zijn, hoe harder dat hij het gevoel heeft van... daar moet ik zelfs niet naar kijken.

0:8:45.510 --> 0:8:48.710

Geert Conard

Ja dan interesseert het hem minder?

0:8:48.970 --> 0:9:8.200

S.S.

Ja interesseert het minder of denkt hij van, ja, daar moet ik zelf niet naar kijken. Dat leer ik wel in de klas en dat maakt dan hij toch die paar valkuilen mee heeft. Dat maakt dat voor die vakken zijn punten moeilijker zijn, slechter zijn... Dat is keer op keer iets waarvan... Als je dat tegen een school zegt, dat ze zoiets hebben van "alle wat kom jij hier nu zeggen, het is slecht en dat komt niet omdat het gemakkelijk is".

0:9:9.460 --> 0:9:12.910

S.S.

En zijn zaken waar dat wij al heel vaak op gebotst zijn.

0:9:14.240 --> 0:9:20.570

S.S.

Dat het net die vakken zijn die makkelijker zijn, die dan tot een slechtere punten leiden.

0:9:21.360 --> 0:9:28.820

S.S.

Ja, Dat is blijkbaar heel moeilijk om dat te begrijpen. Voor een A. uiteraard niet hè, want die, die zijn helemaal mee in het verhaal.

0:9:30.620 --> 0:9:35.710

S.S.

Maar voor een gewone school. Hoe flexibel ze ook en hoe hard dat ze er ook mee bezig zijn.
0:9:43.370 --> 0:9:55.110

S.S.

Met de school die we gingen kiezen voor het eerste middelbaar. We zijn ook gaan horen in de school waar hij zijn lager en het kleuter gedaan heeft.

0:9:58.390 --> 0:10:3.260

S.S.

Oude structuur scholen zal ik maar zeggen, hè, dat is dan hier bij ons het college, ja.

0:10:4.330 --> 0:10:7.190

S.S.

Die zitten zo muurvast in hun manier van denken.

0:10:13.620 --> 0:10:29.310

S.S.

Dat daar zeker niet de juiste plaats is voor zo'n leerlingen. Voor L. zou dit toch zeker nooit goed geweest zijn. Ik vind met die scholen, als je daar mee moet communiceren, dat we dan gemerkt hebben in het lager, bij hem...

0:10:30.640 --> 0:10:50.340

S.S.

Die zijn zo rigide in hun denken. Ze hebben een uitgebouwd zorgbeleid en dit en dat maar op zich als puntje bij paaltje komt, merk ik daar zo weinig van of toch zeker met deze school hier? We hebben dan ook nog een andere bezocht. Waar dat dat toch ook wel zo was, die hadden het zelfs heel hard.

0:10:52.50 --> 0:10:57.0

S.S.

Compleet vastzitten in een manier van denken die er al tientallen jaren is. Waar er heel weinig flexibiliteit is en die eigenlijk zelf niet eens luisteren als ik er iets tegen zeg.

0:11:8.150 --> 0:11:25.340

Geert Conard

Ik moet zeggen in de interviews die ik tot nu toe al gedaan heb. Daar zitten echt alle soorten scholen bij, maar laten we zeggen, nu begin ik pas echt met heel veel ouders te babbelen. In eerste instantie heb ik heel veel scholen en leerkrachten gehad. En directies. En dan merk ik toch het volgende.

0:11:30.500 --> 0:11:33.470

Geert Conard

Het soort school maakt eigenlijk niet veel uit. Overal krijg ik wel te horen van "We missen nog wel een beetje vorming".

0:11:40.720 --> 0:11:51.760

Geert Conard

Dus we hebben wel nood aan vorming over hoogbegaafdheid, want tot nu toe was een zorgbeleid eigenlijk bijna uitsluitend gericht op leerlingen die niet goed mee konden.

0:11:52.860 --> 0:11:53.490

S.S.

Ja.

0:11:54.890 --> 0:12:9.210

S.S.

Ja, maar ik denk dat daar toch wel heel veel verschil is tussen de scholen onderling. Ik denk dat het met name voor ouders van hoogbegaafde kinderen echt essentieel is om daar toch de juiste keuze te maken.

0:12:10.170 --> 0:12:10.360

Geert Conard

Ja.

0:12:18.720 --> 0:12:25.280

S.S.

Door de manier van denken ook gewoon. Het feit of dat die kinderen vrij gelaten worden om hun mening te uiten, bijvoorbeeld of dat die kinderen vrijgelaten worden om ook zelf ideeën naar voor te brengen en dat er dan ook echt naar geluisterd wordt. Bijvoorbeeld, dat zijn allemaal zaken die met name voor L. heel belangrijk zijn en die op de school waar hij nu zit, echt wel kunnen. En als ik dat dan vergelijk met de scholen waar dat de andere jongens hier zitten, dat kan daar absoluut niet. En dat is denk ik wel een wereld van verschil.

0:12:57.730 --> 0:13:31.950

S.S.

Op de school waar hij nu zit, op gegeven moment komt er een leerkracht in de klas. Ze zegt, op 22 juni gaan we op uitstap. Je verdeelt jezelf allemaal in groepjes. Iedereen bereidt een uitstap voor. Dit is het budget. Je bereidt hem helemaal voor. We presenteren maar elkaar en we kiezen hetgeen dat er tofste uitziet en die gaan we dan ook echt doen. Ja, dat zijn toffe opdrachten en dat zijn opdrachten waar dat die zich ook in kunnen vastbijten. Dat zijn opdrachten waar ze hun uitdaging wel echt in kunnen vinden en ik merk dat de manier van school inrichten... soms zegt dat echt veel met heel kleine dingetjes hè, Maar de manier van school maken, van school geven, dat dat echt een wereld van verschil kan maken.

0:13:40.550 --> 0:13:40.740

Geert Conard

Ja.

0:13:32.390 --> 0:13:43.450

S.S.

Hoe dat die kinderen en dan met name die hoogbegaafde kinderen, die dat toch ook altijd veel sensitiever zijn, hoe ze hier bepaalde dingen oppikken. Hoe dat die zich daar voelen?

0:13:47.830 --> 0:14:18.580

S.S.

Nou, dat heb ik toch wel heel hard ervaren, want ik heb zelfs nu nog het idee. De oudste zit in het zesde hier in de school, een heel rigide school in het dorp. Ik heb zoiets van... zelfs met Kerst mag hij van mij nog veranderen. Dan kan hij ook nog meer energie in dat laatste trimester steken, want die zitten vast in dat oude instituut. Die wordt 18 en die wil er voor gaan. Terwijl het toch belangrijk is dat hij toch ook ervaart dat het op een andere manier kan dan hoe dat hij dat nu gewend is.

0:14:18.830 --> 0:14:37.840

S.S.

En daar zijn onze ogen toch ook echt open gegaan, daar in het H.G, allee daar zijn we zo tevreden van dat hij daar terecht is gekomen. Onze L., daar kan dat en je merkt dat dat lerarenteam ook echt op zoek gaat. Naar hoe kunnen we dat kind hier bij de les houden? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat die gemotiveerd blijft?

0:14:38.660 --> 0:14:44.640

S.S.

Ze staan ook heel dicht bij ons. Ik bedoel, je kunt de leerkrachten ook rechtstreeks mailen. Je kunt die rechtstreeks contacteren en die luisteren ook echt. En ik denk dat dat vooral heel belangrijk is. Ik denk dat een school ook echt moet luisteren. Ze kunnen misschien niet zomaar alles veranderen, maar het is ook heel belangrijk dat ze echt luisteren en niet gewoon luisteren met het idee van ja, ja, het zal wel, maar we weten het toch beter. Ik denk dat dat een hele belangrijke is, ook wel.

0:15:4.990 --> 0:15:5.700

Geert Conard

Ja zeker.

0:15:7.940 --> 0:15:29.680

S.S.

En ook voor die kinderen zelf had als L. thuis komt. Ik heb nu vandaag toevallig twee toetsen gezien van hem van chemie en biologie. Hij had er telkens bovenop geschreven "beste meneer. Ik hoop dat je deze toets niet gaat verbeteren in de vakantie, want voor jou is het ook vakantie". Dan denk ik hè, het werkt.

0:15:31.470 --> 0:15:38.10

S.S.

Dat er een echte connectie is, dat is die zich goed voelt, dat vind ik, dat is uiteindelijk het allerbelangrijkste, hè?

0:15:39.810 --> 0:15:40.530

Geert Conard

Jazeker.

0:15:46.310 --> 0:15:48.720

S.S.

Nee, Dat is super belangrijk, ja?

0:15:49.870 --> 0:15:59.910

S.S.

En, Maar ik weet ook niet hoe het komt, want het vormingsaanbod voor scholen moet toch overall een beetje hetzelfde zijn naar die hoogbegaafdheid toe. Hoe is dat dan? Waar dat ze op inpikken, of hoe? Hoe zit dat dan?

0:16:0.890 --> 0:16:23.910

Geert Conard

Maar ik kan zeggen, in de lerarenopleiding op dit moment komt dat eigenlijk zeer weinig aan bod, dus het is echt iets wat via navormingen gebeurt. Wat dan meestal in de vorm is van bijvoorbeeld studiedagen. Waar dat dan een externe expert langskomt om een workshop te geven met concrete tips en handvatten om het aan te pakken.

Ja en elke school is daar ook anders in, hè? Tijdens dit onderzoek heb ik al dingen gehoord, zoals leerkrachten die zelf aan de directie gingen vragen van "Ik wil echt heel graag een navorming gaan volgen over hoogbegaafdheid en waar dan de school op dat ogenblik zegt van ja, daar hebben we nu eventjes geen budget voor. We gaan nu andere dingen doen met de school".

0:16:55.500 --> 0:16:58.130

Geert Conard

Dat zijn zo van die muren waar ze dan tegenop lopen natuurlijk, hè?

0:16:58.860 --> 0:17:16.890

S.S.

Ja, denk dat ook wel belangrijk is. Wat ze bij L. ook gedaan hebben vanaf het begin en dat heeft hem ook wel echt geholpen, is een leerkracht toegewezen. Er was dan een leerkracht die gespecialiseerd was in hoogbegaafdheid waar hij altijd terecht kon dus.

0:17:17.590 --> 0:17:48.260

S.S.

Echt een soort vertrouwenspersoon en dat heeft ook wel heel erg geholpen en die dame is dan toevallig ook later zijn leerkracht Latijn geworden. Maar dat was dus in het begin nog niet en die communiceerde echt in het begin zelfs op dagelijkse basis met ons hè, want hij staat in de klas zo en hij komt goed overeen met die en die en ik moet zien dat die connectie goed klikt en ik moet zorgen daarvoor. En soms was het sociaal moeilijker in de klas en dan kon zij daar ook echt voor zorgen.

0:17:58.400 --> 0:17:58.670

Geert Conard

Ja.

0:17:58.120 --> 0:18:27.500

S.S.

Als je zo echt iemand hebt waar dat je echt één op één een heel kort bij is, staat en echt heel kort mee kunt communiceren. Dat helpt ook wel heel erg vind ik en dat maakt als ouder ook.

Ja, die komt boven de klasleerkracht te staan op den duur hè. Dat is echt uw aanspreekpunt. Zij is ook degene die in iedere klassenraad erbij zit, ook al zit hij niet meer in haar klas, gewoon omdat ze hem kent, ze volgt hem dan ook, dus zij blijft ook dicht bij die huidige leerkrachten van hem. Die blijft zij tips geven.

0:18:30.930 --> 0:18:46.590

S.S.

Alhoewel dat hij nu niet meer bij haar In de klas zit, maar omdat zij door de jaren heen hem al zo heeft leren kennen dat ze echt weet hoe best met hem om te gaan. En voor hem is het dan niet met het vingertje, want dat maakt juist dat hij zich niet meer gaat inzetten.

0:18:48.510 --> 0:18:54.610

S.S.

Maar door die vertrouwens band die er dan is, zowel tussen L. en die leerkracht als tussen ons en die leerkracht. Dat vormt een goede eenheid en dat maakt ook dat die andere leerkrachten daar echt wel gebruik van maken, van die tips die zij mee doorgeeft.

0:19:6.460 --> 0:19:8.610

S.S.

Dat vind ik ook wel dat ze daar heel goed doen.

0:19:11.460 --> 0:19:21.870

Geert Conard

Klinkt alleszins goed, want ik heb ook al heel andere verhalen gehoord, dus ik begrijp dat het bij jullie ook wel een beetje een zoektocht geweest is, maar op zich is wel die zoektocht redelijk goed gegaan.

0:19:23.610 --> 0:19:53.200

S.S.

Ja, We hebben een aantal scholen bekeken, bezocht en gesprekken mee gevoerd, maar bijvoorbeeld toen dat wij met deze school spraken (want ze zijn aanwezig op verschillende campussen). Ze hebben de campus eerste graad en dan een andere campus voor de voor de verdere graden. Toen wij nog verkennende gesprekken hadden met de directrice van de campus van de eerste graad, heeft zij er zelfs al de directrice van de andere campussen bijgehaald. Gewoon voor het idee van "kijk, we zijn nu met deze leerlingen een gesprek aan het doen".

0:19:53.370 --> 0:19:59.580

S.S.

Weet dat hij bij ons start, hè? Die gaan naar jullie doorkomen, dus dan kunnen we nu beter al mee volgen... Luister naar wat die ouders zeggen.

0:20:0.360 --> 0:20:20.650

S.S.

Het geeft echt een gevoel gehoord zijn. Het is dat ik daarstraks ook zei. Het gevoel van gehoord zijn het gevoel van de continuïteit kan gegarandeerd worden, ook doordat die mevrouw die hem opvolgt, dat continue blijft doen. Het is niet dat hij volgend jaar naar een ander jaar gaat en iedereen valt weer compleet uit de lucht. Nee, Er is echt iemand die de continuïteit bewaakt.

0:20:21.430 --> 0:20:38.440

S.S.

En die dus echt wel bewaakt. Die zorgt dat het met dat kind goed gaat en nu zit hij niet meer bij haar In de klas, maar ze hebben echt alles afgesproken. Die deur staan altijd open iedere middag iedere speeltijd je kon bezoeken als het nodig was. Als ze elkaar In de gang tegenkomen, pakt ze die in de klas mee en dan spreekt ze daar eventjes mee, dus dat is echt wel fantastisch.

0:20:45.80 --> 0:20:47.720

Geert Conard

Een zeer hoge mate van betrokkenheid.

0:20:48.20 --> 0:21:1.410

S.S.

Een hoge mate van betrokkenheid en dat maakt dat de communicatie ook wel op dit moment echt vlot verloopt. Gewoon omdat die communicatie er steeds heel kort is, hè? Ik bedoel over alles kunnen we daarmee communiceren. Dus eigenlijk loopt dat nu wel heel goed.

0:21:6.300 --> 0:21:8.230

S.S.

Het mag ook eens een goed voorbeeld zijn, of niet?

0:21:8.880 --> 0:21:10.380

Geert Conard

Zeker weten, absoluut.

0:21:11.490 --> 0:21:18.70

Geert Conard

Dat geeft ook een heel mooi voorbeeld aan andere scholen en andere leerkrachten van wat wel goed werkt, hè?

0:21:18.890 --> 0:21:20.200

S.S.

Ja absoluut.

0:21:21.990 --> 0:21:29.800

Geert Conard

Hebben jullie ooit ook wel eens een ervaring gehad waar het echt niet klikte of waarvan je dacht "hier loopt die communicatie volledig mis"?

0:21:31.540 --> 0:21:32.50

S.S.

Ja.

0:21:34.520 --> 0:21:42.800

S.S.

Als je dan zo ja, ik zeg altijd "Je hebt leerkrachten... en je hebt leerkrachten die het idee hebben dat zij alles weten en dat zij echt de kinderen doorgronden van in het begin". Maar ja, soms hoor je dat. Dan hoor je die leerkrachten hun verhaal doen over L. en ik weet nog dat F. op een gegeven moment heeft gezegd "Als je dan nu echt denkt, ja, dan heeft hij echt u volledig rond zijn de vinger gewonden".

0:22:5.560 --> 0:22:25.970

S.S.

Maar leerkrachten zitten soms zo vast in dat star denken dat het dan gewoon niet doordringt, dat ze dat niet willen zien en dat ze dan een eigen idee blijven vasthouden en er dan ook niks aan veranderen. Op een gegeven moment werd ons gezegd, ja, Maar hij kan helemaal niet lezen, want hij heeft een hele tekst moeten lezen en hij heeft in heel die tekst alle woorden omgedraaid, dus hij kent dat niet.

0:22:27.340 --> 0:22:35.90

S.S.

Ja en dan heb ik gezegd, ah nee, want dat wilt zeggen dat het te gemakkelijk was en dat hij iets anders zoekt om zijn eigen mee bezig te houden. En dan doet hij inderdaad zoiets.

0:22:39.370 --> 0:22:57.540

S.S.

Ja en dan toch blijven vasthouden aan het feit dat hij dat niet kan en daarop blijven doordrammen. Want "wij weten het, wij zeggen, Het is zo en Je moet niks anders komen zeggen, want het klopt toch niet".

0:23:0.250 --> 0:23:14.390

S.S.

En oefeningen maken en dan met de verbeter sleutel nakijken. En dan ziet hij dat de verbeter sleutel fout is en dat dan zeggen, ja, Dat is een probleem. Dat waren altijd ruzies in die klas...

0:23:15.440 --> 0:23:41.0

S.S.

Zoals dat halsstarrig vasthouden aan die vaste ideeën. Daar heb ik het soms echt wel heel moeilijk mee. We waren nu net toevallig aan een nieuw programma begonnen over schooltoestanden... Hoe is het op school, hoe was het op school? Ik heb na een half programma gezegd, zet dat af, want ik word er zot van. Ook allemaal zo van die leerkrachten met een visie van "zo is het en zo moet het". Ja, vroeger was het veel beter, want toen zaten

leerlingen In de klas en ze luisterden gewoon en stelden geen vragen en dan denk ik, oh help.

0:23:42.50 --> 0:23:44.570

S.S.

Dat is toch niet meer de wereld zoals ze nu is, hè?

0:23:45.810 --> 0:23:46.630

Geert Conard

Nee zeker niet.

0:23:47.550 --> 0:23:57.230

S.S.

Nou nee, Ik vind... Het is vooral belangrijk dat iedereen zich kan ontplooiën en ontwikkelen op het niveau dat hij of zij nodig heeft.

0:23:58.520 --> 0:24:3.690

S.S.

En, ik denk dat dat dan de taak van de school is om dat te kunnen ondersteunen. Op welk niveau dat dat dan ook is, hè?

0:24:4.550 --> 0:24:4.770

Geert Conard

Ja.

0:24:7.720 --> 0:24:22.40

Geert Conard

Nee, absoluut. Ze hebben mij die vraag ook al vaak gesteld en ik zeg altijd... Volgens mij moet de visie of de missie van elke leerkracht zijn om zoveel mogelijk leerlingen over de eindstreep te krijgen.

0:24:24.500 --> 0:24:24.850

S.S.

Ja.

0:24:22.910 --> 0:24:32.200

Geert Conard

Gelijk hoe. Dus met de middelen die nodig zijn voor elke leerling apart, maar Je moet er zoveel mogelijk over die eindstreep krijgen.

0:24:32.870 --> 0:24:33.300

S.S.

Ja.

0:24:33.470 --> 0:24:37.940

Geert Conard

En, volgens mij moet dat echt de enige missie zijn die leerkrachten ooit hebben.

0:24:39.120 --> 0:24:44.770

S.S.

Ja, terwijl dat ik dan merk bijvoorbeeld bij de oudste. Ja, Dat is een school, Dat is zo'n school. Hij wil er nu ook niet meer weg, want zijn vrienden zitten er ook.

0:24:49.190 --> 0:25:2.630

S.S.

Ja maar heel veel leerlingen als die 18 worden... Salut en de kost. Dan denk ik, niet goed bezig, hè?

0:25:4.710 --> 0:25:13.780

S.S.

Dat is toch verschrikkelijk. Dat is een kind met enorme capaciteiten, maar die worden daar eigenlijk in de steek gelaten.

0:25:14.630 --> 0:25:18.310

S.S.

Ze zeggen alleen maar "Als ze respect tonen voor ons, dan tonen wij ook respect voor hun".

0:25:21.870 --> 0:25:29.830

S.S.

Maar er zijn daar heel veel oude, heel oude leerkrachten, die eigenlijk bijna pesterig met die leerlingen omgaan.

0:25:30.850 --> 0:25:35.590

S.S.

Ja en dan haken die af, hè? Stuk voor stuk, één voor één, en dat vind ik dan zo verschrikkelijk, jammer.

0:25:49.490 --> 0:25:53.230

S.S.

Sociaal had L. het ook wel wat moeilijk, maar dat is logisch omdat hij twee jaar jonger is.

0:25:52.570 --> 0:25:53.940

Geert Conard

Twee jaar verschil is natuurlijk al heel wat.

0:25:54.250 --> 0:25:56.960

S.S.

Ja nu is die 12 en de rest is 14.

0:25:58.550 --> 0:26:24.920

S.S.

En dan is die terug in contact gekomen met R. Omdat die altijd toch zo goed overeenkwamen. Gewoon met de vraag van ja, weet jij misschien iemand die een hoogbegaafde leerling met deze problematiek kan ondersteunen? En dan heeft zij gewoon gezegd dat ze dat graag zelf wou doen met L., dus sindsdien gaat hij dan één keer per week naar haar voor een uurtje.

0:26:38.560 --> 0:26:41.920

S.S.

Studietips, daar helpt ze hem ook mee.

0:26:48.220 --> 0:26:52.360

S.S.

Ja Romy is gewoon top hè. Die kent dit kind en zijn hoogbegaafdheid door en door.

0:27:10.560 --> 0:27:12.630

Geert Conard

Ja, Dat is ook weer een heel verhaal natuurlijk, hè? Maar het klinkt al positiever dan veel van de andere verhalen die ik gehoord heb, dat vind ik ook wel eens een keer leuk.

0:27:21.550 --> 0:27:23.520

S.S.

Ja, we hebben echt het gevoel nu dat wij de juiste school gevonden hebben.

0:27:28.430 --> 0:27:39.550

S.S.

Dus dat is echt wel heel fijn. Dat is ook een school met gigantisch veel studierichtingen. Dat gaat van Latijn naar STEM naar humane wetenschappen, naar mode, ...

0:27:40.520 --> 0:28:11.390

S.S.

Ook beroepsrichtingen, die zitten allemaal samen wat dat maakt ook dat daar zo verschrikkelijk veel diversiteit is. Zo verschrikkelijk veel. Ja, die leerlingen van Mode, die hebben toch ook allemaal in eigen identiteit, dat maakt dat iedereen daar iedereen aanvaard. Wat maakt dat hij ook heel hard aanvaard wordt in die school en dat is wel heel belangrijk.

0:28:12.90 --> 0:28:12.390

Geert Conard

Ja.

0:28:15.680 --> 0:28:33.630

S.S.

Ik vraag mezelf af of iedereen zomaar weet dat hij twee jaar jonger is en zo. Die wordt gewoon aanvaard. Die gaat in en uit die klassen om andere lessen te gaan volgen en dat is allemaal oké. Er zit trouwens nog iemand van A. Blijkbaar heeft hij dat pas ontdekt, ook in de mode richting daar.

0:28:35.520 --> 0:28:45.440

S.S.

Maar die ouders vonden het oké dat die mode ging doen, maar die vonden toch wel dat die ook op wiskunde heel erg moest blijven doorgaan. Dus dat kindje komt nu bij hem In de klas ook wiskunde volgen 5 uur.

0:28:46.470 --> 0:28:51.840

S.S.

En daar wordt dit allemaal zomaar aanvaard en dat is dus wel heel mooi, vind ik.

0:28:52.730 --> 0:28:58.360

Geert Conard

Ze maken echt aangepaste trajecten voor wat je eigenlijk nodig hebt, zeg maar.

0:28:57.800 --> 0:29:10.910

S.S.

Ja, want toen die twee richtingen combineren, dan mocht hij zelfs kiezen hoe dat moest. Ik wil een uur godsdienst minderen, Ik wil Nederlands minder. Ik wil nu Frans, dan werd dat zo in die hele structuur gezet, dat kon.

0:29:12.390 --> 0:29:13.720

Geert Conard

Ja, Dat is wel knap.

0:29:14.700 --> 0:29:17.30

S.S.

Absoluut, absoluut.

0:29:19.80 --> 0:29:26.150

S.S.

Nu ik ben blij dat ik u dan ook eens een positiever verhaal kan meegeven voor zover, want het is altijd afwachten natuurlijk, Ik weet niet hoe dat het verder gaat.

0:29:30.640 --> 0:29:39.20

S.S.

Ik weet niet hoe het bij jullie gaat, maar bij ons is dat wel altijd... om het half jaar moeten we zo wel eens denken van is het nog oké of moeten we iets aanpassen of moeten we eventueel iets wijzigen?

0:29:42.860 --> 0:29:51.140

S.S.

Ja, het zal altijd anders blijven, hè? Bij wijze van spreken, Maar ik vind toch als je hem dan zo goed mogelijk met de juiste begeleiding een aangepast traject kunt laten volgen...

0:29:52.640 --> 0:29:56.830

S.S.

Want wat is het alternatief? Gewoon via de examencommissie als dit niet lukt.

0:29:57.850 --> 0:29:58.210

Geert Conard

Ja.

0:29:57.850 --> 0:29:59.210

S.S.

Daar komt het eigenlijk op neer, hè?

0:29:59.670 --> 0:30:3.430

Geert Conard

En, ik moet eerlijk zeggen, zo heb ik ook al verhalen gehoord tijdens deze interviews.

0:30:4.900 --> 0:30:11.980

S.S.

Ja, want dat is wat ik eventueel nog zie voor onze oudste. Als hij op een gegeven moment zegt van "Het is klaar", dat hij het dan op die manier regelt, hè?

0:30:12.810 --> 0:30:13.20

Geert Conard

Ja.

0:30:15.500 --> 0:30:21.890

S.S.

Ja, Maar dat is dan ook zo jammer, want dan verlies je ook wel de sociale contacten die er toch wel dagdagelijks op school ook zijn, hè?

0:30:24.260 --> 0:30:55.360

Geert Conard

Dat is ook zo. Ja, het moet natuurlijk ook werken in de scholen, want ja, wij hebben zelf met onze dochter die ook hoogbegaafd is, ook al een heel traject afgelegd langs meerdere scholen en dan moet ik eerlijk zeggen, is het ook pas bij A. geweest dat alles In de plooi viel en waar ze terug een beetje een normale situatie kreeg? Zij zit nu ook in het middelbaar (in het tweede middelbaar), en ondertussen in een school waar ook heel veel aandacht is voor hoogbegaafdheid.

0:30:55.790 --> 0:30:59.190

Geert Conard

En dan merken we van. Ja, dan werkt het wel. Maar we hebben dus ook eerder in dat traject andere scholen meegemaakt waar het totaal niet werkte. En ja. De zoektocht was toch wel iets erger dan bij jullie, denk ik.

0:31:14.200 --> 0:31:14.570

S.S.

Ja.

0:31:15.660 --> 0:31:19.860

S.S.

Ja, Ik ben blij dat we redelijk snel de juiste weg vonden. En op A. gekomen zijn eigenlijk, hè?

0:31:24.270 --> 0:31:45.490

S.S.

Ik denk dat ze los van het feit dat ze daar onderwijs op maat krijgen, vooral ook heel goed voorbereid worden om die sterke basis te hebben om verder te kunnen gaan in het leven en dat ze sterk in hun schoenen staan. Terwijl als je in het gewone onderwijs blijft en je blijft altijd dat buitenbeentje en er wordt altijd raar naar jou gekeken...

0:31:46.500 --> 0:31:58.990

S.S.

Dan denk ik toch dat je met een heel andere zelfkennis en zelfingesteldheid en zelfvertrouwen begint aan de toekomst.

0:32:0.350 --> 0:32:1.0

Geert Conard

Dat klopt wel.

0:32:2.200 --> 0:32:6.910

Geert Conard

Nu, als ik het verhaal van L. een beetje in mijn hoofd probeer samen te vatten...

0:32:10.550 --> 0:32:17.580

Geert Conard

Ja, het zegt ook niet enorm veel natuurlijk, maar als ik moet gokken, dan denk ik wel dat hij uitzonderlijk hoogbegaafd is?

0:32:17.460 --> 0:32:42.760

S.S.

Ja, dat is toen uit die IQ-test niet gebleken, maar dat heeft R. daarna wel letterlijk gezegd, want hij heeft dan ook heel veel tijd bij haar doorgebracht. Ze had zo een ultra hoog begaafden traject opgestart voor 10 kindjes. Die zij dan echt 1/2 dag onder haar hoede nam en daar had ze hem dan ook bij gezet, dus ik vermoed wel dat hij echt wel extreem hoogbegaafd is, maar in die tijd heeft hij een test afgelegd, met een resultaat ergens rond de 139 of zoiets. Maar ja. Dat is een test op 4 jarige leeftijd dan nog.

0:32:46.400 --> 0:32:57.280

Geert Conard

Nee, Dat is waar, Maar dat geeft wel andere problemen of situaties die je dan tegenkomt. Die zijn wel nog anders dan bij de gemiddelde hoogbegaafde.

0:33:2.80 --> 0:33:9.680

Geert Conard

De afstand, zowel cognitief als sociaal tussen de normaal begaafde leerling en L. is echt veel groter.

0:33:14.500 --> 0:33:21.770

S.S.

Ja, ik had gisteren toevallig contact met een leerkracht van L. en die zei dat L. heel veel op zijn computer bezig is. Zijn geschrift is chaotisch, even chaotisch als zijn hoofd, als hij daar dan ook iets mee op papier zet, dan begint hij van onderin naar rechts, dan naar links en...

0:33:30.850 --> 0:33:32.50

Geert Conard

Ja heel typisch.

0:33:30.720 --> 0:33:39.860

S.S.

Je kunt er gewoon totaal niet meer aan uit. Verschrikkelijk is het. R. heeft ook altijd tegen mij gezegd "Heb je ooit een dokter mooi weet te schrijven?".

0:33:42.50 --> 0:34:1.120

S.S.

Dus doet ook alles op computer en nu gisteren werd mij gezegd, we hopen dat dat goed gaat blijven gaan, want we denken dat hij in zijn redeneren veel sneller gaat zijn dat die die computer kan bediend worden. Dus we vrezen eigenlijk dat die computer op een gegeven moment een beperking zal zijn, omdat hij zelf veel sneller denkt.

0:34:7.120 --> 0:34:12.660

Geert Conard

Nou met schrijven, dat is natuurlijk nog veel erger, want uw hand kan die gedachten niet volgen.

0:34:11.520 --> 0:34:20.510

S.S.

Nee, maar ja, als je hem ziet daarmee, dat gaat frustreren op een gegeven moment. Ik hoop maar dat we daar vanaf kunnen blijven.

0:34:30.650 --> 0:34:34.970

Geert Conard

Dat is iets wat zeker uitzonderlijk hoogbegaafde leerlingen, heel zwaar mee struggelen.

0:34:36.70 --> 0:34:39.520

S.S.

Ja, Dat was me dus nog niet bekend. Ik leer ook al doende.

0:34:39.770 --> 0:34:44.470

Geert Conard

De hersenen werken veel te snel en hun hand kan dan niet volgen om op te schrijven. Hij is nog aan het schrijven maar in zijn hoofd zit hij al tien zinnen verder.

0:34:57.840 --> 0:34:58.970

S.S.

Ja zo is dat.

0:35:6.670 --> 0:35:12.110

Geert Conard

Ik ben blij dat er ook eens een keer een verhaal wat positiever klinkt, zeker van harte welkom.

0:35:10.440 --> 0:35:19.90

S.S.

We hebben zoals ik zei ook wel wat problemen met de oudste broer, al is dan niet vastgesteld dat die hoogbegaafd is. Maar ja, dat wordt dan het vervelende kind in de klas, hè?

0:35:23.430 --> 0:35:24.630

S.S.

Maar dat is ook een typische, hè?

0:35:25.460 --> 0:35:27.700

Geert Conard

Dat is typisch het gevolg van verveling.

0:35:28.270 --> 0:35:36.80

S.S.

Ik verveel me, tenzij bij de lessen die mij echt interesseren. Daar zijn mijn puntjes goed en al de rest interesseert me niet. Ik zet de boel op stelten en krijg gedragskaarten.

0:35:37.710 --> 0:35:40.810

S.S.

Hakken over de sloot en vakantietaakjes.

0:35:41.660 --> 0:35:44.710

S.S.

Terwijl dat zo'n snugger kind is hè en dan denk je toch...

0:35:45.730 --> 0:35:56.730

S.S.

En dan een school die dat niet wilt inzien en die dat ook letterlijk schrijft, We begrijpen niet hoe het komt. Hij kan het allemaal in de klas, maar niet op een test.

0:36:2.410 --> 0:36:12.640

S.S.

Maar dat is dan misschien zoals dat jij zegt omdat het bij hem minder duidelijk is, ik zal het zo zeggen. Terwijl bij L. is het overduidelijk en kunnen ze er niet buiten.

0:36:13.280 --> 0:36:15.590

Geert Conard

Er zijn ook scholen die dat niet opmerken, hoor.

0:36:21.630 --> 0:36:30.170

S.S.

Ik moet nu wel zeggen. We hebben zelfs gesprekken gehad met het middelbaar met R. erbij om die overdracht goed te laten verlopen.

0:36:34.500 --> 0:36:46.440

S.S.

Dus zij stond daar ook wel voor open en ze heeft zelfs met de school gepraat waar dat we uiteindelijk niet voor gekozen hebben, daar heeft zij ook een gesprek gehad met die zorgcoördinator. Daar heeft zij dan eigenlijk gezegd van "Doe dit alsjeblieft niet, want hij gaat zichzelf daar echt niet goed voelen".

0:36:47.450 --> 0:36:59.260

S.S.

Dat denk ik ook wel dat belangrijk is, maar dat kadert ook in die continuïteit, hé, dat is die continuïteit binnen dat middelbare, maar ook die continuïteit eigenlijk van het lagere naar het middelbaar. Maar ja, daar zijn heel weinig scholen toe bereid.

0:37:15.130 --> 0:37:17.650

S.S.

Het is ver rijden geweest, A, Maar het heeft het toch zijn vruchten afgeworpen.

0:37:19.100 --> 0:37:23.930

Geert Conard

Ja, ik ken het gevoel. Wij moesten ook elke dag van Beringen naar Houthalen.

0:37:24.270 --> 0:37:27.90

S.S.

Ja, Ik kan me niet eens indenken in hoever dat is.

0:37:27.730 --> 0:37:30.40

Geert Conard

Dat was toch een half uur enkele rit.

0:37:30.240 --> 0:37:32.320

S.S.

Nou ja, wij hadden 3 kwartier enkele rit. Maar dat heeft geloond.

0:37:37.830 --> 0:37:39.800

Geert Conard

Ja, Dat is belangrijkste het eigenlijk.

0:37:43.340 --> 0:37:46.440

Geert Conard

Cool, Ik wil je heel graag bedanken voor dit verhaal.

0:37:47.470 --> 0:37:48.940

S.S.

Ik weet niet of dat je er iets mee bent.

0:37:49.600 --> 0:38:17.240

Geert Conard

Absoluut. Ik heb er zeker wel wat dingen kunnen uithalen die ik kan gebruiken in het onderzoek. Het is ook zo, het resultaat van het onderzoek gaat normaal gezien een model worden, een model wat kan gebruikt worden door de verschillende actoren, dus door de ouders, door de leerkrachten, door de scholen en door de directies om te kijken van ja, als ik nu een gesprek aanga met die ouder, waar zit die mee in zijn hoofd, waar moet ik op letten om te zorgen dat die communicatie goed verloopt? Dat is eigenlijk het resultaat van het onderzoek, maar ik ga er onmiddellijk al mee verder, want ik wil tegen het einde van dit academiejaar ook een boek geschreven hebben met praktische handvaten en tips voor het onderwijs om beter te communiceren met ouders van hoogbegaafde leerlingen.

0:38:45.50 --> 0:38:53.20

S.S.

En dan is het zowel van kleuter tot het hoger onderwijs? Want ja, hoe gaan ze daarmee om in hoger onderwijs? Dat is nog moeilijker, hè?

0:38:53.870 --> 0:39:7.230

Geert Conard

Dat is inderdaad nog moeilijker. Ik heb ook directeurs van hoger onderwijs geïnterviewd en die zeiden in eerste instantie "Ik denk dat dat hier niet aan de orde is". Maar inmiddels kijken ze met grote verwachtingen uit naar de resultaten van het onderzoek, om dat ook te kunnen gebruiken in de Hogeschool. Dus ja...

0:39:24.410 --> 0:39:27.590

Geert Conard

De meeste onderzoeken geven ook aan, je wordt hoogbegaafd geboren. Dat is een capaciteit die je in je hebt en die wordt ontwikkeld of die wordt niet ontwikkeld en dat ligt dan aan heel veel, vooral externe factoren. Maar Je kunt dus niet zeggen, van oké, die tips of adviezen die ik nu geef zijn alleen voor het lager of alleen voor het secundair onderwijs...

Eigenlijk is dat voor het hele schooltraject.

0:39:54.720 --> 0:40:9.540

Geert Conard

Het kan overall mislopen, maar waar we ondertussen wel redelijk zeker van zijn. En wat blijkt uit alle mogelijke onderzoeken is dat als er in het lager onderwijs al niks gedaan wordt, dan loopt het in secundair onderwijs gegarandeerd vast. Dat blijkt uit alles.

0:40:15.920 --> 0:40:19.30

S.S.

Daar kan ik dan ervaringsgericht over meespreken.

0:40:20.70 --> 0:40:21.690

Geert Conard

Ja, dat is gewoon zo.

0:40:21.530 --> 0:40:37.710

S.S.

Ik heb al heel dikwijls gedacht, hadden we maar bij S. ook vroeger A. leren kennen en dat zeg ik ook uit de grond van mijn hart. Moest er hier in de buurt een bereikbare secundaire school zijn, specifiek gericht op hoogbegaafde. Ik zou het direct doen. Direct!

0:40:39.110 --> 0:40:47.940

S.S.

Alhoewel dat iedereen zegt dat het niet goed is. Je moet iedereen samen zetten en ze moeten met iedereen leren omgaan. Ik geloof daar niet in, ze trekken toch naar mekaar toe, later ook.

0:40:48.780 --> 0:40:51.870

Geert Conard

Ik denk dat het voor sommigen kan werken, maar voor sommigen ook niet.

0:41:4.190 --> 0:41:4.450

S.S.

Ja.

0:40:52.800 --> 0:41:8.170

Geert Conard

En dan is gewoon een vaststelling die wij ook gedaan hebben bij onze dochter. Dat werkte dus absoluut niet in een gewone basisschool. Bij A. werkte dat wel, en nu zit ze in een secundaire school waar ook een soort filtering gebeurt. Waar ze in het eerste jaar bijvoorbeeld 4 klassen hebben en alle leerlingen die het stempeltje kregen van hoogbegaafdheid zitten samen in één klas, zodat het ook gemakkelijker is om daar les aan te geven. Wel, dat helpt. Ik kan alleen maar vaststellen dat het helpt.

0:41:26.350 --> 0:41:29.540

S.S.

Ja ja absoluut, Ik ben er ook van overtuigd.

0:41:27.880 --> 0:41:37.510

Geert Conard

Hoe je dat, hoe je dat ook draait of keert, dat helpt een. Ze zitten er ook mee.

Gelijkgestemden die dezelfde soorten interesses en hobby's hebben, dat werkt.

0:41:37.950 --> 0:41:59.710

S.S.

En die u kunnen volgen in hun redeneringen en zo ook, want ik weet nog dat de leerkracht, de juffrouw van de eerste kleuterklas op een gegeven moment tegen ons kwam zeggen, ja, het is heel moeilijk in de klas, want als L. daar in zijn klasgroep zit... de vragen die hij stelt. Op dat moment vroeg hij zich af of de hemel zich voor of achter de dampkring bevond. Dan zie je die 20 andere leerlingen zitten kijken van... waar heeft hij het in godsnaam over, hè?

0:42:3.720 --> 0:42:3.980

Geert Conard

Ja.

0:42:3.540 --> 0:42:7.430

S.S.

Dus Ik denk hé, ik zou er direct voor kiezen. Absoluut.

0:42:29.250 --> 0:42:32.200

Geert Conard

Ik denk dat het een mooi verhaal is tot nu toe, en Ik hoop voor jullie dat het op een goede manier kan blijven verder gaan.

0:42:36.470 --> 0:42:37.970

S.S.

Ja dat hopen wij ook.

5.3 Transcriptie interview met N.B. (ouder van twee hoogbegaafde kinderen en leerkracht)

Live gesprek op 13 oktober 2023. Transcriptie via MS Word.

Mijn kinderen zijn allebei hoogbegaafd, ondertussen 22 en 24. Twee heel verschillende kinderen wel, mijn dochter is artistiek, dromerig, alleen ook snel overprikkeld, dus ook hoogsensitief, hoe zal ik zeggen, heel erg betrokken op zichzelf en wil zich of heeft ook nood om zich af te sluiten van wat daar rond haar gebeurt en dat had ze als kind al heel erg dus dat maakt dat zij nooit een probleem was, of storend was. Ze vonden het prima tijdens de les, als ze zich verveelde begon ze te tekenen, want ze kon ook heel goed tekenen, de mooiste tekeningen en dat mocht allemaal want op die manier stoorden ze niemand en daardoor is het een beetje onder de radar gebleven. Ze wou ook nooit iemand tot last zijn, dus ook dat schuldgevoel was er altijd van, ik moet passen in het geheel ondanks het feit dat dat voor haar heel veel gevolgen had, en dat ze dan overprikkeld was en door zich te moeten gedragen wat heel moeilijk was, had wel gevolgen hè want dan kroop ze soms thuis in een hoekje en kreeg ik allerlei klachten tot zelfs niet meer naar school willen, dus het had wel gevolgen voor haar, maar zij was nooit een probleem tot ik dan zelf wel aan de alarmbel heb getrokken. Ik heb toen gezegd van, kijk daar moet iets gebeuren, dit klopt niet, wat scheelt er? En dan inderdaad is bij haar de diagnose gesteld, want daar heb ik ook vooral een heel groot probleem mee dat het altijd over etiketjes plakken gaat en dat je dat die diagnose krijgt, want het is bijna een ziekte dan hè? Dat je die diagnose nodig hebt om tegemoetkoming te krijgen op school of om oplossingen voorgesteld te krijgen die er dan eigenlijk ook niet eens zijn. Dat was een beetje haar verhaal en dat heeft dus eigenlijk vrij lang geduurd en uiteindelijk is er ook weinig gebeurd met haar. Het enige dat ik met haar en met mijn zoon heb gedaan is dat ik ze naar een andere school heb gebracht. Voor het lager onderwijs de H. in Tongeren waar men met kangoeroe klassen werkt en waar er dus wel op vlak van het cognitieve andere dingen werden aangeboden en ik weet niet of je het systeem kent van hoe zij werken? Dus zij deden het volgende, tijdens de lessen taal en wiskunde die te gemakkelijk, te saai bleken en niet interessant waren werden er andere dingen aangeboden, werd er projectmatig gewerkt, werd er een cursus Spaans gegeven, was er schaakles, dus allerlei dingen die moesten maken dat het toch interessant zou blijven om naar school te gaan maar bij mijn dochter was dat alles oké, bij mijn zoon is het een ander verhaal. Mijn zoon, ik zal niet zeggen dat hij wel storend was, maar toch daar kwamen opmerkingen van de juf, bijvoorbeeld in het eerste kleuterklasje, dat hij dingen vertelde aan de anderen die hij nog niet mocht vertellen want ze waren niet verondersteld dat te weten. Dus hij was wel een beetje een storende factor, maar was niet stout of zo, maar hij kon al dingen die de anderen niet konden en de juf vond dat niet fijn omdat dat haar manier van werken een beetje verstoorde. Maar op de duur begon hij wel vervelend te worden, in de zin van ook niet stout maar beginnen rondlopen wat niet mocht, andere dingen doen, meer storend gedrag of opvallender gedrag dan mijn dochter en dan kwam er ook nog bij, in de derde kleuterklas kon hij al lezen en dan mocht hij dan - want dat was op zich wel een goede juf - mocht hij bijvoorbeeld iets voorlezen voor de anderen dus daar werd hij gewaardeerd in wat hij extra kon of meer kon en dat was daarvoor niet het geval. Dus mijn ervaring is ook wel heel erg gebonden aan de juf of de meester die die het in handen heeft, maar daar was niks van geleerd of daar was geen visie, er was geen visie er werd hooguit gesproken over versnellen bijvoorbeeld hè. Dus dat werd dan voorgesteld van laten we maar een jaar overslaan of zo, terwijl ik dat eigenlijk zelf niet wou. Dan met de switch naar H. moet ik wel zeggen dat het beter ging maar in het tweede studiejaar heb ik toch beslist uiteindelijk om wel te gaan versnellen, omdat het gewoon niet meer doenbaar was, er was niks van uitdaging, zelfs met dat Spaans en schaken en noem maar op dat had gewoon geen zin meer hè. Ik kon hem gewoon niet meer naar school laten gaan, want die wou gewoon niet. Die zei, mama stop hiermee, ik weet nog dat we heel gehaast in de auto zaten om op tijd te

zijn, hij zei toen doe toch rustig mama, dat is toch gewoon bezigheidstherapie". En dat was lager onderwijs hè. "ik mis niks hoor, je hoeft je zo niet te haasten". Dus dat gevoel van ja dat dat er niks werd aangeboden en dan heb ik de stappen eigenlijk naar hen gezet op dat ogenblik, de derde kleuterklas. Ik weet niet hoe die testen heten, want ik ben daar niet meer in mee... een begintest in de 3é kleuterklas en dan een eindtest waar dan wordt gekeken wat de evolutie is, dan werd ik geroepen door het CLB en ze zeiden van "ja we zien geen verschil, geen vooruitgang" terwijl dat het hele jaar al het probleem was, dat hij niet uitgedaagd werd, hij had niks bijgeleerd, ja nee want hij had in die test, de nul meting zal ik maar zeggen, presteerde sterk bij het begin. Dat was even goed als aan het eind en dan was hun conclusie "Het is niet vooruitgegaan". Dus op die manier was men daarmee bezig en daarover aan het denken en dan dat versnellen in het tweede studiejaar zijn we in november denk ik naar het derde studiejaar gegaan is dat wat gebeterd, maar ook nooit lang en het gevolg is geweest dat dat kind eigenlijk nooit graag naar school is gegaan en dan proberen we maar buiten uit heel veel dingen te doen. Hij was heel sportief dus ook sport, muziek ook, hij is dan gitaar beginnen spelen. Hij zat in de schaakacademie dus wij gingen wekelijks naar schaaktoernooien en probeerden dan maar dingen te doen om hem wel nog interesse in iets te laten hebben, want hij had wel heel uiteenlopende interesses, maar daar kon hij nergens mee terecht. Het was alleen maar op zichzelf of met ons of ... maar daar was niks dat op school kon, dat werd niet meegenomen en het verschil tussen de twee is dat mijn dochter zich altijd wel heeft geconformeerd en dan de dingen deed die ze moest doen en ook wel perfectionistisch is, dus iets dat zij heeft dat hij helemaal niet heeft waren doelen in haar onderwijscarrière zal ik maar zeggen. Ze is nu journalist, dus het is helemaal goed verlopen en bij hem is het gewoon gestopt hè. Dus hij is niet verder gaan studeren, nu ook door een samenloop van omstandigheden, schoolmoe, vijfde middelbaar, dan is hij ook wel opgepikt, dus hij is nu model hè, hij is gestopt met studeren en op dat ogenblik kwam plots dus die mogelijkheid, maar die kwam echt als geroepen. Dat was echt het juiste moment om dat kind gewoon uit dat onderwijs te halen. Nu is zijn job nog altijd model, dus hij studeert niet. Hij is wel in heel veel dingen geïnteresseerd maar hij heeft een afkeer gekregen van alles wat met onderwijs te maken heeft. En wat hij nu doet, dat is eigenlijk, ja als een geschenk gekomen zal ik maar zeggen. Stel dat het niet gekomen was, ja wat dan, dat weet ik niet. En dan heeft men voordien in het derde middelbaar denk ik nog eens voorgesteld om te versnellen, maar dat heb ik dus toen niet meer gedaan en ik zou het ook nooit meer doen denk ik ook. Ik vind dat het de verantwoordelijkheid leggen is bij het kind dat zich moet aanpassen in plaats van andersom. Het hangt een beetje van de situatie natuurlijk. Mijn dochter is ook versneld, die heeft het zesde niet gedaan. Maar dat was in haar geval omdat ze al veel vak-versnellingen had zoals ze dat nu noemen dus ze volgde al bepaalde vakken mee met het jaar daarboven en op het moment dat ze eigenlijk naar het zesde moest, dan was er het probleem dat meer dan de helft van de vakken reeds gezien waren. Dus ja, wat ging ze dan nog doen? Die uitspraken herinner ik mij nog van mijn zoon in het tweede studiejaar toen hij dan november is overgegaan naar derde. Die kwam thuis en die zei mama, er is een probleem. Ik heb de hele kast van de juf leeg gerekend, zei die dus. Alles wat er voor het hele jaar als aanbod was... was op en echt zo een visueel beeld hè, van de kast is leeg. Er is niks meer voor mij en dan hebben we het wel gedaan en dan ja dat is goed. Je kan niet de twee scenario's naast elkaar leggen, hoe Het was gelopen. Maar dan nog eens versnellen, dat zag ik niet zitten. Omdat ik op dat ogenblik als ze beginnen puberen ook het verschil zie. Je hebt het cognitieve maar ook dat verschil in veertienjarige en zestienjarige jongens. Dat is toch anders bij een meisje, dat is toch een heel ander gegeven hè. Ik weet het, ook in hun gedrag en zo. Dat verschilt onder meisjes. Ik denk dat meisjes sowieso al verder zijn dan jongens van dezelfde leeftijd. Die zijn sowieso kinderachtiger, dus dat zal misschien ook meespelen, omdat ze een meisje is, ik weet het niet hè. Maar ik zat daar, een tweede keer versnellen heb ik niet gedaan. Maar ik heb ook niks anders gevonden waarmee ik het kon oplossen voor hem hè. Voor haar is het anders en als we spreken over zeg maar iets van medewerking die ik gekregen heb van de leerkrachten op zo'n momenten... van goede wil allemaal maar toch te weinig ja. Ik sta nu ook zelf wel in het onderwijs, dus je hebt dan zelf

wel wat ideeën van wat zou kunnen. Maar ik vind het niet kloppen dat het daarvan zou moeten afhangen en dat er toch heel weinig concrete dingen gebeurden om er wat aan te doen. Alleen die kangoeroe klassen. Dat was er wel, maar toch. En nochtans werkte de school samen met Tessa Kieboom toendertijd, dus die gaf wel input. Maar ik vond dat toch niet werken, plus die mensen waren daar niet voor opgeleid. Ok, dat Spaans geven, die leerkracht die zich daarmee bezig hield, die is nog rustig Spaans gaan volgen en gaf dan Spaans maar met alle respect dat zijn zo van die adhoc oplossingen die ze gaven, dan schaken, dat is diezelfde man die de cursus Spaans heeft gevolgd, die is ook een cursus schaken gaan volgen en mijn zoon schaakt op dat ogenblik al voor zijn vijfde jaar. Die speelde daar iedereen onder tafel, die kon niks leren van die schaakles. Omdat hij dat al kon he, dus de initiatieven hadden wel ergens heel goede bedoelingen maar heel weinig effect voor hem. Veel scholen hebben goede wil en organiseren zaken voor de hoogbegaafde leerlingen maar dan worden die nog te veel aanzien als een groep aan wie ze in groep les geven. Ja, want dat voorbeeld van die schaaklessen, die andere die hadden nog niet geschaakt dus dat was heel leuk. En hij zat daar opnieuw met zijn met zijn duimen te draaien. Nu kan je het een school niet kwalijk nemen, die differentiatie, het is allemaal mooi op papier hè. Je moet het ook kunnen. Je moet er de mensen voor in huis hebben. Je moet het ook praktisch kunnen organiseren maar daar loopt het toch vaak op vast he en zeker in die eerste school in Tongeren. Ik bedoel zo'n opmerking van "We hebben nu het resultaat van de eerste test in de tweede en er is geen vooruitgang", ja die had toen ook maximum gescoord. Dat is toch geen uitspraak, dan weet je toch niet waar je mee bezig bent hè. Alleen, dus te weinig kennis denk ik en ook te weinig inzet plus dat je dan als ouder gewoon heel bezorgd bent van hoe gaat het lopen. Toen ik mijn zoon naar school bracht en we een beetje te laat waren zei hij "mama haast je niet, dat is toch maar bezigheidstherapie". Dan dacht ik maar hoe ongelukkig moet hij dan zijn dat hij nu weer een hele dag op een school moet gaan zitten en het gevoel heeft van ja, dat is om mij bezig te houden. Gelukkig zijn er ondertussen wel meer oplossingen, zoals externe verrijkingsklassen, nou ja dat kost ook allemaal geld dus dat is ook weer ergens een differentiator. Ik heb ook iemand geïnterviewd waar de zoon in een gewone school echt totaal vastliep en die is dan naar een privéschool gegaan € 25.000 per jaar. Dat is niet voor iedereen weggelegd. Nu ik spreek nu over ongeveer 15 jaar geleden. Ik hoop dat er intussen dingen zijn, maar er zijn dingen gebeurd en ik denk zelfs met het beleid wat er nu gevoerd wordt vanuit Ben Weyts, dat hij wel moeite doet hè, er komen dingen bij voor hoogbegaafde leerlingen. Maar het zijn heel kleine stapjes, het staat nog in de kinderschoenen. Nu langs de andere kant is het ook zo, ik heb bijvoorbeeld ook A. geïnterviewd, waar dat mijn dochter ook geweest, dat is een school enkel en alleen voor hoogbegaafde leerlingen. Die hebben daar zelf ook schrik van, die zeggen ook van "stel dat wij morgen erkend worden als bijzonder onderwijs", wat eigenlijk heel terecht zou zijn, en daar ook de nodige budgetten voor krijgen waar het nu aan ontbreekt, dan zou het ook wel eens kunnen zijn dat er heel strenge toelatingsvoorwaarden komen. En dan zit je daar ook weer mee. Ik heb hier op school een recente IQ test kunnen inkijken, maar dus met een volledige testing voor hoogbegaafdheid, er stond de prijs nog op vermeld, € 1.300, dat is ook niet voor iedereen weggelegd. Ik heb toen indertijd ook veel betaald, Ik weet niet meer het juiste bedrag maar ik had zoiets van "Waarom zou ik nu een labeltje op mijn kind moeten laten plakken", terwijl je daar toch niks mee gaat doen. Alleen daar zijn meer en meer experts die die dat ook afraden, en die zeggen van stel dat uw kind uitzonderlijk hoogbegaafd is, vergeet het maar, geen enkel van die testen gaat exact kunnen vertellen hoe het zit. De enige fatsoenlijke test die er bestaat is een langdurige observatie door iemand die het echt kent. Ja, bij mijn dochter is het ook op die manier vastgesteld. We hebben geluk gehad dat dat kon, maar bij de meesten is het nog altijd met een klassieke test en ja, dan weet je van dit zal het minimum zijn. Dat was op zichzelf niet dat wat ik wou weten per se. Alleen ik wou vooral ook zeggen, in recente boeken lees je ook dat dit nooit de factor zou mogen zijn om mogen deel te nemen aan een programma. Omdat het niet voldoende zekerheid biedt. En ja, ik bleef heel erg angstig voor het label ervan en het en ik zou moesten er toen zo'n scholen hebben bestaan voor hoogbegaafden, ik denk niet dat ik ook

er maar zou aan gedacht heb mijn kinderen daar naartoe te sturen. Ik vind ook niet dat je ze moet gaan concentreren, want in de maatschappij daarbuiten is het ook anders. Maar als een kind volledig vast loopt in het normale onderwijs, dat is iets anders ja, ook niet meer naar school willen en zo, nee natuurlijk niet, dan kan het wel een uitweg bieden, alleen het is bij ons niet zo ver gekomen. Vaak worden ze ook gepest omdat ze anders zijn dan de rest, dan is dat wel een oplossing. Maar bij ons is het zover niet gekomen hè. Ik bedoel, het is gewoon allemaal gestopt. Hij heeft het 6e middelbaar niet meer gedaan. Ja, uiteindelijk is dat er ook in het secundair door die kangoeroe klassen. Het interessante daarbij is dat ze daar ook wel met een beetje gelijkgestemden in de groep komen, waardoor het een beetje een zachtere overgang is. Akkoord, ja. Dat is waar, ze zijn niet meer alleen en ze zullen elkaar ook wel herkennen en erkennen daarin hè. Alleen al in hobby's en interesses, ja dat hebben wij in A. gemerkt, al die kinderen hadden soortgelijke hobby's terwijl ze in andere scholen daar nu net mee uitgelachen werden. Dat is wel waar ja. Alleen ik kan het niet zo zwart wit zien, dat is juist. Maar ja, wij voelden ons heel erg in de kou gelaten. Ja, zo goed bedoelde dingen die ad hoc gebeurden en die kangoeroeklas, oké daar was een systeem voor maar wat daar dan gebeurde... was dus eigenlijk niet echt een visie. Ze wisten wel van, we kunnen hier een beetje uitdaging geven. Er was die samenwerking met Tessa Kieboom, maar dat voelde meer als publiciteit en ze pakten er wel mee uit. Zo van, wij laten ons wetenschappelijk ondersteunen. Maar wat daarvan kwam, dat vond ik toch zeer karig, ja. Maar zoals je zegt, als mijn zoon nu niet dat parcours toevallig vond, zou die dan in het hoger onderwijs geraakt zijn of gebleven zijn? Ik vrees ervoor, ik vrees er voor. Omdat hij in zijn schoolloopbaan zo'n afkeer heeft ontwikkeld voor alles wat met schoolbanken te maken heeft, en stilzitten, en vervelen. Tijdens een studie heeft die ruzie gehad met de juf over wiskunde. Ze moesten zo de brug over 10 maken om het som op te lossen en dat met zo'n ezels bruggetje en hij zei, ik wil dat niet doen want ik weet de uitkomst, die juf die eiste dat hij dus elke keer deed en er moest een boogje enz.... dan denk ik, maar kan dat nu? Dat is ook heel typisch en hij weigerde, hij werd daar heel opstandig van hè. En thuis ook, want ik zei dan, je moet dat wel doen, ze vragen dat nu eenmaal en soms moet je dingen doen die je niet graag doet. Maar ja, maar eigenlijk stond ik daar zelf niet achter. Ik had zoiets van, daar kan je toch in meegaan, maar wat maakt dat nu als een kind dat kan zonder al die toeters en bellen? Iets op een andere manier oplossen, maar leraars willen nog altijd alleen maar aanpassen als het in de andere richting is. Zeker ook bij wiskunde, daar wordt dan wel afgeweken. Ja, in één richting altijd, dit heeft me wel gefrustreerd en zorgen gebaard. Omdat je merkte dat het toch gevolgen had voor hem, een heel verhaal, en dat heeft dan niks met de school te maken. Maar de buitenwereld ziet het vaak als een luxeprobleem, de school in h. ook. Maar nu niet dat dat het belangrijkste was, dat mensen daar wel begrip voor hebben maar je voelt het wel ja, het leeft wel ja, soms wordt er gezegd van ja, die is slim genoeg, dat komt wel goed, terwijl het heel vaak niet zo is hè. Ik heb het ook gezien bij kinderen die niet in zijn klas zaten. Misschien heeft het daar ook mee te maken en bij mijn zoon was het een groepje jongens want ze waren daar met een stuk of 5 op een klas van 20. Statistisch gezien zit in elke klas van 25 een hoogbegaafde leerling. Dat is gewoon puur statistiek terwijl die leerkrachten het eigenlijk zouden moeten herkennen op zijn minst. Ik zeg het, het verschil tussen mijn zoon en mijn dochter is dat mijn dochter netjes in de pas loopt, deed wat ze moest doen, die was niet storend. Als ze onder de radar blijven of het zelfs wat verstoppen om niet op te vallen, nu moet ik weer aan een andere misvatting denken natuurlijk, bijvoorbeeld er zijn scholen waar kinderen dus uit de klas gehaald wordt en die krijgen andere projecten om te doen. Maar ondertussen zijn er bij wiskunde 10 oefeningen gemaakt en dat wordt van hun ook verwacht dat die thuis maken. Nee, dat klopt niet maar daar is ook een reden waarom dat sommigen hun hoogbegaafdheid verbergen, dan zeggen ze oh dan moet ik dat allemaal extra doen. Dat was inderdaad ook zo, hij moest dan die oefeningen thuis maken en ja, mijn dochter deed dat dan, maar hij deed dat niet, jammer hè. Dan ziet hij dat, en dat werkt het ander ook in de hand. En dan was het misschien in mijn nadeel omdat ik zelf leerkracht was dat dan ook al snel wordt gezegd "Allee, die gaat ons komen vertellen hoe dat het moet", terwijl dat absoluut mijn insteek niet was. Omdat ik het ook niet wist hè,

maar daar krijg je dat dan ook nog eens, dat was wat daar speelde denk ik wel, zeker in mijn nadeel dat ze zo wat hadden van “Seg, zal ik het in mijn klas wel doen, ja?”. Zeker niet. Ik heb nu toch ook een extra vraag die ik wil stellen m.b.t. hoogbegaafdheid in het hoger onderwijs. Ik zie het ook niet hè, nu de alleen het verband. Ik heb sowieso heel grote klasgroepen altijd, dus daar gaat het denk ik niet snel opvallen. Ik heb misschien al wel eens gedacht bij sommige studenten, ja maar wat doe je dan? Ga je vragen aan de student of hij hoogbegaafd is? Ik heb soms wel eens gedacht bij een student van ja het zou kunnen maar het wordt ook snel stigmatiserend. Maar het kan niet zijn dat er hier geen zijn hè, dat kan zelfs niet hè. Als ik kijk naar de cursussen hier dan merk ik dat er toch soms ook nog veel herhaling in zit. Dat zijn zo van die zaken waar hoogbegaafden echt op vast lopen natuurlijk. De les interesseert hen dan totaal niet meer. Ja, dat ken ik, klopt ja, daar zitten we tekort aan. Er is ook geen beleid hè? Ik denk dat ik nog geen enkele tekst gelezen heb binnen de visie van de school. Natuurlijk is er dat excellentieprogramma, maar dat is iets anders, dat heeft op zich daar niks mee te maken hè? Dus nee, ik denk ook binnen de Hogeschool zijn er zulke problemen, ik denk het wel ja. Ik denk dat we ervan bewust moeten zijn dat het bestaat, want ik denk dat ook bij mijn collega’s te weinig kennis over is. Als je zelf er niet mee bent geconfronteerd, dat je daar ook niet per se heel erg veel over weet hè. Ja, ik ben me gaan inlezen. Maar ik bedoel, ik kan me voorstellen als ik dat nu niet had voorgehad met mijn kinderen hadden, dan had ik dat waarschijnlijk ook niet gedaan en had ik er zelf heel weinig notie van hé. Dat is zo, ik zie dat wel bij mezelf hè, op het moment dat die diagnose komt, ja dan wil je er meer over horen, wat het ook precies is. Het is iets anders als een leerstoornis of autisme, je gaat jezelf informeren hè. Als je dan begint met jezelf te informeren, ja dan afvinken. Om die reden heb ik ook als promotor voor mijn bachelorproef Marijke van Vlasselaer gekozen. Omdat ik weet dat zij ook een hoogbegaafd kind heeft en zich daar onwaarschijnlijk in verdiept heeft. Dat vond ik een grote meerwaarde. Hoe ziet zij dat hier in het hoger onderwijs of aan de VUB? Daarover heb ik het heel specifiek met haar nog niet gehad. Mogelijk heeft zij wel methodes opgepikt op de VUB? Ik weet niet of daar op dit ogenblik eerlijk gezegd hogescholen en universiteiten zoveel op inzetten. Je zou denken dat een universiteit op zich al beter leent tot de eigenschappen van hoogbegaafdheid, omdat je daar zelfstandig heel veel moet verwerken. Een hogeschool vind ik zelf toch nog een ander verhaal en dan denk ik dat misschien het programma toch nog wat beter zou kunnen aangepast worden. Ja, meer differentiatie sowieso, zonder dat het er bovenop komt hè. Ja, want die herhaling die je zegt... we merken dat heel veel studenten die ook wel nodig hebben. Ja, dat betwist ik ook zeker niet, maar dan moet er op meerdere sporen of op een andere manier gewerkt worden hè? Ja, een oplossing zou zijn denk ik dat je keuzes laat maken door studenten ook naar interesse toe binnen bepaalde vakken en dat je wel een aantal dingen voor je credits moet doen. Maar dat je veel meer keuzemogelijkheden hebt om bepaalde dingen dieper te gaan uitspitten of voor andere dingen niets te moeten doen. Alleen op die manier meer gaan differentiëren, maar ja of dat haalbaar is weet ik natuurlijk niet, dat is nog een heel ander verhaal natuurlijk hè. Laat ons zeggend dat er zeker ruimte is voor verbetering. Ik heb meneer Hermans ook geïnterviewd en hij staat er ook zeker wel achter. Ik ben heel benieuwd om te zien wat hier uitkomt, hij ziet het ook helemaal passen in die X factor want dan hij zegt uiteindelijk zeker die communicatie daarover, dat is nu net iets, daar moeten wij sterk in zijn, dus goed.

5.4 Transcriptie interview met S.L. (ouder van hoogbegaafde kinderen en zelf ook leerkracht)

Interview via MS Teams op 11 november 2023.

0:0:4.730 --> 0:0:16.710

S.L. (gast)

Ik heb zelf 3 hoogbegaafde kinderen, waarvan twee in secundair onderwijs ondertussen. Mijn oudste is van het eerste middelbaar naar het derde middelbaar gegaan op eigen vraag.

0:0:20.460 --> 0:0:54.150

S.L. (gast)

Daar heeft de school niet moeilijk over gedaan, Omdat hij zeer hoge resultaten had, dus dat was eigenlijk oké voor de school. Was dat toen op dat moment eigenlijk heel duidelijk? Van oké, die kan dat wel aan, het was wel een brave leerling, gaat goed zo eigenlijk. Hij kan er goed mee omgaan met zijn hoogbegaafdheid. Hij kan dat kaderen, sociaal gezien zit dat allemaal heel goed. Die kreeg ook differentiatie, die mocht naar E. gaan een dag in de week, dus dat was eigenlijk redelijk oké.

0:0:55.400 --> 0:1:25.350

S.L. (gast)

Zoon nummer twee is in dezelfde school gestart, maar heeft een ander HB profiel. Hij is een kind dat lastig gedrag vertoont van het moment dat hij zich verveelt en wat hij dus ook heeft gedaan in de klas. Ook met de leerkrachten in discussie is gegaan onder andere de leerkracht van Latijn. Hij kreeg geen differentiatie, want die deed geen moeite voor examens of toetsen, en dus haalde hij geen 90%. Hij kreeg geen differentiatie en raakte totaal uitgeblust.

0:1:27.0 --> 0:1:48.130

S.L. (gast)

Dat was eigenlijk dezelfde school. Andere leerkrachten wel, want de leerkrachten kwamen niet overeen voor de verschillende vakken, maar zelfde school en toch een totaal andere ervaring voor ons, waardoor dat hij eigenlijk in het tweede middelbaar van school veranderd is, omdat hij echt niet meer wou teruggaan en zich niet goed voelde.

0:1:49.760 --> 0:2:20.50

S.L. (gast)

Hij vroeg zelf of hij de moeilijker oefeningen van wiskunde in een boek gewoon mocht maken, dus zonder extra werk voor de leerkracht, maar dat mocht niet. Hij moest maar gewoon meedoen met de klas, dus dat was eigenlijk een zeer moeilijk schooljaar. Dan mocht hij op een bepaald moment zelfstandig Latijn doen, maar omdat hij te snel ging, mocht het niet meer van de leerkracht. Hij deed op 20 minuten wat zij met de klas op 2 keer 50 minuten deden. En ja, dan was de voorsprong te groot, dus hij moest maar terug mee volgen met de klas.

0:2:20.500 --> 0:2:47.380

S.L. (gast)

Het zijn zeer uiteenlopende verhalen van dezelfde school. Andere leerkrachten dat wel. Hij krijgt nu terug differentiatie. Ander profiel he. Terwijl ik daar op voorhand met de leerlingbegeleiding over gecommuniceerd had en ik had gezegd van kijk, dat is een ander kind.

0:3:1.390 --> 0:3:1.670

Geert Conard

Ja.

0:2:48.500 --> 0:3:11.190

S.L. (gast)

Als hij vervelend doet in de klas wil dat zeggen dat hij zich verveelt, dus dan gaan we iets moeten doen, maar daar is een heel schooljaar eigenlijk niks gebeurd, dus dat is een beetje de moeilijkheid. Nu in zijn nieuwe school gaat het beter, maar houdt vasthouden.

0:3:12.10 --> 0:3:42.890

S.L. (gast)

Hij heeft vorig jaar Latijn gedaan, maar dit jaar is hij overgestapt naar STEM wetenschappen, waarbij dat hij voor computerwetenschappen eigenlijk een achterstand heeft. Want die

hebben vorig jaar al geprogrammeerd, terwijl dat hij dat niet heeft gedaan, dus dat is nu zelfstandig bijwerken. Zijn achterstand in processing bijwerken en dat helemaal zelfstandig, hij krijgt wel een beetje hulp van de leerkracht als het nodig is, maar dat gaat eigenlijk heel goed.

0:3:43.440 --> 0:4:7.290

S.L. (gast)

Hij heeft opdracht gekregen om de andere kinderen voor te bereiden op het examen wat hij geweldig vindt, want dan kan hij een beetje de leerkracht ook zijn. En nu ja, nu gaat het eigenlijk tot nu toe heel goed, ondanks het feit dat hij nog altijd geen 95% haalt wat voor ons ook niet hoeft, hè? Maar daar wordt hij wel gezien en wordt wel zijn persoonlijkheid gezien en heeft hij ook een HB coach.

0:4:8.470 --> 0:4:17.410

S.L. (gast)

Die er voor als er eender wat is in de communicatie met leerkrachten wat nog altijd wel gebeurt natuurlijk, maar wat op die manier kan opgevangen worden.

0:4:19.600 --> 0:4:25.120

Geert Conard

En, als je nu uw petje van leerkracht opzet, wat is er dan misgelopen in die eerste school?

0:4:26.560 --> 0:4:56.360

S.L. (gast)

In die eerste school hebben ze hem niet gezien als zijn persoon en welke capaciteiten dat hij heeft, nu is dat ook wel in een heel moeilijke klas. Dat weet ik wel. Kinderen met gedragsmoeilijkheden die van school zijn gestuurd en een aantal heel zwakke kinderen in die klas. Dus ik snap dat het niet gemakkelijk is. Op dat moment stonden de leerkrachten eigenlijk niet open om hem iets extra te geven. Hij was eerder in hun ogen de lastige leerling.

0:4:56.490 --> 0:5:11.990

S.L. (gast)

Omdat hij ook heel veel vragen stelt, maar vanuit interesse, maar die stelt ook moeilijke vragen waar dat je als leerkracht niet altijd direct kan op antwoorden. Wij kunnen dat thuis ook niet, dan hebben wij soms ook oei, dat moeten we eens gaan opzoeken.

0:5:12.740 --> 0:5:25.410

S.L. (gast)

Ja, hij verbetert ook leerkrachten. De leerkracht Frans heeft hij verbeterd vorig jaar. Die schreef iets fout op het bord, dus hij denkt, mevrouw, is dat niet met twee "ll"-en. Hij krijgt als reactie, "Ik ben hier wel de leerkracht", hoewel hij dus gelijk had. En iedereen schrijft wel eens een fout op bord.

0:5:36.220 --> 0:5:48.180

S.L. (gast)

Dus ja, ofwel, voelde die zich niet sterk genoeg, die leerkracht. Dat kan hè? Dat die zich niet sterk genoeg voelt en dacht, oei oei, als u hier vragen begint te stellen, Ik kan daar niet op antwoorden. Dat kan.

0:5:59.0 --> 0:6:1.110

Geert Conard

Worden jullie daar als leerkracht zelf in ondersteund?

0:6:2.610 --> 0:6:23.930

S.L. (gast)

Ik doe ook leerlingbegeleiding bij ons op school, dus ik heb nog een dubbele pet op. Alleen bij ons komt dat wel anders binnen nu. We hebben een heel specifieke school. Wij zijn een topsportschool, dus dat wil zeggen in een tweede en derde graad hebben we ons leerlingen 20 uur les in plaats van 32, maar die hebben wel dezelfde eindtermen.

0:6:25.590 --> 0:6:59.570

S.L. (gast)

Dus ons tempo ligt sowieso wel hoger dan in een andere school, omdat wij móéten. We hebben gewoon geen tijd plus die trainen dan ook nog 20 uur in de week. Dus die trainen 's

morgens van 8 tot 10 en die trainen dan vaak na school nog een blok van 4 tot 6, dus voor een heel aantal hoogbegaafde kinderen is dat voldoende om eigenlijk zich oké te voelen. Niet allemaal hè? Want er zijn er een aantal die een apart traject hebben ook bij ons hè? Dus

0:6:59.660 --> 0:7:11.510
S.L. (gast)

In onze structuur zijn we heel flexibel in alle richtingen, dus er zijn bij ons ook kinderen met speciale noden. Vorig jaar heeft er een meisje bij mij in het zesde die examen Frans heeft afgelegd in April.

0:7:12.420 --> 0:7:43.150

S.L. (gast)

Omdat die daar bovendien stak. Ook in die klasgroep, waar eigenlijk die connectie met de klasgroep niet meer honderd procent was. En ja, die trainen heel veel. En dan heb je ook bepaalde momenten van rust nodig en daar kwam niet uit met het lessenrooster. Dus die had gevraagd, mag ik dat dan zelfstandig doen? Dus ik had gezegd, prima voor mijn vak geen enkel probleem, doe het maar zelfstandig en als je mijn hulp nodig hebt, dan kom je het vragen. Wij hebben dat zo eigenlijk bijna een heel schooljaar gedaan.

0:7:43.340 --> 0:8:0.620

S.L. (gast)

En dan zei die in april, ik ben klaar voor het examen. Ik zeg, oké, dan krijg jij nu je examen en die heeft dat voor zo'n aantal vakken gedaan, hè? Dat die echt examen deed voor de vakken waarmee ze klaar was. Dat was oké. Nu zijn wel gewoon als school om examens op alle mogelijke momenten af te leggen. We nemen soms ook in de kerstvakantie examens af.

0:8:7.870 --> 0:8:20.230

S.L. (gast)

Als die sporters in het buitenland zitten, dan liggen die examen af wanneer dat die terug zijn, Maar dat gebeurt dus wel eens meer. Ja, dat zijn echt individuele trajecten voor heel wat leerlingen als daar nood aan is.

0:8:21.900 --> 0:8:47.970

S.L. (gast)

En, wij werken ook met flex-uren. Dat wil zeggen dat wij zelfstandig werk hebben ingebouwd in onze lessenroosters, afhankelijk van de klas en de richting zijn dat er 3 of zijn dat er 4 waarbij dat wij bijvoorbeeld in plaats van 4 uur wiskunde 3 plus 1 geven, 3 uur wiskunde waarbinnen dat theorie wordt uitgelegd, enzovoort. De instructie komt en wat oefeningen en toetsen en het vierde uur is zelfstandig werk waarin dat die oefeningen maken.

0:8:50.120 --> 0:8:54.800

S.L. (gast)

Tijdens dat 4^e uur mogen ze dan zelf kiezen voor welk vak ze werken. Ze moeten tegen het eind van de week al hun opdrachten gemaakt hebben en ingeleverd hebben, maar bijvoorbeeld iemand die zegt ja wiskunde is peanuts, ik doe dat op een half uur. Ja, die doet dat op een half uur en die kan nog wat huiswerk maken. Of die kan nog studeren. Of die kan andere dingen doen op dat moment.

0:9:13.750 --> 0:9:28.720

S.L. (gast)

Dus bij ons is dat wel structureel ingebouwd, waardoor dat je ook minder gebonden bent aan uw lessen van 50 minuten, waardoor dat wij ietsje flexibeler daarmee kunnen omgaan. Er zijn ook leerlingen die geen 4 uur doen, maar slechts 3 uur doen bijvoorbeeld.

0:9:34.270 --> 0:9:40.710

S.L. (gast)

En ze krijgen zo soms ook andere oefeningen dus niet iedereen krijgt dezelfde soort oefeningen bij ons.

0:9:40.640 --> 0:9:49.770

Geert Conard

Ja oké, dat wou ik eigenlijk net vragen. Omdat ik wel eens hoor dat leerlingen uit de klas

gehaald worden om andere dingen te doen, maar dan moeten ze op hun eigen kracht ook nog alles bijwerken waar in die klas ondertussen gezien was.

0:10:0.140 --> 0:10:1.370

S.L. (gast)

Ja nee ja.

0:9:59.530 --> 0:10:2.0

Geert Conard

En, dat kan in principe niet de bedoeling zijn.

0:10:3.40 --> 0:10:32.950

S.L. (gast)

Nee, en wij halen ze ook niet echt uit de klas. Omdat ja, We hebben maar 20 contacturen. Dat is redelijk weinig. Als je zo nog binding met de klasgroep wilt hebben en als we ze er dan nog een paar uren uithalen, dan werkt dat heel vaak niet. En die willen dat ook heel vaak niet op dat moment. Wij gaan altijd in gesprek. Ja, we hebben natuurlijk wel pubers hè, dus dat is gemakkelijker dan in een lagere school, maar ik ga ook in gesprek met die leerlingen en ook samen met leerkrachten die het vaak hier komen aangeven.

0:10:33.80 --> 0:10:39.40

S.L. (gast)

En eigenlijk samen kijken met je leerling van oké, wat wil jij? Wat heb jij nodig en waar gaan we mee verder?

0:10:41.190 --> 0:11:14.130

S.L. (gast)

Ik ga niet denken dat dat met alle leerkrachten lukt, want daar zitten er ook tussen die niet mee willen, maar alleen bij ons op school is toch wel het merendeel echt mee. Ze willen echt mee denken en kijken van, wat hebben mijn leerlingen nodig? Soms zeggen die ook van, ik wil een vak zelfstandig afleggen en niet meer met de klas meevolgen. Ja, dat kan ook, dat gebeurt ook in wiskunde, maar ook bijvoorbeeld bij Frans. Wij hebben een digitaal platform voor grammatica, oefeningen en dat in verschillende niveaus.

0:11:14.540 --> 0:11:29.240

S.L. (gast)

Dus wij kunnen de leerling A op niveau één laten. Wil ik die op dat niveau en een leerling b op niveau twee laten werken? Er zijn leerlingen in onze TSO afdeling die op een hoger niveau bepaalde dingen van Frans doen dan leningen in onze ASO.

0:11:32.430 --> 0:11:32.720

Geert Conard

OK.

0:11:35.770 --> 0:12:0.280

S.L. (gast)

Dat hangt een beetje van de leerling af en wat ze zelf willen hè? Want een aantal zeggen goh mevrouw met al die trainingen, Ik ben eigenlijk al stik kapot. Ik heb geen energie meer om daar nog extra in te steken, zeker het eerste jaar als ze bij ons zijn is dat echt wel moeilijk en dan zeggen wij ook, oké, dan laten we het, maar geef wel aan wanneer dat je meer wil, wanneer dat je nood hebt of welke noden die Er zijn.

0:12:4.220 --> 0:12:7.740

Geert Conard

Een past dat ook allemaal een beetje in officiële visie van de school? Om die leerlingen verder te ondersteunen en te blijven uitdagen?

0:12:14.110 --> 0:12:43.990

S.L. (gast)

Ja bij ons is de bedoeling dat iedereen op zijn niveau en een beetje ook op eigen tempo kan werken, maar wij zijn nu nog wel aan het kijken om onze structuur toch nog beter te kunnen aanpassen daaraan, dus dat is wel echt een visie van de school dat wij iedereen op zijn niveau kunnen helpen, hè? Ja, een topsporter moet ook op zijn niveau kunnen evolueren.

0:12:44.210 --> 0:12:55.250

S.L. (gast)

Die sporters gaan in hun laatste jaren meetrainen met de eerste ploeg, die zijn dan bijna niet op school. Ja, ook dat hebben wij dus. Ja, wij hebben die flexibiliteit en passen ons aan.

0:12:58.450 --> 0:13:6.270

Geert Conard

Je hebt al een paar keer aangegeven van de verschillende scholen van sommige leraars die misschien niet echt mee willen. Ik hoor in andere scholen van andere leerkrachten dat het heel dikwijls een beetje een tekort aan vorming is.

0:13:18.420 --> 0:13:50.320

S.L. (gast)

Ik weet in mijn in mijn opleiding is er nooit een vorming geweest of in mijn lerarenopleiding heb ik nooit iets gezien rond hoogbegaafdheid. Dat is dan eigenlijk ook een beetje puur interesse dat ik mij ben gaan verdiepen in hoogbegaafdheid, maar ook dyslexie, dyscalculie etc., alle leerstoornissen, omdat ik daar heel veel mee bezig ben. En ik probeer dat mondjes maat bij de collega's probeer ik je dat er zo in te geven, maar dan merkte wel dat dat Alleen Wij hebben dat nooit gehad, dus iedereen van.

0:14:6.570 --> 0:14:6.800

Geert Conard

Nou.

0:14:8.710 --> 0:14:8.950

Geert Conard

Ja.

0:13:50.390 --> 0:14:21.450

S.L. (gast)

Mijn generatie en ouder heeft eigenlijk die dingen nooit gehad en nooit gezien eigenlijk in de opleiding. Ik denk wel dat dat nu aan het veranderen is, maar nog niet helemaal, misschien eerder in de richting van leerstoornissen en niet in de richting van het luik van die hoogbegaafdheid. Dus dan merk ik zo, bij die jongere collega's merk ik wel de interesse, want die komen mij dan zo dingen vragen en dan zie ik wel ja, daar hebben die wel iets van gezien, maar zo het luikje van die hoogbegaafdheid hebben die eigenlijk heel vaak nog niet gezien.

0:14:21.810 --> 0:14:32.370

S.L. (gast)

Natuurlijk zijn er collega's die daar artikels zijn over gaan lezen of die bij mij komen om dingen te vragen waardoor ze daar meer over begrijpen en meer zien.

0:14:34.460 --> 0:14:42.810

Geert Conard

Maar het is niet zo dat de school bijvoorbeeld aanbiedt om bepaalde opleidingen te volgen of dat ze ook eens een studiedag inrichten rond hoogbegaafdheid of zo.

0:14:43.200 --> 0:15:12.520

S.L. (gast)

Nee, dat hebben we bij ons niet gedaan. Wij hebben er ook niet zo heel veel, hè? Wij zijn ook een heel kleine school, hè? We hebben maar 280 leerlingen tussen het eerste tot zesde middelbaar, dus dat is wel een andere context dan een school die 1000 leerlingen heeft natuurlijk. Ja, bij ons worden ze sneller opgevist hè, omdat wij, wij zijn ook een heel klein team, wij hebben ook niet echt middag pauze. Ondertussen krijgen wij alle verhalen te horen en alles komt heel snel tot bij ons. Natuurlijk in grotere scholen heb je dat veel minder, waardoor wij dat gemakkelijker kunnen opvangen en waardoor een aantal dingen gemakkelijker zijn. We hebben ook klassen van 15 leerlingen maximum in een tweede, derde graad.

0:15:34.130 --> 0:15:34.850

Geert Conard

Is ideaal.

0:15:35.860 --> 0:15:43.170

S.L. (gast)

Ja, dus dat is natuurlijk wel een beetje een andere context dan wanneer je 25 of 30 leerlingen in uw klas hebt.

0:15:44.250 --> 0:15:53.720

S.L. (gast)

Dan is het wel moeilijker om zo die kinderen er ook uit te filteren in plaats van een groep van 15 hè, waarbij dat die dan nog niet altijd allemaal aanwezig zijn, hè?

0:15:55.540 --> 0:15:57.750

S.L. (gast)

De keren dat ik een volledige klas heb is zeer zeldzaam.

0:15:58.880 --> 0:16:7.850

Geert Conard

Ik heb zo een andere leerkracht gesproken die eigenlijk niet wou deelnemen aan het interview, omdat ze zei, ik heb nog nooit een hoogbegaafde leerling in de klas gehad. Terwijl het statistisch gezien één op de 25 leerlingen is.

0:16:14.830 --> 0:16:39.300

S.L. (gast)

Ja, ja, ja, We hebben er zeker. We hebben er duidelijk wel een aantal, ook met verschillende profielen, dat maakt het altijd wel uitdagend en met de meeste geraken we weg. Maar zeker ook niet met allemaal. Omdat, het hangt er ook vanaf met welke rugzak dat ze soms binnenkomen. Er zijn er die al binnenkomen met schooltrauma's. We hebben nu zo een leerling in het eerste zitten.

0:16:40.130 --> 0:17:0.990

S.L. (gast)

Ja, waar ik eigenlijk een beetje voor vrees dat we dat niet helemaal recht getrokken krijgen, of dat we dat niet helemaal oké krijgen. We proberen wel, we zijn in overleg gegaan met een begeleidster van vorig jaar. Die doen vooral lager onderwijs hier in het Antwerpse.

0:17:1.830 --> 0:17:30.10

S.L. (gast)

Dat is een centrum waar je naartoe kan gaan voor kangoeroeklassen, klassen voor extra verrijking voor "leren leren", voor diagnose. Dus ik ben met die mevrouw wel in overleg gegaan, maar ook zij geeft aan, want kijk, dit is wel moeilijk plaatje.

0:17:35.550 --> 0:17:44.610

S.L. (gast)

Hij wil bijvoorbeeld niet anders zijn dan de rest van de klas wil. Zij doet dat niet, waarom moet ik het dan wel doen?

0:17:47.260 --> 0:17:50.520

S.L. (gast)

Daar is een hele moeilijke, hè?

0:17:47.610 --> 0:17:51.80

Geert Conard

Ja, Dat is ook een heel klassieke drempel.

0:17:51.230 --> 0:18:7.110

S.L. (gast)

Maar dat kind is in de lagere school slecht begeleid, elke keer dat ze hem iets vroegen zoals testing, dan hing daar iets aan vast. Van school veranderen, versnellen, naar een kangoeroeklas, niet meer in de klas zitten, alles zelfstandig moeten doen, ... Er hing altijd iets aan vast wat in zijn ogen negatief was, waardoor hij slechter ging scoren op zijn toetsen. Wanneer hij beter scoort op zijn toetsen vreest hij dat hij weer van klas moet veranderen of zo...

0:18:34.940 --> 0:19:9.410

S.L. (gast)

Dat is bijvoorbeeld een hele moeilijke dit jaar, waar dat we zo een beetje mee vastlopen

richting zijn welbevinden dan vooral ook hè. Maar daar gaan wij wel in overleg, dan vraag ik aan die ouders de gegevens op van de vorige begeleidingen, dan vraag je, mogen we daarmee in gesprek gaan?

Dan heb ik hier samen met die ouders dat gesprek gevoerd om te zoeken naar een aantal mogelijkheden. En dan koppel ik daar terug naar de collega's en dan gaan zij daar verder mee aan de slag, maar bijvoorbeeld voor wiskunde kreeg ik dan door dat het moeilijk was.

0:19:19.650 --> 0:19:26.470

Geert Conard

Enkele verschillende verhalen waar ik al heel veel kan uithalen. Als ik nu aan u vraag als leerkracht, wanneer een gesprek compleet botst met ouders van hoogbegaafde leerlingen.

Waarom zal dat volgens u het meest liggen?

0:19:43.810 --> 0:19:54.740

S.L. (gast)

Ik heb daar op school als leerkracht zijnde, en echt begeleiding heb ik ook nog niet gehad, hè? Maar ik kan mij wel voorstellen dat als je als leerkracht daar te weinig kennis van hebt, ze kunnen niet begrijpen hoe dat die kinderen soms denken, hoe dat die soms zelf in de knoop zitten van enerzijds willen... wil ik uitgedaagd worden, anderzijds. Ik ben ook een gewoon kind.

0:20:15.970 --> 0:20:29.60

S.L. (gast)

Dat je daar niet altijd ten volle begrijpt en Er zijn nog altijd ook een aantal leerkrachten die zeggen een hoogbegaafd kind moet op alles 90% hebben, want anders is het niet hoogbegaafd, terwijl dat een zeer grote misvatting is. Natuurlijk een aantal van die zijns kenmerken, als leerkrachten dat niet voldoende kennen, kunnen ze een aantal reacties van die kinderen ook niet begrijpen en daar botst het naar mijn gevoel het meeste nog op.

0:20:55.320 --> 0:21:2.100

Geert Conard

Komen er in die gesprekken soms bepaalde verwachtingen van de ouders naar boven, die ze echt verwachten of zo.

0:21:3.650 --> 0:21:33.690

S.L. (gast)

Ik heb dat nog niet gehad, Omdat wij natuurlijk gewoon zijn van individuele trajecten te hebben op verschillende gebieden voor kinderen die veel weg zijn, maar ook naar beneden toe, vooral in onze eerste graad, omdat wij alleen maar ASO hebben en met de bedoeling om richting doorstroom finaliteit te gaan. Dus dat wil zeggen dat ons niveau daar wel hoog ligt. Maar ja, een aantal kinderen kan dat niet aan en gaan pas vanaf 3 kiezen voor dubbele of arbeidsmarkt finaliteit, maar als dat getalenteerde sporters zijn met een topsportstatuut, dan moeten wij die aannemen in onze school. Dus dan maken wij voor die kinderen ook een flexibel traject waarbij we dan wel leerstof gaan dispensereren, maar ook die kinderen blijven in de klas.

0:21:54.0 --> 0:21:55.90

Geert Conard

Oké ja.

0:21:54.970 --> 0:21:59.730

S.L. (gast)

Dus die krijgen die aangepaste leerstof in de klas en die krijgen ook aangepaste toetsen.

0:22:1.180 --> 0:22:19.180

S.L. (gast)

Dus die krijgen zo hulpkadertjes op hun toetsen gezet, of die mogen een stukje van hun samenvatting gebruiken of die krijgen een aantal aanpassingen. Maar die blijven in hun klas zitten. Die maken ook de examens op dezelfde momenten en in dezelfde lokalen als andere leerlingen. Alleen krijg je een ander examen.

0:22:21.810 --> 0:22:24.690

Geert Conard

Dat is toch wel voor de leerkrachten ook niet eenvoudig dan denk ik.

0:22:25.840 --> 0:22:39.850

S.L. (gast)

Nee, maar binnen onze context kunnen wij eigenlijk niet anders, want anders moeten we al die kinderen van school sturen, terwijl dat eigenlijk niet de visie van de school is. Omdat wij gewoon zijn van zo op die individuele noden in te zetten. Ja, is dat wel ons naar beneden of naar boven toe beide wel haalbaar.

0:22:47.660 --> 0:22:49.500

Geert Conard

Ja, Dat is wel knap, absoluut.

0:22:50.660 --> 0:22:52.980

S.L. (gast)

Maar ik blijf erbij. We hebben kleine klasgroepen, hè?

0:22:53.440 --> 0:22:58.610

Geert Conard

Ja, ja, anders is het helemaal niet te doen, hè? Als je dat moet doen met 25 of 30 leerlingen.

0:22:58.10 --> 0:22:59.540

S.L. (gast)

Dat gaat niet.

0:23:0.360 --> 0:23:9.350

S.L. (gast)

En ik zeg, wij zitten met maximum tweede, derde, maximum 15 leerlingen, Maar dat wilt niet zeggen dat elke klas 15 leerlingen heeft, hè? Dat zijn ook klassen met maar 10 leerlingen?

0:23:11.170 --> 0:23:20.490

S.L. (gast)

Wij krijgen daar ook wel meer uren voor, hè. Want die tellen de topsport statuten, dat maakt dat wij meer uren per leerling krijgen dan in een normale school.

0:23:22.20 --> 0:23:22.780

Geert Conard

Oké ja.

0:23:22.520 --> 0:23:48.700

S.L. (gast)

Natuurlijk, die zijn vaak weg, dus als die terugkomen moeten we die wat bijwerken, soms is dat afhankelijk van de leerling, hè? Hoe sterk dat ze zijn, sommigen kunnen dat allemaal zelfstandig sommigen niet, maar wij hebben ook filmpjes gemaakt. Instructiefilmpjes over een theorie die ze kunnen raadplegen. Alleen wij moeten wel een aantal dingen extra doen als leerkracht. Een normale school ook hè? Dus Dat is de reden dat wij eigenlijk per leerling meer uren krijgen.

0:23:52.560 --> 0:23:56.930

Geert Conard

Nee uiteraard. Ik zou zeggen heel erg bedankt. Ik denk dat ik heel wat materiaal hebben mee te werken.

0:24:1.400 --> 0:24:6.0

Geert Conard

Want het is alweer een heel interessante hoek om dit te bekijken. Toch wel een speciale school waar het dan toch weer anders werkt.

0:24:12.280 --> 0:24:26.650

S.L. (gast)

Doordat ik zelf zo 3 kinderen heb, Ben ik mezelf daar ook in de loop der jaren echt wel een beetje meer binnen in gaan verdiepen en mijn collega's weten dat ook. Ze kennen de struggle die ik eigenlijk voor een stukje heb gehad.

0:24:27.340 --> 0:24:47.170

S.L. (gast)

Met mijn kinderen hè, want mijn dochter zit in Herentals in het zesde nu. Maar wij wonen in Antwerpen dat kind pendelt elke dag met een trein naar Herentals wat dat ook niet evident is, maar omdat mijn collega's weten wat een struggle dat ik heb gehad met mijn kinderen, staan die daar ook wel wat meer voor open, heb ik het gevoel.

0:24:47.900 --> 0:24:48.180

Geert Conard

Ja. Fijn wel.

0:24:56.540 --> 0:25:1.90

Geert Conard

Ben even aan het denken of ik nog bepaalde vragen hebt, maar ik denk dat alle vragen die ik normaal gebruik tijdens deze interviews wel beantwoord zijn.

0:25:7.40 --> 0:25:7.960

Geert Conard

Heel erg bedankt.

0:25:11.70 --> 0:25:14.150

Geert Conard

Ik heb heel wat bevestigingen gehoord. Van dingen die ik al opgepikt had.

0:25:16.140 --> 0:25:19.410

Geert Conard

Zoals bijvoorbeeld dat het meestal wel misloopt in het tweede middelbaar.

0:25:22.260 --> 0:25:22.890

S.L. (gast)

Ja.

0:25:24.80 --> 0:25:27.750

Geert Conard

Dat komt in heel veel gesprekken terug, altijd weer dat tweede middelbaar.

0:25:29.110 --> 0:25:39.570

S.L. (gast)

Ja, ik weet het niet, mijn jongste zit er nu. Misschien loop je niet perse vast in het eerste middelbaar en mijn oudste heeft het tweede middelbaar gewoon niet gedaan, dus die heeft hij geskipt.

0:25:40.810 --> 0:25:46.290

S.L. (gast)

En nu met mijn tweede kind lukt het wel, door van school te veranderen zit die nu oké in het tweede middelbaar, maar...

0:25:46.770 --> 0:25:47.20

Geert Conard

Ja.

0:25:47.90 --> 0:25:50.250

S.L. (gast)

Ik ben overtuigd dat een brede eerste graad eigenlijk voor een stuk de boosdoener is in het middelbaar.

0:25:55.610 --> 0:25:57.70

Geert Conard

Dat is een interessante visie.

0:25:59.10 --> 0:26:3.0

S.L. (gast)

Ik ben nou ja, geen fan van de modernisering van het secundair onderwijs, Met een brede eerste graad.

0:26:9.70 --> 0:26:18.810

S.L. (gast)

Welke kinderen vind ik hier dan buiten die middenmoot? Maar al die kinderen die meer naar

beneden of wat meer naar boven zitten, daarvoor is een brede eerste graad helemaal niet goed.

0:26:21.580 --> 0:26:22.270

Geert Conard

Er zit iets in.

0:26:22.760 --> 0:26:27.250

S.L. (gast)

In mijn ogen verlegt het gewoon het probleem van de lagere school naar nog twee extra jaren.

0:26:29.750 --> 0:26:33.40

S.L. (gast)

Met dit verschil dat je in de lagere school een klasleerkracht hebt. En in het middelbaar je er heel veel hebt, waardoor dat eigenlijk in je communicatie veel moeilijker wordt, want je moet met verschillende mensen kunnen overleggen. Maar twee, ook als je de leerling 1 uur in de week ziet, dan duurt dat eufes voor je die echt kent.

0:26:51.90 --> 0:26:51.980

Geert Conard

Zeker weten ja.

0:26:56.590 --> 0:26:57.0

S.L. (gast)

Ja.

0:26:52.680 --> 0:26:57.70

Geert Conard

En dat is ook in andere gesprekken naar boven gekomen, dat is dus heel mooi.

0:26:59.730 --> 0:27:2.520

S.L. (gast)

Ja, ik vind die eerste graad... Ik vind dat echt een drama.

0:27:4.560 --> 0:27:14.60

S.L. (gast)

Zowel voor de sterke als voor de minder sterke leerlingen, hè. Degene die daarna naar een dubbele finaliteit willen. Die hebben het ook heel moeilijk in de eerste graad.

0:27:15.580 --> 0:27:16.750

S.L. (gast)

En degene die eigenlijk wat sterker zijn die vervelen zich te pletter.

0:27:25.170 --> 0:27:29.120

Geert Conard

Nee, ik ga dat zeker meepakken in het onderzoek. Dat is een hele goeie opmerking, absoluut. Dank je voor het gesprek.

5.5 Transcriptie interview met A.V.B. (ouder van twee hoogbegaafde kinderen)

Teamsgesprek op 4 december 2023. Transcriptie via Teams

0:0:12.30 --> 0:0:14.300

Geert Conard

Dus A. , ik luister heel graag naar uw verhaal.

0:0:15.880 --> 0:0:27.940

A.V.B.

Goh, Dit is lang geleden, hè? Mijn zoon is nu 27. Eigenlijk wist ik pas op zijn 11e dat hij hoogbegaafd was.

0:0:31.960 --> 0:0:45.580

A.V.B.

Maar dat was toen ook eigenlijk eerder van niet mogen... ja het mocht niet geweten zijn. Ja, dat hoorde niet dat dat ge daarover vertelde dat dat waar was. Alleen je hebt enerzijds onze zoon, hè? Dus die heeft een normaal traject gedaan op school tot zijn 14e. Eigenlijk, je merkte toen al niks. Dat is zo.

0:1:4.480 --> 0:1:17.180

A.V.B.

Ja die las nog niet toen in het eerste studiejaar, maar een keer dat hij had leren lezen, kon hij eigenlijk in dat leerjaar al volledig lezen. Zoals ondertitels op TV.

0:1:21.10 --> 0:1:25.840

A.V.B.

Dus eigenlijk zeggen ze het dus nooit. Eigenlijk is dat echt niet opgevallen.

0:1:26.640 --> 0:1:33.10

A.V.B.

Op een bepaald moment gezegd tegen de leerkracht van "Zit hij nog goed in zijn vel?". Hij doet niks voor school, hij weet niet wat hij er moet doen. Hij heeft het niet, heeft het niet In de hand.

0:1:43.600 --> 0:1:45.840

A.V.B.

Dan kreeg ik als antwoord "Maar mevrouw, hij is de eerste van de klas". Ja, en wat moet je dan als moeder zeggen? Dat is hetzelfde als "hou je mond", hè alle?

0:1:56.750 --> 0:2:3.0

A.V.B.

En in het vijfde het huppel klasje in gegaan en daar merkte je wel dat hij eigenlijk zeker wou niet opvallen. Hier heeft hij echt nooit, nooit, nooit willen opvallen. En, Ik denk dat hij daardoor ook gaan onderpresteren is, dus door die communicatie met de school. Eerst dat van "Mevrouw, hij is de beste, hij is de eerste van de klas, dus houd uw mond". Alleen, dat was toen he. En dan dus in het vijfde studiejaar in het huppel klasje gekomen. En dan merkte je wel van oké, hij zit daar op zijn plaats.

0:2:37.610 --> 0:2:54.500

A.V.B.

Ja, Er is niet veel van gezegd geweest, dus die walste door het lager en dan in het eerste middelbaar hebben wij die Latijn laten doen en toen was het ook nog goed. Maar die heeft nooit zijn boekentas mee naar boven gehaald. En dan op het einde van het eerste middelbare was het van ja mevrouw. Ik denk niet dat hij nog Latijn moet doen, want hij heeft maar 6,5 en wij vinden toch dat het kind 7 op 10 moet hebben van Latijn om de richting Latijn te doen.

0:3:8.690 --> 0:3:11.470

A.V.B.

En Ik heb toen ook met een directeur gesproken, ik zeg, ja, Tom. Ik denk dat ik die in plaats van tot 04.30u naar de studie tot 5 uur na de studie laat gaan en dat ik hem toch Latijn laat doen. Die heeft die triggers nodig. Ja, zegt hij. Maar in het tweede middelbare is dat eigenlijk ook nog altijd tussen 6 en 7 op 10. Dan in het derde middelbare is het onmiddellijk fout gegaan hè, dus waarschijnlijk wegens zijn autisme.

0:3:40.390 --> 0:3:56.540

A.V.B.

Ja en in het derde middelbaar moeten ze veel zelfstandiger zijn. Daar heeft hij eigenlijk zijn houvast verloren en is hij ziek geworden. In het derde middelbaar waren dat 10 longontstekingen en in het vierde middelbaar was het ook om zeep. En zo is hij eigenlijk, ja, tot en met het zesde middelbaar niet 50% in school geweest.

0:4:6.410 --> 0:4:31.810

A.V.B.

Het derde middelbaar was het moeilijke, want hij was toen "een stoute jongen", want hij zette

zich niet in en dan heb ik er wel op ingezet van heel goed te communiceren met de school, maar gelukkig kende ik de directeur. Die kende ik persoonlijk, de directeur van de middenschool. Alleen ja, ja, mijn familie kende de directeur van het het middelbaar hè en zo echt ingezet op communiceren met de school. En ja, van "hoe gaan we dat hier aanpakken?" Ja, Maar dat kan toch niet. Het kind dat niet naar school komt? Dat kan nog niet door zijn. Ik heb daar ook op geantwoord. Van kijk, Ik heb op de Unief nooit naar de les geweest en ik was er wel door. Ik zeg niet dat mijn zoon dat kan. Ik zeg niet dat je dat ook in het middelbaar kunt, maar tegen mij komen vertellen dat je niet door het middelbaar kunt komen zonder daar de lessen gaan. Ik zeg, dan moet je mij niet komen vertellen. Dat heb ik zelf bewezen dat dat kan.

0:5:8.140 --> 0:5:36.80

A.V.B.

Maar ja, mijn zoon die kon niet praten, dus dat was heel, heel moeilijk en dan in het vijfde middelbaar was hij weer ziek en dan heeft het een dokter gezegd van, Ik denk dat stress is, dan zijn we met hem naar Leuven gegaan. Ze hebben daar testen gedaan en daar kwam dan hoogbegaafdheid uit en autisme en dus een leerstoornis. Hij zat verbaal met een IQ boven de 145 en non-verbaal op 106. En dan heb ik gevraagd van ja zeg maar dan hè. Als we hem dan ook Latijn wiskunde of wiskunde wetenschappen laten doen, zit hij daar misschien ook fout. Hij is bijna een idioot op vlak van zichzelf structureren, dus daar heeft hij hulp bij nodig. Nee, Dat was dan ook niet waar.

0:6:18.590 --> 0:6:20.700

A.V.B.

En dan ja, de school en wij wisten het niet meer. De school wist het niet meer en zeker wisten we het zelf ook niet. Maar ik heb wel altijd zwaar ingezet op communicatie met de school, communicatie met de leerkrachten en communicatie met de zorgleerkrachten. Maar dan moet je wel kunnen en willen doen he Geert.

0:6:41.770 --> 0:6:44.420

Geert Conard

Natuurlijk, en je moet er ook de nodige tijd voor hebben.

0:6:44.490 --> 0:6:57.310

A.V.B.

Daar maakt je tijd voor als moeder, hè? En dan M. hè? Ja, M., onze dochter, die had dan ook nog eens een fysieke handicap. M. heeft nooit de diagnose hoogbegaafdheid gehad.

0:7:0.940 --> 0:7:2.0

A.V.B.

Als jij niet uw handen kunt gebruiken als jij twee bent en nog niet kunt puzzelen, dan krijg je daarna achterstand in ruimtelijk inzicht en dan krijg jij ook achterstand in bv. wiskunde.

0:7:16.510 --> 0:7:26.850

A.V.B.

In heel Vlaanderen is er geen enkele school in het bijzonder onderwijs dat 6 uur wiskunde kan aanbieden aan kinderen met een fysieke handicap. Omdat dat gewoon er niet is. Mijn dochter heeft in het zesde en in het vijfde middelbaar 8 uur wiskunde gedaan. Ja Geert, dan denk ik in mezelf oké, maar ze kunnen haar ook niet testen om te testen. Dat gaat op snelheid. En, mijn dochter kan fysiek niet snel werken. Ze kan niet met de handen werken, mijn dochter praat ook... ja als ze onder stress staat, dan merk je het. Ook aan haar praten dus.

0:8:0.650 --> 0:8:8.690

A.V.B.

Ja, Ik denk in mezelf als zij niet hoogbegaafd geweest was, dan had zij nooit het middelbaar kunnen doen. Maar, ze krijgen het niet getest ook niet, hè?

0:8:15.170 --> 0:8:20.290

Geert Conard

Nee, maar nu moet ik ook wel vermelden, die klassieke vorm van testen, daar zijn ze momenteel ook wel van aan het afstappen. Een IQ test zegt heel weinig, want er zijn ook

enorm veel hoogbegaafden met faalangst. Die bakken er niks van sowieso. Plus het test ook maar tot een bepaald niveau. Terwijl het daarboven eigenlijk nog net even breed is als eronder.

0:8:43.720 --> 0:8:54.40

A.V.B.

Ja en daar, ik bedoel met mijn dochter op school op een gegeven moment, hè? Dus mijn dochter die ging dan naar de lagere school met assistenten. Op een gegeven moment heeft één van die assistenten gezegd, "Ik vind en denk dat M. ook in het huppelklasje thuis hoort. Ja nee, dat kon niet, want M. kon haar naam geen 10 keer schrijven. Ja, maar als jij iets twee keer gezegd hebt, dan kent ze het wel, hè? M. snapt iets snel, maar ja dat kon niet. Dat was een brug te ver, maar dat was ook de leerkracht waarvan ik moet zeggen... Dat was een leerkracht die zijn hele leven heeft bestaan uit studeren en lesgeven. Dat was het hoogste wat hij kon bereiken. Dat is natuurlijk het tegenovergestelde van mijn kinderen, hè?

0:9:55.460 --> 0:9:58.140

Geert Conard

En dat huppelklasje, als ik het goed versta, Dat was dus ook een klasje waar ze verrijking kregen en bijvoorbeeld zelfstandig aan projecten mochten werken?

0:10:2.700 --> 0:10:2.970

A.V.B.

Ja.

0:10:9.90 --> 0:10:15.990

Geert Conard

Dat ben ik inderdaad wel een aantal keren tegengekomen, dat scholen bepaalde eisen opleggen om mogen deel te nemen aan zo'n verrijkingprogramma. Vaak heeft dat dan te maken met schoolresultaten.

0:10:16.280 --> 0:10:16.560

A.V.B.

Ja.

0:10:22.780 --> 0:10:26.680

A.V.B.

Mijn dochter had andere uitdagingen genoeg, maar allee, ik bedoel... zij is ook aan het puberen geweest en er was ook een stuk verveling.

0:10:36.200 --> 0:10:42.360

Geert Conard

En denk je dat ze door niet toegelaten te worden tot dat huppelklasje, dat ze daar ook kansen mee gemist heeft? Dat het invloed heeft gehad op haar toekomst?

0:10:49.340 --> 0:10:50.10

A.V.B.

Geert. Het is een meisje met een zware fysieke handicap. Ze wordt 26 in januari. Ze heeft buiten haar thesis... ze heeft wel een zeer passievolle faalangst uiteraard... heeft zij een diploma economie en zij heeft een bijkomende master in cultural studies. Ik denk, als ik mijn kinderen zie... Die hebben alle twee zeer zware passievolle faalangst en daar had de school misschien iets moeten mee doen. Dat hebben ze nooit erkend. Maar ik herken dat wel.

0:11:31.640 --> 0:11:31.910

Geert Conard

Ja. En, als je nu zegt, de school heeft dat nooit erkend, gaat dat dan over de school op zich of over bepaalde leerkrachten.

0:11:43.710 --> 0:11:44.450

A.V.B.

Ja eigenlijk. Vooral In de lagere school vind ik dat het misschien moeilijker is om dat vast te stellen. Als je die kinderen in een klas hebt, dan halen ze 7 of 8 op 10, hè? Ook als ze maar even willen luisteren wat de leerkracht gezegd heeft. Ja dan halen ze dan wel. Dus daar eigenlijk, daar hadden ze misschien... Ja, had een school dat moeten erkennen. Ik weet het niet.

0:12:14.540 --> 0:12:16.560

A.V.B.

Het zou veel opgelost hebben, ja?

0:12:19.790 --> 0:12:34.340

A.V.B.

Het zou, ja ik, Ik denk als ik nu hoor en nu lees over hoogbegaafdheid, dan zo een vriendin van mij is dat een paar jaar geleden mee afgekomen. Ze zegt, A. dit boek moet je eens lezen, ik zie het bij uw kinderen. Het zou goed geweest zijn, had ik daar toen maar meer aandacht aan gegeven. Ja had ik dat maar, maar dat was niet zo, Geert, dat mocht niet.

0:12:50.100 --> 0:13:0.990

A.V.B.

Dat was van "wees bescheiden, kom niet boven het maaiveld uit". Nee ja, papa was al internationaal aan het werken. Mama had een eigen zaak, Dat was al erover voor velen.

0:13:11.640 --> 0:13:14.580

Geert Conard

Als ik vandaag interviews doe met schooldirecties of met leerkrachten... Dan is meestal het allereerste wat ze mij vertellen van "ja, hoogbegaafd, dat is iets waar we echt nog opleiding en vorming voor nodig hebben, want daar kennen we eigenlijk zeker niet voldoende van".

Dat is hetgeen wat ik vandaag hoor.

0:13:35.660 --> 0:13:54.830

A.V.B.

Ja, mijn aanvoelen is altijd geweest van rustige kalme kinderen die intelligent zijn. Die moeten en die mogen blij zijn, die hebben alles wat ze willen hebben. Alleen zo was het toen. En die moeten rekening houden met de kinderen die minder kunnen. En ik heb nu zoiets van, Ik heb mijn kinderen kansen ontzegd. Omdat ik niet genoeg heb aangepast. Ja, Het was zo. Je bent slim, wees gelukkig en pas u aan aan de rest van de klas. Nee, nee, nee. Eigenlijk hadden zij ook nood aan ondersteuning.

0:14:12.310 --> 0:14:34.120

Geert Conard

Ja, dat is een misvatting die toch bij een heel aantal scholen zat. In de voorbije decennia dat ze dachten van ja, die kinderen die heel slim zijn, die komen er wel, daar moeten we niet te veel aandacht aan besteden, terwijl de kinderen die aan de andere kant van dat spectrum zitten. Ja, daar gaan we wel veel aandacht aan besteden zodat die ook mee kunnen.

0:14:34.670 --> 0:14:34.980

A.V.B.

Ja.

0:14:37.460 --> 0:14:40.50

Geert Conard

Ik denk als ouder kunt je dat ook niet alleen, hè? Je kunt als ouder wel het nodige doen en de juiste school zoeken en de juiste ondersteuning zoeken. Maar ja, Je moet ook een school hebben die natuurlijk mee wil.

0:14:53.510 --> 0:14:58.370

A.V.B.

Het was vooral de sfeer van dat hè, je hebt al een kind met beperking. Wees braaf en knik. En kleur vooral niet teveel buiten de lijntjes.

0:15:16.480 --> 0:15:23.860

A.V.B.

En dan ja, in het middelbaar hebben ze dat alle twee wel gedaan, buiten de lijntjes gekleurd, hè?

0:15:25.600 --> 0:15:30.940

A.V.B.

Ze hebben alle twee het zesde middelbaar gebist.

0:15:34.40 --> 0:15:49.460

A.V.B.

Alle twee in het laatste jaar. Alleen, Z. is gedurende 5 jaar slechts parttime naar school geweest. M. is ook twee of drie jaar parttime geweest. Eerst zonder goedkeuring, maar uiteindelijk ook met goedkeuring van de school.

0:15:51.440 --> 0:15:56.480

Geert Conard

Ik hoor u ook al meerdere keren zeggen dat je ergens een beetje druk voelde. Dat ge u moest inhouden en dat het allemaal moeilijk genoeg was. En van wie kwam die druk dan vooral?

Kwam dat ook van de school of was dat vooral de omgeving, familie, vrienden?

0:16:11.910 --> 0:16:21.680

A.V.B.

Jawel van de school. Allee, In de lagere school kwam de druk van de school en ook van de assistent Alleen Geert, daar zou ik eens een boek over moeten schrijven, hè. Over je kind met een zware fysieke handicap, inclusief op school krijgen.

0:16:31.970 --> 0:16:37.930

A.V.B.

Voor de mensen die rondom M. bezig waren, deed ik elk jaar een feestje. Ik had elk jaar een feestje van 10 tot 15 Mensen. Hulpverleners die s morgens aan de deur kwamen en terwijl ik nog wakker moest worden binnenkwamen en die hadden allemaal wel wat te zeggen, hè. En er zijn er een paar die ja echt wel, ja, daar misbruik van gemaakt hebben, hè? Om hun ideeën vorm te geven, hè?

0:17:10.800 --> 0:17:19.380

A.V.B.

Dus bijvoorbeeld, ik heb ooit gepraat met de lagere school. M. zat in de laatste kleuterklas. En, we moesten dus bespreken hoe dat zij naar het eerste studiejaar zou gaan en dan is dat een bespreking met 10 Mensen met een normaal kind. Gaat dat zo? Die leerkracht van het eerste studiejaar heeft letterlijk tegen mij gezegd van "Mevrouw, is het niet UW ambitie dat dit kind in het normale onderwijs terecht komt?" Ik heb daarop geantwoord, kijkt naar het kind. Ik heb haar glimlach gezien toen ze hier de eerste keer In de kleuterklas kwam en de uitdaging kreeg. De intellectuele uitdaging die ze had van de andere kinderen.

0:18:14.100 --> 0:18:24.830

A.V.B.

Ja, dat is toch wel erg en dan ja verwaarloos je misschien de zoon op dat moment, dan zit je daar. Dump je daar een beetje, maar mevrouw is ook eerste van de klas voor komen te zagen.

0:18:35.120 --> 0:18:40.110

Geert Conard

Je had natuurlijk wel een beetje de pech dat het een zeer moeilijk verhaal was. Dat maakt het allemaal nog ingewikkelder en maakt het nog moeilijker om de school te overtuigen.

0:18:50.490 --> 0:19:0.70

A.V.B.

Ik heb altijd het gevoel gehad dat ik op mijn school dankbaar moest zijn op mijn blote knieën, omdat ze M. op school namen. Nou, als dat al veel moeite gekost had, dan begrijp ik dat wel. Veel moeite, er was altijd een assistent en ik moest de mensen altijd overtuigen. Nadien zeiden de meeste leerkrachten van kijk, met M. In de klas en zeker met die extra hulp... was M. een makkelijker kind in de klas dan iemand met autisme of ADHD, of Ik weet niet wat. Maar het was een mindset van de leerkrachten die er moest zijn. Want "Er is iemand in mijn in mijn klas", hè, die op mijn vingers komt kijken.

0:19:41.370 --> 0:19:41.640

Geert Conard

Ja.

0:19:47.640 --> 0:19:49.750

A.V.B.

Maar ik moet zeggen, in het middelbaar Geert. Omdat ik heel hard ingezet op communicatie.

En omdat er ook een persoonlijke connectie was. Dat liep goed. En als ik in het lager altijd moest overtuigen van mijn goede wil, dat heb ik eigenlijk in het middelbaar nooit moeten doen.

0:20:13.830 --> 0:20:17.100

A.V.B.

En eerlijk gezegd, Dat is nu misschien heel cru, maar als kinderen daar zitten, in K., dat is een school die gekend is als een school voor dikke nekken kinderen, allemaal ouders met een dikke auto en een carrière en zo. Yes, Het is niet zo, maar daar voelde de kinderen zich beter thuis dan in het schooltje, hè? Want daar waren wij als ouder uitzonderingen, hè?

0:20:52.700 --> 0:20:54.600

A.V.B.

En in het middelbaar waren wij heel normale Mensen, hè?

0:21:3.680 --> 0:21:21.540

Geert Conard

Ik moet zeggen, ergens wijkt het wel af van de andere verhalen die ik gehoord heb. Ik krijg heel dikwijls opmerking over in het lager moet je één leerkracht overtuigen, maar op het moment dat je naar het middelbaar komt, dan moet je er 10 of meer overtuigen en daar zijn er altijd wel enkele bij die niet mee willen. Dat hangt er dan een beetje vanaf voor welk vak dat het is, want anders kan dat ook heel hard vastlopen.

0:21:26.830 --> 0:21:32.410

A.V.B.

Ja, ja, maar wij hebben altijd heel veel contact gehad met de zorgleerkrachten. En, wij hadden in het middelbaar fantastische zorgleerkrachten. En omdat ze zo snel overtuigd waren. Naar een andere school gaan is iets waar ik vrij snel van overtuigd ben, ik heb intelligente kinderen, dus we gaan er ook alles aan doen om die kinderen dat diploma te geven? Dat is een ander verhaal natuurlijk, hè?

0:22:8.790 --> 0:22:11.600

Geert Conard

Ja, Dat is inderdaad een ander verhaal, absoluut.

0:22:17.110 --> 0:22:23.430

A.V.B.

Maar, allee ja, in de middelbare school kan ik alleen met die zorgleerkrachten praten. Maar dat is misschien de kracht van sterke zorgleerkrachten. In de lagere school was het ook zo. Die spelen een grote rol.

0:22:59.520 --> 0:23:10.860

A.V.B.

Ja in het middelbaar waren de leerkrachten overtuigd dat de kinderen daar juist zaten, in tegenstelling tot in de lagere school.

0:23:11.600 --> 0:23:18.900

A.V.B.

Er is ooit een hele zware school discussie geweest. Ja M. kon niet mee he, het was moeilijk voor M. om naar het verdiep te gaan. En, dat was pedagogisch onverantwoord, maar vanaf het derde studiejaar zaten de kinderen op het verdiep. Het was pedagogisch onverantwoord voor die kinderen in het derde studiejaar, om ze ook op het gelijkvloers te laten. Ik bedoel, die discussies hebben wij gehad. Alleen, we hadden die beperkte manier van nadenken. De leerkracht die zegt van "nee, M. kan geen 10 keer haar naam schrijven, dus ze gaat niet naar het huppelklasje". Ja, maar M.. Die kan het eigenlijk wel. Die weet hoe dat de naam geschreven is, zonder dat ze hem zelf geschreven heeft hè? Ja, nee, dat kon niet. En die beperkte geest, daar moesten we het mee doen. Alleen die beperkingen waar we altijd over moesten. Die had ik niet meer in het middelbaar.

0:24:40.200 --> 0:24:44.230

Geert Conard

En als we nu niet kijken naar M., maar naar uw zoon, wat zijn daar de meest bepalende factoren geweest dat er dingen mis gingen?

0:24:55.990 --> 0:25:0.600

A.V.B.

Ja ik denk dat het hier ging om de kern van zijn intelligentie.

0:25:2.300 --> 0:25:7.310

Geert Conard

Het was niet opmerken of gewoon te zeggen van nee, we geloven het niet.

0:25:13.110 --> 0:25:15.580

A.V.B.

Het niet opmerken.

0:25:16.950 --> 0:25:23.380

A.V.B.

Ook in het middelbaar, allee, zowel op het einde van de lagere school als in het begin van het middelbaar. Dat was een gast die gewoonweg meer uitdagingen nodig had. En, dat is te weinig opgemerkt.

0:25:38.210 --> 0:25:41.540

A.V.B.

En Ik ben daar vandaag nog over bezig geweest, hè? Iemand met hoogbegaafdheid en daar wat autisme bij... en zeker bij kleine kinderen die hebben heel snel teveel prikkels. Maar die hebben langs de andere kant ook vaak te weinig prikkels.

0:25:57.320 --> 0:26:5.350

A.V.B.

Ik heb dat nu bij een vriendin, waar ik het kan zien. Ik zie dat bij de zoon van mijn kinesist. Ik zie dat.

0:26:6.680 --> 0:26:15.850

A.V.B.

Ja, dat gaat over teveel en te weinig prikkels en daar eigenlijk als begeleider de juiste mix in vinden.

0:26:20.570 --> 0:26:20.860

Geert Conard

Ja.

0:26:32.600 --> 0:26:34.770

A.V.B.

Dat is de bore out en de burnout. Daar een evenwicht in zoeken en dat is niet gebeurd.

0:26:41.290 --> 0:26:44.150

Geert Conard

Nee, Maar dat is wel 100% juist. Ja, absoluut.

0:26:56.670 --> 0:27:1.800

A.V.B.

En godverdomme, dat is iets anders dan zeggen dat het gemakkelijk is als je hoogbegaafd bent he?

0:27:5.530 --> 0:27:5.750

Geert Conard

Ja.

0:27:7.470 --> 0:27:10.240

A.V.B.

Geert, ik was zelf 35 toen voordat ik het door had, hè?

0:27:16.690 --> 0:27:24.990

Geert Conard

Dat gebeurt meer hoor. De meeste mensen die op latere leeftijd ontdekken dat ze hoogbegaafd zijn, is wanneer dat ze zelf beginnen te lezen en te zoeken, omdat ze met een hoogbegaafd kind zitten.

0:27:32.110 --> 0:27:32.370

A.V.B.

Ja.

0:27:36.150 --> 0:27:41.150

Geert Conard

En zoals onder andere Tessa Kieboom het zegt in haar boeken, onder een appelboom liggen geen peren, het is al lang wetenschappelijk bewezen dat hoogbegaafdheid ook erfelijk is.

0:27:52.410 --> 0:27:56.940

A.V.B.

Tuurlijk, en zowel erfelijk als je geeft dingen mee, hè?

0:28:0.680 --> 0:28:26.940

A.V.B.

Ja ook interesse, hè? Toen de kinderen nog klein waren vertelde ik de boeken van Jane Orwell aan de kinderen, ik las ze voor. Ze konden zelf die boeken nog niet lezen he, ze waren dus denk ik 4 of 6 jaar. Ik las overdag de boeken tijdens de vakantie en s avonds vertelde ik het verhaal. Allee, ik bedoel dat zijn geen verhalen voor een kind van 4 en 6 hè?

0:28:29.270 --> 0:28:29.550

Geert Conard

Nou.

0:28:30.820 --> 0:28:34.470

A.V.B.

Of hoe oud was ze toen we in Rome waren? Toen waren ze 6 en 8. Bernini. We vertelden s avonds aan tafel het Bernini mysterie. Ik bedoel zo triggert het ook hè? Ik heb dat nooit bewust gedaan, hè.

0:28:50.710 --> 0:28:52.670

A.V.B.

Ik had verdomme nog meer bewust moeten doen.

0:29:6.770 --> 0:29:9.540

A.V.B.

Waar ik nu heel fel mee bezig ben met mijn zoon zijn fysieke uitdagingen. Omdat ik denk teveel prikkels en te weinig. Die burn out en die bore out. Ik zeg niet dat dat voor elk kind is. Maar ik begin voor mezelf te merken en ik merk dat ook bij hem. Dat fysieke uitdaging, dat dat helpt de stress naar beneden krijgen.

0:29:37.110 --> 0:29:41.360

Geert Conard

Soms zeker wel, dan merk ik ook bij mijn dochter, die ook nog altijd aan de scouts gaat.

0:29:52.540 --> 0:29:56.450

A.V.B.

Toen hij 10 jaar was. 's Morgens gaan schermen, s middags gaan basketten en dan naar een fysiek spel bij de scouts geweest. Dat was een eerste keer dat hij pompaf thuis gekomen was, het was schitterend.

0:30:14.630 --> 0:30:17.920

A.V.B.

Eigenlijk, ja, als ouder, ik wist niks, Geert.

0:30:19.990 --> 0:30:23.760

Geert Conard

Dat is eigenlijk zo voor elke ouder van hoogbegaafde kinderen. Het is zoeken zoeken zoeken. Je vindt nergens kant en klare handleidingen, plus elk hoogbegaafd kind is ook zo verschillend. Als je alleen al puur kijkt naar het IQ, hè? Vanaf 130 spreken we over hoogbegaafdheid, Maar het gaat wel tot boven de 200. Als je dat gewoon omdraait naar de andere kant, dan zit je al volledig bij zwakbegaafden. Dat spectrum is zo groot en zo breed. Hoogbegaafde kinderen zijn zo verschillend. En toch komen we diezelfde eigenschappen heel vaak opnieuw tegen.

0:31:9.850 --> 0:31:22.70

Geert Conard

Maar om een voorbeeld te geven vanuit andere interviews. Een leerling die uitzonderlijk

hoogbegaafd is, dus boven de 145, die worden natuurlijk wel veel gemakkelijker opgemerkt. Terwijl een hoogbegaafd kind met een IQ van 130, die gaat heel dikwijls gewoon gezien worden als een leerling die goed bezig is.

0:31:38.290 --> 0:31:47.890

A.V.B.

Z. heeft net toen hij ziek was en dat hij opgenomen was in Gasthuisberg, toen heeft hij IQ testen gedaan en heeft hij ook autisme testen gedaan. En, die waren negatief.

0:31:59.380 --> 0:32:9.860

A.V.B.

Omdat hij niet functioneerde hebben we hem laten opnemen in een daghospitaal. Uit zijn gedragingen hebben ze dan gezegd, van ja, hij zit zeker op het spectrum.

0:32:14.250 --> 0:32:18.520

Geert Conard

Die langdurige observaties. Dat is ook de enige test die eigenlijk vandaag nog echt nuttig geacht wordt om hoogbegaafdheid te testen.

0:32:25.240 --> 0:32:31.30

Geert Conard

Omdat ja bijvoorbeeld die faalangst. Iemand met veel faalangst kan een IQ test niet afleggen. Alleen al het feit dat het tegen de tijd is... voor mijn dochter zou dat al catastrofaal zijn.

0:32:42.790 --> 0:32:44.550

A.V.B.

Z. kan dat normaal wel, slechts af en toe niet. M. niet, die flipt ook. Op hoeveel examens op de unief dat die Blackout heeft afgegeven. Dat willen we niet weten.

0:33:8.0 --> 0:33:12.770

A.V.B.

Weet je dat ik uit een milieu kwam waar meisjes niet studeerden? Dus toen ik naar de unief ging, ik moest er door zijn. Dat heeft mij psychisch veel pijn gekost, hè, want ik begon altijd veel te laat met studeren. Maar als het veel te laat was, dan gaf ik er wel een lap op dat ik er door was.

0:33:35.560 --> 0:33:40.20

A.V.B.

En, elke keer, op elk examen heb ik gevochten als een Leeuw. Maar ik moest wel he, ik moest uit mijn dorp weg hè, mijn kinderen niet, hè?

0:33:48.780 --> 0:33:56.890

A.V.B.

Alleen, Dat was ons verwijt. Ja, mama en papa beter dan jullie gaan we nooit worden. Jullie hebben de lat wel hoog gelegd, hè?

0:34:29.700 --> 0:34:33.520

Geert Conard

Langs de andere kant. Je kunt de lat niet hoog genoeg leggen, hè? Te laag is nooit goed.

0:34:40.320 --> 0:34:44.850

A.V.B.

Ik vond van mezelf niet dat wij de lat te hoog gelegd hebben. Was zeggen dat ze alle twee intelligent waren te hoog? We hadden zoiets van... gebruik uw talenten, hè?

0:34:58.620 --> 0:35:3.0

A.V.B.

We hebben nooit gezegd "Je moet eerste van de klas zijn", of "Je moet zoveel punten hebben". Dat hebben we nooit gedaan. Maar wel gebruik je talenten en zet u klein beetje in, hè?

0:35:9.920 --> 0:35:13.680

Geert Conard

Ja, Dat is wat wij ook altijd zeggen tegen de dochter. Als we zien dat je uw best doet is het goed. Je mag studeren wat uw interesses zijn, wat je wilt studeren.

0:35:30.930 --> 0:35:34.750

A.V.B.

Ik hoop dat je er iets mee bent, dus het was geen heel typisch verhaal.

0:35:36.450 --> 0:35:41.550

Geert Conard

Nee, Maar dat hoeft ook niet, hè? Het is net interessanter als ik wat echt verschillende verhalen heb. Maar er zitten zeker heel nuttige zaken in die Ik kan gebruiken. Ja, absoluut.

5.6 Transcriptie interview met E.H. (directie en leerkracht)

Live gesprek op 3 oktober 2023. Transcriptie via MS Word.

Ik had eigenlijk tot voor kort niet echt heel veel ideeën van wat hoogbegaafd precies was. Ik heb nu een aantal sessies gevolgd via het netwerk Talent. Daar heb ik moeten kijken van ja goed, hoe werken ze in andere scholen, hoe ontdekken ze dat er hoogbegaafde leerlingen zijn en welke acties kan je ondernemen. Duidelijk, ben ik eerlijk toch wel achter gekomen dat er nog heel weinig kennis is in onze eigen school over hoogbegaafde leerlingen of sterk functionerende leerlingen zoals het daar werd genoemd. Wat ik heel goed merk is dat leerkrachten wel een idee hebben van "Ik heb iemand in de klas die een aantal onderdelen kan skippen" of "die kan wel een aantal vragen overslaan" of "die moet voor mij niet alle oefeningen maken"... Het is bij mij gewoon ja "Hij is sterk voor de inhoud". Hiervoor zijn ze wel vrij open maar dan invullen met wat doet hij met de rest van de tijd die vrij komt daar voelen we dan... Niemand heeft echt een goed idee van hoe daag je die kinderen dan echt uit. Ja dus wat ik wel merk is meer werken met instructie tijd en studiewijzers en werktijd zoals op voorhand een vooropdracht maken die zorgt ervoor dat ze kunnen inschatten of ze al dan niet een instructie nodig gaan hebben. Dus daar zien we wel heel goed dat we op die manier eigenlijk al leerlingen zelf mee kunnen laten kiezen. Ik haal 8 op 10 op de oefening dus ik heb eigenlijk een stuk minder uitleg nodig en kan aan de slag met de oefeningen. Ik heb geen theoretische kennis meer nodig van dit onderdeel, de leerkracht moet mij niet meer vertellen hoe dat werkt. Ik weet dat al, dan kunnen ze een instructiesessie skippen. De leerlingen die wel nood hebben aan instructie die gaan mee naar de instructieruimte en de anderen blijven in de werkruimte en worden begeleid door een leerkracht die daar overblijft en die kunnen meteen aan het werk gaan. Die kunnen zelfstandig werken, die kunnen in groepjes werken, dus die kunnen elkaar ook aanspreken als ze dan toch vragen moest hebben en leerlingen die dan wel nog hebben aan instructie gaan met een leraar praten en krijgen dan eerst de standaard instructie en gaan daarna pas aan het werk. Dus we merken dat die leerlingen op vlak van bepaalde vakken bijvoorbeeld sterker eruit komen dat die daardoor al 25 minuten winst halen, want die moeten niet meer naar de instructiesessie. Wat maakt dat ze op het einde van de week soms met het springen van een aantal instructies toch wel behoorlijk wat minuten over hebben. Plus, zij zijn vaak dan ook nog een stuk sneller in het verwerken van de oefeningen. Maar dan is gevolg dat die bijvoorbeeld sneller met alles klaar zijn en dan merken we wel dat er extra noden zijn en ja wat nu. Ik heb alles al af... Als we dan geen goede manier vinden om die leerlingen te ondersteunen in zoeken naar talent ontwikkeling of ja wat ze eigenlijk graag zouden willen doen met de vrijgekomen tijd dan zijn de leerlingen aan het onderpresteren. De rest van de week gaan ze treuzelen zodat die tijd niet vrij blijft op het einde van de week want dat wordt voor hen irritante tijd hè. Als je daar niks te doen hebt. We hebben bijvoorbeeld een leerling die heel sterk was in de eerste graad die las altijd boeken dus tegen de donderdagmiddag begon die te lezen en die las gewoon aan een stuk door tot vrijdagavond prima die deed dat graag en dan mocht dat ook maar wij stellen ons ook de vraag van is dit nu wat we goed vinden? Is dit het nu? Fijn dat die graag leest en dat dat heel interessant is, dat hij nog heel veel woordenschat verwerving doet enzoverder maar Je kunt je dat geen heel jaar 1,5 dag per week laten lezen. Hij vond

dat prima maar wij stellen ons dan de vraag van is dit wat wij als onderwijs willen zijn kunnen we die leerlingen niet anders uitdagen kunnen we niet gaan kijken op welke manier dat zij met al die kennis die ze opdoen vanuit die boeken dan dingen kunnen gaan doen. Misschien. Dus, we merken wel dat we daar nog heel hard op zoek kunnen maar iedereen werkt binnen zijn eigen vak en wat doet hij dan... Als de leerlingen klaar zijn om dan vakoverschrijdend te gaan werken... Die zit nu wel juist in mijn ruimte, hoe ga ik met die leerling aan de slag hoe zorg ik dat die geprikkeld wordt. Ik heb zelf een dochter met ASS en zij is ook door haar strakke planning altijd heel erg vroeg klaar met alles, die gaat extra samenvattingen maken die gaat zich zo nog harder en meer storten op het leer onderdeel, is heel perfectionistisch erin en dan toch nog proberen hogere scores te halen dan ze al haalt en ja ze haalt dan al In de 90 en dan is ze nog niet content want Ik heb nog net niet dit of nog net niet dat en ik voel dat daar dan de druk verkeerd begint te liggen in plaats van dat zij getriggerd wordt om misschien aan verbreding te doen of verdieping te doen. Ik weet het niet volledig en als team kan het ook zijn dat bij de ander de kennis veel te beperkt is. Dat was ook de reden waarom ik had ingeschreven voor de sessies van cognitief sterk functionerende leerlingen en dat we ook zien dat we eigenlijk alle leerlingen dan nog vaak zo goed als alle oefeningen laten maken, net omdat ze al zoveel tijd overschot hebben. Anders ja laat hij dan toch maar al die oefeningen maken terwijl ik heel goed kan zien van ja, absoluut niet nodig want als hij oefening 1, 3 en 5 maakt, dan heeft hij alle andere niet nodig want dan zien we dat dat. Kan de wiskunde leerkracht bijvoorbeeld wel zeggen van ja, ik ga daar wel in schrappen, ik zie wel dat hij dat kan dan skip ik de rest en dan kan hij verder. Maar heel veel leerkrachten hebben het gevoel van ja je moet eerst alles afmaken om te bewijzen dat je daar sterk genoeg in staat.

Dat is inderdaad een van de misvattingen die ik ook In de literatuurstudie al een aantal keren ben tegengekomen dus dat er veel leerkrachten zijn die zeggen de leerling moet eerst alles klaar hebben Als je dan tijd over hebt dan krijg je extra terwijl dat eigenlijk net niet de bedoeling mag zijn.

Sommige leerlingen zeiden ook hè "ik werk nu langzamer want als ik alles af heb dan krijg ik gewoon extra oefeningen". Ja dan kan je beter langzamer werken en minder oefeningen moeten maken dan dat ik nog extra moet doen dus dat zie ik niet zitten ja, groot gelijk heb je want als we overladen met nog meer van hetzelfde wordt het niet interessanter, integendeel je wordt niet meer uitgedaagd.

Dat is dus ook een misvatting die ik ook al tegenkwam.

Als ik met de leerkrachten praat dan snappen ze ook wel dat het een misvatting is, maar ze zijn opgeleid om les te geven over hun vak en hebben vaak geen idee hoe ze meer uitdaging moeten aanbieden. Je moet die leerlingen triggeren, er iets mee doen. Wij hebben bijvoorbeeld een project met programmeren en doen mee met Lego-league, maar daar moet je ook al echt interesse voor hebben. Dan zeggen we als je deze oefeningen af hebt dan mag je naar het lokaal en daar staat de Lego al klaar. De wedstrijd komt eraan, ga ervoor. Maar dat is alleen interessant voor de leerlingen die daar echt interesse in hebben. Wat met de andere leerlingen die donderdagmiddag klaar zijn en geen interesse hebben in deze zaken? Die komen zelf niet met ideeën van wat zou ik graag nog willen doen want vaak zijn dat ook leerlingen die precies niet goed weten van waar wil ik me dan wel op storten. Ja en dat is dan zo'n moeilijke zoektocht naar wat vinden wij nu uit? Wat installeren wij waar dat we publiek mee trekken om te zorgen dat ze geneigd zijn om eerder klaar te zijn? Omdat er iets anders leuks of meer te wachten staat waarin dat zij zich kunnen bezighouden. Ja kunnen graven en kunnen zichzelf verliezen eigenlijk dus dat is wel een zoektocht nog meer inwerken rond talenten om te kijken van... Misschien, als we meer kijken van oké waar zitten de talenten bij de leerlingen dat we aan de hand van de talenten misschien wel bepaalde projecten of netwerken kunnen opbouwen met andere collega's en scholen die dan rond dat onderwerp misschien al iets aanbieden. Zodat we wat meer kunnen gaan zoeken want we zijn het gewoon In het verleden wel tegengekomen of eerder was heel weinig ruimte om het tegen te komen. We hebben zo ook al leerlingen verloren. Er zijn leerlingen die de school binnengekomen met het idee van oké hier hebben ze dan ruimte om zelf mee te bepalen of

ze instructie volgen of niet om eigenlijk een tijd meer ook vrij te krijgen voor talentontwikkeling te doen en als we zover zijn merken ouders van oei ze zijn toch nog zover. We zijn een startende school. We zijn nog zoekende op het vlak van wat doen we daarmee en we merken dan inderdaad dat ouders soms een heel beeld hebben van hoe dat ze hun kind soms zelfs heel individueel verwachten begeleid te zien en we hebben dan als school eigenlijk de draagkracht niet om dat zo individueel aan te pakken. Zeker niet in een startende school waar je eigenlijk iedereen nog opleidt om in dat systeem te werken. Opmerkingen als "Ik had eigenlijk echt meer verwacht dat ze voor mijn kind bijvoorbeeld Latijn zouden installeren" want daar hebben we niet op school dan had hij dat kunnen gaan doen of hij had op zichzelf dit of dat kunnen leren. Ja ze hebben gelijk we spreken dat niet tegen, we geven ook aan van ja je hebt gelijk. We zijn dan ook zover niet en dat is fijn dat je die verwachtingen wel uit en dat is jammer dat we dan de kans niet krijgen om er toch meer mee te doen. Meestal komen die eigenlijk pas zeggen dat ze andere dingen verwacht hadden als ze al besloten hebben van weg te gaan. Dat is wel jammer, want als ouders sneller en korter op de bal communiceren en aangeven van ja ik zit al een tijdje met de vraag van doen jullie daar wel op de juiste manier voor mijn kind dan heb je ook meer gelegenheden om samen te kijken van wat vinden jullie dan juiste manier en hoe is het In het verleden op de lagere school gegaan en wat kunnen we misschien installeren waar jullie verwachtingen hebben liggen of ze verder in die tijd hebben we dan niet gekregen en dan hebben die gewoon altijd wordt gezegd van ja nee we gaan naar een andere school want het is niet wat we ervan verwacht hadden en wel het gevoel van we weten nog niet wat jullie daarvan verwacht hadden dus we zijn hier nog niet in kunnen groeien. Dat is gewoon een zoektocht. Is dat ook voor een stuk niet op te vangen maar bijvoorbeeld langere of andere intakegesprekken?

En met nieuwe overleggen, ja dus, intakegesprekken zijn dan geweest bijvoorbeeld met de leerlingbegeleiding, maar we merken dan alleen daar dat de ouders te lang niet laten weten dat ze het gevoel hebben dat het niet is wat ze verwacht hadden. Dat was voorbeeld waar we spreken over twee trimesters en dan wordt dan ook specifiek gesproken over hoogbegaafdheid. Tijdens de intake op de documenten voor de leerlingbegeleiding skippen ze dan een heel stuk met vragen over achterstanden en hoogbegaafdheid. Zo ook voor leerlingen die een jaar overslaan. Hoe moet je die deftig begeleiden? Als je het niet doet en dan al die wettelijke kaders... Daarom, die kennen wij niet en hoe ze te omzeilen of zo... was bij ons niet geweten hoe dat mogelijk was dus zulke leerlingen kunnen dan wel al eens Frans meevolgen In het middelbaar of al een wiskundeles meevolgen in het middelbaar. Maar dat waren ook te kleine pleisters op de wonden om het zo te noemen. Wij hadden ook geen idee hoe dat we het veel breder kunnen trekken en daar hadden de ouders zeker gelijk in.

Als jullie als school starten in september hebben jullie dan een zicht over hoeveel hoogbegaafde leerlingen er zijn? Te weinig naar mijn gevoel. We hebben wel heel vaak aan gezegd wie een leerstoornis zoals dyslexie heeft, dus die dingen worden wel goed in kaart gebracht maar hoogbegaafdheid komt er niet als dusdanig uit.

Wat zeker al blijkt uit mijn onderzoek is dat hoogbegaafde leerlingen minstens evenveel ondersteuning nodig hebben dan de zwakkere begaafde leerlingen. Absoluut, en zeker op vlak van executieve functies bijvoorbeeld hè. Wat hij al heel vaak besproken is en waaruit blijkt dat in bepaalde situaties het toch zeer belangrijk is dat die informatie eigenlijk in september moeten weten. Maar het probleem is... die informatie komt niet van bij ouders tot bij ons want ze vullen hun papieren in en daar zijn echt de vragen waarop staat "hebben ze ook ondersteuning gehad?" en "Wat deden die?". Hoogbegaafd? Dat zijn allemaal zo'n lijstjes met vakjes, maar die blijven vaak leeg dus. Als we de intake gehad hebben en de papieren ingevuld worden, staat daarbij hoogbegaafd. Als het niet aangegeven is weten we het niet en dan detecteren we het pas achteraf tijdens de lessen, wanneer we de kenmerken opmerken. Maar we hebben nog te weinig kennis als leraren om dan echt te kunnen zeggen, dit was een screening. Dus nu blijven veel te veel hoogbegaafde leerlingen te lang onder de radar, terwijl dat er wel ondersteuning wordt opgezet voor leerlingen met andere leerstoornissen. Het ondersteuningsteam werkt ook echt bij ons op de vloer. We zijn altijd

aanwezig, maar we merken dat het zicht op die leerlingen met hoogbegaafdheid zodanig onder de radar blijft, dat daar veel te lang over gaat voordat die gespot worden en dat is een beetje het probleem.

Dat is uiteraard een klassiek probleem, de niet-gedetectedeerde hoogbegaafde leerling. Omdat we dus te weinig weten van de kenmerken en hoe ziet je het dan... Dat is wat ik in die sessies hoop bij te leren. Misschien kan ik nu al direct zeggen dat deze en deze leerlingen die de revue gepasseerd zijn in die categorie passen. Hoe komt het dat we nooit vragen gesteld hebben over een bepaalde categorie en dat we daar misschien meer moeten mee doen. We hebben echt een heel grote blinde vlek op dat vlak van kennis onder de collega's om die leerlingen eruit te halen, te observeren en te zien van hé daar moeten we mee aan de slag.

Stel dat jullie morgen wel in staat zijn om een betere werking op poten te zetten voor die cognitief sterkere leerlingen en voor de hoogbegaafden zou je dan een bepaalde manier hanteren om te bepalen wie er mag meedoen met dat programma, ja of nee?

Ik heb te weinig kennis over dit onderwerp om te durven zeggen dat ik ze zou durven of kunnen selecteren. Ik denk wel dat het systeem heel veel ruimte geeft om te zorgen dat leerlingen die de leerstof vlot verwerken ook in die categorie kunnen terechtkomen ondanks dat ze misschien niet in de categorie hoogbegaafd terechtgekomen. Leerlingen die heel punctueel werken, die heel geconcentreerd kunnen werken die kunnen we ook hun tijd heel goed laten benutten. Ook zij krijgen veel overschot aan tijd of misschien in één of andere week. Waarom zouden die leerlingen niet aan een traject mogen deelnemen? Dat zie ik niet. Ik zou daar ook gewoon weer zeggen dat zou een stuk van brede basiszorg worden waar dat leerlingen die sneller klaar zijn met hun werk en daar we zien dat ze hun werk ook goed verwerkt hebben en dat de resultaten ook daar zijn... We kunnen gaan kijken naar "leren leren" of om ze nu en dan te ondersteunen. Maar denk je als die resultaten goed zitten, net omdat die heel punctueel zijn, zich goed concentreren, kunnen werken en hun werk op tijd afkrijgen, dan horen die ook tot de categorie. Hoe kunnen we jou uitdagen? Moet je daar hoogbegaafd voor zijn? Nee, voor mij niet nee.

Dat vind ik een zeer goed antwoord. Er zijn scholen die heel strikte regeltjes hebben voor toegang tot de kangoeroeklas. Er zijn scholen waar ze heel erg vast hangen aan die IQ testen, terwijl al die testen eigenlijk absoluut niet geschikt zijn om te bepalen of je hoogbegaafd bent.

Totaal niet want kijk bij mijn dochter met autisme. Ze zit ook bij ons in het systeem en naar die IQ-scores zat ze eigenlijk gemiddeld maar als hij het ging uitsplitsen tussen wetenschappelijk onderdeel of taal onderdeel was het zwaar bovengemiddeld in het wetenschappelijk onderdeel en onder gemiddeld in het taal onderdeel en dan is er ook nog de wetenschappelijke richting en daarin blijkt zij ook enorm uit en de taal richting is ook gewoon niet haar ding maar die is op het einde van de week wel ruim klaar en ook daar scoort zij genoeg dus die moet niet per se nog uitgedaagd worden om daar meer in te scoren want dat is ook gewoon haar ding niet maar die zou wel echt uitgedaagd kunnen worden en in een wetenschappelijke richting met andere dingen of meer dingen of een uitdaging te vinden waar dat ze echt er een ei kwijt kan en dat is wel echt de uitdaging voor ons.

Er zijn ook best wel een hoop hoogbegaafde leerlingen met zware faalangst. Als die zo een test afleggen dan scoren die zwaar ondermaats.

Als je die ondersteuning beter zou kunnen opbouwen en iedereen die het kan gebruiken zou mogen meedoen, zou je die dan zelf als groep behandelen?

*Hier was de transcriptie jammer genoeg vastgelopen. E.H. heeft enkel nog aangegeven dat ze binnen de verrijkgroep eerder enkele verschillende projecten zou organiseren, waarbij de leerlingen dan volgens hun eigen interesses een keuze konden maken.

5.7 Transcriptie interview met M.H. en M.D.W. (directie en leerkracht)

Live gesprek op 10 oktober 2023. Transcriptie via MS Word.

Wat is wat is uw focuspunt? De vraag op zich gaat over hoe misvattingen over hoogbegaafdheid eigenlijk de communicatie gaan beïnvloeden tussen die partijen ook die ik genoemd heb maar ook een beetje welke gevolgen heeft dat bijvoorbeeld. Dat heeft eigenlijk vooral te maken met niet weten hè. Ik kan daar niet veel van en zeker een hoogbegaafde In de klas, die willen niet graag dat je daar dom tegen praat maar slim tegen praat. Het maakt niet uit, maar "Ik kan niet op de juiste manier praten met de leerling", dat zal de onderzoeksvraag zijn. Als je het niet kent of zo, dan is er veel mis. Dat kan een miscommunicatie zijn en ook wat er dan gezegd werd in verband met die directieleden. De vraag door Geert werd gesteld "Gaan directieleden anders kijken naar hoogbegaafde leerlingen dan leerkrachten" en het antwoord was eerst neen, maar nadien kwam een vraag over het beleid en toen heb ik (M) geantwoord hè. Dus iemand vroeg toen kunnen we een traject op maat uitwerken, gaat dat zonder een beleid te hebben en daar heb ik ook gezegd nee want uiteindelijk alles wat dat doet in een school of in een bedrijf daar heb je een kader voor nodig. Je kunt niet zomaar adhoc alles verzinnen en binnen dat kader kun je inderdaad zeggen van ja, we gaan hier op maat werken, daarvoor is wel een sterke visie nodig hè en een zorgcontinuüm en die dingen en toen is dan de terugkoppeling gekomen naar directieleden. Die zullen er mogelijks anders naar kijken wanneer dat leerkrachten met hun leerlingen wel aan de slag gaan rond die hoogbegaafd en echt op klasniveau werken. Maar dat het nog niet op schoolniveau implementeert is dus ja. Ik denk dat daar een verschil in kan zijn. Of andersom. Of andersom kan ook ja dat de leerkrachten niet mee zijn en dat het team het wel kan zijn. Het kan zijn dat je als directeur een heel sterke visie hebt van "wij gaan inzetten op hoogbegaafdheid" maar als sommige leerkrachten dan niet mee willen. Mijn eerste vraag zou zijn, wie gaat dat hier doen, want je hebt mensen nodig natuurlijk. Als ik daar de gewone leerkrachten in zet die geen notie van HB heeft... Maar ik denk soms dat de eerste die mee zijn zelf een beetje HB zijn, maar dat wil je net niet he. Je wil iedereen mee. Je wilt net de gewone leerkracht mee aan boord brengen. Maar ja dan is het zoals met alles dan heb je toch vorming nodig. Dat is ook zo, want ja Geert je mag dat gerust weten hè. Wij hebben hier ook excellentie trajecten en ook hier wordt er soms gepraat over hoe kunnen wij die studenten nog meer ondersteunen en de eerste stap is hetgeen wat M. zegt. We moeten natuurlijk onze lectoren op de hoogte brengen van wat is dan nu juist. Ik heb twee weken geleden op Corda Campus sessies gegeven over hoogbegaafdheid en daar waren heel wat leerkrachten aanwezig en iemand vroeg mij ook "hoe gaan jullie ermee om In de lerarenopleiding" en zitten die daar echt In de les. Ik heb vorig jaar ook een paar sessies in lessen gegeven van een aantal collega's. Maar dat is heel basis natuurlijk. Ik ben geen expert hè. Maar dat is een eerste stap dus helemaal belangrijk. Het team moet beseffen dat je niet meer praat tegen een klassiek gezin tegenwoordig. Diversiteit, gescheiden ouders, ... of die dat moet allemaal in die didactiek zeggen dat ze het goed hebben gedaan. Misschien toch iets om op te nemen bij de pedagogen hè. Als ik daarover nadenk om dat PG zo'n succes was, er moeten er ook veel zijn die hoogbegaafd zijn. Er zou er gemiddeld toch eentje zitten in elke klas. Dus ongeveer per 30 leerlingen eentje. Er zijn inderdaad ook scholen die expertklassen apart maken en wanneer dat die scholen de naam krijgen van "oh daar hebben ze een gepast traject" dan gaan ze meer HB leerlingen in die school krijgen, wel logisch. Hoe ga ik ze aanpakken. Ik denk dat we alles te zeer ad hoc bezig zijn, dat HB leerlingen niet kon scoren ... de vraag is natuurlijk... moeten wij dit in onze lerarenopleiding stoppen hè. Als we naar de kern gaan, back to basics, dan weet je dan blijf je zelfs met die twee onderwijsvakken zitten. Het gaat echt vaak om inhoud van de didactiek en er zijn stemmen die opgaan om meer ondersteuning te bieden. Dat is zo ook in het werkveld hè, dus die mensen komen daar allemaal vanuit een bepaald bepaalde achtergrond hè. Ik heb

ook soms mensen die in de klassituatie geconfronteerd zijn geweest met hoogbegaafde mensen en dan is die interesse er wel. Dan zien ze de noodzaak in, maar als je die niet ziet ja dan ga je daar ook minder snel over nadenken en zeker als je zegt van "Ik heb hier een klas van 30 leerlingen" en ik weet niet goed wat die hoogbegaafdheid inhoudt, ja begin dan maar. Als er dan een enkele ouder komt van "ja maar mijn kind en die heeft wel een traject op maat nodig" vaak is het uit onwetendheid maar die onwetendheid moeten we eruit krijgen. Daarom is het wel interessant met het leersteundecreet hè, dus dat daar wel ook aandacht uitgaat naar "We moeten ook naar boven toe" ondersteunen voor de cognitief sterk functionerende leerlingen, waar ik voorzichtig in ben in die termen want daar zit veel onder en dat wordt altijd gekoppeld aan de leerprestaties waar we dan wel aandacht voor moeten hebben want ik heb gisteren toevallig nog samengezeten met directieleden van de CLB 's in Limburg. Terwijl ik dan een sessie geef over hoe begrijp je het dan. Het staat er wel degelijk in. Ik zat in die focusgroepen rond kwaliteitszorg wanneer dat het leersteundecreet werd opgericht om het eigenlijk te hebben over die sterk functionerende en ook daar werd dat vermeld. Alleen over dat stukje dat elementje uit het leersteundecreet werd gepraat terwijl als je dan ziet bij het CLB wordt het al gezien als van automatisch staat het erbij. Dat is Natuurlijk jammer, maar daarom moeten we dat zoveel mogelijk herhalen, herhalen, herhalen hè en Ik denk dat dat een heel belangrijke eerste stap is en pas dan ga je dat communicatie stukje goed toepassen denk ik. Ik denk dat dat het belangrijkste is en dat dan misschien wel een onderdeel kan zijn van je onderzoek, dat je zegt van "kijk ik ga hier toch eens een aantal mensen bevragen in een aantal scholen, hetzij stagescholen of een aantal scholen waarmee je contact hebt of zelfs nog niet. Aan de ene kant scholen die al wel langere tijd met hoog begaafden bezig zijn maar aan de andere kant scholen die er nog niks over weten maar er wel voor open staan. Misschien moet je daar wat sessies geven en eens kijken wat het effect daarop is en hoe gaan ze daar dan mee om. Ik weet niet of dat erin zit hè... Ik geef maar iets aan, maar dat kan misschien wel. Er zit nog heel veel in op dit moment. Maar dat kan misschien wel interessant zijn om daarmee aan de slag te gaan op een personeelsvergadering, dat je een half uurtje erover spreekt. Dat is al waardevol, want ik had op de Corda Campus eigenlijk ook maar een half uur dat ik voluit kon spreken over hoogbegaafdheid en dan vragen die mensen zeiden ook allemaal "Dat is redelijk veel te kort we wilden er meer over weten nu". Het is zo... de bedoeling is eigenlijk van de bachelorproef dat ik daar uiteindelijk met een soort model ga komen. Een model dat wil laten zien hoe dat die misvattingen zich verhouden ten opzichte van elkaar van die verschillende actoren. Want stel jij bent leraar voor u is dat heel interessant om te weten maar waar zit die leerlingen en die ouders. Met wat zitten die in hun hoofd als ze praten over hoogbegaafdheid want dat schijnt misschien iets totaal anders te zijn dan wat in uw hoofd zit dan is die communicatie niet optimaal. Dat is zeer moeilijk natuurlijk, want hoogbegaafde leerlingen zijn leerlingen die een zeer asynchrone ontwikkeling hebben absoluut, nu ja Tessa Kieboom sprak nu ook tijdens de sessie hierover en ook wel over de 3 types. Er zijn er natuurlijk nog hè, dat is fluïde en je moet een beetje zien, je mocht ze niet zomaar in hokjes plaatsen, maar zoiets kan wel handvatten geven. Maar dat is altijd met 1 grote maar hè, dus ja dat kan wel, want ook dat kan weer misconcepties In de hand werken hè. Van oei die past er niet hier in dit stukje of met die ouder heb ik dat aan de hand. Ik probeer te komen tot iets zoals bijvoorbeeld een vendiagram met 3 cirkels en waar ik dan ga zien van... kijk oké scholen en leerkrachten die gaan we waarschijnlijk iets dichter bij mekaar komen qua misvattingen die er bestaan maar die zullen anders zijn als die bij leerlingen en hun ouders. Dat is uw onderzoek, maar het resultaat, dat moeten we eigenlijk noemen, dat moet worden gebruikt worden bij die communicaties. Stel je hebt als leerlingbegeleider bijvoorbeeld al een keer samengezeten met de ouders van ene hoogbegaafde leerling en daar werkt het totaal niet. Ja dan is dat misschien de moeite om te bekijken van waarom werkt dat niet. Ja, maar die zitten meer daaraan te denken en dat zijn de problemen waar ze echt mee in zitten terwijl ik hier over totaal andere problemen bezig ben. Is het dan niet interessanter dat je inderdaad zo'n model maakt, maar aan de andere kant dat je een soort van handleiding voorziet met een aantal tools? Dat is een gevolg, ja, ik ben momenteel de enige student van Education

die ook in het excellentieprogramma zit en daarin ga ik een boek maken met praktische adviezen en concrete antwoorden. We moeten toch eens kijken om dat te bespreken met H.L. Wij waren ook aan het kijken hoe dat we die excellentietrajecten nog meer op maat kunnen maken van de hoogbegaafde studenten want op dit moment is dat nog niet zo herkenbaar. Ik weet niet hoe jij daarbij bent gekomen, bij dat excellentieproject? Ik ben daarvoor gevraagd, maar als ik jullie een belangrijke tip mag geven... als jullie terug aan tafel gaan zitten met al die hogescholen en al die universiteiten doe alstublieft iets aan de kost. Dat ik moet extra betalen voor de studiepunten van een extra vak vind ik oke, maar ook nog eens inschrijvingskost is echt wel duur. Voor amper 4 zaterdagen les te volgen betaal ik weer nog € 400 extra. Dat is eigenlijk niet in verhouding. Oke, ik ga dat hier al eens opschrijven. Dat is iets dat heel simpel had kunnen overheen gekomen worden tussen al die hogescholen. Ik heb daar vorig jaar die inschrijvingskost betaald, ik betaal nu opnieuw die inschrijvingskost en ik vind het eigenlijk veel geld, want die vaste kost zal 260 of zoiets zijn, dat heb ik nu al twee keer moeten betalen. Terwijl ik hier ook meer dan € 1.000 betaal. Dat is iets wat ik ook met H. ga bespreken. Het boek zal dus wel degelijk op basis zijn van het model wat ik als resultaat beoog van de bachelorproef. Dat model moet openstaan voor verder onderzoek in alle mogelijke richtingen. Ik werk zelf verder in één richting en schrijf dan dat boek. Het zou wel misschien interessant kunnen zijn om daar ook vanuit een aantal casussen te vertrekken. Daarvoor ga ik ook die interviews gebruiken. Natuurlijk, ja en dan kan je echt vanuit een concrete casus per hoofdstuk naar dat advies toe werken... observatie en signalering een aantal van die dingen ja hoe kunt je verbindend communiceren. Dat is eigenlijk wel interessant dat didactisch maatwerk het stukje over compacte verrijken verdiepen kan daar ook bij. Ik denk dat het belangrijk is om het compact te houden, dus dat het compact blijft en dat er echt tools in staan. Zo'n kader is belangrijk maar dan willen ze de tools, dus heel praktisch aanpakken. Eerst een theoretisch stuk en dan de concrete tools vanuit de cases. Vorig jaar was het eerste jaar voor het postgraduaat en ik heb heel veel mailtjes gekregen van mensen die niet deelnamen maar gewoon het fijn vonden dat het postgraduaat er kwam en op een gegeven moment was dat een oude schooldirecteur dus iemand die die met pensioen was die had mij een boek opgestuurd dat hij ooit had geschreven. Dat was een boek, ik heb het thuis nog liggen en kan het eventueel wel bezorgen, met allemaal verhalen over wat hij doorheen zijn carrière had meegemaakt met die hoogbegaafde kinderen. Dat is echt ja, gewoon allemaal opgeschreven, al die verhalen staan daarin. Dat is soms een beetje langdradig maar daar ontbreken dus bijvoorbeeld tools. Als je zo eerst van een casus kan vertrekken dan lijkt me dat wel interessant. Misschien heel erg samenvatten. De bedoeling van de bachelorproef is om daar tot een soort model te komen over die communicatie. Zo van met welke misvattingen zitten die leerkrachten, met welke misvattingen zitten die studenten en die ouders. Omdat je dan kunt zien hoe die ten opzichte van elkaar zich verhouden, en dat moet op zich een goede basis zijn voor verdere onderzoek in alle mogelijke richtingen. Dit is nog niet eerder gebeurt hier volgens u? Nee. Ikzelf zit ook in het excellentieprogramma. Alleen wel dat model oké, ik zeg maar leerkrachten willen toch weten hoe moet ik daar echt mee aan de slag. Ik zeg kunt u geen handleiding of zo maken? Wat is er al? Er bestaan inderdaad allerlei zaken maar dit gaat over communicatie. Als je onderwijs op maat wil brengen is dat vooral compacten verrijken verdiepen breed testen... ja dat bestaat inderdaad zeer veel hè. Dat gaat dan echt over hoe geef ik les aan een hoogbegaafde leerling ja daar gaat dit verhaal helemaal niet over en hij wil meer op het verbindend communiceren ingaan dat soort zaken over het communiceren tussen onderwijs en de studenten en de ouder van hoe gaan we dat beter laten matchen. Een concreet voorbeeld? Ik kan er eentje pakken die niet uit de verhalen komt bijvoorbeeld sommige ouders hebben al een heel traject afgelegd voor ze eindelijk voor zichzelf aanvaard hebben van goed dat kind is hoogbegaafd en daar moeten we iets mee doen en dan komt hij in een school waar ze 20 keer te horen krijgen "cognitief sterk presterende leerlingen". Maar ja ik heb nu net aanvaard dat het hoogbegaafd is en hier lopen we dan al vast op een mentale blokkade. Dus soms zijn het ook kleine dingen. Wat we daar straks ook vernoemd hebben, dat een kind wel extra uitdaging krijgt, maar dat komt bovenop

alle andere leerstof. Dat gebeurt regelmatig, dat klopt hè en dan wordt er gezegd van... ja maar die gaan naar die kangoeroe werking of die plus werking of wat dan ook en dan wordt er gezegd... dat haalde Tessa Kieboom ook aan hè van ja en dan moet je nadien terug gaan In de klas en al die oefeningen ondanks dat dat herhaling en verveling is voor dat kind die moet je dan wel nog op uw eigen houtje bijwerken terwijl ze van dat soort al tientallen oefeningen hebben gemaakt. Zeg maar dat gaat hier over het cognitieve he? Het gaat over omgaan vooral of bijvoorbeeld ook daar dat leerkrachten het gewoon niet aanvaarden dat een kind hoogbegaafd is dat ze zeggen van nee voor mij is die niet hoogbegaafd terwijl dat kind getest is bijvoorbeeld. Maar dan krijg je opmerkingen als "ik merk dat niet In de klas want hij doet hier niet mee". Maar is het dan niet interessanter dat je dan met die metacognitieve vaardigheden eigenlijk een aantal tools bundelt en zegt van kijk hè... Het S. is een goed voorbeeld. Die zetten niet alleen in op die cognitieve noden maar ook op dat sociaal emotionele luik en die kijken vooral en die kijken niet alleen naar die leerprestaties die kijken vooral ook naar het zijnsluik en die gaan daar op werken. Ik ben vorig jaar met een van onze studenten In het S. geweest om een les te geven en wij hadden dat degelijk gezien. We hadden dat zo aangepakt... Dat was een bewegingsles dus hij had dan een aantal coöperatieve werkvormen en een aantal individuele werkvormen voorzien en hij zorgde altijd dat er reflectiemomenten aan gekoppeld waren en wat moesten die leerlingen doen die moesten eigenlijk de valkuilen ervaren. In die taken gingen zij aan de lijve ondervinden en dat klinkt misschien heel zweverig maar op dat moment daar waren echt leerlingen bij op een bepaald moment... Dat was een meisje en die zei "ja ik durf niet in de klas uit mijn comfortzone te gaan, ik ben heel fel angstig" en door dan daarmee mee in gesprek te gaan tussentijds kwam die wel tot inzicht en zo geraken die wel stappen vooruit. Maar dat zijn dingen... Als ik dan een voorbeeld tijdens de vorming vertel waar leerkrachten dan wel zeggen "oh, maar dat had ik toch niet gedacht om daar zo mee om te gaan" was het dan wel een zeer mooi voorbeeld in het S. Ik zie niet goed dat verschil dus daar gaat het helemaal niet over zeg je? Nee, hij bedoelt niet per se het cognitieve stuk. Omdat, er zijn al heel veel scholen mee In het cognitieve stukje, gewoon van ja bied maar wat moeilijker werk aan, maar hoe ga je dan om met dat faal-angstige dat ze gecreëerd hebben. Sommige leerlingen, voor hen is dat effectief hè, hoe hard dat vast zit met die leerlingen. Ja dus eigenlijk hoe creëer je een veilige leeromgeving? Eigenlijk is dat het toch ja en daar zit dan... is dat weer terug te brengen eigenlijk tot het woord empathie. Dat is het exact. Van die mensen die zeggen "ja dat ze me begrepen hebben" en dan kan ik afgestemd onderwijs geven, dus dat is de kern. Ik denk dat we zeggen "Dat is voor elke leerling belangrijk" maar voor die hoogbegaafde leerlingen ook hè. Is dat iets dat dikwijls genegeerd wordt? Ja want wanneer de hoogbegaafde leerling merkt dat de persoon vooraan staat te liegen, die is niet authentiek hè.

Bij wijze van spreken in een basisschool, een leerling zit daar In de klas en die leerkracht vertelt alle regels in het begin van het jaar. Op een gegeven moment wordt er van die van die regel afgeweken onder bepaalde omstandigheden dan kan die leerling al zoiets hebben van "hoe kan dat hier die heeft toch iets anders verteld die had dat toch beloofd of die had gezegd dat dat zo ging" en dan kan dat zorgen dat die band eigenlijk weg is hè. Dat zijn subtiele dingen soms, ik heb dat bij mijn eigen dochter gezien op een bepaald moment. Omdat de klas rumoerig geweest was, was er een systeem opgesteld en als je 3 streepjes achter uw naam had dan kreeg je een straf of dan was er iets en die leraar die zette geen streepjes maar die zette kruisjes. Al die hoogbegaafde leerlingen begon te flippen, ze konden dit niet begrijpen want er was gezegd streepjes. Dat lijkt autistisch? Dat is zo, soms hangt dat samen met andere zaken. Er zijn kinderen die dubbel zijn, maar ook vaak dat mensen denken in de klas context van dat kind heeft autisme. Want die heeft nood aan structuur, maar aan de andere kant is het ook zo dat als die hoogbegaafdheid wordt aangepakt en daar wordt op ingespeeld dat dat stukje autisme dan eigenlijk helemaal vervaagt en dat er wordt gemerkt oke, die heeft geen autisme maar die zoekt ergens structuur in een wereld die heel vreemd aanvoelt voor die leerlingen. Hetzelfde met ADHD. Sommige eigenschappen die anders zijn lopen een beetje hetzelfde. Wat bedoelt u juist is er

nog geen onderzoek rond geweest? Over communicatie op zich heb ik zelf helemaal zelfs niks gevonden. Ik denk dat daar wel iets over zal zijn, maar meestal gaat het inderdaad over de klassituatie en het lesgeven. Ik geef daar ook elk jaar een sessie over hè, verbindend communiceren. Die komt elk jaar in ons postgraduaat en daar komt heel veel volk op af. Maar dat is een kinderpsycholoog die heel veel doet, die ook voor de media werkt enzovoort en die trekt dat ook heel breed hè en die heeft het vooral voor dat afstemmen. Wat jij zegt dus daar gaat het altijd naar terug en dat voor elk elke leerling moeten in orde zijn. Je zou gewoon een kader moeten hebben voor iedereen, zoals een typisch communicatie. Het kan bijvoorbeeld ook zijn dat scholen bepaalde eisen stellen voordat een leerling mag deelnemen aan bijvoorbeeld zo'n expertklas en dat die eisen niet goed afgestemd zijn. Ga dan toch maar spreken met het S. want die vind ik daar dan weer heel innoverend in. Omdat ik weet dat er inderdaad nog altijd scholen zijn die zeggen van ja maar hè ze moeten bijvoorbeeld 80% op wiskunde hebben gehad terwijl dat we zien dat onderzoeksmatig heel veel van die hoogbegaafde leerlingen die gaan net - Tessa Kieboom gebruikt het niet meer graag maar - onderpresteren en die leerlingen hebben helemaal geen hoge cijfers dus als ge daar alleen op af gaat, wel die halen het dan niet en dan wordt er gezegd ja die mogen er niet in dan komen de verkeerde kinderen in die groepen terecht. Maar wat doen ze een S. daar kijken ze dus dat team wordt geprofessionaliseerd en die kijken eigenlijk echt binnen de groep. Die overleggen in de vergaderingen met hun collega's. Die beslissen eigenlijk in de klassenraad wie komt daarin te zitten en dan worden de ouders ingelicht en dan op basis daarvan gaan ze eigenlijk een klas maken om op bepaalde tijdstippen samen te komen, dat vind ik wel mooi want dat is nu ook opgepikt door andere scholen. Mijn dochter zit nu in het a. die doen dat nog op een andere manier maar die hebben ook een soort expert klas, ze noemen dat de "Tabloklas", maar om te beginnen gaan zij al hun klasgroepen samenstellen een beetje op niveau want dat maakt het ook veel makkelijker om te differentiëren. Dus alle hoogbegaafden zitten eigenlijk in de derde klas in het eerste jaar. Maar dat doet Vanessa hè. Want V. komt nu zelf het postgraduaat ook volgen hè directie van het A. V. komt het volgen en ze heeft er nog twee leerkrachten mee. K.K. en A.B. Dat is mooi hè. Maar dat is inderdaad waar we het over hebben gehad. Uiteindelijk die visie is heel, heel belangrijk en daar zijn zij aan het werken hè maar ook het professionaliseren van uw team dus ja dat aan te nemen. Mijn dochter kwam van A., dus een school enkel voor hoogbegaafden, maar dat systeem bleek ook niet ideaal, maar voor haar maakte het een wereld van verschil. Dat is een heel traject geweest en oorspronkelijk is dat ook gestart door E.C. Het probleem is dat hun ganse visie daar werkte. Dat werkte fantastisch goed maar er mochten nooit meer dan 12 kinderen in een klas en dat is helaas niet te betalen. Dat is zo en dat was niet meer betaalbaar want dan kunt je niet voldoende leerkrachten in dienst nemen en moet je met graadklassen gaan werken. Als leerkracht heb je dan nog 25 tot 30 leerlingen voor je zitten. In die school was wel heel veel goede wil en ik moet zeggen dat het voor mijn dochter een enorm verschil heeft gemaakt. Zij is van één van die hoogbegaafde leerlingen die in een reguliere school gewoon niet marcheren. Totaal niet met het ontwikkelingsverschil. Mijn dochter die werd ook zelfs niet gepest maar die had bijna dagelijks te maken met zwaar fysiek geweld op de school waar ze eerst zat. Gewoon omdat ze "anders" was. Toen kwam ze op A. en ineens zijn daar allemaal leerlingen met dezelfde soorten hobby's, dezelfde interesses en dat marcheerde vanaf de eerste dag en in het A. wordt dat eigenlijk ook kunstmatig gecreëerd door de hoogbegaafde leerlingen samen te zetten en dan is er ook geen probleem. Maar ikzelf ben meer voorstander van zo'n systeem met een expertklas, maar voor kinderen die helemaal vastlopen in het reguliere onderwijs is een school als A. de perfecte oplossing. En komen ze daarna in het A. dan is er een zachte overgang. Ik ben er al voorzichtiger in geworden, want ik heb dat onlangs nog gezegd. Ook Tessa Kieboom is daar geen voorstander van, van hoogbegaafde scholen, omdat je uiteindelijk, als je dan kijkt later naar de maatschappij. Je moet hier ook kunnen functioneren en dan gaat ook niet altijd een aanpassing gebeuren, nu ook binnen de werkcontext verandert er veel en wordt er ook al veel meer opgezet maar toch gaat ge met verschillende soorten mensen ook moeten kunnen omgaan en om u daar iets meer weerbaar in te maken denk ik dat zo'n constructie

beter werkt. Omdat je dan ook toch nog in contact komt met andere leerlingen die voor het hoogbegaafde kind anders aanvoelen maar ook wetende van oké die kinderen zijn er ook nog en dat kan perfect. Ik denk ook de grote sterkte van A. was vooral dat daar kinderen terecht kwamen die volledig vastgelopen waren in het gewone onderwijs. Maar dat is iets anders en dat is echt dan ook een nuance dat is helemaal correct. Soms kwam iemand naar mij toe met een verhaal en dat kwam stevig binnen. Die zei van ja als ik mijn kind daar niet naartoe had gestuurd dan had ik geen dochter meer en dat komt natuurlijk binnen en daar geloof ik helemaal dat het de perfecte oplossing is. Dat is dan heel schrijnend en als je dat dan kan oplossen met zoiets dan denk ik van ja. Dat is fantastisch hè.

Ik weet niet of je genoeg materiaal hebt of dat er nog iets ontbreekt? Misschien terug even over deze school? We hebben heel veel gesproken over scholen in het algemeen. Maar misschien ook eens kijken van oké hoe zitten we hier in de omgang met hoogbegaafden, wat gebeurt er hier op dit moment of zijn er hier al bepaalde misvattingen of slechte communicatie geweest?

Waar ik zelf als lector iets heb ervaren is wanneer ik die sessies heb gegeven hier vorig jaar in lager onderwijs bij C.L. Dat was een anderhalf uur en dan werden er ook wel een aantal studenten meegenomen. Er was ook iemand die een eigen hoogbegaafde zoon had die dan ook al gemaaid hadden. Daarmee, ik vraag na de les ze ervan vonden. Dat alleen ikzelf of mijn zoon of dochter in dat profiel past dus dat wel. Ik heb ook zelf studenten met bachelorproef en begeleid ook rond hoogbegaafdheid. Ik heb zo een student gehad, die heeft een fantastische bachelorproef gemaakt zou daar zeker eens naar kijken, S. noemt ze. En dat ging heel goed, over faalangst dus ja was iemand die lager onderwijs heeft gedaan en gedurende het proces heb ik ook gezien dat hij zelf ook begaafd was en ik heb daar een beetje op gealludeerd, zonder expliciet te zeggen maar een aantal vragen gesteld waarop dat dan een heel emotioneel gesprek langs haar kant is gevolgd en dat dit haar belemmerde en dat ze eigenlijk nog een bijkomende studie had willen doen of zij had eerst iets anders willen doen. Maar dat was wel iemand die zou passen in dat stukje presteerder en die dan faalangstig ging zijn. Ik heb een aantal collega's die ervaren dat ook wel echt. Die zeiden van ja dat is ook wel iemand die uitspringt, maar aan de andere kant zijn er ook studenten die misschien niet per se goed scoren maar waar ze door kleine dingen wel aan merken... Als ik het hier en daar zie zou het wel kunnen want hoe dat die zich engageert hier in de opleiding. Dat is dan toch wel ook weer iemand die met heel veel dingen graag bezig is dus dat moet je motiveren op basis van die uitdaging. Ik heb daar zelf nog geen negatieve ervaringen mee gehad, nu het kan zijn dat als we bijvoorbeeld zeggen van ja "We gaan hier echt professionaliseren" en we doen dat zoals bij alles... wanneer we daar beginnen over lezen en iedereen moet daar rond werken in zijn of haar les... Je gaat nooit een heel team gemotiveerd krijgen en er gaan altijd mensen zijn, zeker in het beginfase, die eerst gewonnen zijn. Dat gaat erbij zitten hè en dat is in een secundaire school niet anders. Ikzelf heb dat ook ooit meegemaakt dat ik in een school stond waar dan twee hoogbegaafde leerlingen in de klas zaten, getest. Ik zelf kon daar toen niks van. Dat was dan een typische leerling die dan heel de tijd naar het plafond zat te staren maar die dan uiteindelijk wel het antwoord op de vraag kon geven maar zijn punten waren gewoon schrijnend. Dat was eigenlijk iemand zo echt 145 plus, iemand die vroeg mij dan oefeningen al van zesde middelbaar terwijl hij nog maar in het derde middelbaar zat. Die is dan via de examencommissie enzovoort geweest maar ja ook daar zag ik toch ook wel leerkrachten die daar zoiets hadden van "Wat is dat eigenlijk?". Omdat in de eerste plaats veel collega's niet op de hoogte zijn en als ze er dan uitleg over krijgen dat die wel heel begripvol reageren. Dat wel, maar dat is in eerste instantie niet per se gaan zien van oei die student hier haalt slechte punten terwijl het door andere zaken komt. Misschien de indruk is heeft hij toch precies wel wat inzicht dat die link niet altijd gelegd hoor dat denk ik gewoon faalangst is. Natuurlijk de grote issues bijvoorbeeld ja leerlingen die ook in de klas altijd goed meewerken maar op het moment dat ze een toets moeten doen beginnen ze volledig te flippen. Of waarbij de motivatie gewoon weg is hè Als de leercurve niet hoog genoeg is, ik denk dat we daar zeker nog op kunnen inspelen om zo meer kwaliteit binnen het onderwijs te stimuleren. Een heel

mooi voorbeeld, mijn dochter die doet ook muziekschool nou ja en op een bepaald moment zag ze daar gewoon helemaal niet meer zitten om dat het veel te traag ging en die is toen overgestapt naar de groep van de volwassenen.

Daarom ook die excellentie trajecten dan moeten we zeker eens bekijken hoe dat we dat ook verder kunnen uitbouwen. Je wordt gevraagd omdat je heel veel dingen doet en je valt dan ook op natuurlijk op die manier hè, dus iedereen kent u ook. Maar er zijn natuurlijk ook studenten die niet buiten die comfortzone geraken en die dan uiteindelijk afhaken. Omdat het bv. wel faalangst is of dat het demotiverend werkt of ja executieve vaardigheden niet goed ontwikkeld zijn of dat we altijd stappen hebben overgeslagen die helemaal vast raken en uiteindelijk... Misschien ook wel te veel herhaling hier en daar. Ik denk dat daar inderdaad ook wel in het curriculum nog wel wat kan bekeken worden om daar meer flexibel mee om te springen bijvoorbeeld vrijstellingen voor bepaalde vakken als hè denk dan aan de basisvaardigheden en dat soort dingen. Ik heb ook een dossier opgemaakt rond frustraties van zij-instromers maar daar is tot op heden nog niks mee gedaan denk ik, daar stonden ook zulke dingen inderdaad in vermeld zoals bij zij-instromers die al een heel professioneel leven aan werkervaring opgedaan hebben. Kijk daar ook eens naar wat die al gedaan hebben. Ik heb zelf al 25 jaar een eigen IT bedrijf en toch kreeg ik geen vrijstelling voor dat vak. Ik heb 20 of 20 gehaald, maar ik had die tijd liever benut om te werken. Dat is interessant om daarover na te denken. Een andere lector zei nog tegen mij van "oh, maar ik heb wel een diploma IT, maar ik heb daar nooit iets mee gedaan... dus ik zou misschien wel die vrijstelling gehad hebben?".

Dat is waar, daar wordt dan naar gekeken. Dat is ook zo aan de Universiteit, wanneer er wordt naar vrijstellingen gekeken, is er vaak alleen gekeken naar welke attest staat er tegenover en dan kijken ze pas binnen het curriculum om daar iets in te schrappen hè. Maar dat is inderdaad een issue. Dat snap ik en dat kan dan inderdaad op een andere manier misschien opgelost worden. En in het geval van de werkende zij-instromer moet je natuurlijk ook zorgen dat die nog steeds geld kan blijven verdienen. Het is wel interessant om hier ook eens naar te kijken. Ik stel mij ook in contact met H.L. over die excellentieprogramma 's om te kijken wat we daar nog meer kunnen doen om dat te professionaliseren of binnen het curriculum of daar ook hier of daar nog iets kan. Dat zijn super programma's, maar niet echt gecorreleerd aan hoogbegaafden. Dat is ook zo maar het is interessant om te kijken hoe dat we dat wel kunnen inzetten eventueel voor ook hoogbegaafde studenten hè.

Het is net dat wat ze willen als er bijvoorbeeld een vrijstelling voor een bepaald vak kan verleend worden of ze zitten binnen dat traject zoals Geert, hij volgt aan Thomas More een extra vak. Dat is heel interessant voor zo'n student dat zijn de dingen die hen uitdagen en die zij wel willen doen en dat zit daarin hè. Beleidsmatig vind ik wel heel interessant. Ik denk en als ik nu zo'n kader zou kunnen krijgen van u wat u bachelorproef oplevert, dan heb je iets goed dan kunnen we die bachelorproef integreren. Misschien moet je als een opzet zien naar ons beleid Geert waar we een beter kader krijgen zo en zo en zo en dan kunnen we er ook mee verder. Ik denk dat het daar nog interessant is om er ook daar nog een aantal doelstellingen aan te koppelen en kijkt van welke actiepunten moet je dan inzetten als team dat dat er ook in geplaatst wordt dus eerst het algemene kader, wat een visie en welke doelen heb je dan? Want dat kan interessant zijn. Misschien kan je in het excellentie traject dat idee meenemen om daar mee in op te nemen. Dus voorlopig heb ik het zo opgevat dat ik als exit van mijn bachelorproef kom met een bepaald model waar ik laat zien hoe dat die die actoren zich ten opzichte van elkaar verhouden qua misvattingen. Ik werk verder met een onderdeel daarvan binnen het excellentieprogramma en daar komen we tot een boek met praktische tips en adviezen voor communicatie vanuit het onderwijs naar uw leerling en naar de ouders toe. Eerst kijken waar het fout loopt en waar moet ik naar kijken. Ik wacht eerst af om te zien waar eindigt de bachelorproef en ik ga daarmee verder werken want dan ga ik bijvoorbeeld met die resultaten ook aankloppen bij de experts en kijken van "kijk hier nu eens naar een geef me praktische tips om dat aan te pakken". En wanneer gebeurt dat allemaal? Ik hoop dat allemaal klaar te hebben tegen juni. Dan ga je er nog veel uren in moeten steken, want normaal heb je maar 6 studiepunten. Ja, daar ga ik er niet mee komen, ik ga

veel meer tijd investeren. Maar vanaf het moment dat ik eigenlijk in die bachelorproef begin te schrijven aan het resultaat van het onderzoek, begin ik simultaan ook te schrijven aan het boek. Die analyse gaat dus ook een stuk simultaan lopen. Dat is een beetje afgesproken op die manier en het zal ook geen super dikke boek worden hè. Het zal eerder in de vorm zijn als “We geven 10 speerpunten waar je rekening moet mee houden als je communiceert met ouders over hoogbegaafdheid”. Als je gaat communiceren met uw student en en met de ouders over hoogbegaafdheid en dan gaat dat veel beter verlopen... Ga je dat digitaal verwerken, met een website? Ja, er zal in elk geval een website komen, maar ik hoop wel het boek gewoon uit te geven op papier. Ik heb al 3 boeken geschreven over professioneel netwerken. Waar vind ik die? momenteel alleen nog op mijn website denk ik, de periode dat ze in de boekhandel lagen is voorbij. Kijk maar op esito.be, dat is Italiaans voor resultaat. Omwille van het feit dat het zo slecht gegaan was met het business heb ik dit jaar mijn twee bedrijven samengevoegd en alleen de beste activiteiten overgehouden dus we doen nog altijd IT, bedrijfscommunicatie en ook een stukje horeca advies. Drukke persoon oké en dan en dan nog hier studie en dan nog zo'n beetje... ja schitterend. Ik geef eerlijk toe... Ik ben wel een beetje bang dit jaar voor het tweede semester want ik denk niet dat ik dan nog veel ga kunnen werken. Maar ik zeg ook heel eerlijk, mijn ambitie is vooral om mijn bedrijf dat is nu een stuk ingekrompen, bedoeling is om dat als bijberoep te kunnen gaan doen in de toekomst en ik heb de ambitie om als hoofdberoep ergens directeur te worden. Ja, je was ook op de start van het postgraduaat. Ik ga dat waarschijnlijk volgend jaar volgen, ik wil me nu eerst concentreren op deze studie en zorgen dat ik erdoor geraak. Het is echt wel mijn bedoeling om de kortst mogelijke weg naar directeurschap te vinden. Heel goed, moet je doen. Er zijn hier in het huis zelfs veel mensen die zeggen dat ik dat niet doen. Je moet eerst 10 jaar lesgeven... ja dan ben ik 65. Ik bedoel maar... Ik heb zelf het gevoel van... ik sta 25 jaar aan het hoofd van het bedrijf. Als ik nu erin zou slagen om dit jaar een pedagogisch diploma daarbij te hebben dan is dat toch wel een hele mooie start voor een functie als directeur. Ik denk tegen dat we in juni zijn heb ik ook al heel wat ervaring met alle stages. Nee dat is mooi nieuws, jong. Houd me op de hoogte, echt waar, dat is mooi nieuws. Fijn, studenten die heel ambitieus zijn.

5.8 Transcriptie interview met L.C. (directie en leerkracht)

Live gesprek op 11 oktober 2023. Transcriptie via MS Word.

Ik wil graag eens horen of je ook een verhaal kan vertellen over dingen die je hier al gezien hebt of dingen die beter kunnen, dingen die ergens vastliepen om bepaalde redenen. Ik vind het heel belangrijk om intakegesprekken met ouders te doen. Bij ons is er eigenlijk een beetje de procedure van gekomen na een infoavond. We voelen bij ouders al vaak of het een match is of niet of er zijn heel veel herkenbare dingen die ik vertel en dan hoor ik ouders eigenlijk uit om een intakegesprek te doen waarin ik hun het verhaal laat doen. Ik noteer daar ook bij omdat ik op die manier voel wat hun noden zijn, waar zij tegenaan lopen en of dat herkenbaar is voor mij en of ik of wij daar als team tegemoet aan kunnen komen. Want ik hoor heel veel bij ouders dat ze zich niet begrepen voelen, dat hun kind gewoon onder de noemer slim geplaatst wordt, maar dat het stukje zijnsluik gewoon volledig vergeten wordt. Hoe voelt een kind zich hierbij als die apart blaadjes moet maken? Kinderen voelen zich anders, kinderen gaan liever met oudere kinderen om of juist met de jongere kinderen (het zorgende) heeft geen aansluiting met klasgenoten. Alleen het zijn heel gevarieerde dingen die aan bod komen, het slimme, het cognitieve is altijd wel bijna hetzelfde. Maar het sociaal emotionele het zijnsluik is dan voor iedereen wel anders... ook vaak de dubbele diagnoses die hierbij komen kijken het ASS gegeven, ADHD ook, heel veel dyspraxie en dyslexie al die dingen... hoe gaan wij daarmee om? Wat bieden wij daaraan? Want door die dingen komt

vaak het slimme gegeven dan toch niet naar boven of zeggen scholen “We zien het toch niet want die schrijft nog altijd fouten, die maakt nog altijd fouten”. Dus daar lopen ouders wel vaak tegenaan, het onbegrepen voelen, weten dat hun kind de capaciteiten heeft maar het kan het vaak niet tonen. Omdat er onderling nog iets aan de hand is en dat zijn dus dingen die ik heel vaak terug hoor en waar ik dan wel probeer om er samen naar te kijken, hoe we dat gaan oplossen. Ik heb vorig jaar Inspectie gehad en op het gebied van zorg hadden wij groen dus wat wij in fase nul aanbieden, eigenlijk als basiszorg, is een deel al van fase 1 maar wat voor ons eigenlijk zo vanzelfsprekend is, dat is voor veel scholen toch al zo de stap te ver. Dus ja, dat proberen we, ieder kind individueel wel iets aan te bieden en te luisteren, heel veel te luisteren, maar daarom vind ik die intakes ook zo belangrijk. We zitten in het aanmeldsysteem. Is eigenlijk de buurman van hiertegenover geïnteresseerd, die kan ook kiezen voor een plek hier en die heeft die plek maar dan vind ik het net belangrijk om in gesprek te gaan “Kijk zijn wij wel een match voor elkaar?”. Omdat ja, de plaats is ook beperkt en je wil toch wel uw doelpubliek meer en meer aanschrijven dan merk je dat nu wel feller is Mensen kiezen echt heel gericht voor ons, hebben zelf research gedaan, zijn gaan zoeken, ja op die manier komen ze bij ons wel terecht. A. is natuurlijk ook een beetje een bijzondere school. Ik herinner mij zelf uit die periode dat hier wel wat kinderen terecht komen die vastlopen in het normale onderwijs. Kinderen die al een heel pakket van problemen meebrengen, maar ik heb zeker bij mijn dochter gezien dat dan hier wel allemaal netjes in de plooi valt. Ik denk wel dat voor een school als A. er altijd bepaalde problemen zullen blijven die jullie hebben in vergelijking met andere scholen. Waar ik dan bijvoorbeeld aan denk is... wat vroeger toch zeker het geval was... is dat jullie eigenlijk zouden moeten zo klein mogelijke klasgroepen hebben om echt die zorg kunnen in te zetten. Is dat iets waar jullie nog wel eens tegenaan lopen? Mijn rol is op dit moment directie, zorg en ik vul mijn 4/5 dus op. Dat is een driedubbele rol, ik ga met ouders daar ook over in overleg van “kijk, ik kan hier geen time out bieden, ik heb hier geen apart lokaal waar ze even tot rust kunnen komen, ik heb hier geen kine rondlopen die met schrijfproblematiek helpt”. Al die dingen die zijn er niet maar we proberen heel veel op te vangen... maar dat is er niet. Ik heb nu ook heel bewust gekozen om in het eerste en tweede leerjaar het op 14 kindjes te houden. Omdat ik dan net ook de jaren vind waar extra begeleiding in nodig is, dan zit mijn derde en vierde op 17 en mijn vijfde en zesde zit dit jaar nog samen op 19. Maar dat is echt wel max. Dat is ook wel een overcapaciteit maar naar volgend jaar toe gaan die twee ook gesplitst worden en dan ga ik ook niet boven de 17. Ik wil ook bewust niet groter worden dan van elk leerjaar een klas, omdat ik dan denk dat we het concept helemaal gaan verliezen. Op dit moment kent elke juf elke leerling, ken ik elke leerling, kennen wij alle ouders en als je te groot gaat worden dan verlies je dat en ik denk net dat dat een stukje van onze sterkte is dat wij zo kleinschalig zijn en dat kinderen veiligheid en geborgenheid nodig hebben en dat kun je niet als je met 300 leerlingen zit. Dan wordt het moeilijk. Dat kan ik me voorstellen. Wat we wel graag willen is een kleuter werking, maar dan met de oudste kleuters. In één van de andere vestigingen was er al een kleuterklas dacht ik? Ja, in Herentals is een kleuter werking maar daar heb je ook echt instappertjes. Maar ik zou liever alleen de oudere kleuters willen en dan kunnen we die ook met het eerste samen dingen laten doen. Maar die kleinschaligheid, geborgenheid dat vind ik wel belangrijk, ook gewoon om te kunnen bieden wat we nu aanbieden en natuurlijk lopen wij er ook tegenaan. Ik kan niet individuele trajecten aanbieden. Ja, soms gebeurt dat wel eens in uitzonderlijke gevallen. Maar ik kan hier niet één op één op elk uur een ander kind nemen dat gaat niet. Daar moet heel veel in de klas opgevangen worden dat vraagt heel veel van leerkrachten. Het hoort vast zo, maar op dit moment heb ik een heel stevig team die hier al een aantal jaar ook hetzelfde is allemaal de neus in dezelfde richting. Iedereen weet waar wij voor staan en iedereen draagt dat ook uit. Dat is wel belangrijk maar inderdaad je loopt ook tegen muren doordat we die kleine klassen hebben. Is het niet zo dat de budgetten eigenlijk voorzien zijn voor klassen van 25 kinderen? Ja, zoiets 23, 24, 25 zoiets, maar daar komen wij nooit aan hè. Dus willen we altijd meer en hebben we middelen tekort, waardoor ik nu ook weer van de basisschool Lucerna uren heb moeten overhevelen. Ja, en dat is niet leuk hè. Je moet altijd gaan bedelen, gaan schooien eigenlijk letterlijk. Daar

botsen we nog altijd tegenaan en dat blijft een groot probleem. Ik kan hier geen zorgjuf aannemen en ik kan me voorstellen dat dat af en toe ook wel eens een keer een communicatieprobleem met ouders kan bezorgen. Dat ze zeggen van ja “Waarom doe je dit nu niet?”, maar ja dan heb je eigenlijk onvoldoende budgetten en noem maar op. Daarom probeer ik dat tijdens de intake nu wel al duidelijk te maken. Kijk, dit is ons pakket, we hebben dit. Wat wij al merken is dat heel veel ouders ook wel al buiten school hulp zijn gaan zoeken, vaak voor ze hier terecht kwamen, dus daar lopen al heel veel trajecten. Ik heb hier niemand met een CLB traject. Ik heb hier geen ondersteuners van het ondersteuningsnetwerk. Ik had gisteren of eergisteren het CLB aan de telefoon en ik zei “Ik heb op dit moment geen aanmeldingen lopen” en die antwoorden mij letterlijk “Dat is wel heel raar voor de tijd van nu” en toen dacht ik... ja, ik vond dat geen leuke opmerking, omdat ik zoiets had van... ja, het klinkt beschuldigend? Ja, zo voelde ik het. Wij vangen als school zoveel op en het feit dat wij ook gewoon elk kind zien en proberen daarmee aan de slag te gaan, daardoor hebben wij vaak zo'n opmerkingen van externen. Ik heb hier vorig jaar een hele groep ondersteuners gehad die kwamen kijken hoe wij het deden en dan denk ik “wat gaan jullie ons bieden, wat gaan wij er aan hebben”, want oké die zijn er ook voor de leerkracht, maar ik denk niet dat die ons heel veel gaan komen vertellen. Oké, misschien op dyslexie of dyspraxie maar ook daar zijn wij al zo ver in gevorderd dat ik niet denk dat die ons veel kan bijbrengen. Het CLB komt hier één keer in de maand, ik heb daar overleg mee, maar die zegt ook, we weten niet wat we nog extra moeten doen. Tenzij we natuurlijk echt een leerling zouden binnenkrijgen met behoefte aan verhoogde zorg of uitgebreide zorg. Absoluut dan kan het, maar ik merk bij ouders dat hun vertrouwen in het CLB en hun ondersteuning heel laag is. Ik moet echt soms wel zeggen van “We hebben echt wel een goede samenwerking met het CLB en die gaan mee in gesprek”. Eigenlijk heb je al sowieso veel van mijn vragen beantwoord. We zijn ook gewoon met dat TYPE 10 dossier nog bezig geweest hè. Maar ik ben daar ook verder over gaan nadenken en ik ben alleen een beetje bang... Je hebt de voordelen, die zijn er hè, sowieso kun je dan aan de kleinere klassen vasthouden, je hebt extra budgetten, al die dingen. Maar ik ben een beetje bang voor de voorwaarden. Moet ik dan van ieder kind een IQ-test gaan vragen? Gaat die dan bij de norm zitten? Want niet iedereen is hier hoogbegaafd, daar ben ik vrij van overtuigd. Maar ze hebben hier wel een plekje gevonden, we werken hard, we zijn hier gelukkig... wat met die kinderen? Daar zijn zo ja de pro en de contra's hè.

Ik weet niet wat de voorwaarden gaan zijn of wat de norm gaat zijn om te mogen starten, maar daar denk ik dan oei als dat één van de voorwaarden is, dan zal niet iedereen dat willen laten afnemen hè. Dat moet sowieso een heel hoofdstuk apart worden in mijn boek want meer en meer experts zeggen ook dat een IQ test eigenlijk zowat de slechtst mogelijke test is om te kijken of iemand mag deelnemen aan een bepaald traject of dat bijvoorbeeld op het moment dat je met een IQ zit van boven de 145 dan is elke test zo goed als waardeloos die er vandaag bestaat. Er zit dan zoveel verschil in het stuk wat daarboven zit dat hetzelfde in de andere richting zowat bij zwakbegaafden uitkomt. Dus eigenlijk slaagt dit bijna nergens op. Experts stellen meer en meer dat de best mogelijke vaststelling van hoogbegaafdheid gewoon een klinische observatie is, door iemand die er voldoende van kent. Ouders laten soms een test afnemen louter als indicatiemiddel voor school. Ik wil dat ik ermee aan de slag ga. Ik merk ook dat het hoger en hoger wordt, maar dan net wel de cognitieve factor, die zit dan hier bijvoorbeeld op 9 jaar maar sociaal emotioneel en het zijnsstuk kan dan echt nog op 5 of 6 zitten en ik merk dat dat verschil, die balans, nou dat we daar net meer tegenaan gaan lopen omdat ze cognitief sterk, zelfs heel sterk zijn. Maar het motorische en alles rond het zijnsstuk zo laag nog zit. Dat is waar wij nu zo ook wel meer mee te maken kregen, kinderen die niet kunnen fietsen, die geen veters kunnen binden, die totaal geen besef hebben van “Als ik buiten kom en ik moet de straat oversteken moet ik links naar rechts kijken”, maar vraag die iets wat hun interesseert en krijgt gigantisch veel uitleg. Die babbelen u onder tafel hè. Dat verschil is er dan merk je heel vaak bij de kinderen die echt heel hoog scoren dat die een beetje sociaal achterlopen en dat zijn bezorgdheden van ouders. Want dat zijn ook de kinderen die in het middelbaar terecht komen, vanuit hier, vanuit de cocon, dan gaan die naar

het middelbaar en daar is dat los laten he. Dat was inderdaad wat ons het meest aantrok in het a. Ze hangen dat ook niet echt aan de grote klok hoe ze dat opvangen. Ze hebben een expertklas zoals bij veel andere scholen, maar zij gaan ook vooraf via intakegesprekken bepalen wie ze samen zetten. In het eerste jaar toen mijn dochter is gestart hadden ze 4 klassen. De kinderen met de hoogste resultaten en de hoogbegaafde kinderen werden samen in één klas gezet. Dat maakt het een stuk makkelijker om te differentiëren maar die zitten dan ook weer meer onder gelijken qua interesses qua hobby's, wat wel eigenlijk zorgt voor een zachte overgang. Wat ik ook wel al gehoord heb van ouders waar ze tegenaan liepen... Ik had een leerling bijvoorbeeld die deze zomer een kamp ging gaan doen en die kwam daar terug terecht in de realiteit en die voelde zich wel eens terug heel anders. Zaken zoals "die kinderen snappen mijn humor niet, die zeggen dat ik anders ben, wat is er met mij aan de hand? Op school heb ik dat gevoel niet, maar kom ik op mijn hobby of ga ik op kamp, dan wel???" en die ligt nu bijvoorbeeld echt in een innerlijk conflict. Ik herken het wel. Mijn dochter is bijvoorbeeld overgestapt van de Chiro naar de Scouts omdat daar meer structuur was en dat hielp haar. Dat is het leven, dat is zo. Het gaat niet altijd gelijk het in uw hoofd zit. Je gaat daar op één of andere manier moeten naar handelen. Alleen, dat is niet altijd even gemakkelijk want ik denk dat wij soms ook te meegaand zijn, waardoor dat er in het middelbaar dan wel gebotst wordt. Als ik nu soms zo hoor, dan denk ik amai... Het is een heel andere context hè, van zo het veilige en elk jaar dezelfde juf, dan naar een andere school met allemaal om het uur een andere juf en nu hier bv. een A-plus richting, daar houden ze daar ook wel rekening mee. Maar het is inderdaad een groot verschil. Een van de mensen die ik geïnterviewd heb, die zeiden ook dat het in de lagere school eigenlijk makkelijk was, want dat was één leerkracht waar je moest zien mee overheen te komen en waar je kon gedaan krijgen dat men extra uitdaging gaf. Maar dan komt die in het middelbaar en zijn er ineens 13 leerkrachten en die krijg je niet allemaal overtuigd. Dat is ook zo en dan wordt er inderdaad vastgelopen. Ik zie hier heel veel ouders die zeggen "die juf is mee in het verhaal, maar ik weet volgend jaar komt hij bij een leerkracht die naar zijn pensioen aan toe werken is, die heeft zoiets van die ga ik nooit mee krijgen". Veranderen is altijd moeilijk, je kind gaat zijn vriendjes verliezen of achterlaten en dat is niet leuk. Maar als je weet dat het volgend schooljaar echt niet gaat werken... dat je die leerkracht niet mee zal krijgen in het verhaal... dat zijn ook echt heel veel verhalen die ik hoor en dat merk ik dat heel veel scholen een sterke visie naar beneden toe hebben, het remediërende stuk hè als een kind niet mee kan, geef het extra oefeningen, ga ermee naar de zorg, ... Maar naar boven toe daar zijn geen visies, daar zijn geen stappenplannen van, als het opgemerkt wordt, dan kun je aanbieden wat extra nodig is, dan bieden we dat aan, dan komt dat, dan komt dat. Dat is er niet altijd, dus elke leerkracht doet daar zomaar wat zijn ding in en dat is ook niet meer als normaal hè. Bij klassen van 25, 26, 27 is dat niet zo evident maar daar zijn er hoor ik hier meer en meer. We weten hier allemaal wat er verwacht wordt en ook in die grotere school is dat vaak niet het geval. Het hangt wel van de leerkracht ook af. Ik weet niet welke scholen ik kan aanbevelen als het hier vol zit. Er zijn altijd andere opties, maar doorverwijzen naar een andere goede HB werking is toch lastig. O. in Beringen, de L. in Diepenbeek, maar dan ben ik al bijna uitgepraat. O. gaat ook opgaan binnen een scholengroep en zou wellicht van naam veranderen. Ik heb ook al wel eens telefoon gekregen van mensen die van O. komen en die daar dan ook tegen problemen aanlopen, maar ja, heus gaan hier ook ouders zijn die denken "het is misschien op een ander beter", ik weet dat niet altijd hè. Maar dat is de enige referentie die ik kan geven binnen Limburg. Dus ik denk dat er nog wel echt heel veel werk is. Maar eigenlijk is dat erg. Ja, want ik wil geen concurrenten zijn hè, ik zou ook niet liever willen dat O. eens komt zeggen, ik kom naar u of jij komt naar mij. Maar ik heb daar nooit iets van gehoord. Ik weet ook niet hoe die hun visie is of hoe die denken. Ik ken een aantal grote scholen, daar is de belangrijkste misvatting die ik al ben tegengekomen dus inderdaad van nou wie mag er meedoen met de plus werking. Dat is één maar twee ook kinderen die bijvoorbeeld naar de plus werking gaan en die dat echt goed verwerkt hebben. Ze zijn een uur uit de klas geweest maar moesten dan toch alle oefeningen maken die in die tussentijd gepasseerd waren. Dan komt eigenlijk de plus werking er extra bovenop in plaats van dat het

een stuk van een normale curriculum zal vervangen. Dat is ook wel een misvatting die in veel scholen blijkbaar er nog in zit. Vaak moeten alle blaadjes gemaakt zijn, alle oefeningen moeten gemaakt zijn, terwijl ik hier tegen mijn leerkrachten zeg van “Ik ben de laatste om te kijken of alle blaadjes zijn ingevuld”. Ik vind het veel belangrijker dat je over ervaringen gaat babbelen, dat je op uitstap gaat, dat je de kinderen laat voelen wat de realiteit is. Het vierde leerjaar heeft geleerd over noodoproepen en de zorgsector. Die zijn gisteren effectief de hele middag in het ziekenhuis geweest die zijn daar gaan ervaren hoe... Die hebben dus niet in het boekje gewerkt. Als het gaat over een ambulance, dan gaan ze kijken hoe die er van binnen uitziet. Nou, ik vind het veel belangrijker de kinderen de realiteit te laten zien en echt meedraaien in hoe het is. Maar dat is inderdaad nog niet overal. Ik had hier een ouder die vertelde dat zijn zoon motorisch niet zo sterk was. Ik vroeg uitleg. Zijn juf had gezegd dat ze dit vastgesteld had omdat wanneer hij een vakje moest aankruisen, zijn kruisjes niet volledig tot in de hoeken van het vakje gingen. Ja, dan val ik bijna van mijn stoel en dan weet ik het ook niet meer.

5.9 Transcriptie interview met M.D. (directie)

Live gesprek op 11 oktober 2023. Transcriptie via MS Word.

Ik luister graag naar het verhaal van uw school, ik veronderstel dat jullie hier normaal gezien ook wel hoogbegaafden tegenkomen en dan laat ik A., die de campus delen, even aan de kant. Ja, nu het is wel zo dat het programma wat wij opgestart zijn een aantal jaren geleden, dat is onlosmakelijk verbonden met A.. Ik denk moesten zij hier niet gezeten hebben, hadden we waarschijnlijk nooit die stap genomen of die stap gezet. Het is eigenlijk een beetje vooral in eerste instantie op hun aansturen van toen nog toenmalige directeur of toch algemeen begeleider, meneer Y, die eigenlijk gezegd heeft van “kijk hè, we merken vanuit A. dat die doorstroom naar het middelbaar... dat daar toch wel moeilijkheden mee zijn met onze doelgroep”. Omdat die vaak toch op bepaalde moeilijkheden stoten, omdat het secundair onderwijs daar nog niet zo ver in staat om daar iets voor aan te bieden. Daarom willen wij daar verandering in brengen, wat wij natuurlijk op zich een zeer mooi idee vonden. Maar goed wij zijn zelf inderdaad geen experts. Dat is de start geweest eigenlijk een beetje van de zoektocht. We zijn daar wat holderdebolder in gestart, omdat we toch wel precies daar wel wat vooruitgang in wilden boeken, maar in die eerste jaren een beetje eigenlijk met het gevoel zaten dat we de wetenschappelijke bagage misten, want die hadden we zeker toen niet. Nu zijn we daar eigenlijk pas goed aan het werken hè, dus de eerste startfase, die A-plus groep noemde, is op zich wel redelijk goed verlopen. Maar het was een kleine groep, dus we hadden eigenlijk ook wel een vrij kleine klas toen denk ik. Die leerlingen waarvoor we eigenlijk wel veel meer maatwerk konden geven dat is eigenlijk wel een goede start geweest, in die zin van ook al waren we er nog niet met onze bagage klaar voor zal ik zeggen, we hebben wel de kans gehad om met die kleine groep aan de slag te gaan en eerlijk gezegd ondanks de tekortkomingen is dat eerste jaar relatief goed verlopen, zijn alle leerlingen ook gebleven, maar wat we wel merken, omdat we ook van ons uit geen IQ-testen vragen van ouders of om andere test resultaten voor te leggen. We baseren ons ook een beetje op het verhaal, uiteraard rapporten en wat komt er mee van de basisschool. We gaan een beetje bijsturen op basis van de intake, dus we doen dat ook met de ouders wanneer ze zich komen inschrijven en ze kiezen een bepaalde richting, dan gaan we wel eventjes dieper doorvragen. Nog niet zo uitgebreid misschien, want daar zijn we trouwens ook nog aan het werken om een iets uitgebreidere intake te doen. Maar we gaan het niet verbieden op basis van bepaalde dingen, dus we laten ze van start gaan en noteren wanneer ouders zeggen van mijn kind heeft dat nodig. Maar we merken dan wel dat er een aantal leerlingen in die groep terecht komen die daar eigenlijk niet thuis horen. En dat maakt het natuurlijk niet evident. Als je nu vraagt hoeveel echt HB leerlingen zitten er in die klas dan denk ik dat de

meerderheid daar eigenlijk niet helemaal onder die noemer valt, dus dat wij in die klas wel een aantal leerlingen hebben die daar zeker wel onder vallen, onder andere een aantal die ook uit A. komen dit schooljaar, maar de doorsnee groep zijn sterke leerlingen. Zij kunnen het zeker wel aan, maar we missen nog begeleiding voor die groepen die echt specifieke uitdaging nodig hebben. We zijn daarmee bezig en ondertussen loopt er een traject met Tanja Gevaert. Dat is sinds vorig jaar, om ons daar wat in te ondersteunen van hoe kunnen we die filter zetten zodat we ook echt die doelgroep vatten in die klas want inderdaad we doen wel veel maar misschien zijn er bepaalde dingen die dan toch door de mazen van het net glippen of naar die kinderen die die uitdaging nodig hebben en die nu op hun honger blijven zitten ondanks de dingen die we doen en wat zijn dat dan voor dingen? Dat zijn dan een aantal vakken die we hebben gecompact, dus hebben we een aantal uurtjes weg geknabbeld om hen meer uitdaging te geven op andere momenten. Zij krijgen bijvoorbeeld sowieso andere vakken. Sinds dit jaar hebben we bv. Latijn ingevoerd en STEM als extra uitdaging. Ze krijgen ook vast een mentoruur, zo noemen we dat dan, waarin zij met hun klastitularis aan de slag gaat met de individuele noden van die kinderen en ze kregen ook het vak met een combinatie natuur en techniek, wat een project vak eigenlijk, net met die bedoeling om ook opnieuw hun talenten en hun input in die vakken meer aan bod te laten komen en dat doe ik bijvoorbeeld niet voor de andere klassen. Dat is iets wat zeker aanslaat bij die leerling omdat hij daar redelijk veel zijn eigen ding kan mee doen hè, dus vanuit hun eigen interesses neemt die leerkracht die input mee en verwerkt die dan in extra projecten. We hebben een basis leerplan waar we aan moeten voldoen maar daar is ruimte, want dat zijn 5 uur in de week dat ze dat hebben om extra projecten mee te doen, om uit te gaan van de leerlingen hun interesses, hun sterktes, dus... Dat is een beetje de opzet momenteel nu dat is natuurlijk de inhoud en waar jij eigenlijk minder naar kijkt in jouw onderzoek denk ik. Als het dan gaat om de communicatie is dat denk ik nog voor ons inderdaad wel een punt waar we nog aan het werken zijn en dan bedoel ik in eerste instantie de communicatie naar de shifting of filtering van welke leerlingen horen hier nu echt thuis? Welke leerlingen horen hier nu niet thuis? Dat vind ik een hele moeilijke balans. Je wil eigenlijk niet echt er een cijfer erop plakken en bv. zeggen "We moeten ze in het lager onderwijs met zoveel procent houden op die of die vakken", maar aan de andere kant zegt een cijfer dan ook weer niet alles. Dat is niks absoluut. Misschien scoort die hoogbegaafde helemaal niet goed en heeft hij er net meer behoefte aan. Als we gaan kijken eventjes naar een voorbeeld in de basisschool... iemand die in het eerste leerjaar terechtkomt en die al volledig kan lezen en schrijven, maar dat heeft deze leerling zichzelf al geleerd thuis en dan beginnen die vanaf stapje 1 op school... Ja, die is niet meer geïnteresseerd en die doet niet meer mee, die had slechte punten. Ja, dat is zo'n typisch voorbeeld want inderdaad is dat soms lastig te herkennen. Ik denk dat er bijvoorbeeld in onze A-plus zitten die wel zo aan dat profiel voldoen hè. Als we nu de resultaten voor onszelf zien, zijn die eigenlijk niet goed, maar die slagen wel hè. Maar dat zijn eigenlijk kinderen die inderdaad nu een beetje moeten meer getriggerd worden want die zitten in een fase waarin ze zoiets hebben van "Waarom zou ik moeite doen", dat is nu een beetje zoeken. Dat is echt voor ons nog vrij onbekend terrein als school. Omdat we daar nog niet zo lang in mee zijn en daarmee dat we dat traject zeker gestart zijn om ons daar ook een beetje in te ondersteunen van hoe herkennen we dit, hoe weten we dat het een effectieve nood is van een kind of dat die gewoon het niet meer kan volgen... want waar maak je daar het onderscheid en dat is eigenlijk nu het punt waarop we een beetje zoekende zijn. We hebben daar in het begin ook wel met A. wat aan gehad van "Hoe doen jullie dat? Wat zijn jullie dingen?", dus de communicatie en de uitwisseling is er al maar nu nog met die ouders of met de kinderen aan zich. Dat wordt onze volgende stap waar we nu eigenlijk volop mee bezig zijn. Nu hebben we onze eerstejaars, een nieuwe lichterling waar we nu eigenlijk van gezegd hebben (ook een beetje met Tanja) dat we bouwen een observatieperiode in. We zijn er nu bijna, de eerste 6 weken van het schooljaar hebben we nu aan alle leerkrachten die in die groep komen gevraagd van... Wat valt je op bij bepaalde leerlingen? Zijn er leerlingen die hier volgens jullie ook echt niet thuis horen? Omdat ze verkeerd gericht zijn maar zijn er ook leerlingen waarvan jullie nu al merken van ja

die heeft nog meer nodig of die moeten we nog extra dingen geven, en zo hebben nu al een aantal leerlingen eruit gepikt waarvan wij nu het gevoel hebben van... kijk die moeten we doorverwijzen naar een en niet A clustering en niet de plus richting, maar een gewone A-richting waar uiteraard ook niks mis mee is en die en die leerlingen ja die moeten we nog extra kunnen triggeren want dat zijn kinderen die we anders gaan kwijtspelen in de constellatie zoals ze nu zit. Deze ideeën daarover. Misschien gaan we ook moeilijke communicatie krijgen met ouders, wel ja ik vrees ervoor wanneer we er moeten verplaatsen naar een andere groep. We hebben hen ook wel gezegd bij de inschrijving, we schrijven jou in voor die groep, maar we gaan daar wel evalueren, dus we hebben in het begin van het schooljaar duidelijk naar alle ouders toe gecommuniceerd van "Kijk, die A-plus dat is echt een vastgelegd doel", we willen ook echt dat we voor die leerlingen kunnen doen wat nodig is, want anders heeft het geen zin, anders doen we 101 dingen en verliezen we ze nog hè, dus zij weten in principe wel dat er een evaluatieperiode is, maar op dat moment waren ze er allemaal natuurlijk mee akkoord. Natuurlijk in hun hoofd waarschijnlijk het idee hebbende van mijn zoon of dochter die heeft daar toch geen problemen mee. Maar als die gesprekken nu effectief moeten komen dan denk ik wel dat daar voor sommige ouders wel meer een reality check gaat gebeuren. Nu we doen dat samen met de leerlingbegeleidster want zij volgt die leerlingen individueel ook meer op en dan gaan we die gesprekken aangaan binnenkort, volgende week. Ik ben zeer benieuwd wat het effect daarvan gaat zijn maar we willen het wel zeer goed kaderen. We willen het niet alleen beslissen aan de hand van de van de resultaten die ze halen want zoals je zegt, dat zegt zeker niet alles maar ook van wat zien we in de klas, hoe gedraagt uw zoon of dochter zich in de klas, ook met dat mentoruur proberen we heel veel informatie eruit te halen door individuele gesprekken met de leerlingen aan te gaan en op basis daarvan een aantal punten op te bouwen om ook naar die ouders onze conclusie te gaan formuleren van "Kijk, wij denken dat uw kind meer gebaat is met een traject in een MTW groep of in een stemgroep of zelfs in een KT. Zonder die extra druk van die A-plus richting en we hopen op die manier wat kunnen duidelijk te maken. Maar ik weet dat heel veel ouders wel nog altijd gefocust zijn op die cijfers hè, dus zij hebben zoiets van als het kind voldoende scoort, dat is toch genoeg. Waarom zou je ze dan weghalen, dus dat wordt nog denk ik moeilijk hè, want ze hebben heel veel de cultuur om zich op te hangen aan de percentages die ze op het rapport zien verschijnen en misschien het andere wat meer ondergeschikt te maken. Daar kijk ik dus zeker al naar uit. Er zijn scholen waar er heel strikte richtlijnen zijn om mogen deel te nemen aan zo'n A-plus richting, waar soms ook misschien te veel belang gehecht wordt aan IQ-testen. Er zijn vandaag ook veel experts die zeggen dat een IQ-test nooit de ingang mag zijn voor zo'n richting, want een IQ test is niet gemaakt om hoogbegaafdheid te testen. Als het gaat over uitzonderlijk hoogbegaafde leerlingen die kunt ge zelfs niet testen met een gewone IQ-test. Het gedeelte boven de 145 is zodanig breed, dat je in de andere richting al uitkomt bij zwakbegaafden. Dat is zo divers, dat zijn eigenlijk niet echt goede testen hiervoor en nieuwe testen komen nu pas op de markt. Andere misvattingen zijn bijvoorbeeld dat een school een bepaalde visie kan hebben rond hoogbegaafdheid maar dat bepaalde leerkrachten er geen moeite voor willen doen of dat leerkrachten zeggen van "Goh, die werkt bij mij niet goed mee in de klas, dus ik zie dit niet als hoogbegaafdheid". Nu, ik moet wel zeggen, we zijn bij de start van dit traject eigenlijk meteen met een soort werkgroepje begonnen, een aantal pionnen in onze werking hè. We hebben de leerkracht Nederlands, de leerkracht wiskunde en natuur ruimte en techniek, de leerkracht Latijn, dat is zo'n beetje ons kerngroepje waarin we ook duidelijk onze visie voor die richting hebben uitgelegd van wat willen we daarmee bereiken en zij zijn ook nu mee in ons traject met Tanja Gevaert. Dus zij krijgen meteen van Tanja dan ook de rechtstreekse communicatie en zij zijn ook wel echt mee in dat verhaal dus qua weerstand moet ik zeggen viel dat eigenlijk al bij al nog mee. We hebben één collega die die zich daar minder in kon vinden en die hebben dan ook gezegd van... kijk, we nemen jou dan niet mee in dat traject, je hebt je uren bij de andere groepen, geen probleem. Omdat we echt wel wilden dat we ook leerkrachten hadden die gemotiveerd waren en die daar ook echt iets mee wilden doen en we hebben dan vorig schooljaar beetje de evaluatie gemaakt en ook gezegd van kijk, dat

was ons ons tweede jaar toen vorig jaar, zet het niet gelijk in dat we de dingen behalen eigenlijk zoeken we die leerlingen eruit voor wie het echt nodig is. We moeten daar externe hulp bij gaan zoeken want dan hebben we Tanja ook gecontacteerd en zij waren eigenlijk meteen vragende partij om mee in dat traject te stappen. Omdat ze zelf ook zien dat zoals het nu is haalt het eigenlijk zijn doelen niet 100% zoals we het voorop stelden, dus we moeten daar kiezen. Ofwel stoppen we ermee, dat is ook een optie natuurlijk, ofwel zeggen we we gaan terug naar hoe het was vroeger en doen we er niks meer mee, ofwel maken we er werk van en werk je iets fatsoenlijk uit en zoeken we externe hulp en we zijn eigenlijk toen allemaal resoluut naar die tweede optie gegaan. Dus qua team en draagkracht vind ik zit het wel goed. Als we dat dan even buiten beschouwing laten, dan we kijken we naar de school in zijn geheel, statistisch gezien in elke klas van 25 leerlingen zit er een hoogbegaafde. Ik heb die cijfers inderdaad pas nog gezien en dan denk ik dat we ons daar nog steeds onvoldoende van bewust zijn. Ik denk dat we tot nu toe voordat het A-plus verhaal eigenlijk hebben opgezet, net omdat we er soms te weinig bewust van waren hè. Voel je daar zeker niet schuldig over, dat is inderdaad iets wat je kan vaststellen, maar dat echt in zowat elke school speelt. Dan heb je inderdaad soms wel eens leerlingen waarvan je denkt van ja daar zit wel wat meer in en dan moet wel zeggen We hebben altijd een soort traditie gehad van mee te doen aan olympiades en wedstrijden dus dan worden die leerlingen daarvoor geselecteerd en je probeert die te triggeren om daar in mee te gaan in dat project, maar aangezien inderdaad het landschap van de hoogbegaafdheid ook zo divers is... Waarom zouden ze daar de moeite voor doen en ik denk dat we in het verleden op die manier wel vaak van die onderpresteerders gemist gaan hebben, nu moet ik zeggen hebben we daar wel wat meer oog voor en ook in de hogere jaren ook hè, in de jaren waarin we eigenlijk geen plus richting meer aanbieden proberen we wel die leerlingen waarvan we merken van kijk die in onze ogen heeft dit toch uitzonderlijke capaciteit of zit hij daar toch ergens boven. We hebben nu bijvoorbeeld leerlingen in het vierde jaar zitten waarvan we onlangs in de klassenraad hebben gezegd van "Die zou eigenlijk beter passen als we hem een jaar laten versnellen", wat gelukkig nu met de wetgeving ook mogelijk is. Dat was tot voor kort ook een probleem, die zit nu sinds vorige week in het vijfde jaar, goed gestart en hebben we volgende week een klassenraad.

Ik heb zo de indruk dat nu dat het zo wat meer leeft dat A-plus verhaal, dat het ook bij de collega's van de hogere jaren opgepikt wordt en dat ze er meer aandacht voor hebben door dingen op te pikken want er zijn van die of die leerlingen, ja daar moeten we mee opletten want of die gaat uitvallen of die heeft toch nog extra meer die trigger nodig want eerlijk, tot nu toe en dat is ook eigen aan ons verhaal natuurlijk. We zijn altijd al een zorgschool geweest, eigenlijk tot nu toe hoofdzakelijk hè, heel veel leerlingen komen bij ons met een taalachterstand, nog altijd hè die leerlingen die vaak wanneer we die eerste taaltesten afnemen, die scoren op niveau 4de leerjaar dus onze aandacht is tot nu toe vooral ook naar daar gegaan en die aandacht is er ook nog altijd hè die is niet verslapt. Maar dat wil natuurlijk ook zeggen dat de aandacht naar de bovenste schaal altijd veel minder is en ze hebben onze school vaak ook al gezien als een echte zorgschool dus als uw kind niet goed mee kan sturen we ze naar L. en niet in de omgekeerde richting van stuurt uw kind naar ons als je meer wilt en dat is nu eigenlijk de omslag die we een beetje willen. Alleen we wilden de A-plus gewoon breder maken want even goed zijn zorgleerlingen hoogbegaafde leerlingen maar op andere manieren hebben we dit te weinig bekeken want onze A-Plus is nu zo opgesteld, dat is een vrij diverse groep momenteel, we gaan die inderdaad proberen na onze gesprekken met de ouders wel wat te stroomlijnen om dan effectief ook in te kunnen zetten op de uitdagingen nodig op allerlei vlakken. Want wij hadden inderdaad leerlingen die het cognitief wel goed doen, maar die bijvoorbeeld veel nood hebben aan planning en structuur waar het nog niet zo goed loopt, daar willen we dan ook meer die aandacht aan kunnen besteden, want daar heb ik wel van Tanja inderdaad gehoord dat wel vaak een voorkomend kenmerk is. Ze weten wel heel veel, maar het is chaos gewoon vaak bij de kinderen hè? Ja, inderdaad en dat is dan een ander soort zorg waar we dan veel meer aandacht moeten kunnen besteden hè, terwijl nu we heel vaak bezig zijn met remediëring en bijwerken en

achterstanden bijwerken en zien dat ze op het niveau gaan raken waar ze moeten gaan raken willen we nu ook de andere curve het niveau gaan uitbreiden en die noden waar ze inderdaad zoals je zegt dat de andere angsten en de andere problematieken daarmee aan tegemoet komen. Maar ik zeg het, dat laatste stukje is een fase die nog in werking is maar waar ik vind dat we de voorbije tijd wel wat stappen in hebben gezet, maar waar we gelukkig nu met Tanja nog wat verder specifiekere dingen in willen ontwikkelen want ze heeft ons ook geholpen met onze visietekst uit te werken rond A-plus van wat willen we eigenlijk bereiken met die kinderen en wat willen we inderdaad. Een stukje is ook heel belangrijk, communicatie, en waar je nu over hebt gaan we aan de ouders vertellen hoe willen we dat doen en we hebben bepaalde observatie fiches nu uitgewerkt of ze heeft ons dan voorbeeldjes gegeven waarmee we nu aan de slag kunnen. Vandaar dat ik zeg, onze leerkrachten zijn daar nu mee bezig. Naar de ouders toe willen wel laten zien van "Dit is wat wij op school zien, zo loopt het", ofwel blijven we dat traject verder doen ofwel kijken we naar andere opties hier op school. Maar ik zeg, dat is een work in progress momenteel, ik denk dat wat dat betreft heb ik je eerst naar mijn collega doorgestuurd omdat zij daar al veel meer ervaring in heeft. Als ik echt moet tellen naar het aantal hoogbegaafden zoals we ze nu hebben, dan is dat echt een minderheid denk ik, die onder die noemer valt. Ik denk in de groep zoals ze er zitten, zitten heel sterke leerlingen die goed kunnen studeren maar die niet noodzakelijk HB zijn. Het is waarschijnlijk een veel groter probleem dat er nog veel hoogbegaafden zijn die niet opvallen of die het verbergen, die denken van "Ja maar, als ze weten dat ik hoogbegaafd bent, dan ga ik extra werk krijgen, dat komt er allemaal nog bovenop", want dat is ook een misvatting in heel veel scholen dat dat per se moeten bovenop komen in plaats van iets te vervangen. Zo van die zaken, ik heb zo'n ervaring met mijn jongste zoon. Ik heb hem nooit laten testen en weet niet of hij onder die noemer zou vallen. Maar hij is bijvoorbeeld zo iemand hè, net een jaar overgeslagen in de lagere school, een jaar versneld van het eerste naar het derde leerjaar en zoals het voorbeeldje van daarnet, hij kon lezen eigenlijk in het eerste jaar voordat het schooljaar gestart was en ze hebben dat inderdaad proberen in eerste instantie op te lossen met extra oefeningen te geven of in plaats van de gemakkelijke, de moeilijke doen, die gaat dan uiteraard totaal geen zin hebben. Het is ook nog eens een jongen dus die hebben dan meestal nog veel minder zin en dat is eigenlijk een verloren jaar geweest toen voor hem. Omdat dat zich uit in gedragsproblemen in de klas en zich vervelen en wij hadden een beetje gehoopt dat hij door dat versnelde jaar en een beetje leren leren en wat nog tot nu toe nog altijd niet echt het geval is helaas en opnieuw nu hè. Het gevaar is inderdaad opnieuw dat hij niet meer opvalt, ze willen soms niet anders doen dan de rest en dat is natuurlijk weer iets helemaal anders hè. Ik denk ook wel dat het altijd mooier is als hoogbegaafde leerlingen gewoon in de basisschool kunnen blijven en daar extra uitdaging krijgen maar wanneer kinderen volledig vastlopen in de lagere school, zoals bij mijn dochter ook het geval was, dan zijn er scholen zoals A. waar ze terecht kunnen en waar ze eigenlijk terug hun eigen weg vinden. En dan is het natuurlijk aan de secundaire scholen om daar heel goed mee om te gaan en ja inderdaad en daar is het dan ook de communicatie met de ouders die moet in orde zijn. Maar ik denk ook met de school van waar ze komen hè, wat staat er allemaal, welke informatie geef je mee, hoe hebben jullie dat daar aangepakt, we hebben er ook een aantal nu van A. waar we op de fiche dan lezen van dit en dit en dit zijn onze bevindingen geweest waar onze zorgleerkracht van de eerste graad met L. of met A. die dan vorig jaar in de derde graad stond in communicatie zijn gegaan van "Wat is jullie beleidsplan geweest voor hen? Zijn er specifieke dingen waar wij een vervolg aan moeten geven?", want dan heb je eigenlijk alle invalshoeken hè, je hebt het leerlingverhaal, maar je ziet de klas, je hebt de ouders hun verhaal die ze meegeven en dan heb je eigenlijk het verhaal van het schoolse hè, hoe wordt dat daar ingevuld en kunnen wij daarin verder zetten. Dat is een minstens even grote factor denk ik dan het verhaal van de andere kant en dat lukt wel. Het is natuurlijk een voordeel met A., ze zitten hier bij ons hè en ze zijn net specifiek op die jongeren gericht. In een normale basisschool is zo'n kind misschien niet eens opgevallen of is er nooit iets aan gebeurd en die komt hier binnen. Dan is het natuurlijk aan ons om opnieuw te gaan kijken

zijn er bepaalde signalen die ons opvallen zijn in bepaalde dingen en dat vind ik nog altijd een hele moeilijke. Dat is ons work in progress hè, waar we inderdaad dankzij Tanja toch wel meer aandacht voor hebben dan vroeger. Een goede begeleiding, ja want dat is wel nodig want je kan inderdaad nog zeggen van dat is iemand die goed presteert, maar soms vallen die ook niet op he? Bij meisjes heb je heel vaak het feit dat ze er goed redelijk goed presteren, op niveau presteren, stil zijn in de klas, of goed meewerken waar je eigenlijk geen twee keer bij zou stilstaan bij wijze van spreken, maar die daar misschien toch zitten met een nood waar je misschien geen oog voor hebt. Dat is iets waar je in moet groeien denk ik, door ervaringen, door met hen in contact te komen en met een goede begeleiding daar meer oog voor te hebben.

5.10 Transcriptie interview met V.B. (Hoogbegaafde oud-leerling)

Live gesprek op 29 november 2023. Transcriptie via MS Word.

In eerste instantie wil ik je gewoon eens laten vertellen wat je verhaal is. Dat is interessanter dan puur met vragen te werken omdat als ik een vraag stel dan krijg ik een heel kort antwoord. Als je een verhaal verteld krijg ik ook de aanloop naar een gebeurtenis en ik krijg meer details. Dat kan interessant zijn.

Mijn vader is lang vertegenwoordiger geweest en omwille van zijn werk zijn we wel wat verhuisd. Ik zat in Tremelo in het eerste en het tweede leerjaar. In het eerste haalde ik zeer hoge punten, hier maakten ze er wel een probleem van dat ik linkshandig was. Dat is iets, dat mocht toen niet. Ik denk dat dat in die tijd normaal was dat het niet mocht. In het tweede studiejaar halverwege was dat nog altijd zo in Tremelo. Dan zijn we in het midden van het jaar verhuisd naar Opglabbeek en dan zijn mijn punten gezakt naar iets in de zeventig. Dus van bijna 100 naar iets in de zeventig, maar toen bleek dat voor veel klasgenoten het geval. Dat was toch een probleem met die leraar en dan is dat stelselmatig terug hoger geworden. In het derde vierde vijfde zesde ben ik zonder ooit te blokken er los door gegaan. Ik begreep niet dat kinderen van mijn leeftijd moesten blokken. Zonder blokken uitgekomen op 86,5 en toen kregen we in het zesde die PMS testen. Ik haalde de beste scores op algemene kennis en werd beschouwd als uitzonderlijk slim. De werkwijze toen was dat ze belden naar de ouders dat die naar school moesten komen. Er is iets wat we moeten bespreken over je zoon. Ik heb nooit geweten wat er gezegd werd of misschien wilden mijn ouders het niet zeggen of misschien mochten ze het niet zeggen. Maar ik mocht dus niet weten wat mijn score was. Dan ben ik naar het college geweest in Hasselt. Het eerste was heel gemakkelijk, ik studeerde niet Ik had er nooit iets geleerd. Ik had daar nooit dat systeem ingekregen. Het kon zijn dat ik eens iets las voor een examen, maar meestal gewoon niet. In het tweede jaar van het college, dat was het grootste rampjaar voor mij. Daar hadden ze zowat van de klas waar ik in zat een vuilbak gemaakt. De helft van de klas waren dubbelaars. Ik was toen 13, maar de oudste in de klas was 18 en ging 19 worden. Daar zat echt schorremorrie die overal buiten waren gevlogen. Daar zat ik mee in de klas. Daar werd je ook wel gepest op de speelplaats, daar was totaal geen bewaking. Als er echt een noodgeval was, dan moest er iemand naar binnen lopen en werd meestal de onderdirecteur geroepen. Daar was nooit of bijna nooit bewaking tenzij wanneer leerkrachten kwamen roken. Ik nam toen mijn boekentas mee naar school waar in het begin bijna niks in zat. Ik smet die thuis neer en ik pakte die 's morgens terug op. Ik kreeg zo dikwijls tegen mijn voeten dat ik vanalles niet bij had, dat ik gewoon een systeem had van "ik doe alles in twee mappen en ik zorg dat ik zowat alles bij heb. Maar ik deed dus nog altijd niks en ik haatte de school verschrikkelijk. Ik was gebuisd uiteraard en mijn droom om architect te worden was toen al ongeveer aan het verdwijnen. Dan ben ik naar technisch geweest.

Ik heb daar technisch tekenen en economie als opties genomen, daardoor helaas geen Engels gekregen. Uiteraard ook niks voor gedaan en er vrij gemakkelijk doorgekomen. In het

tweede moest ik tijdens het weekend ook al dikwijls zaterdag mee met mijn vader gaan werken. Ik was toen ook heel sportief en ging op zondag of af en toe woensdagnamiddag liever basketten of kajakken of gaan zwemmen. Dat was thuis gewoon zo. Mijn vader was ondertussen hoofd vertegenwoordiger voor een regio. Dat was respect hebben voor uw ouders hè, uw pa in alle omstandigheden helpen. Mijn vader dreigde dan op een bepaald moment "Als je niet doorzet dan haal ik u van school". Dat kwam hem natuurlijk goed uit, dan moest hij geen personeelslid aannemen. Dat had hij ervoor al eens getest, maar dat was zwaar tegen gevallen. Op het einde van het jaar, toen ik dan toch zo een beetje bang werd van hoe loopt dit af... toen heb ik aan verschillende leraars gevraagd of ik erdoor zou geraken. Behalve eentje, dat was onze klastitularis en die gaf Nederlands en geschiedenis. Maar daar had ik een aanvaring mee gehad. Op een bepaald moment moesten wij 10 of 15 boeken lezen, dat stond toen nog niet in het lespakket. En omdat ik er geen zin in had en geen tijd voor had... Ik was ook (en ben ook) niet de grote boekenlezer. Ik ben meer geïnteresseerd in weetjes en wetenschappelijke tijdschriften, wetenschappelijke boeken, ... Toen ging ik zelfs letterlijk door een encyclopedie. Gewoon ooit bij A begonnen en alles wat mij interesseert wil ik opnemen. Ik had toen ontdekt dat wij een reeks boeken hadden thuis van Don Camillo. Ik kende de films en vond die goed gemaakt. Ik las af en toe zo'n boek maar op den duur ging dat zo gemakkelijk... die personages bleven hetzelfde... als je dan gewoon de achterflap las en een beetje door het boek bladerde, dan kon je er wel iets over vertellen zonder het boek effectief te lezen. Bij het vijfde boek heeft die leraar mij ontmaskerd en ging het erover van heb je wel één boek gelezen? Ik had er 3 gelezen en 2 dus niet. Maar die man had er dus geen vertrouwen meer in en naar zijn mening had ik geen enkel boek gelezen. Ik zei toen van "kijk, ik heb daar geen tijd voor, wat ik ga ook sporten en moet mijn vader helpen in de zaak". Ik ben ook te autistisch om te liegen dus vertelde gewoon de waarheid. Dan moest ik het rapport gaan halen met mijn vader. Dan zegt die man tegen hem van "Kijk, ik heb hem gebuisd. Het heeft heel veel moeite gekost want hij was eigenlijk niet gebuisd. Maar ik heb de collega's kunnen overtuigen dat hij niks doet voor school, niet studeert en geen werken maakt en ik wil hem dus een lesje leren. Dat was het einde van mijn schoolcarrière.

Sterk verhaal. Wat was toen de reactie van uw vader op dat moment? Ja, die vond dat prima he. Ik vond dat hij de directeur had moeten roepen maar ja, dit was eigenlijk wat mijn vader wou he. En achteraf gezien, ik had dit moeten voelen aankomen. Omdat hij daar al mee bedreigd had.

Als ik het een beetje begrijp dan is dit eigenlijk een dubbele misvatting of oorzaak. De misvatting en of het niet kunnen omgaan met de hoogbegaafdheid zat eigenlijk langs twee kanten zowel bij uw vader als bij de leerkracht. Ja, nu mijn vader... achteraf is ook de diagnose gesteld dat hij manisch depressief is. Hij was ook extreem jaloers op zijn kinderen. Het is natuurlijk al lang geleden maar als je er nu op terugkijkt, wat denk je dat er anders had kunnen zijn als je als een leerkracht gehad had die wel er op ingezet had en die wel uitgedaagd en ondersteund had? Dat zou een groot verschil gemaakt hebben. Ik denk dat dat heel vroeg moet aangepakt worden. In de lagere school. Je moet leren studeren of je went echt nooit aan het systeem. Mijn systeem was altijd dat ik goed moest opletten in de klas en als ik het niet begrijp of twijfel dan vraag ik het. Ik moest dus niet studeren als dat erin zat was het goed. Zo simpel was dat dus, dat ging vrij gemakkelijk in het lager onderwijs. Als we iets moesten oplossen of uitrekenen dan waren er altijd klasgenoten die het moeilijk vonden en dan begon ik te twijfelen. Ik had dan het gevoel dat ik het gemakkelijk vond, maar dat ik dan waarschijnlijk fout moest zijn.

Dit is wel ook weer iets typisch dat ik al in meerdere gesprekken heb gehoord. Vaak is het zo dat hoogbegaafde leerlingen het meest twijfelen en het meest fouten maken bij de meest eenvoudige oefeningen. Ze denken dan "Dit lijkt toch wel heel gemakkelijk, dat kan niet, ik mis hier iets".

Mijn jongste heeft ooit gezegd "Papa ga terug naar school". Maar ik heb weinig ambitie en daarom heb ik het nooit gedaan. Ook in sport is dat zo. Ik heb in sportclubs gezeten, ook in een zeilclub, zelfs als bestuurslid. Je kan dat vergelijken met voetballende kinderen, waar de

ouders staan te roepen langs de zijkant. Ik weet niet of ik autisme heb, maar dat werkt voor mij niet. Ook op netwerkevents of in een restaurant. Op een ondernemerscafé of zo sta ik liever buiten de groep, ik kan me niet focussen. Als de groep naast ons ook aan babbelen is, soms spreek je tegelijk en moet ik me echt focussen van "niet luisteren" want dan volg ik twee gesprekken. Soms is dat extreem en iets wat ik nooit begrepen heb. In mijn schoolcarrière op de middelbare school had ik goeie en slechte jaren. Ik heb dus nooit geweten hoe ik me kon concentreren. Dat was echt een hel.

Ik denk dat er heel veel kan afhangen van de leerkrachten. Ik zie dat ook bij mijn dochter. Als voorbeeld, die was vorig jaar niet goed in Engels en dit jaar is ze voor dat vak ineens wel heel goed. Maar het is een andere leerkracht, dus het wordt op een andere manier aangebracht wat dan wel aanslaat bij haar. Dus het kan aan verschillende zaken liggen. Ook interesse voor bepaalde vakken of op welke manier dat de vakken aangeboden worden. Het was een probleem van zoeken van wat past. Je kiest voor een bepaalde richting maar er zitten dan bepaalde vakken in die je toch niet leuk vindt of zo. Maar je moet ze ook doen, dat zal nog altijd zijn.

Ik moet wel eerlijk toegeven dat ik veel herkenbare dingen hoor, zaken die ik ook zelf ervaar, die ik ook zelf hoorde.

Ben je zelf ook hoogbegaafd? Dat is een goeie vraag. Mijn echtgenote alleszins wel, die is getest. Ikzelf ben getest toen ik 12 jaar was. Ik heb dat toen uit eigen initiatief gedaan. Ik heb dat ook in Engeland gedaan terwijl ik net dat jaar pas voor het eerst Engels kreeg op school. Toen kwam eruit als resultaat "meerbegaafd". Maar de test was dus niet helemaal correct, dus ik ken mijn juiste score ook zeker niet. Maar ik ben wel heel veel dingen bij mezelf gaan herkennen, die ik tegenkwam tijdens dit onderzoek. Ook wat jij hier vandaag verteld is voor mij allemaal zeer herkenbaar. Ik ben ook absoluut niet competitief en ben ooit zelfs gestopt met golf omdat ik een bloedhekel had aan de wedstrijden.

Eén van mijn problemen waar ik mee worstel is dat ik de knop niet kan uitzetten. Vroeger kon ik wel zeggen dat ik even aan niks zou denken. Langs de andere kant als er iets gebeurt kan ik ook in hyperfocus gaan, zodat al mijn aandacht daar naartoe gaat.

Het is absoluut wetenschappelijk bewezen dat de hersenen anders werken bij hoogbegaafden. Het is echt aangeboren. Het gaat over de synapsen en verbindingen in de hersenen. Het gaat over de hoeveelheid informatie die verwerkt wordt, die ligt veel hoger bij hoogbegaafden, waardoor je ook veel meer prikkels gaat opnemen. Daarom ook, de meeste hoogbegaafden zijn in meer of mindere mate ook hoog sensitief want ook wat je daarnet vertelde bij de koffiemachine, dat komt eigenlijk allemaal overeen met hooggevoeligheid of hoog sensitiviteit. Er is ook dikwijls een overlap met zaken zoals autisme en ASS, maar het is zeker niet zo dat dit bij de overgrote meerderheid het geval is.

Hoog sensitiviteit is eigenlijk wel bij de overgrote meerderheid aanwezig. Dat heeft allemaal ook te maken met die hersenen die veel meer prikkels gaan opvangen waardoor dat je automatisch ook veel gevoeliger gaat zijn, ook veel sneller overprikkeld geraakt en noem maar op. Dat is wel eigenlijk heel typisch en dat hoor ik in bijna alle gesprekken. En natuurlijk is het zo dat je in een drukke, schoolse situatie bijna voortdurend overprikkeld geraakt.

Wat ik ook altijd heb opgemerkt zeker op college, was dat het beter ging als ik op de eerste rij zat en ik vermoed dat dat is omdat je dan minder afleiding hebt. Als je vanachter zit in de klas heb je een overzicht en er is altijd iemand het varken aan het uithangen of altijd iemand iets aan het doen wat niet mag of dat grappig is... In het lager was dat misschien nog anders.

Ik heb in mijn onderzoek geen onderscheid gemaakt naar lager of secundair of hoger onderwijs omdat ik vind dat het eigenlijk toch wel een verhaal is dat vaak begint in het lager, maar het hangt aan elkaar vast en het loopt gewoon door. Het is een beetje oorzaak en gevolg.

Het is geen gemakkelijk leven en geen gemakkelijke schoolcarrière, maar verder was er toen ook niks. Nu zijn er vaak therapieën of systemen, maar toen was er echt niks hè. Daar is dus ook later geen aandacht meer aan gegeven. Het enige dat ik ooit heb meegemaakt met mijn

moeder, mijn broer die is twee jaar jonger. Toen hij die test aflegde vroeg ik naar mijn resultaten maar kreeg niks.

Wat vaak ook naar voor komt zijn zaken i.v.m. sociale contacten. Tijdens de schooltijd, klikte het toen met de leerlingen waar je mee in de klas zat? Ik merk bijvoorbeeld bij mijn eigen dochter dat het heel dikwijls niet goed gaat met leeftijdsgenoten, maar dat ze veel beter overeenkomt met meisjes die een paar jaar ouder zijn.

Ja, dat had ik natuurlijk ook hè. Ik had toen ik in het zesde lager zat vakantie en ik trok dan naar de school om op de speelplaats te spelen. Dat mocht toen. Dat was dan met jongens die ouder waren. Eentje daarvan is onlangs gestorven in die brand in Heusden. Dat is gewoon van dat mentale leeftijdsverschil he. Soms erger je je aan de kinderachtigheid van uw leeftijdsgenoten. Ik heb collega's gehad op het werk waarbij ik echt dacht van "Wat gaat er in uw hoofd om"? Dat klinkt waarschijnlijk heel gemeen, maar ik wil niet gemeen zijn. Ik heb al verteld dat ik ook verschillende directies en leeftijden geïnterviewd heb. Jij bent één van de laatste in mijn lijst, dus kan ik ook al een beetje vertellen over zaken die ik gehoord heb om uw reactie te zien daarop. Er waren scholen bij die ik zelf beschouw als redelijk vooruitstrevend, maar toch geven ze aan van "hoogbegaafdheid? Daar moeten we echt nog wel wat cursussen voor volgen want daar kennen we eigenlijk nog zo goed als niks van". Daarnaast kan een directie in zijn visie wel opnemen dat ze hoogbegaafdheid willen ondersteunen, maar als er dan één of meer leerkrachten zijn die onvoldoende kennis of gewoonweg geen zin hebben om dat te doen... dan loopt het ook vast.

Over mij hebben ze ook ooit in mijn afwezigheid gezegd dat ik vermoedelijk hoogbegaafd was, maar ik denk dat het meestal niet zo duidelijk te zien is? Dat is ook een van die zaken die het meest naar boven komen bij leerkrachten. Ze vinden het nog altijd zeer moeilijk om het te detecteren. Het zou veel handiger zijn als het in de lagere school al echt gedetecteerd is en dat we dat dan mee krijgen bij de inschrijving in het secundair. Dat zou echt wel de grote oplossing kunnen zijn, maar dat is vandaag zeker nog niet het geval of zeker niet in alle scholen. Ik heb de indruk dat ze het nu wel vroeger proberen op te merken. Ik heb het ook gezien bij mijn kleinkinderen. Vroeger die testen in het zesde jaar, dat is laat he, dan heb je al zes jaar misschien helemaal verkeerd in een systeem gezeten waar je je weg niet in vindt. En als iemand constant hoge punten haalt dan denken ze die studeert goed, maar misschien doet die gewoon helemaal niks en loopt die later helemaal vast. Dikwijls op school krijgen ze zo een verkeerd beeld van een leerling.

Als ik na een examen met leerlingen praatte, dan was het vaak alsof ze na het examen niets meer wisten. Die hadden het gewoon geblokt, alles ingevuld op het examen en dan was hun hoofd terug leeg. Zodra de stress van het examen weg was, was ook alles vergeten. Je kan geweldig goed studeren, maar je neemt het niet op. Bij mijn dochter en de kleinkinderen probeer ik dingen te triggeren, je ziet dan dat ze volledige focus hebben en 's avonds als ze het verder vertellen aan hun ouders weet je dat je geslaagd bent.

Dat is uiteraard zeer positief, want het kan ook de andere kant opgaan. Heel wat hoogbegaafden hebben faalangst. Dat is iets wat ook heel vaak naar boven komt. Ja, dat ken ik, ik kan ook echt geen examens doen. Zo'n 10 jaar geleden ben ik met teamgenoten van de zeilclub een cursus gaan volgen voor een vaarbewijs. Dat is een enorm streng examen en slechts twee man van die groep is het examen gaan afleggen. Die konden echt niet begrijpen waarom ik dat examen niet wou afleggen. Maar als er een noodsituatie is op de boot, dan doen ze wel direct een beroep op mij om alles te regelen. Als we dringend moeten aanleggen of afmeren dan roepen ze mij. Iedereen was overtuigd dat ik heel goed zou scoren op dat examen. Maar ik kan daar niet hoog op scoren en krijg soms zelfs een black-out.

Mijn dochter heeft jammer genoeg hetzelfde probleem, dus ik ken het fenomeen. Maar dat blijkt dus ook weer iets heel typisch te zijn bij hoogbegaafden. Ik heb heel veel dingen gehoord die herkenbaar zijn, heel veel dingen die ook terugkomen uit de andere interviews dus dit is weer een bevestiging dat het onderzoek klopt. Ik heb niet dadelijk nog extra vragen want alles wat ik wilde vragen zat er eigenlijk in.

Over die prikkels, ik hou ook van donker. Er was een tijd dat ik vaak alleen ging wandelen s'avonds heel laat. Om even alleen te zijn en stilte te hebben. Maar dat heeft ook weer te maken met die hoogsensitiviteit om eventjes weg te zijn.

Ik herken dit. Als ik bijvoorbeeld naar een familiefeest moet gaan en ik kom thuis, dan wil ik ook graag ontstressen in een donkere kamer.

We hebben een camper. Bij thuiskomst uit drukte ga ik wel eens daar alleen inzitten om te ontstressen. Gelukkig weet en begrijpt mijn vrouw dat.